Talousarvio 2023

Taloussuunnitelma 2023–2025

Sipoon kunta

Valtuusto 12.12.2022

SIPOO
SIBBO

Sisällys

1 YLEISPERUSTELUT 5

1.1 Kunnanjohtajan katsaus 5

1.2 Strategiset tavoitteet ja niiden toteuttaminen 6

1.2.1 Valtuustokauden keskeiset tavoitteet ja mittarit 6

1.2.2 Konserniyhteisöille asetetut sitovat tavoitteet 8

1.3 Sipoon kunnan organisaatio 9

1.4 Toimintaympäristö 10

1.4.1 Väestö 10

1.4.2 Väestönkehitys 11

1.4.3 Sipoon väestösuunnite ja ennuste 2022–2031 16

1.4.4 Rakentaminen 20

1.4.5 Yhdyskuntarakenteen ja rakennetun ympäristön kehitys 20

1.4.6 Työllisyys 21

1.4.7 Hyvinvointialueiden perustaminen, sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen järjestämisen uudistaminen 22

1.5 Taloudelliset lähtökohdat 23

1.5.1 Talouden kehitysnäkymät ja kunnallistalous 23

1.5.2 Sipoon kunnan talous 26

1.6 Riskit 28

1.7 Henkilöstö 30

2 TALOUSARVIO 2023 TALOUSSUUNNITELMA 2023–2025 34

2.1 Tuloperusteet 34

2.1.1 Toimintatuotot 34

2.1.2 Verotulot 34

2.1.3 Valtionosuudet 37

2.1.4 Toimintatuotot ja verorahoitus yhteensä 39

2.2 Menoperusteet 39

2.2.1 Peruskunnan talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto 40

2.3 Talousarvion rakenne ja sitovuus 41

2.3.1 Talousarvion rakenne 41

2.3.2 Talousarvion ja taloussuunnitelman sitovuus 41

2.3.3 Tilivelvollisuus 44

2.3.4 Toiminnallisen ja taloudellisen tuloksen seuranta ... 45
3 KÄYTTÖTALOUSOSA 2023-2025 ... 47
3.1 Keskusvaalilautakunta ... 47
3.2 Tarkastuslautakunta ... 47
3.3 Kunnanhallitus ... 48
3.4 Sivistysvaliokunta ... 64
3.5 Tekninen valiokunta, Rakennus- ja ympäristövaliokunta ... 77
3.6 Kohderahoitteisten tehtävien käyttötalous ... 92
3.7 Käyttötalous toimielimittäin, yhteenveto ... 94
3.8 Sisäiset erät ... 94
4 SIPOON VESI ... 95
4.1 Tuloslaskelma ... 95
4.2 Investoinnit ... 95
4.3 Rahoituslaskelma ... 96
5 TULOSLASKELMAOSA ... 97
5.1 Tuloslaskelma, kunta ilman Sipoon Vesi -liikelaitosta ... 98
5.2 Tuloslaskelma Sipoon kunta ja Sipoon Vesi ... 100
5.3 Sipoon Veden vaikutus tilikauden tuloksen muodostumiseen ... 101
6 INVESTOINTIOSA ... 102
6.1 Investoinnit ... 103
6.1.2 Investoinnit, muut osastot ... 126
6.2 Sipoon Veden investoinnit ... 127
7 RAHOITUSOSA ... 132
7.1 Rahoituslaskelma, Sipoon kunta ... 132
7.2 Rahoituslaskelma, Sipoon kunta ja Sipoon Vesi ... 133
7.3 Kunnan lainakanta ja lainakanta/asukas ... 134
8 SIPOON KUNTAKONSERNI ... 135
8.1 Sipoon kuntakonsernin rakenne ... 135
8.2 Sipoon kunnan osakonserni ... 135
8.3 Asunto Oy Sipoon Tiltaltti – Bostads Ab Sibbo Gransångaren ... 136

8.4 Oy Sipoon Jäähalli – Sibbo Ishall Ab 136
8.5 Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 14 137
8.6 Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 18 137
9 LIITE: Sipoon Vesi -liikelaitoksen talousarvio vuodelle 2023 138

1 YLEISPERUSTELUT

1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Budjettivuosi 2023 vie Sipoon kunnan uuteen aikakauteen, jossa sosiaali- ja terveystoimi on siirretty Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Tämän siirron johdosta kuntaorganisaatio pienenee noin 400 henkilöllä (noin 30 %) ja 70 miljoonalla Eurolla (runsaat 40 %). Kunnan tuloveroista valtio ottaa 12,64 %, mikä on suunnilleen kaksi kolmasosaa viime vuoden tuloverosta, joka oli 19,25 %. Myös noin kolmasosa Sipoon yhteisöverotuloista siirtyy valtion kautta hyvinvointialueen rahoittamiseen.

Muuttunut tilanne edellyttää uusien yhteistyömuotojen kehittämistä kunnan ja hyvinvointialueen välille usean toiminnan kohdalla, kuten kouluterveydenhuolto, hyvinvointityö, kotouttamispalvelut ja työllisyydenhoito, muutamia mainitakseni. Kunnan ja hyvinvointialueen välille jää lisäksi ns. harmaa tehtäväalue, joka määrittyy käytännössä vasta budjettivuoden aikana. Koska Talous- ja Hallintokeskuksesta on siirtynyt noin 20 % henkilökunnasta hyvinvointialueelle, myös kunnan tukipalvelut muotoutuvat uudelleen.

Työ- ja elinkeinotoiminnan kansallinen muutoshanke TE24, jonka käsittely on syksyllä 2022 edennyt eduskuntakäsittelyyn, tuo toteutuessaan tämän toiminnan kunnallistamisen per 1.1.2025. Koska Sipoon kunta on liian pieni järjestämään näitä palveluja itsenäisesti, alueellinen valmistelu tulee työllistämään organisaatiotamme budjettivuonna.

Tätä budjettivuotta kuvaa myös Venäjän Ukrainaa kohtaan aloittaman hyökkäyssodan johdosta syntyneet uudet epävarmuudet. Epävakaa turvallisuustilanne saattaa muuttaa toimintamme prioriteetteja yllättäen. Inflaatio, lainakorot ja energiahinnan kehitys tuovat suuria epävarmuuksia budjetoitujen kustannusten toteutumiselle.

Koska tälle budjettivuodelle tuloutuu veroja kahdelta aikaisemmalta vuodelta, budjetti on vielä tasapainoinen. Huolta nostavat tosin suunnitteluvuosien tulosennusteet ja tuloskehitys senkin jälkeen. Kunta on tilannut sekä Inspiralta että FCGltä analyysin Sipoon kuntatalouden kehityksestä, ja ne osoittavat 1–2 miljoonan Euron heikentymistä vuosittain. FCGn selvitys osoittaa tämän lisäksi, että valtionosuusjärjestelmän rakenteesta johtuen eritoten lapsiperheet heikentävät kunnan taloutta, mikä on täysin väärin huomioiden lapsiperheiden halukkuuden muuttaa kehyskuntiin ja meidän halukkuuttamme saada lisää lapsiperheitä kuntaan pystyäksemme osaltamme edesauttamaan tulevaisuuden Suomea.

Sipoo on kuulunut lähivuodet Suomen prosentuaalisesti nopeimmin kasvavien kuntien joukkoon. Vaikkakin vuosi 2022 oli kasvussa ns. välivuosi, näyttää siltä, että palaamme kasvu-uralle taas 2023. MDIn syyskuussa 2022 julkaisemassa väestöennusteessa Sipoo on Suomen kehyskuntien joukossa prosentuaalisesti nopeimmin kasvava kunta ja luvut vastaavat hyvin omia väestösuunnitteitamme. Koska väestö Sipoossa niin kuin Suomessakin vanhenee, nämä ennusteet eivät valitettavasti näytä lähivuosille lapsimäärän merkittävää kasvua Sipoossakaan. Meidän pitääkin tarkasti miettiä palveluinvestointiensa tarpeellisuutta ja ajoitusta samalla pitäen huolta monimuotoisesta asumisen kehityksestä.

Tämä budjettivuosi tulee olemaan hyvin vivahderikas ja on siksi hyvä, että tämä talousarvio on tasapainoinen antaen aikaa tuottavuusohjelman laatimiseksi tulevien vuosien talouden hallintaa varten. Tämä on samalla ensimmäinen budjettivuosi, jota ohjaavat uuden kuntastrategian tavoitteet.

Tarvitsemme jokaisen hyvää työpanosta tässä muutoksen jatkumossa, jotta sipoolaisilla olisi hyvät peruspalvelut myös tulevaisuudessa elinvoimaisessa ja taloudellisesti vakaassa kunnassa.

Mikael Grannas

kunnanjohtaja

1.2 Strategiset tavoitteet ja niiden toteuttaminen

Sipoon kunnan strategiassa vuosille 2022–2025 on asetettu

1. Strategian perusedellytyksiksi
   a) Asukkaiden hyvinvointi ja turvallisuus
   b) Kunta kehittyy kestävästi
   c) Talous on tasapainossa
2. Painopisteiksi
   a) Asuminen
   b) Elinvoima
   c) Liikkuminen
   d) Sivistys
3. Keinoiksi
   a) Henkilöstö
   b) Hyvä hallinto
   c) Kumppanuudet

1.2.1 Valtuustokauden keskeiset tavoitteet ja mittarit

Tavoite valtuustokaudelle	Mittari
Parannetaan nuortemme hyvinvointia	TEA-mittarin tulosten nousu Suomen ensimmäiseen neljännekseen
Kumppanuuksien avulla vähennetään rikollisuutta ja parannetaan asukkaiden turvallisuutta	Rikostilastot, Itä-Uudenmaan turvallisuusryhmän kyselyn tulokset ja kouluterveyskyselyn tulokset
Laaditaan kestävän kehityksen laajempi kokonaiskuva ja tiekartta kohti kestävämpää Sipoota	Kokonaiskuva luotu ja tiekartan ensimmäiset tavoitteet toteutettu
Rakennetaan huomisen Sipoolle tasapainoinen käyttötalous ilman tuloveronkorotuksia	Kunnallisvero säilyy 2023 tasolla ja velkaantuminen pysähtyy
Vuotuinen keskimääräinen väestökasvutavoite noin 500 henkilöä. Asuntorakentamisesta puolet toteutetaan pientaloissa	Väestökasvu/vuosi ja asuntojen kappalemäärä pientaloissa suhteessa kerrostaloihin
Sipoon yritysten ja erityisesti palveluyritysten määrää on kasvatettu ja monipuolistettu maanomistuksen, kaavoituksen ja markkinoinnin avulla	Yritysten ja palveluyritysten nettolukumäärä kunnassa kasvaa
Päätös Kerava-Nikkilä henkilöjunaliikenteen käynnistymisestä	Väylävirasto tehnyt päätöksen käynnistämisestä
Päätös kävely- ja pyöräilyväylän rakentamiseksi Nikkilän ja Söderkullan välille	Asia on viety MAL-sopimuksen investointeihin
Lasten ja nuorten oppimistulokset valtakunnan ensimmäisessä neljänneksessä	Pisa tulokset ja lukioiden ylioppilaskirjoitukset. Lisäksi käytetään muita oppimistuloksia osoittavia mittareita kuten Lukuseula
Osaamista ja johtamista kehitetään suunnitelmallisesti	Henkilöstön osaamisen kehittämissuunnitelma, jonka osana johtamisen kehittämissuunnitelma on tehty ja toimenpiteet toteutettu suunnitelmallisesti
Rakennamme mahdollisuuden asioida kaikissa palveluissa digitaalisesti	Kaikki palvelut ovat saatavilla myös digitaalisina
Toimitaan ja kehitetään toimintaa omistajapoliittisten linjausten mukaisesti	Laaditaan strategiaan perustuva edunvalvontasuunnitelma ja toteutetaan sitä menestyksekkäästi, suunnitelma laadittu

Strategian muiden tunnistettujen tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan kaksi kertaa valtuustokaudessa

Muut tunnistetut tavoitteet:

- Edesauttaa Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen onnistunutta käynnistymistä ja yhdyspintojen saumatonta toimivuutta
- Sipoo luopuu fossiilisen polttoaineen käytöstä omistamissaan toimitiloissa viimeistään vuoteen 2030 mennessä
- Varmistaa kestävät taloudellisen kasvun edellytykset velkaantumisen pysäyttämiseksi kaikin käytettävin keinoin, esimerkiksi houkutellaan uusia veronmaksajia ja yrityksiä kuntaan
- Kaavoituksellinen tavoite 800 asukasta kaavavarannon kasvattamiseksi
- Monimuotoisen asumisen kaavavarannon kasvattaminen noin kahteen vuoteen sekä Nikkilässä että Söderkullassa (esim. pientalot ja kerrostalot)
- Vuorovaikutteinen kaavarunko Nikkilään ja Söderkullaan
- Kunnan maanomistusta parannetaan strategisesti tärkeillä alueilla
- Myönteinen lupakäytäntö perustuen nykyisten yleiskaavojen mitoitukseen, joka myös kasvattaa kylien ja haja-asutusalueiden asukasmäärää.
- Yleiskaavan päivitys koko kunnan elinvoiman kasvattamiseksi
- Boxin yritysalueelle on saatu sijoittumaan yrityksiä
- Bastukärr 2 -alueen kaavoitus saatu käynnistymään
- Työllisyyspalvelut pystytään rakentamaan seudullisesti paremmin toimiviksi, joko valtion uudistuksen kautta tai seudullisen yhteistyön kautta. Myös yhteydet yrityselämään saadaan tiiviimmiksi.
- Matkailusuunnitelman laadinta saariston ja Sipoonkorven sekä metsäbrändiin liittyvien matkailupalveluiden kehittämiseksi yhdessä kumppaniverkoston kanssa.
- Sipoon yhteinen viestintäsuunnitelma markkinointiin.
- Bussipysäkki ja liityntäpysäköinti Söderkullaan moottoritien varteen
- Pysäköinnin kehittäminen huomioiden huoneistomäärät, sähköistyminen ja liityntäpysäköinti
- Torjutaan pääkaupunkiseudun tiemaksujen käyttöönotto
- KeNi-radalla on aloitettu henkilöjunaliikenne rajoitetusti ilman lisäinvestointeja rataan
- Sisäisen liikenteen kehittämiseen etsitään uusia ratkaisuja
- Laaditaan palveluverkkosuunnitelma ja määritellään puuttuvat tilaratkaisut väestösuunnitteen mukaisesti
- Asukaslähtöisten digitaalisten palvelujen jatkuva kehittäminen sekä palvelujen laadun että kustannustehokkuuden lisäämiseksi
- Sivistystoimen ja hyvinvointialueen yhteistyön määrittely ja sujuvoittaminen
- Koulunkäynnin ja harrastustoiminnan yhteiskehittäminen sujuvan arjen mahdollistamiseksi
- Lisätään Sipoon korkeatasoisten palveluiden tunnettuutta erityisesti lapsiperheille
- Kuntalaisten vapaa-ajan, liikunnan- ja kulttuuripalveluiden käyttäjämäärien lisääntyminen
- Tunnistetaan huomisen kuntaan tarvittavat kyvykkyydet
- Parannetaan henkilöstötyytyväisyyttä hyvinvointikyselyiden tulosten perusteella (esim. KEVA kysely)
- Työnantajamielikuvaa kehitetään sisäisin ja ulkoisin toimin (henkilöstö vaihtuvuus ja suositteluaste)
- Edistetään henkilökunnan mahdollisuuksia vaikuttaa ja parantaa työyhteisöä.
- Varmistetaan digitaalisten palveluiden sujuvuus ja ajantasaisuus
- Keskitetyn asiakaspalvelun malli, jossa joku vastaa aina ja asiakas saa apua
- Varmistetaan toimiva hyvä hallinto ja viestintä huomisen Sipoossa (tiedonhallintamalli)
- Lisätään asiakastyytyväisyysmittaus ja palvelulupaukset kaikkiin digitaalisiin palveluihin

- Edistetään toimialojen välistä vuorovaikutusta
- Onnistutaan hyvinvointialueen perustamiseen liittyvissä muutoksissa ja yhteistyön luomisessa

1.2.2 Konserniyhteisöille asetetut sitovat tavoitteet

Kuntalain 110 §:n 1 momentin mukaan valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Kuntalain 110 §:n 2 momentin mukaan talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Kuntalain taloutta koskevia säännöksiä muutettiin 1.5.2015 voimaan tulleessa uudessa kuntalaissa. Konserninäkökulmaa on korostettu kunnan toiminnan ja talouden suunnittelussa ja raportoinnissa. Säännösmuutoksilla on pyritty korostamaan kunnan vastuunkantoa ja turvaamaan toiminnan taloudellinen kestävyys pitkällä aikavälillä. Konserninäkökulmaa korostetaan sillä, että talousarviossa on huomioitava kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet entistä selkeämmin. Tarkoituksena on, että talousarviossa ja -suunnitelmassa esitettäisiin omana kokonaisuutenaan kuntakonsernin kannalta olennaisia tulevia tapahtumia.

Vuoden 2023 talousarviossa asetetaan valtuustoon nähden sitovat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet kunnan tytäryhteisöille. Asetetuilla tavoitteilla pyritään tukemaan kunnan strategisten tavoitteiden toteuttamista ja niillä pyritään vaikuttamaan konsernin talouden tasapainoon, konsernin tuottamien palveluiden laatuun ja palvelutuotannon tehokkuuteen sekä konsernin omaisuuden arvon säilymiseen. Tavoitteet on esitetty luvussa 8.

Tytäryhteisöt ovat velvollisia raportoimaan tavoitteiden toteutumisesta sekä toiminnastaan ja taloudestaan osavuosikatsausten ja tilinpäätöksen yhteydessä. Tarkastuslautakunta ja kunnan tilintarkastajat arvioivat tavoitteiden toteuttamista kuntalain edellyttämällä tavalla.

1.3 Sipoon kunnan organisaatio

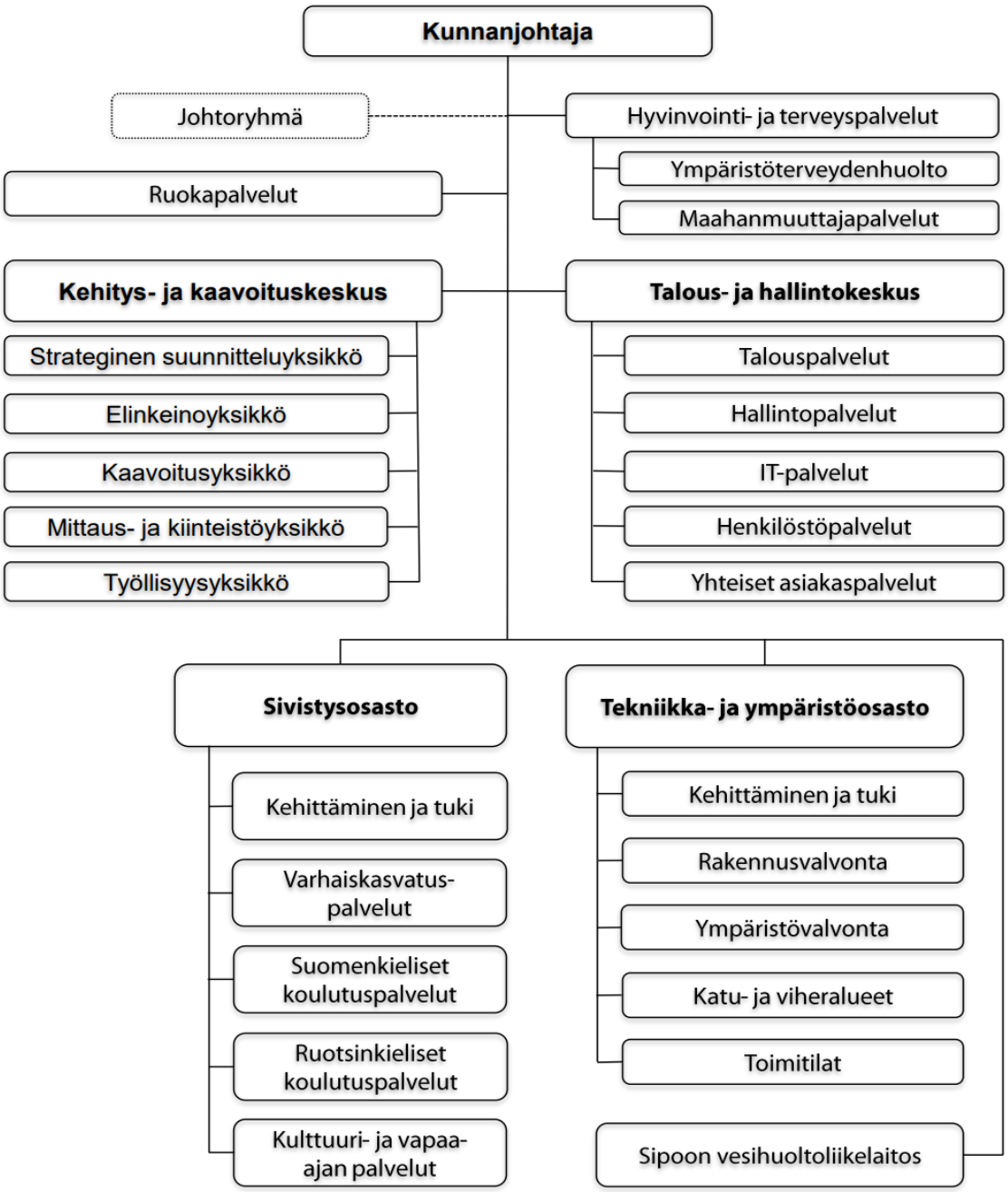

1.4 Toimintaympäristö

1.4.1 Väestö

Sipoon uusi strategia 2022–2025 linjaa muutoksia yhdyskuntakehittämiseen. Se perustuu kunnan vahvaan kasvuun, noin 500 henkilön vuosittaiseen väestönkasvutavoitteeseen. Vuoden 2023 talousarvion operatiivisena vuosittaisena väestönkasvuna on alla olevassa taulukossa käytetty 500 asukasta.

Sipoon vuotuinen väestönkasvu 2015–2025

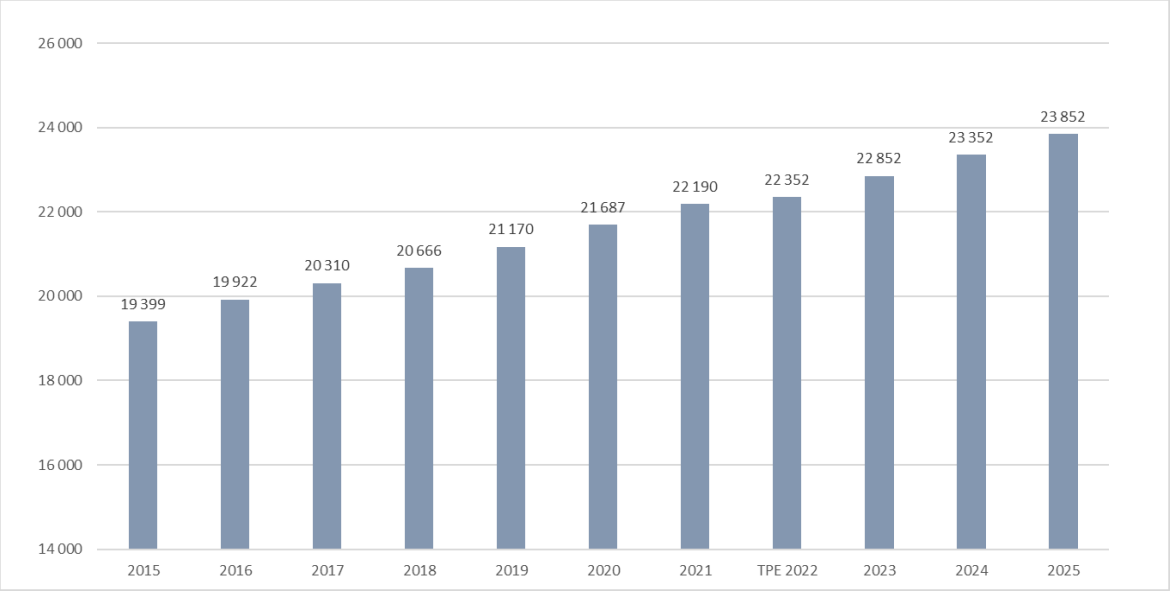

Väestönmuutokset (väestönkasvu vuositasolla kpl)

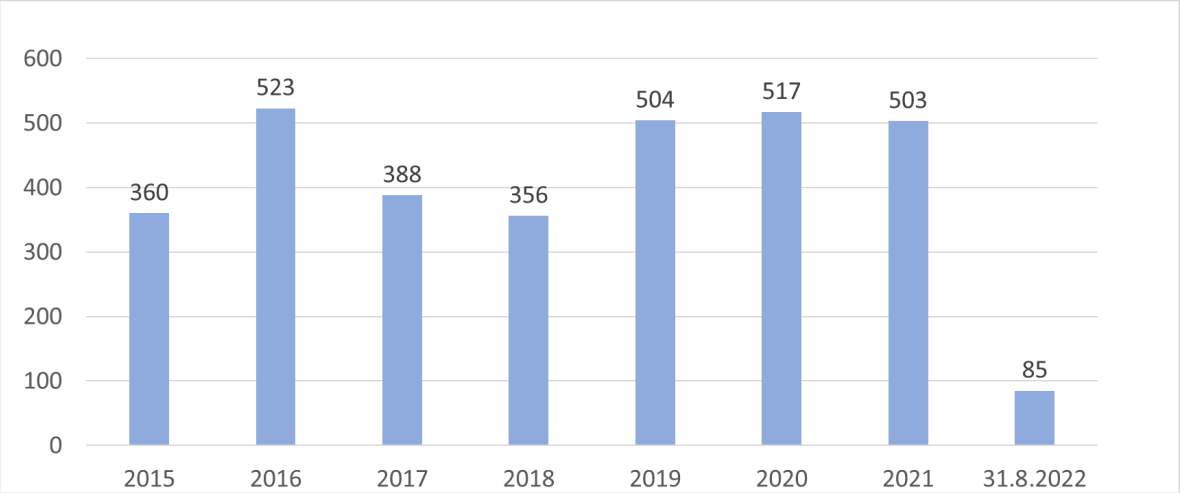

1.4.2 Väestönkehitys

Vuoden 2021 lopussa Suomessa asui 5 548 241 henkilöä. Vuodesta 2018 vuoteen 2021 väestönkasvu oli 30 322 (noin 0,5 prosenttia). Väkiluku kasvoi viidessä Suomen yhdeksästätoista maakunnasta. Määrällisesti eniten väestö lisääntyi Uudenmaan maakunnassa 43 717 henkilöllä ja Pirkanmaan maakunnassa 10 145 henkilöllä. Suhteellisesti eniten väestö lisääntyi Uudenmaan maakunnassa, 2,6 prosenttia ja Päijät-Hämeen maakunnassa, 2,0 prosenttia.

Vuoden 2021 lopussa väestöllinen huoltosuhde eli alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrä sataa 15–64-vuotiasta (työikäistä) kohti oli 62,4 koko maassa ja Sipoossa 55,8.

Uudenmaan väestönkehitys	**31.12.2018**	**31.12.2021**	**2018–2021**	
				%
Askola	4 958	4 847	-111	-2,2
Espoo	283 632	297 132	13 500	4,8
Hanko	8 379	7 979	-400	-4,8
Helsinki	648 042	658 457	10 415	1,6
Hyvinkää	46 504	46 880	376	0,8
Inkoo	5 403	5 353	-50	-0,9
Järvenpää	43 410	45 226	1 816	4,2
Karkkila	8 778	8 717	-61	-0,7
Kauniainen	9 615	10 396	781	8,1
Kerava	36 254	37 232	978	2,7
Kirkkonummi	39 262	40 433	1 171	3,0
Lapinjärvi	2 665	2 580	-85	-3,2
Lohja	46 296	45 988	-308	-0,7
Loviisa	14 891	14 643	-248	-1,7
Myrskylä	1 922	1 816	-106	-5,5
Mäntsälä	20 686	20 837	151	0,7
Nurmijärvi	42 665	44 127	1 462	3,4
Pornainen	5 068	5 066	-2	0,0
Porvoo	50 262	51 149	887	1,8
Pukkila	1 899	1 848	-51	-2,7
Raasepori	27 592	27 484	-108	-0,4
Sipoo	20 666	22 190	1 524	7,4
Siuntio	6 134	6 198	64	1,0
Tuusula	38 664	39 718	1 054	2,7
Vantaa	228 166	239 206	11 040	4,8
Vihti	29 211	29 239	28	0,1
Uusimaa	1 671 024	1 714 741	43 717	2,6

Uudenmaan maakunnan väestönkasvusta huolimatta väki vähenee useissa uusmaalaisissa kunnissa. Vuodesta 2018 vuoteen 2021 Uudellamaalla väkiluku kasvoi määrällisesti eniten Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla sekä pääkaupunkiseudun ulkopuolella yli tuhannella hengellä Järvenpäässä, Kirkkonummella, Nurmijärvellä, Sipoossa ja Tuusulassa.

Vuodesta 2018 vuoteen 2021 Kauniainen ja Sipoo kasvoi suhteellisesti nopeimmin kaikista uusmaalaisista kunnista. Kauniainen kasvoi 8,1 prosentilla ja Sipoo 7,4 prosentilla. Sipoossa väestön määrä lisääntyi 1 524 henkilöllä. Vuoden 2021 lopussa Sipoossa asui 22 190 henkilöä. Suomenkielisiä oli 14 357 (65 %), ruotsinkielisiä 6 471 (29 %) ja vieraskielisiä 1 358 (6 %). Lisäksi kunnassa asui muutama saamenkielinen.

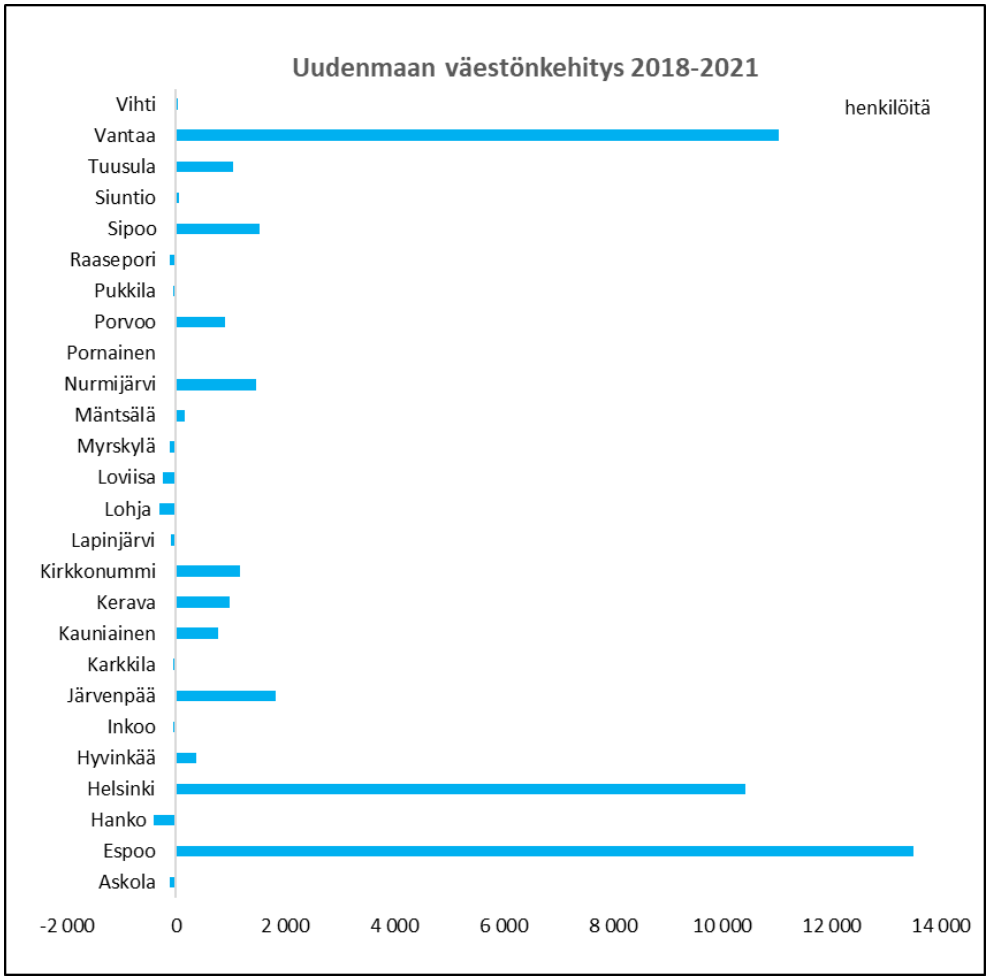

Sipoon väestönkasvu on keskittynyt lähinnä Nikkilään ja Söderkullaan.

Sipoon väestönkehitys osa-alueittain 2018–2021

	henkilöitä
Pohjois-Paippinen, Etelä-Paippinen, Linnanpelto	42
Talma, Martinkylä	-66
Nikkilä	705
Myyras, Kirkonkylä, Hindsby	-37
Gesterby, Savijärvi, Ollkärr, Herrala	39
Immersby, Massby, Majvik, Västerskog, Hitå	61
Söderkulla	690
Eriksnäs	21
Box, Hangelby, Träskby, Spjutsund	79
Saaristo	-15
Jakamattomat arvot	5
Sipoo	1 524

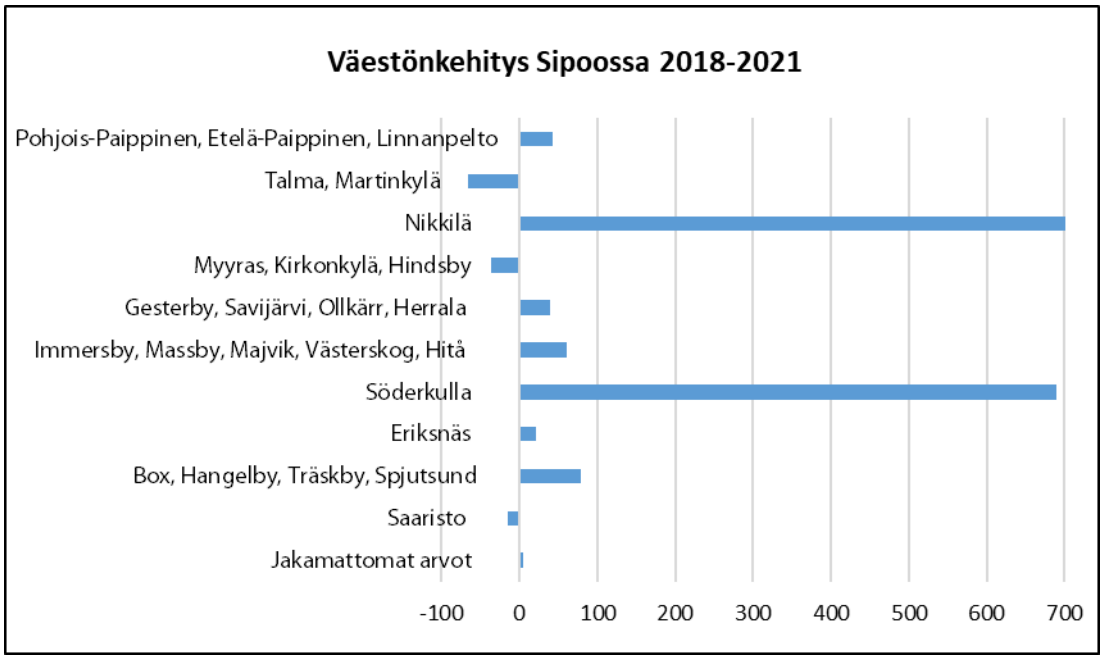
Väestönkehitys Sipoossa 2018-2021
Pohjois-Paippinen, Etelä-Paippinen, Linnanpelto
Talma, Martinkylä
Nikkilä
Myyras, Kirkonkylä, Hindsby
Gesterby, Savijärvi, Ollkärr, Herrala
Immersby, Massby, Majvik, Västerskog, Hitå
Söderkulla
Eriksnäs
Box, Hangelby, Träskby, Spjutsund
Saaristo
Jakamattomat arvot
-100
0
100
200
300
400
500
600
700

Sipoon väkiluku osa-alueittain vuosina 2018–2021

	31.12.2018	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	*2018–2021*
henkilöitä					
1–3. Saaristo	161	153	149	146	*-15*
4. Västerskog	809	796	817	827	*18*
5. Majvik	505	502	508	542	*37*
6. Immersby	273	265	261	266	*-7*
7. Hitå	115	113	115	116	*1*
8. Söderkulla	3 952	4 210	4 437	4 642	*690*
9. Hangelby	269	262	278	280	*11*
10. Massby	413	413	395	425	*12*
11. Träskby	564	562	596	613	*49*
12. Spjutsund	236	233	241	240	*4*
13. Box	839	826	836	854	*15*
14. Myyras	593	582	587	584	*-9*
15. Hindsby	345	339	326	341	*-4*
16. Kirkonkylä	427	413	413	403	*-24*
17. Talman keskusta	614	599	586	579	*-35*
18. Talman seutu	642	642	637	619	*-23*
19. Martinkylä	624	614	623	616	*-8*
20. Gesterby	532	521	513	528	*-4*
21. Savijärvi	245	258	249	252	*7*
22. Nikkilä	3 225	3 223	3 248	3 382	*157*
23. Itäinen Jokipuisto	801	1 100	1 207	1 244	*443*
24. Nikkilän kartano	644	668	721	749	*105*
25. Linnanpelto	548	571	576	582	*34*
26. Etelä-Paippinen	878	865	871	889	*11*
27. Pohjois-Paippinen	732	729	736	729	*-3*
28. Ollkärr	324	314	315	316	*-8*
29. Herrala	360	378	402	404	*44*
30. Eriksnäs	739	753	760	760	*21*
Jakamattomat arvot	257	266	284	262	*5*
Sipoo	20 666	21 170	21 687	22 190	*1 524*

Vuodesta 2018 vuoteen 2021 Suomen ikärakenne on vanhentunut. Näin on tapahtunut myös Sipoossa. 0–18-vuotiaiden määrä on kasvanut vain 59 henkilöllä, kun 19–64-vuotiaiden määrä on kasvanut 1 111 henkilöllä ja 65 vuotta täyttäneiden määrä 354 henkilöllä.

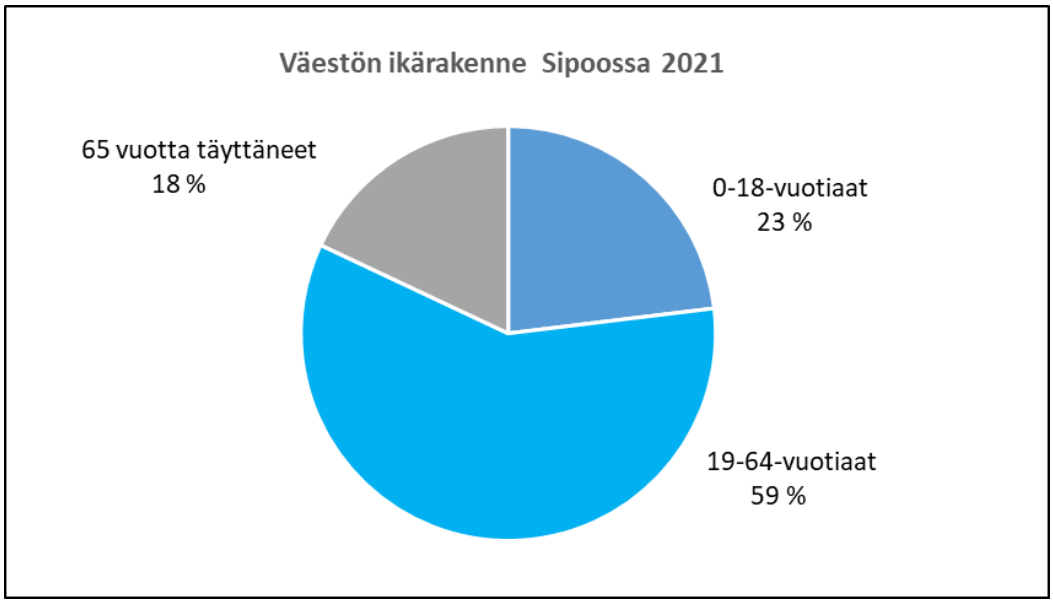

Viime vuosina 0–6-vuotiaiden määrä on hieman laskenut, muut ikäryhmät ovat kasvaneet.

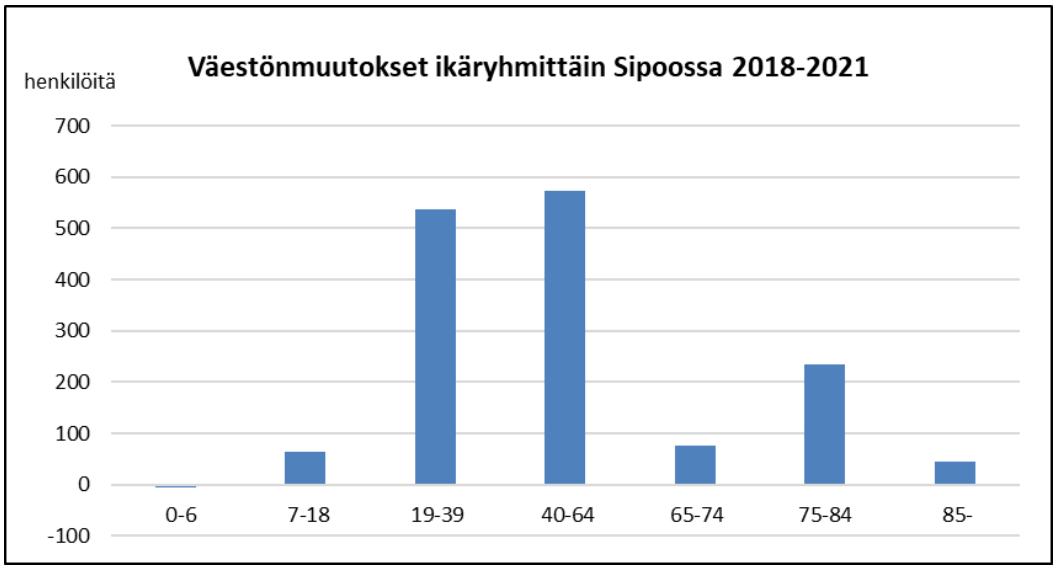

Väestö ikäryhmittäin Sipoossa vuosina 2018 ja 2021

	0–6	7–18	19–39	40–64	65–74	75–84	85-	0–100
2018	1 575	3 485	4 366	7 602	2 122	1 088	428	20 666
2021	1 569	3 550	4 904	8 175	2 198	1 322	472	22 190
2018–2021	-6	65	538	573	76	234	44	1 524

Vuoden 2021 lopussa 0–6-vuotiaiden osuus oli 7 prosenttia, 7–18-vuotiaiden osuus 16 prosenttia, 19–39-vuotiaden osuus 22 prosenttia, 40–64-vuotiaiden osuus 37 prosenttia, 65–74-vuotiaiden osuus 10 prosenttia, 75–84-vuotiaiden osuus 6 prosenttia ja 85 vuotta täyttäneiden osuus 2 prosenttia.

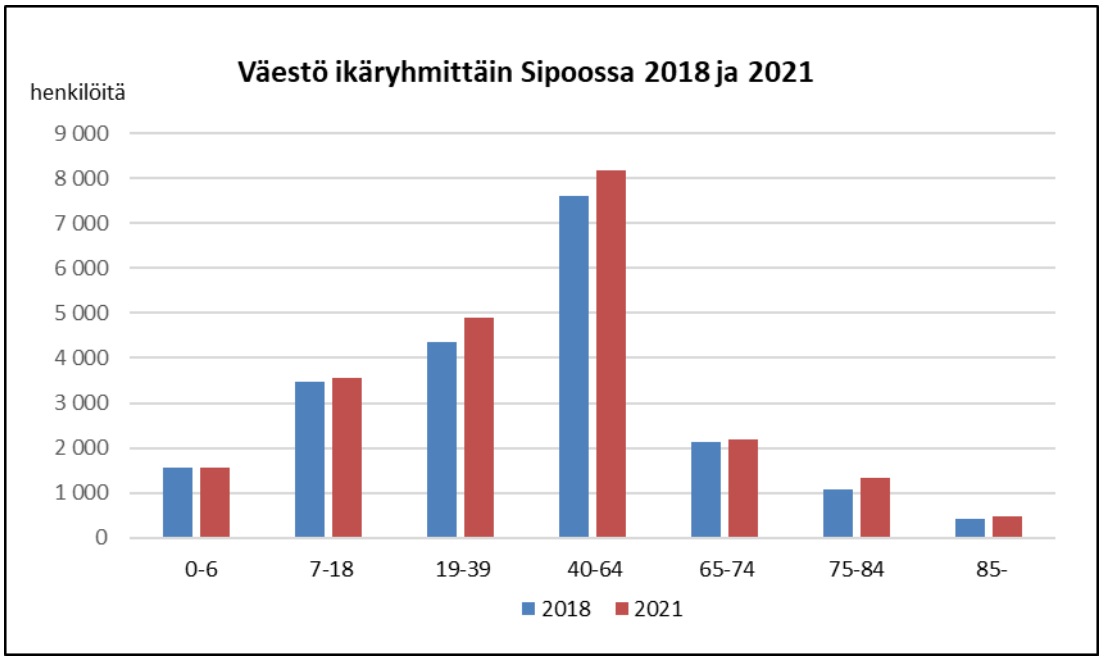

1.4.3 Sipoon väestösuunnite ja ennuste 2022–2031

Taustaa

Väestösuunnittelu on keskeinen osa toimivaa kuntasuunnittelua. Väestösuunnitteet ovat kuntakohtaisesti laadittuja arvioita väestönkehityksestä. Väestösuunnitteet perustuvat päätettyihin tai suunniteltuihin yhteiskuntapoliittisiin toimintalinjoihin. Ne siis sisältävät kunnan kehityksen ja kasvun tahtotilaa sekä näiden saavuttamiseen tähtääviä aktiivisia toimia.

Väestökasvun ennakoiminen on tärkeää, jotta kunnan toimintaa ja investointeja voidaan suunnitella, ohjelmoida ja kehittää suunnitelmallisesti ja kustannustehokkaasti mm. palvelutuotannon ja uusien asemakaava-alueiden toteutuksen osalta. Keskeistä väestösuunnitteen laadinnassa ja käytössä on, että yhdet samat luvut ohjaavat koko kunnan toimintaa ja siten kaikki kunnan toimialat suunnittelevat toimintaansa hyödyntäen TA:n osana hyväksyttävää väestösuunnitetta.

Laadittujen väestösuunnitteiden tulee olla tarkastelukulman asettamien lähtökohtien valossa riittävän tarkkoja ja oikeansuuntaisia, jotta ne vastaavat mahdollisimman hyvin kunnan eri toimialojen suunnittelun tarpeisiin, ja mm. kunnan investoinnit ja palveluiden toteutus osataan mitoittaa ja ajoittaa oikein. Väestösuunnitetta tarkasteltaessa on kuitenkin muistettava, että mitä pidemmälle ennustetaan, sitä pienempi ennustettavuus on. Pidemmän ajan luvut sisältävät näin enemmän epävarmuuksia ja olettamuksia mm. kaavojen etenemisen, kaava-alueiden infran toteutuksen, tonttien myynnin toteutumisen sekä asuntojen valmistumisen osalta. Taloudelliset suhdanteet ja yhteiskunnassa tapahtuvat muutokset heijastuvat asuntojen kysyntään ja asuntojen valmistumisen tarkkaan ajankohtaan välillä myös hyvin lyhyellä aikavälillä, ja tekee näin ennustettavuuteen haasteita.

Sipoon väestösuunnite vuosille 2022–2031

Osaksi talousarviokäsittelyä on Sipoon kunnan väestönkehityksestä laadittu väestösuunnite vuosille 2022–2031. Väestösuunnitteen pohjana toimii rakentamisennuste, joka perustuu mm. kunnan kaavoitusohjelmaan ja investointisuunnitelmaan. Rakentamisennuste on laadittu yhteistyössä tekniikka- ja ympäristöosaston sekä kehitys- ja kaavoituskeskuksen kanssa, ja se linjaa uusien asemakaava-alueiden toteuttamisen aikataulun ja vaikutukset kunnan väestönkasvun osalta. **Rakentamisennuste**

toimii siis ikään kuin kunnan maankäytön kymmenen vuoden toteuttamisohjelmana (=yhteisenä näkemyksenä maankäytön toteutuksen järjestyksestä taajamittain). Talousarvion suunnitteluvuosille 2023 ja 2024 suunnite perustuu käytännössä olevaan kaava- ja tonttivarantoon.

Laadittu väestösuunnite vastaa kasvun määrän ja suuntautumisen osalta kunnan strategisiin tavoitteisiin, ollen kasvun suhteen kuitenkin optimistinen (oletuksena on, että alueet toteutuvat infrainvestointien jälkeen). **Väestösuunnite osoittaa, millaista kasvua kunta pystyy omilla toimillaan (kaavoitus, infrarakentaminen, tontinluovutus) tukemaan ja mahdollistamaan.**

Väestösuunnite toimii kunnan maankäytön suunnittelun ja toteutuksen ohjelmoinnin optimoinnin tukena, ja kunnan infrainvestoinnit mitoitetaan ja suunnitellaan siten väestösuunnitteen kasvun mukaisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että hankkeet suunnitellaan etupainotteisesti, mutta varsinainen rakentaminen käynnistetään vuosittain seurattavan toteutuneen väestönkasvun perusteella. Myös sivistyskeskuksen palveluverkkoinvestointeja suunnitellaan ja ennakoidaan tämän väestösuunnitteen mukaisesti, mutta toteutuksen ajoituksen suhteen seurataan väestökehityksen toteumaa ja ns. maltillisempaa väestökasvun ennustetta.

Kunnan väestömäärä kasvaa kymmenen vuoden aikajaksolla väestösuunnitteessa keskimäärin 500–600 asukkaan / noin 2,4 %:n vuosivauhdilla. Väestösuunnite mahdollistaa KeNi-radan henkilöjunaliikenteen toteutumisen ja kannattavuuden, mahdollistamalla Nikkilään riittävän väestöpohjan vuoteen 2030 mennessä. Suunnite hyödyntää myös taajamien olemassa olevan palveluverkon kapasiteetin ja vastaa monipuolisesti eri asumisen kysyntöihin kaikissa taajamissa.

Suunnitteen mukaisesti Nikkilän ja Söderkullan osa-alueiden väestömäärät kasvavat lähes yhtä suuriksi vuoteen 2031 mennessä, ollen hieman alle 9 000 asukasta molemmilla alueilla vuoden 2031 lopussa. Talmassa väestömäärä tulee vähenemään vuoteen 2020-luvun puoliväliin saakka, kunnes uusien asemakaava-alueiden rakentumisen myötä väestömäärä lähtee jälleen kasvuun 2030-lukua kohden mennessä. Talman väestön arvioidaan kasvavan nykyisestä noin 300 henkilöllä vuoteen 2031 mennessä. Majvikin osa-alueen väestön arvioidaan lähes tuplaantuvan seuraavan kymmenen vuoden aikana nykyisestä väestömäärästä, kun Sipoonrannan ja Majvikin asemakaavojen mukaisen kaavavarannon oletetaan toteutuvan. Sipoon haja-asutusluonteisten alueiden osalta väestökehityksessä ei arvioida tapahtuvan suuria muutoksia: Pohjois- ja Keski-Sipoon osa-alueen väestömäärän oletetaan säilyvän nykyisellään, ja Etelä-Sipoossa väestömäärässä arvioidaan tapahtuvan hienoista kasvua.

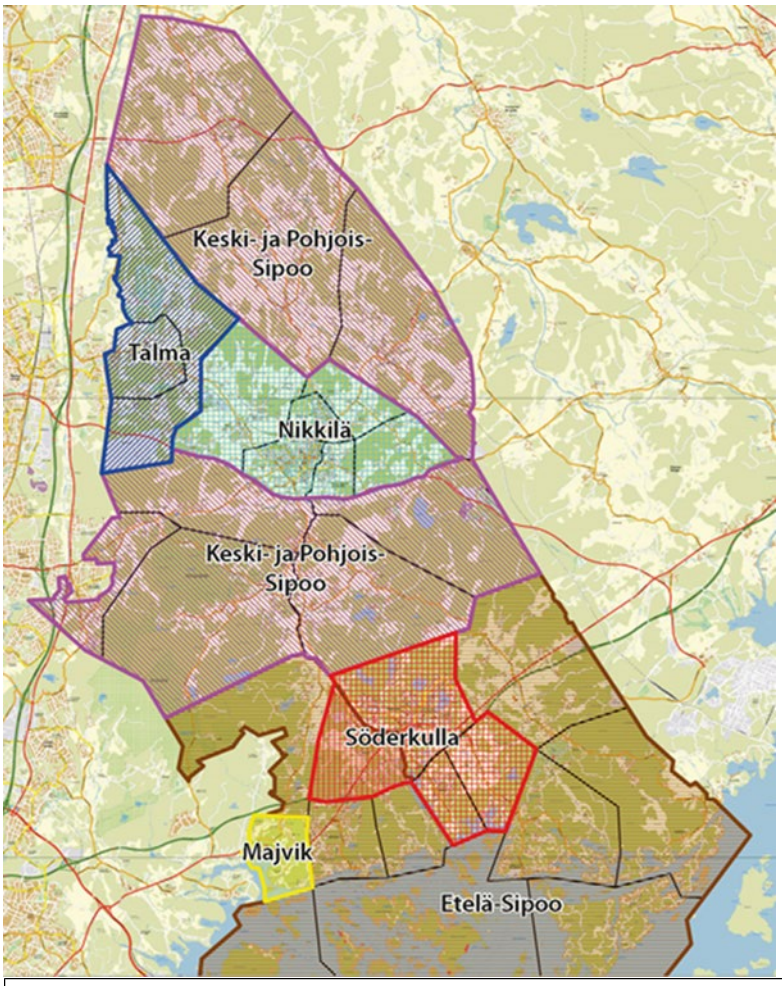

Kuva kunnan väestösuunnitteen osa-aluejaosta, jossa on pohjana tilastoaluejako (ohuet mustat viivat).

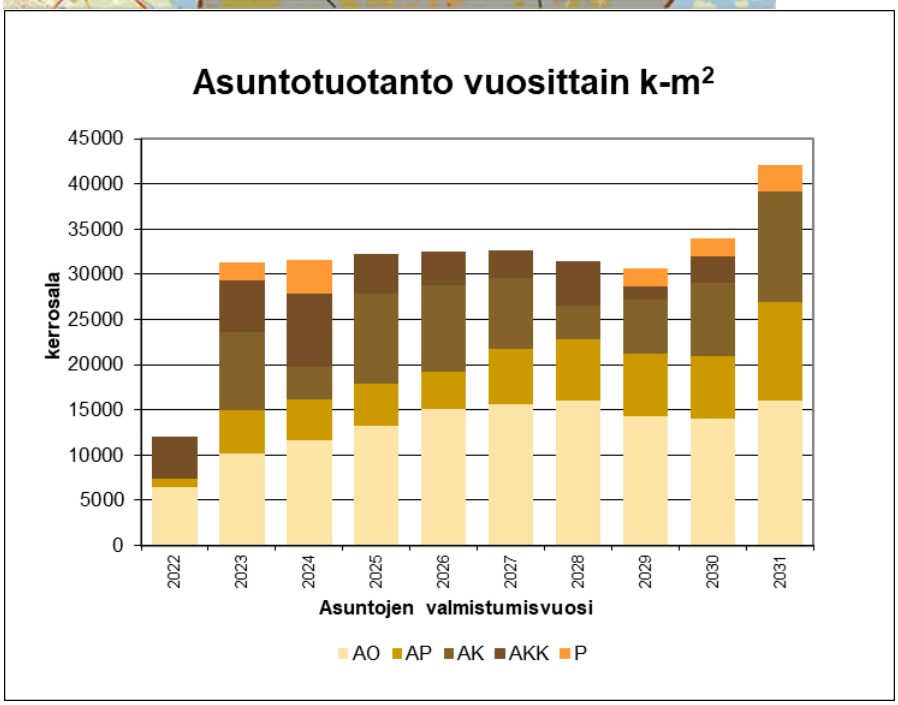

AO = omakotitalot
AP = Pari- ja rivitalot
AK = Kerrostalot (< 5 kerrosta)
AKK = Kerrostalot (yli 5 kerrosta)
P = Palveluasunnot

Kuvassa on esitetty väestösuunnitteen mukainen koko kunnan asuntotuotanto asuntotyypeittäin vuosina 2022–2031 väestöennusteen pohjana toimivan rakentamisennusteen mukaisesti. Väestösuunnitteen pohjalla toimiva rakentamisennuste on yhteinen näkemys maankäytön toteutuksen järjestyksestä taajamittain. Rakentamisennusteiden lähtöoletuksena on taata kunnan toimilla (kaavavaranto, tonttien luovutukset jne.) monipuolinen asuntotuotanto niin koko kunnan tasolla kuin

kaikissa taajamissa ja vastata näin laajasti asumisen erilaisiin kysyntöihin. Palveluasuntojen rakentamista ei ole kuitenkaan vielä ohjelmoitu/mietitty tarkemmin tässä vaiheessa.

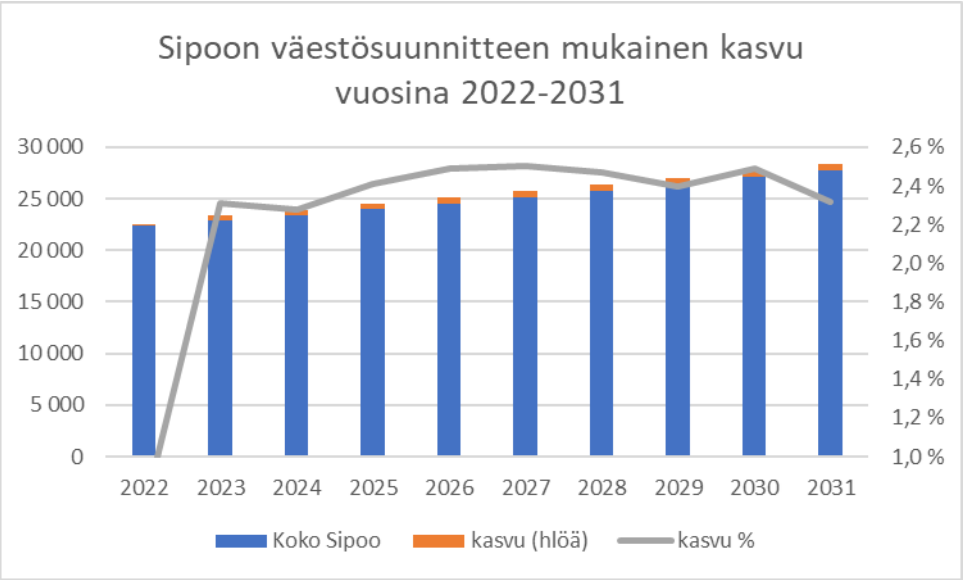

Koko kunnan kasvu vuosina 2022–2031 väestösuunnitteen mukaisesti.

	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031
Koko Sipoo	22 190	22 352	22 868	23 388	23 952	24 549	25 162	25 784	26 402	27 060	27 687
kasvu (hlöä)	503	162	516	520	564	597	614	622	617	658	628
kasvu %	2,3 %	0,7 %	2,3 %	2,3 %	2,4 %	2,5 %	2,5 %	2,5 %	2,4 %	2,5 %	2,3 %

Väestökehitys kaikkien ikäluokkien osalta Sipoossa vuosina 2021–2031. Vuoden 2021 väestömääränä on esitetty taulukossa kunnan tilastollinen väestö 31.12.2021.

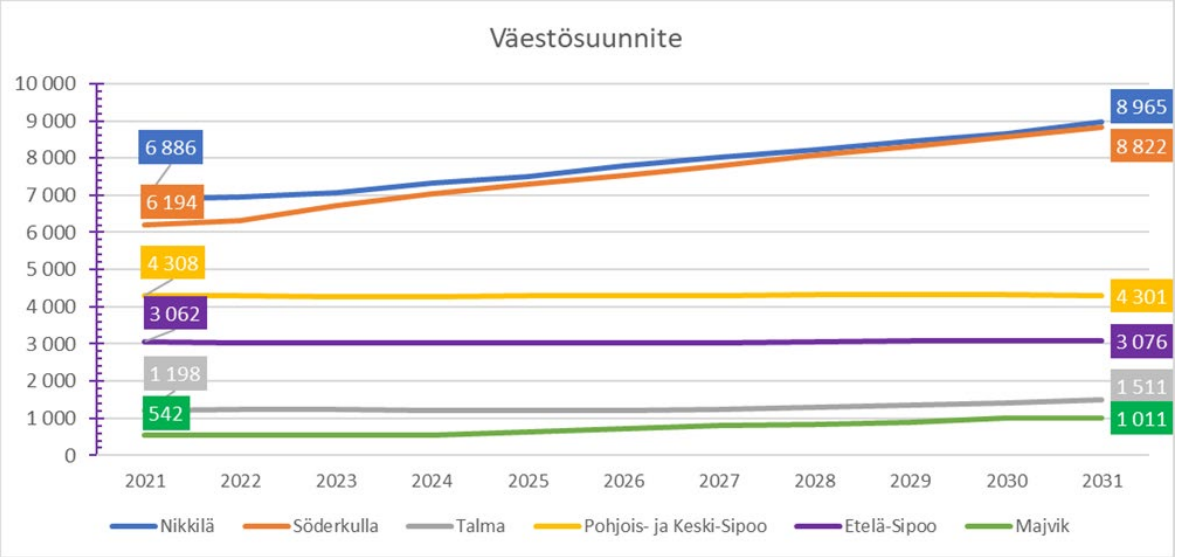

Väestösuunnitteen mukainen väestökehitys suunnitteen eri osa-alueilla vuosina 2021–2031.

1.4.4 Rakentaminen

Uudisrakentamisen asuntotuotanto Sipoossa talotyypeittäin 2016–9/2022

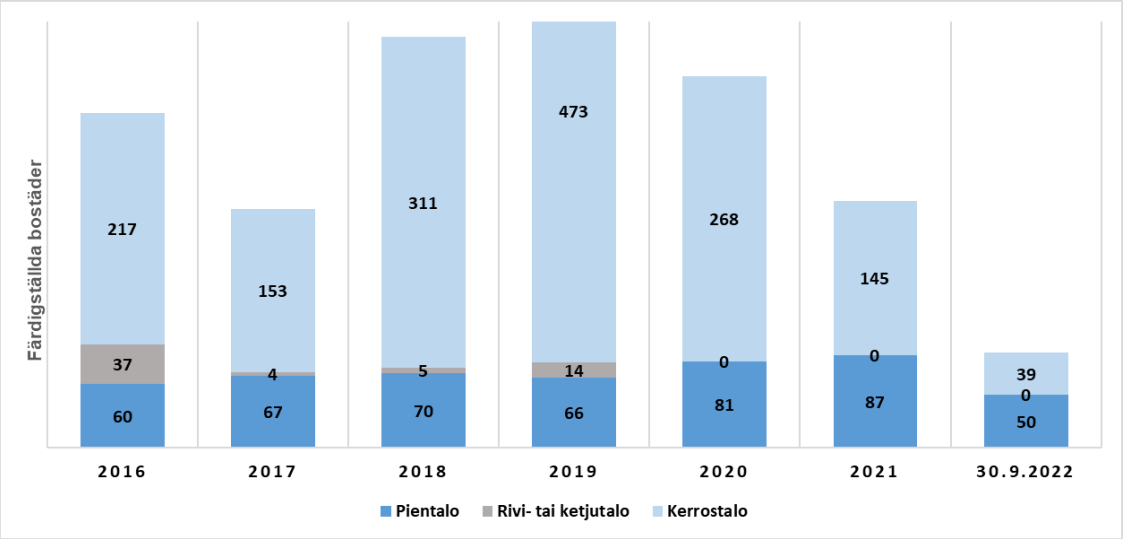

1.4.5 Yhdyskuntarakenteen ja rakennetun ympäristön kehitys

Sipoon kunta on viimeksi kuluneet viisi vuotta kuulunut Suomen nopeimmin kasvaviin kuntiin. Viime vuonna kasvuprosentti oli noin 2,4 prosenttia. Kasvu on suurelta osin perustunut uusiin kerrostalovaltaisiin asuinalueisiin. Suurin osa kasvusta on aiemmin tapahtunut Söderkullan alueella.

Sipoon strategia perustuu jatkossakin kasvuun. Nikkilän ja Söderkullan sekä myöhemmin Talman keskustojen tavoitellaan olevan tulevaisuudessa noin 10 000 asukkaan keskenään omaleimaisia, monipuolisia ja toiminnoiltaan sekoittuneita taajamia.

Nykyisin myös Nikkilä kasvaa nopeasti ja myöhemmin Talma tulee kasvamaan. Tavoitteena on täydentää, uudistaa ja luoda yhdyskuntarakennetta niin, että keskuksiin voidaan järjestää julkiset palvelut ja tehokas joukkoliikenne (ensin bussiliikenteenä ja myöhemmin myös raideliikenteenä) ja niissä on houkuttelevia sijainteja kaupallisille palveluille. Sipoo kasvaa myös Sipoolle tärkeiden omakotitaloalueiden myötä.

Kyliä ja saaristoa kehitetään niiden omiin lähtökohtiin ja vahvuuksiin tukeutuen.

1.4.6 Työllisyys

Työttömyysaste Sipoossa ja lähikunnissa elokuussa 2022

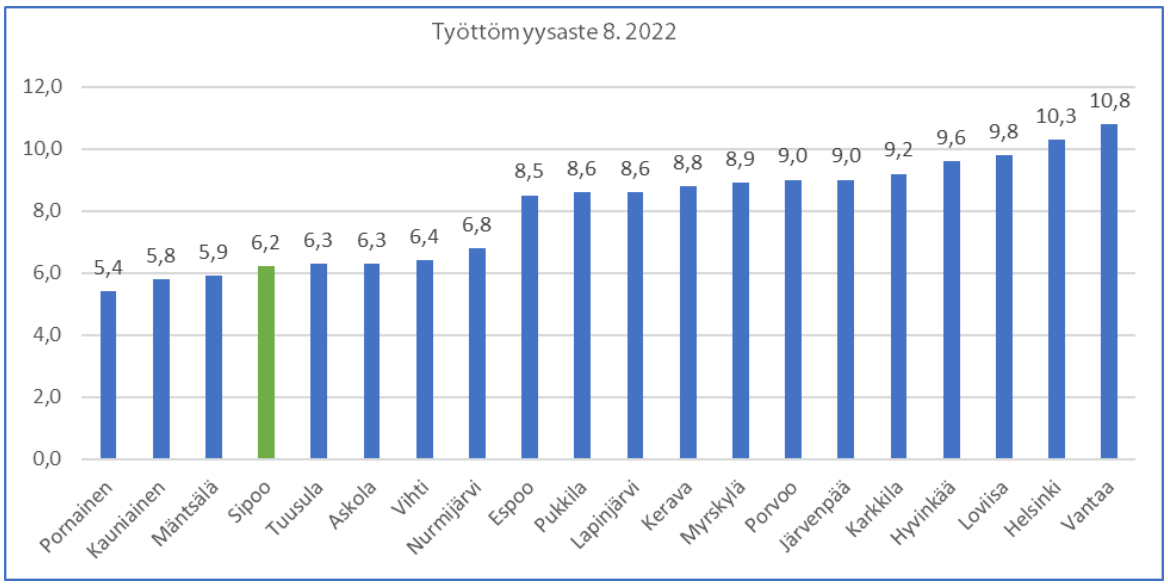

Sipoon työttömyysaste (prosenteissa) 8/2021–8/2022

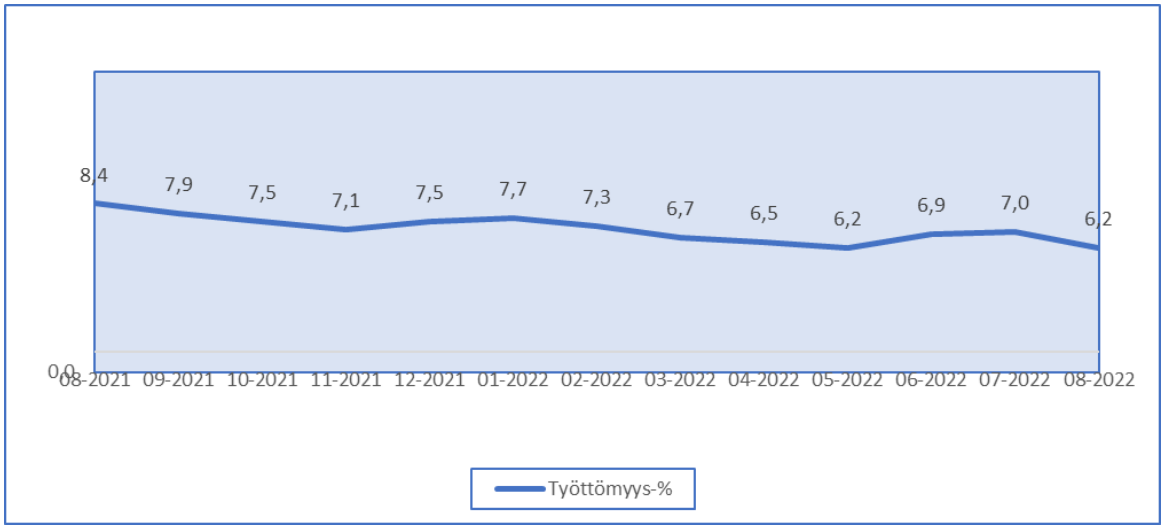

Avoimet työpaikat sekä työttömät eri ryhmissä vuosina 8/2021–8/2022

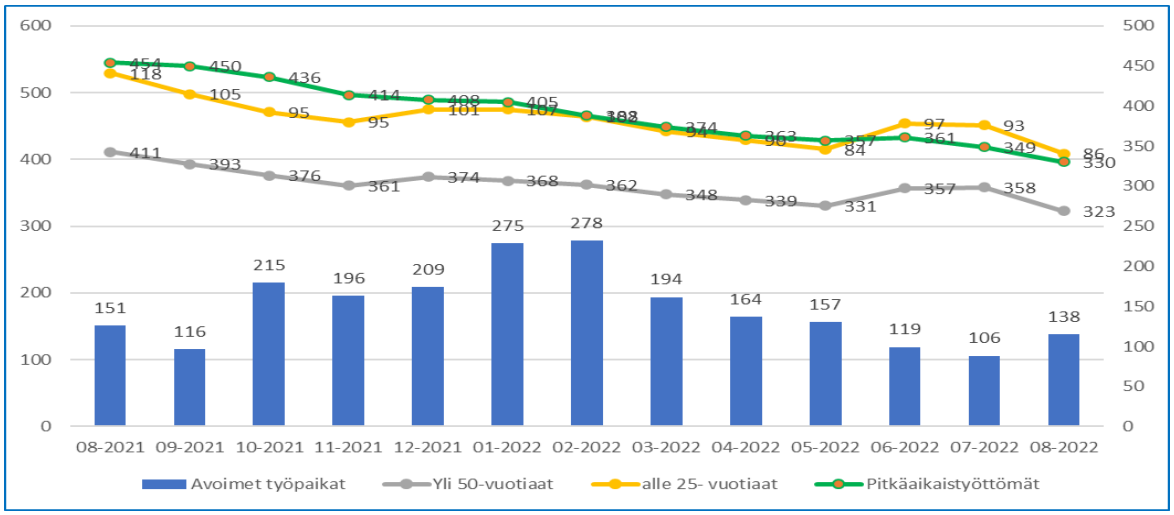

	2019	2020	8. 2021	8.2022
Työttömät työnhakijat, kpl	641	1139	919	711

	31.12.2019	31.12.2020	31.12.2021	31.8.2022
Työttömyysaste . %, koko maa	9,2	13,6	10,5	9,1
Työttömyysaste . %, Sipoo	6,1	10,6	7,5	6,2
Nuorisotyöttömät	93	135	101	86
Pitkäaikaistyöttömät	214	329	408	330
Avoimet työpaikat	69	105	209	138

1.4.7 Hyvinvointialueiden perustaminen, sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen järjestämisen uudistaminen

Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen toimeenpano etenee kaikilla alueilla pääosin aikataulun mukaisesti. Alueiden väliset erot toimeenpanossa ja tavoitteissa ovat nähtävissä, mutta kaikilla alueilla keskiössä on turvallinen ja häiriötön siirtymä 1.1.2023. Aluekohtaisiin häiriöihin liittyen muun muassa talous- ja henkilöstöjärjestelmäkokonaisuuteen ja palvelutuotantoon tullaan varautumaan. Alueet ovat pääsääntöisesti siirtyneet muutosorganisaatiosta pysyvän organisaation toimintaan. Lähes kaikki uudet hyvinvointialuejohtajat ovat aloittaneet ja useilla alueilla myös suurin osa toimialuejohtajista on valittu. Osaajien riittävyys on kuitenkin edelleen keskeinen haaste alueilla. Myös henkilöstön jaksaminen ja mahdolliset vaihdokset avainhenkilöissä ovat riski toimeenpanolle.

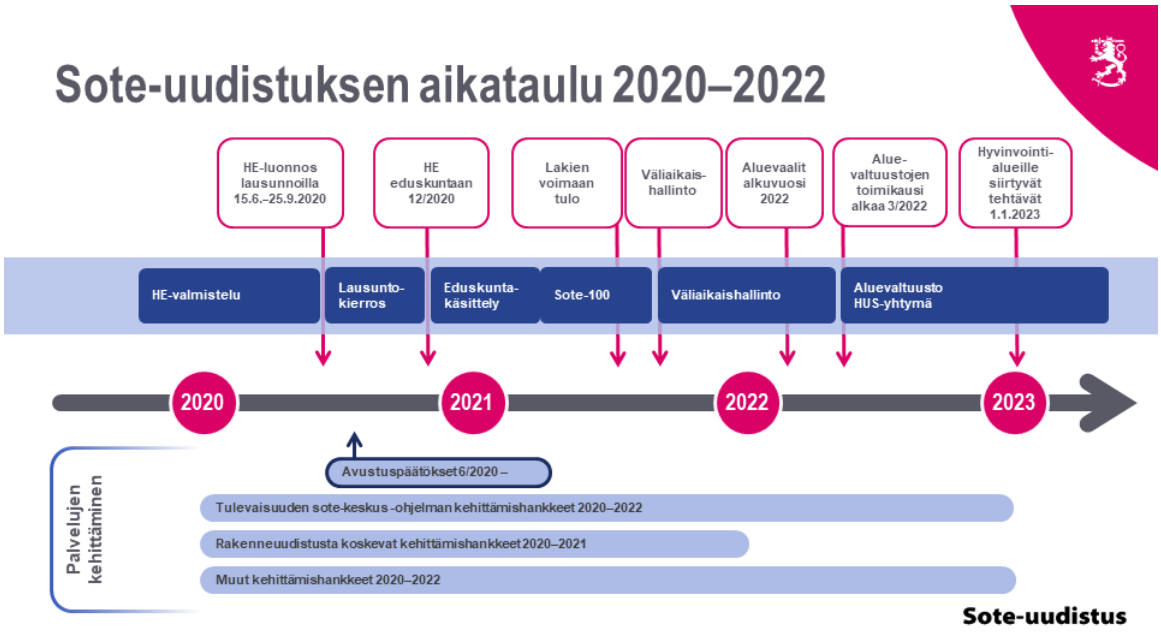

Sote-uudistus vaikuttaa merkittävästi kuntien toimintaan ja talouteen. Se vaikuttaa muun muassa kuntien tehtäviin ja niitä koskevaan rahoitukseen, verotusoikeuteen ja valtionosuusjärjestelmään, omaisuuteen, velkoihin ja sopimuksiin sekä henkilöstöön.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen henkilöstö siirtyy kokonaisuudessaan hyvinvointialueiden palvelukseen. Yli 173 000 ihmisen työnantaja vaihtuu.

Uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötalousmenoista siirtyy pois noin puolet. Pitkällä aikavälillä oleellisin kuntavaikutus on, että väestön ikääntymiseen ja sairastavuuteen liittyvät kustannukset ja niistä seuraavat kuntatalouteen kohdistuvat riskit siirtyvät pois yksittäisten kuntien vastuulta.

1.5 Taloudelliset lähtökohdat

1.5.1 Talouden kehitysnäkymät ja kunnallistalous

BKT:n arvioidaan kasvavan Suomessa 1,7 % v. 2022. Alkuvuonna talouden tuotanto on kehittynyt suotuisasti ja työllisyys on jatkanut nopeaa kasvua. Toisaalta myös hyödykkeiden ja energian hintojen nousu on jatkunut kesällä arvioitua nopeampana. Talouskasvun ennustetaan hidastuvan loppuvuonna enemmän kuin vielä kesällä ennakoitiin.

BKT:n kasvu hidastuu 0,5 prosenttiin v. 2023. Vuosina 2024–2026 BKT:n kasvun arvioidaan olevan talouden potentiaalista kasvua nopeampaa, noin 1,4 % vuosittain. Julkisyhteisöjen alijäämä supistuu v. 2022 ripeän talous- ja työllisyyskasvun sekä koronatoimien päättymisen johdosta. Vuonna 2023 alijäämä kääntyy uudelleen kasvuun ja julkinen talous pysyy syvästi alijäämäisenä tulevina vuosina. Julkisen velan suhde BKT:hen alenee tänä vuonna, mutta kääntyy nousevalle uralle ensi vuonna. Velanhoitokustannusten arvioidaan kasvavan ennustejaksolla. Alati kasvavat velanhoitokulut ovat pois muusta julkisesta rahankäytöstä ja kaventavat julkisen talouden ennestäänkin niukkoja puskureita.

	2019	2020	2021	2022**	2023**	2024**
Bruttokansantuote, mrd. euroa	240	238	251	269	279	289
Palvelut, määrän muutos, %	1,7	-3,1	3,6	1,5	0,8	1,5
Koko teollisuus, määrän muutos, %	2,6	-1,3	0,7	2,7	1,3	1,7
Työn tuottavuus, muutos, %	0,2	0,2	0,1	0,3	0,7	1,3
Työlliset, muutos, %	1,0	-1,5	2,4	2,3	-0,2	0,3
Työllisyysaste, %	71,6	70,7	72,3	73,9	73,8	74,1
Työttömyysaste, %	6,7	7,7	7,7	6,6	6,7	6,5
Kuluttajahintaindeksi, muutos, %	1,0	0,3	2,2	6,5	3,2	1,8
Ansiotasoindeksi, muutos, %	2,1	1,9	2,4	2,6	3,5	3,0
Vaihtotase, mrd. euroa	-0,7	1,5	2,3	-1,3	-1,8	-1,1
Vaihtotase, suhteessa BKT:hen, %	-0,3	0,6	0,9	-0,5	-0,7	-0,4
Lyhyet korot (euribor 3 kk), %	-0,4	-0,4	-0,5	-0,1	1,3	1,5
Pitkät korot (valtion obligaatiot, 10 v), %	0,1	-0,2	-0,1	1,4	1,8	2,0
Julkisyhteisöjen menot, suhteessa BKT:hen, %	53,3	57,2	55,5	53,9	54,7	54,1
Veroaste, suhteessa BKT:hen, %	42,2	41,8	42,9	42,4	41,9	41,4
Julkisyhteisöjen rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-0,9	-5,5	-2,7	-1,4	-2,2	-2,2
Valtion rahoitusjäämä, suhteessa BKT:hen, %	-1,1	-5,5	-3,3	-2,3	-3,0	-2,9
Julkisyhteisöjen bruttovelka, suhteessa BKT:hen, %	64,9	74,8	72,3	71,2	72,7	74,1
Valtionvelka, suhteessa BKT:hen, %	44,3	52,5	51,2	50,8	52,0	53,1

Lähde: Taloudellinen katsaus, syksy 2022, VM

Vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävät siirretään hyvinvointialueille ja niitä vastaava rahoitus valtiolle. Kuntien tulot sekä menot lähes puolittuvat uudistuksen seurauksena. Sote-uudistuksen myötä nämä vaikeasti ennakoitavat ja nopeasti kasvavat sosiaali- ja terveydenhuollon menot siirtyvät hyvinvointialueiden vastuulle. Kuntahallintoon (paikallishallinto pl. hyvinvointialueet) luettavat tehtävät painottuvat uudistuksen jälkeen entistä vahvemmin varhaiskasvatukseen ja koulutukseen, joiden yhteenlaskettu palveluntarve on laskeva koko 2010-luvun jatkuneen syntyvyyden alenemisen vuoksi.

Kunta-alalle kesällä 2022 solmittua palkkaratkaisua sovelletaan kaikkiin kunta-alan työntekijöihin. Niin sanottuun yleiseen linjaan sidottujen sopimuskorotusten lisäksi kunta-alan palkkausta uudistetaan erillisellä kehittämisohjelmalla vuosina 2023–2027. Ohjelman mukaan kunta-alan palkat nousevat viiden vuoden aikana yhteensä noin 5,1 % sopimuskorotusten lisäksi. Kunta-alan palkkaratkaisuilla on suuri merkitys paikallishallinnon kustannuskehitykselle, sillä henkilöstökulut muodostavat sen suurimman kuluerän. Lisäksi ilmassa on riskejä uusista työtaisteluista, sillä hoitajaliitot ovat uhanneet uusilla työtaistelutoimilla.

Kuntahallinnon alijäämän arvioidaan pysyvän n. 0,4 prosentissa suhteessa BKT:hen v. 2023. Kuntahallinnon menojen ja tulojen rakenteellinen epätasapaino kasvattaa sen nimellisvelkaa vuoteen 2023 saakka. Sote-uudistuksen seurauksena kuntataloudesta siirtyy n. 5,1 mrd. euroa velkaa hyvinvointialueille v. 2023. Kuntahallinto jää painelaskelmassa yli miljardin alijäämäiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen v. 2023. Vaikka väestön ikääntymisestä aiheutuvat menopaineet helpottuvat sote-uudistuksen myötä, jää tulojen ja menojen välille edelleen hieman kasvavaa epätasapainoa.

Kuntahallinnon alijäämä kasvaa 0,6 prosenttiin suhteessa BKT:hen tarkastelujakson lopulla v. 2026. Alijäämän kasvun tasaantuminen näkyy kuitenkin velkasuhteen kasvun hidastumisena viime vuosikymmenen keskimääräiseen kasvuvauhtiin verrattuna.

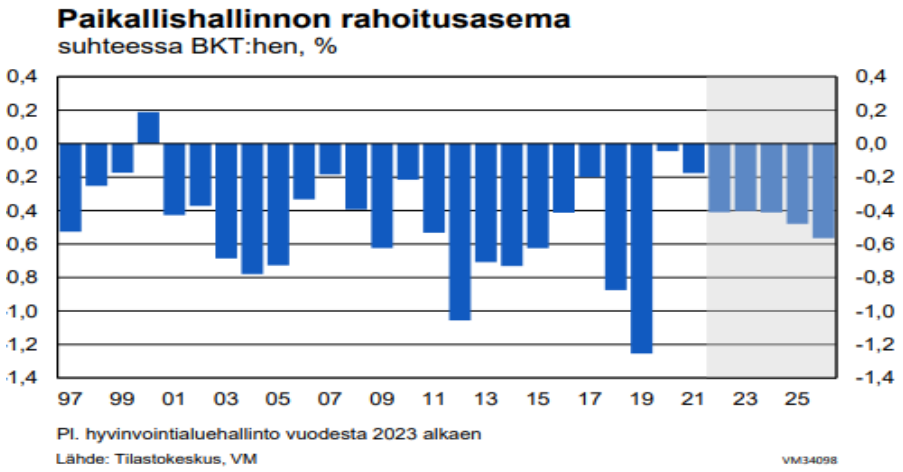

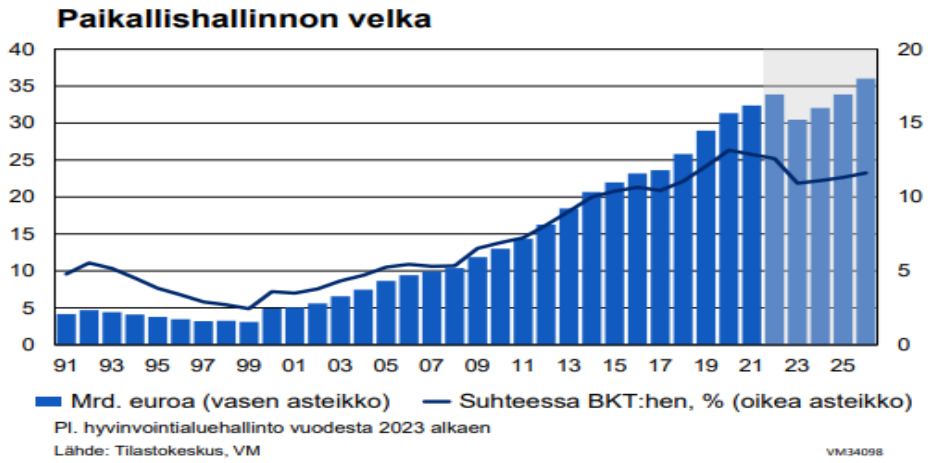

Lähde: Taloudellinen katsaus, syksy 2022, VM

Kuntien tuloslaskelma sote-uudistuksen jälkeen

Kunnan tuloslaskelman muodostuminen	Nykytilanne, milj. €	Uudistuksen jälkeen, milj. €	Muutos, milj. €
Toimintakate + poistot	-36 322	-15 088	21 234
Kunnallisvero (12,64 %-yksikön siirto)	21 284	8 114	-13 170
Yhteisövero	2 451	1 634	-817
Kiinteistövero	2 089	2 089	0
Peruspalvelujen valtionosuus (VM)	7 947	2 609	-5 338
Vos-muutosrajoitin	0	-4	-4
Veromenetysten korvaus	2 777	833	-1 944
Valtionosuus, OKM	2	2	0
Rahoituserät, netto	343	343	0
Verotuskust. alentuminen (kunnat)	0	62	62
Vos-järjestelmämuutoksen tasaus	0	0	0
Vuosikate – poistot (tasapainotila)	571	595	23

Kansantalouden ennusteet vuodelle 2023

Laitos	Julkaisu-ajankohta 2022	BKT, muutos %	Työttö-myys-aste, %	Ansiotaso-indeksin muutos, %	Inflaatio, %
ETLA	maaliskuu	1,0	6,7	2,6	1,9
Euroopan komissio	toukokuu	1,7	6,9	..	..
Handelsbanken	toukokuu	1,3	6,4	3,0	2,7
OECD	kesäkuu	0,6	7,7	..	..
Danske Bank	kesäkuu	1,6	6,3	3,0	2,5
VM	kesäkuu	1,1	6,5	3,0	2,7
Suomen Pankki	kesäkuu	0,5	6,5	3,0	2,3
Hypo	heinäkuu	0,5	6,5	3,0	3,0
OP	elokuu	0,0	7,0	4,0	3,9
Kuntarahoitus	syyskuu	-0,5	7,4	..	4,0
Nordea	syyskuu	0,0	7,2	3,1	4,5
Labore	syyskuu	0,7	6,9	5,0	3,6
PTT	syyskuu	-0,5	7,3	3,5	1,0

1.5.2 Sipoon kunnan talous

Keskeiset luvut 2019 - 2025 Kunta ja Sipoon vesi, milj. eur	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Asukasluku	21 170	21 687	22 190	22 352	22 852	23 352	23 852
Toimintakate	- 112,7	- 114,3	- 114,3	- 126,3	- 64,5	- 65,9	- 68,0
Verotulot	103,2	107,0	115,1	119,1	59,7	56,8	58,5
Vuosikate	5,4	16,1	18,5	10,3	15,9	11,1	10,2
Poistot	14,0	14,8	14,8	9,4	10,4	11,0	11,4
Tilikauden yli-/alijäämä	1,1	2,7	2,5	1,9	6,7	1,2	0,0
Investoinnit, brutto	37,8	26,6	21,6	23,8	24,5	22,1	25,5
Toiminnan & investointien rahavirta	- 21,4	- 9,0	- 2,5	- 13,2	- 8,0	- 10,4	- 14,6
Lainamäärä	105,7	109,4	131,1	147,2	122,3	132,6	146,3
Ulkoiset toimintakulut €/asukas	- 6 538	- 6 424	- 6 556	- 6 605	- 3 712	- 3 742	- 3 755
Lainamäärä €/asukas	4 993	5 044	5 908	6 372	5 351	5 678	6 134
HTV	1 212	1 183	1 196	1 199	869	869	869

Vuosikatteen riittävyys poistoihin ja nettoinvestointeihin

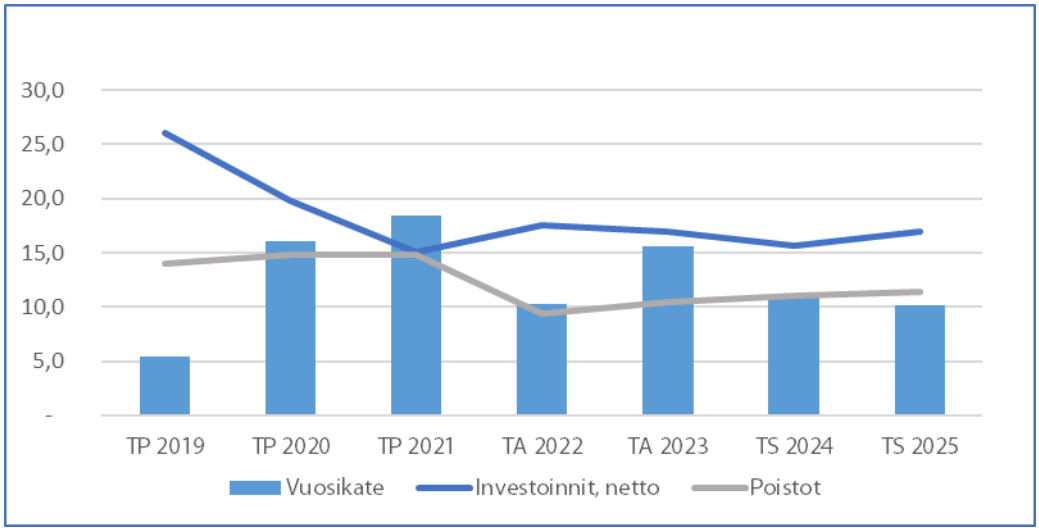

Vuoden 2021 tilinpäätöksessä vuosikate kattoi suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalentumiset, joten kunnan talous oli tasapainossa vuonna 2021. Suunnitelman mukaiset poistot olivat suunnilleen samansuuruiset kuin 2020, eli n. 14,8 M€. Kunta velkaantui lisää vuoden 2021 aikana ja lainamäärä vuoden lopussa oli 131,1 M€, mikä on 21,7 M€ enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Lainakannasta 30 M€ oli lyhytaikaisia kuntatodistusluottoja, joiden keskikorko oli -0,47 % 31.12.2021. Asukaskohtainen lainamäärä oli vuoden lopussa 5 909 euroa. Luvussa ovat mukana lyhytaikaiset kuntatodistusluotot, joiden määrä vaihtelee vuoden aikana. 29.3.2022 kuntatodistusluottoja oli 15 milj. euroa ja kunnan lainamäärä 113,1 milj. euroa.

Vuoden 2022 talousarvion mukainen tilikauden tulos on 0,9 milj. euroa ja tilikauden ylijäämä 2,1 milj. euroa. Kunnan talous on tuloslaskelman mukaisesti tasapainossa vuonna 2022. Talousarvion mukaan kunnan lainamäärä kasvaa 147 milj. euroon ja olisi noin 6 500 euroa per asukas. Talousarvio on kuitenkin elokuun tietojen perusteella toteutumassa huomattavasti parempana, ja ylijäämä tullee olemaan suurempi kuin budjetoitu ja lainatarve vastaavasti pienempi.

Vuosi 2022 on viimeinen vuosi, jolloin sosiaali- ja terveydenhuollon menot ovat kunnan talousarviossa. Sote-uudistuksessa ne ja myös pelastustoimen menot ja tulot siirtyvät Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle 1.1.2023 alkaen. Alla olevassa kuviossa on kuvattu Sipoon kunnan talouden rakenteen muutos.

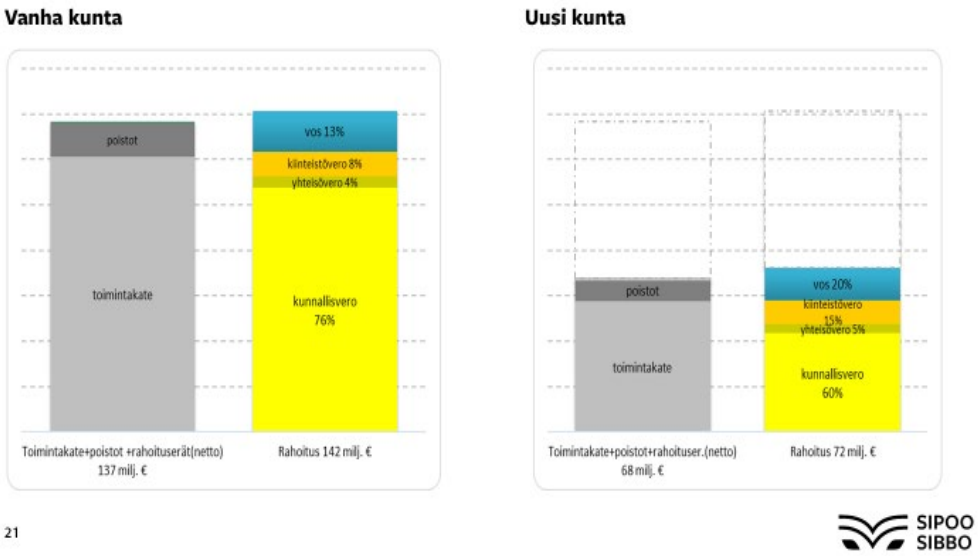

Sipoolta siirtyy uudistuksessa kustannuksia 64,6 milj. euroa ja tuloja 73,7 milj. euroa. Siirtyvien kustannusten ja tulojen erotuksesta (9,1 milj. euroa) korvataan kunnalle 60 prosenttia niin kutsuttuna muutosrajoittimena, joka on uusi elementti valtionosuusjärjestelmässä. Sipoon osalta muutosrajoitin on 5,4 milj. euroa, ja se siis lisää kunnan valtionosuutta. Loppuosa kustannusten ja tulojen erotuksesta jää kunnan itsensä kannettavaksi.

Kunnan toiminnan ja talouden sopeutusohjelma

Johtoryhmä käynnisti tammikuussa 2020 talouden ja toiminnan sopeutusohjelman laadinnan. Sopeutusohjelman tavoitteena on käyttötalouden sopeuttaminen suunnitelmakaudella 2020–2023 siten, että tilikauden tulos on vähintään +–0 ilman maanmyynti- ja vuokratuottoja viimeistään vuonna 2023. Sopeutusohjelman toteutumisesta raportoidaan syksyllä 2022 osavuosikatsauksen yhteydessä.

Sote-uudistuksen jälkeisen kunnan taloutta sopeutetaan siirtämällä mahdollisimman paljon sosiaali- ja terveystoimen hallintoa hyvinvointialueelle.

Vuosien 2023–2025 kehys

Kehyksessä on huomioitu a) indeksikorotukset (kuluttajahinta, peruspalvelut, sopimuskorotukset) ja b) tuottavuustavoite (1,5 %) sekä c) väestönkasvusta, valtion toimenpiteistä, palvelutarpeen kasvusta aiheutuvat välttämättömät lisämäärärahatarpeet.

Kehyksestä on vähennetty Sosiaali- ja terveysosaston sekä pelastustoimen määrärahat, jotka siirtyvät Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Kehyksessä on lisäksi huomioitu muut sote- ja pela-uudistuksesta aiheutuvat muutokset kunnan talouden rakenteessa.

Kehykseen sisältyy 3,74 M€:n määräraha HSL:n kuntaosuuteen.

	TP '21	TA '22	Enn. '22	Kehys '23	TS '24	TS '25
Toimintakate	**-114 249**	**-126 258**	**-122 660**	**-65 506**	**-67 147**	**-68 263**
Verotulot	115 104	119 138	118 898	59 421	55 695	57 284
Valtionosuudet	17 662	17 829	17 829	20 123	19 793	19 446
Rahoitustuotot ja -kulut	-62	-561	-561	-600	-764	-1014
Korkotuotot	111	80	80	50	50	50
Muut rahoitustuotot	224	905	905	905	931	931
Korkokulut	-380	-800	-800	-810	-1000	-1250
Muut rahoituskulut	-16	-746	-746	-745	-745	-745
Vuosikate	**18 455**	**10 148**	**13 506**	**13 438**	**7 577**	**7 453**
Suunnitelmanmukaiset poistot	-10 045	-9435	-9435	-10000	-10500	-11000
Arvonalentumiset	-4 724					
Satunnaiset tuotot ja kulut						
Tilikauden tulos	**3 685**	**713**	**4 071**	**3 438**	**-2 923**	**-3 547**
Poistoeron lisäys(-)/vähennys(+	1 257	1200	1200	1200	1200	1200
Varausten lisäys (-) tai vähenny	-2 400					
Pakollisten var. lis./väh.						
Rahastojen lisäys/väh.						
Tilikauden yli-/alijäämä	**2 543**	**1 913**	**5 271**	**4 638**	**-1 723**	**-2 347**

1.6 Riskit

BDO Oy:n joulukuussa 2020 valmistuneessa riskikartoituksessa merkittävimmiksi riskeiksi arvioitiin

A) Taloudellisen tasapainon kannalta:
- Sote-uudistuksen taloudellinen vaikutus
- Valtionosuuksien ja verotulojen vähennykset
- Heikko yleinen talouskehitys
- Kunnan kasvun ennakoinnin ja hallinnan epäonnistuminen.

B) Toiminnan näkökulmasta:
- Avainhenkilöriski
- Rekrytointiongelmat
- Tietoturvariski.

C) Strategian näkökulmasta:

- Puutteellinen tieto päätöksenteossa
- Junayhteys Kerava–Nikkilä ei toteudu
- Kolmen keskuksen strategian epäonnistuminen.

Äänestyksen tuloksena annettu korkein riskitaso oli 13,7. Se on varsin maltillinen suhteessa maksimiriskitasoon 25.

1.7 Henkilöstö

Henkilöstömäärän ja henkilöstörakenteen muutokset

Kuntakentällä tapahtuu hyvinvointialueiden käynnistäessä toimintansa 1.1.2023 merkittävä muutos niin henkilöstön määrässä kuin sen rakenteessakin. Hyvinvointialueiden palvelukseen siirtyy liikkeenluovutuksilla noin 172 900 henkilöä 332 kunnasta tai kuntayhtymästä. Manner-Suomen kuntiin ja kuntayhtymiin jää henkilöstöä edelleen noin 209 650.

Kuntien ja kuntayhtymien palveluksessa oleva sosiaali- ja terveydenhuollon, pelastustoimen sekä opiskeluhuollon henkilöstö siirtyy uudistuksen yhteydessä hyvinvointialueiden palvelukseen. Lisäksi hyvinvointialueille siirtyvät kuntien palveluksessa sosiaali- ja terveydenhuollon palvelutuotantoon liittyvissä tukipalvelutehtävissä työskentelevät henkilöt, jos henkilön työtehtävistä vähintään puolet on kunnan sosiaali- tai terveydenhuollon tukitehtäviä. Henkilöstö siirtyy niin sanottuina vanhoina työntekijöinä ja säilyttää siirtymähetkellä voimassa olevat työ -tai virkasuhteeseen liittyvät oikeudet ja velvollisuudet.

Sosiaali- ja terveysosastolla on 343 voimassa olevaa palvelussuhdetta (23.9.2022 tilanteen mukaan). Näistä ovat 266 vakinaisia ja 77 määräaikaisia. Määräaikaisista jatkuu 21 työntekijän palvelussuhde 31.12.2022 jälkeen ja ovat niin muodoin hyvinvointialueelle siirtyviä. Sosiaali- ja terveysosastolta siirtyvien työntekijöiden määrä tulee syyskuun 2022 tietojen perusteella olemaan vähintään 287. Oppilashuollosta siirtyy 11 työntekijää, Talous- ja hallintokeskuksesta 10 työntekijää ja Tekniikka- ja ympäristöosastolta 3 toimitilojen työntekijää. Hyvinvointialueelle siirtyy siten ainakin 311 työntekijää, joista 288 ovat vakinaisia. Hyvinvointialueelle siirtyvien määräaikaisten tehtävien määrä saattaa muuttua jonkin verran ennen 31.12.2022. Hyvinvointialueelle siirtyvät myös kaikki omaishoitajat sekä perhe- ja tukihenkilöt. Näiden toimeksiantosuhteiden lukumäärä oli 23.9.2022 yhteensä 186 kpl.

Sipoon kunnan palveluksessa tulee siten vuonna 2023 olemaan noin 720 vakinaista ja keskimäärin noin 150 määräaikaista työntekijää.

Henkilöstömenojen kehitys 2020–2023

Kunnan kokonaishenkilöstömenot, kun niihin sisällytetään myös jaksotetut lomapalkat, palkka- ja eläkemenoperusteiset maksut sekä sairausvakuutus- ja tapaturmakorvaukset, olivat vuonna 2021 yhteensä 59 886 230 euroa, kun vuoden 2020 henkilöstömenot olivat yhteensä 60 693 043 euroa. Kokonaishenkilöstömenojen vähennystä oli siis yhteensä 1,3 %. Palkkoihin ja palkkioihin (ilman sivukuluja) oli vuodelle 2021 budjetoitu yhteensä 48 775 040 euroa. Varsinaiset palkka- ja palkkiokulut alittuivat 1,2 prosentilla. Vuonna 2021 palkat korottuivat yleiskorotuksella ja paikallisella järjestelyvaraerällä 1.4.2021 lukien. Henkilöstökulut asukasta kohden 31.12.2021 olivat 2 699 euroa kun ne vuotta aiemmin olivat 2 798 euroa.

Talousarviovuodelle 2022 on arvioitu henkilöstömenojen kokonaismääräksi 62 247 845 euroa. Talousarvion laadinnassa otettiin huomioon uuden sopimuskauden mahdolliset palkankorotukset. Kunta-alalle vuosille 2022–2025 sovitut uudet palkkaratkaisut nostavat palkkamenoja vuonna 2022 keskimäärin 1,76 prosentilla, mikä on hieman talousarviossa arvioitua enemmän. Henkilöstömenot näyttäisivät kuitenkin pysyvän kutakuinkin talousarvion mukaisina vuonna 2022. Vuonna 2023 palkkakustannusten nousu tulee olemaan vähintään 3,05 prosenttia ja vuonna 2024 vähintään 3,11 prosenttia. Palkankorotukset voivat kuitenkin olla sovittua suurempia riippuen muiden alojen sopimusratkaisuista.

Kokonaishenkilöstömenot arvioidaan vuonna olevan 2023 yhteensä 43,8 milj. euroa.

Vuonna 2023 sovellettavat työnantajamaksut ja muiden sivukulujen määrä on budjetoitu kunnille annetun arvion perusteella ja nämä täsmentyvät vasta 2022 lopussa. Merkittävä muutos on, että eläkemenoperusteisen eläkemaksun sijasta kunnalta peritään uusi eläkemenojen tasausmaksu. Kevalta

saadun ennakkotiedon perusteella Sipoon kunnan tasausmaksu tulee olemaan n. 1 245 000 euroa. Tasausmaksu olisi siten nykyistä eläkemenoperusteista maksua pienempi.

Henkilöstöresurssin käyttö 2023

Henkilöstösuunnittelun lähtökohtana on, että Sipoon kunnan henkilöstömäärä on tasapainossa kunnan tehtävien ja käytettävissä olevien määrärahojen kanssa. Palvelutarpeen kasvuun vastataan pääasiassa tuottavuutta nostamalla ja henkilöstön oikealla kohdentamisella. Kunnan kasvaessa on kuitenkin varmistettava henkilöstöresurssin riittävyys niissä tehtävissä, joissa kunnan kasvun vaikutus on suurin. Henkilöstöresurssin kokonaiskäyttö pienenee huomattavasti Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle tapahtuvien tehtäväsiirtojen myötä. Sipoon kunnan palvelujen tuottamiseksi varataan talousarviossa palkkamääräraha, joka vastaa 869 täyttä henkilötyövuotta vastaavaa työpanosta. Tämä luku sisältää myös arvioidun sijaistarpeen edellyttämät varaukset. Henkilöstöresurssin kokonaiskäyttö pienenee siten 330 henkilötyövuodella verrattuna 2022 talousarvioon.

Pääosa rekrytointitarpeesta syntyy henkilöstön vaihtuvuuden ja eläköitymisen vuoksi. Henkilöstön vaihtuvuus on edelleen jatkunut suurena. Vuonna 2021 Sipoon kunta julkaisi Kuntarekry - työnhakuportaalissa yhteensä 291 työpaikkaa, kun julkaistujen paikkojen määrä vuotta aikaisemmin oli 270. Rekrytointien määrä on jatkanut kasvuaan ja julkaistujen työpaikkailmoitusten lukumäärä tulee 2022 olemaan entistä isompi. Vuonna 2023 rekrytointimäärät pienenevät sosiaali- ja terveydenhuollon siirryttyä hyvinvointialueen järjestämisvastuun piiriin.

Vuonna 2021 Sipoon kunnassa jäi vanhuuseläkkeelle 13 henkilöä, mikä on 3 vähemmän kuin vuonna 2020. Kaikista Sipoon kunnassa myönnetyistä eläkkeistä 76 % oli vanhuuseläkkeitä ja vanhuuseläkkeelle jääneiden ikä oli keskimäärin 64,1 vuotta. Työkyvyttömyyseläkkeelle jäi 4 henkilöä. Ennenaikaisten eläkkeiden osuus on vakiintunut verraten alhaiselle tasolle, mikä on tuonut merkittäviä säästöjä Sipoon kunnan eläkemenoihin.

Kuntien eläkevakuutuksen (Keva) laatimien eläkepoistumaennusteiden mukaan vanhuuseläkkeelle arvioidaan jäävän 26–33 henkilöä vuosittain jaksolla 2022–2031. Vuoden 2017 eläkeuudistuksen takia alimmat eläkeiät nousevat syntymävuoden mukaan portaittain. Uuden eläkelain myötä vain ennen 1.1.1955 syntyneillä on yleinen eläkeikä 63 vuotta. Myöhemmin syntyneillä eläkeikä nousee 3 kk/vuosi. Tietyissä ammateissa toimivilla on edelleen myös yleistä vanhuuseläkeikää alempia ammatillisia eläkeikiä. Uuden eläkekäytännön myötä on kuitenkin aiempaa vaikeampaa arvioida henkilöstön eläköitymistä, joten näitä lukuja tulee tarkastella aiempaa enemmän suuntaa antavina.

Talousarvion mukaisten henkilötyövuosien (HTV) kehitys 2019–2023:

Henkilöstö HTV	**TP 2019**	**TP 2020**	**TP 2021**	**TA 2022**	**Ennuste 2022**	**TA 2023**
KH	**76**	**88**	**86**	**89**	**116**	**106**
Kunnan johto	2	2	1	1	1	1
Talous- ja hallintokeskus	57	54	53	55	54	35
Kehitys- ja kaavoituskeskus	17	32	32	33	36	36
Ruokapalvelut					25	31
HYTE					0	4

Sote	**369**	**344**	**346**	**351**	**322**	**0**
Hallinto ja talous, Sote	9	11	13	13	13	
Lapset ja nuoret	58	50	51	51	49	
Työikäiset	133	121	120	117	134	
Ikäihmiset	136	135	130	136	118	
Ruokapalvelu	32	27	33	34	7	
Sivi	**645**	**626**	**639**	**631**	**643**	**645**
Hallintopalvelut, Sivi	2	3	5	5	6	6
Varhaiskasvatus	223	221	216	215	223	220
Koulutuspalvelut	370	350	358	360	361	367
Kulttuuri- ja vapaa-aika	49	52	59	51	53	53
Teky	**115**	**117**	**118**	**118**	**114**	**107**
Kehittäminen ja tuki, Teky	11	12	13	13	13	12
Rakennusvalvonta	11	13	13	13	11	12
Ympäristönsuojelu	4	5	6	7	6	7
Katu- ja viheralueet	16	16	18	17	19	15
Toimitilapalvelut	73	72	68	68	65	61
Kunta	**1204**	**1175**	**1188**	**1189**	**1195**	**858**
Sipoon vesi	8	9	8	10	10	11
Kunta yhteensä	**1212**	**1183**	**1196**	**1199**	**1205**	**869**

Muut muutokset 2023

Kunnanhallituksen alainen toiminta:
Työ- ja elinkeinopalveluiden uudistus on tarkoitus tulla voimaan 2024. Mikäli valmistelu etenee suunnitellusti, varaudutaan työllisyyskoordinaattorin vakinaisen toimen perustamisen kaavoitus ja kehityskeskuksessa vuoden 2023 aikana.

Talous- ja hallintokeskus supistuu 10 vakinaisen tehtävän siirtyessä hyvinvointialueelle, mikä vaatii toiminnan uudelleen järjestelyjä sekä mahdollisesti osastojen välisiä tehtävien tai työntekijöiden siirtoja. Hyvinvointialueuudistuksen jälkeen kunnan vastuulle jäävät hyvinvoinnin ja terveyden edistämistehtävät sekä maahanmuuton koordinointitehtävät. Näiden tehtävien hoitamiseksi arvioidaan tarvittavan neljä henkilötyövuotta vastaava resurssi ja tehtäväalue sijoitetaan toistaiseksi kunnanhallituksen alaisuuteen. Tehtäväalueen hoitoa koskevat vaihtoehdot selvitetään 2022 aikana ja

päätös mahdollisten uusien työntekijöiden rekrytoinnista tehdään sen jälkeen. Ruokapalvelut sijoitetaan hallinnollisesti kunnanhallituksen alaisuuteen, kunnes kunnan organisaatiorakennetta koskevat vaihtoehdot on selvitetty.

Sivistysosasto:
Sivistysosasto esittää uuden erityisopetuksen koordinaattorin palkkaamista vuonna 2023. Koulutuspalveluissa on lisäksi tunnistettu tarve opetukseen sitomattomalle henkilöstölle ja Sivistysosasto esittää talousarvioehdotuksessaan yhteisökasvattajan ja kouluvalmentajan palkkaamista myös vuodelle 2023. Uusien opettajavirkojen perustamista ei esitetä. Sivistysosaston talousarvioehdotukseen sisältyy myös uusi varhaiskasvatuksen palveluohjaajan virka, jonka tehtävänä olisi huoltajien ohjaaminen ja neuvominen varhaiskasvatuksen palveluiden käytössä.
Johtuen Sipoon kunnan tulevien vuosien epävarmasta talousnäkymästä, laaditaan kunnanjohtajan johdolla tuottavuusohjelma, joka vaikuttaa vuoden 2024 budjettikehykseen. Osa ehdotettuihin vakansseihin liittyvistä laeista on vielä hyväksymättä.

Lopullinen päätös uusista vakansseista tehdään kunnanhallituksen toimesta erikseen tuottavuusohjelmaan ja hyväksyttyihin lakeihin perustuen.

Tekniikka- ja ympäristöosasto:
Talousarvio ei sisällä esityksiä uusien virkojen tai toimien perustamisesta Tekniikka- ja ympäristöosastolla. Täyttämättä olevat rakennus- ja ympäristövalvonnan virat pyritään täyttämään 2023 alusta.

Mahdollisten uusien virkojen ja tehtävien perustamisesta talousarviovuoden 2023 aikana päätetään erikseen talousarvion puitteissa. Kaikki uudet perustettavat virat sekä vahvistetun talousarvion ulkopuoliset uudet toimet tulevat kunnanhallituksen käsittelyyn ennen kuin ne laitetaan hakuun. Kunnanjohtaja päättää erikseen rekrytoinneissa noudatettavasta rekrytointilupamenettelystä.

2 TALOUSARVIO 2023 TALOUSSUUNNITELMA 2023–2025

2.1 Tuloperusteet

2.1.1 Toimintatuotot

TOIMINTATUOTOT Sipoon kunta ja Sipoon vesi, ulkoiset, 1 000 €	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TAE 2023	Ero %
MYYNTITUOTOT	8 592	8 450	8 002	8 059	7 112	-11,8 %
MAKSUTUOTOT	6 856	5 699	6 202	6 264	2 692	-57,0 %
TUET JA AVUSTUKSET	868	907	6 804	1 118	1 027	-8,1 %
MUUT TOIMINTATUOTOT	9 388	9 950	10 210	11 141	9 471	-15,0 %
Pysyv. Vastaavien myyntivoitot	4 752	5 459	5 970	6 300	5 460	-13,3 %
YHTEENSÄ	25 704	25 007	31 218	26 582	20 302	-23,6 %

2.1.2 Verotulot

Sote-uudistuksella on huomattava vaikutus kunnan verotuloihin lukuun ottamatta kiinteistöveroja, joihin uudistus ei vaikuta. Hyvinvointialueiden rahoitusta varten kaikkien kuntien kunnallisveroprosentteja leikataan 12,64 prosenttiyksikköä vuodeksi 2023. Sipoon kunnallisveroprosentti vuonna 2023 on tästä johtuen 6,61. Kuntien yhteisöverotuotoista siirtyy noin kolmannes hyvinvointialueiden rahoitukseen.

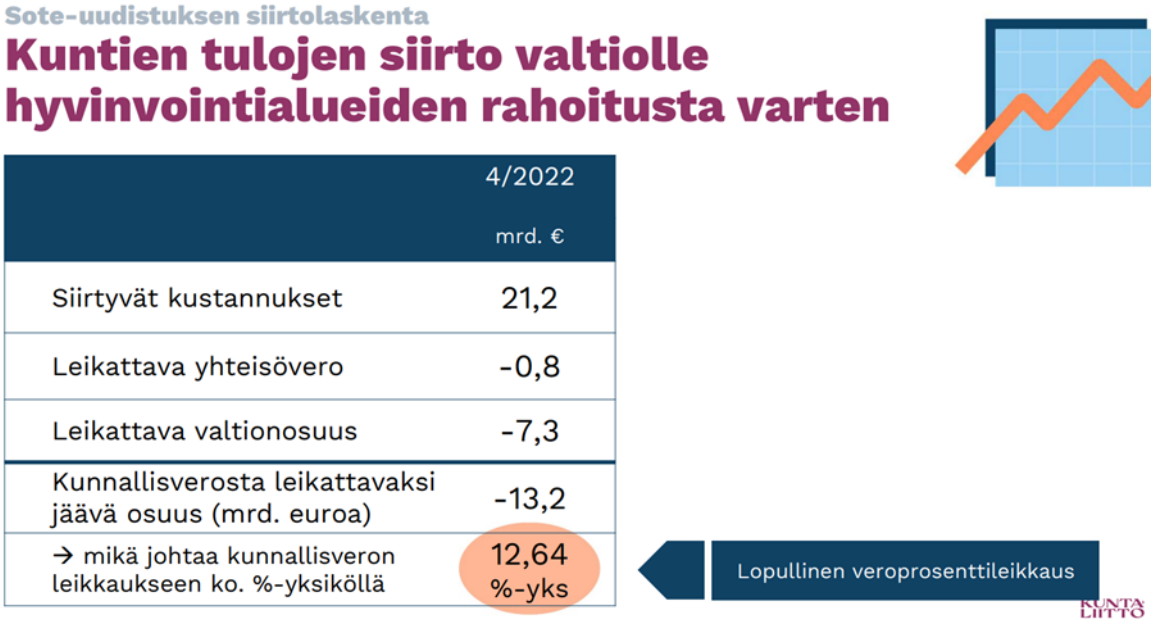

Kunnallisveroennuste vuodelle 2023

Kevään ja kesän verotilityksissä on käynyt ilmi, että kuluvan vuoden ennakkoverot ovat kehittyneet erittäin myönteisesti. Verovuoden 2022 ennakkoverot tänä vuonna ovat tämän hetken arvion mukaan jopa reilut 300 miljoonaa euroa korkeammat verrattuna huhtikuun ennusteeseen. Palkkasumman kasvu

kuluvalle vuodelle lähentelee arvioissa jo 5 prosenttia, kun se vielä huhtikuun ennusteessa oli reilut 3 prosenttia. Ansiotulojen kehitys paranisi näin ollen arviolta reilulla prosenttiyksiköllä 4 prosenttiin.

Kuluvan vuoden parantunut tilanne nostaa myös tulevien vuosien kunnallisveroennustetta. Palkkasumman arvioitu kehitys vuosina 2023 ja 2024 ovat huhtikuun arvion mukaisia. Vuosina 2025 ja 2026 kehitykset ovat hieman parempia aiempaan verrattuna. Eläketulojen ensi vuoden kehitys paranee selvästi huhtikuusta. Vuoden 2023 huomattava 6,6 prosentin kasvu johtuu osin korkean inflaation vaikutuksista työeläkkeiden tasoon. Työeläkkeitä korotetaan vuosittain taitetulla indeksillä, jossa inflaation painoarvo on 80 % ja palkansaajien ansiotason muutoksen 20 %.

Kokonaisuudessaan ensi vuoden ansiotulojen arvioidaan kasvavan noin 4 prosentilla, jonka jälkeen verovuosikohtainen kasvu on noin 3 prosenttia. Tulevien vuosien kunnallisveronkertymät paranevat noin 200 miljoonaa per vuosi verrattuna huhtikuun arvioihin.

Yhteisö- ja kiinteistövero

Yhteisöveron kuluvan vuoden kehitys on ollut jopa kunnallisveron kehitystäkin parempaa. Valmistuvan verotuksen 2021 ennakkotiedoista käy ilmi, että maksuunpantava yhteisövero olisi jopa yli 200 miljoonaa parempi verrattuna huhtikuun arvioihin. Tämä nostaa verovuoden 2021 verojen kertymäarviota vuonna 2022.

Valmistuvan verotuksen tietojen perusteella Verohallinto on nostanut kuluvan vuoden maksuunpantavia ennakkoveroja aiemmin arvioitua enemmän. Täten kuluvan vuoden ennakkoverojen kertymäarviota on nostettu 100 miljoonaa euroa. Yllä mainituista syistä johtuen kuluvan vuoden yhteisöveron kertymäarvio on jopa reilut 300 miljoonaa euroa parempi verrattuna huhtikuun arvioon.

Yhteisöveron huima nousu heijastuu positiivisesti myös tuleville verovuosille. Maksettavan yhteisöveron arvioidut vuosimuutosprosentit 2022–2026 eivät ole merkittävästi muuttuneet huhtikuun veroennusteesta. Vuoden 2022 muutosten seurauksena vuosien 2023 ja 2024 kertymäarviot kuitenkin nousevat noin 100 miljoonalla eurolla.

Kiinteistöveron osalta on myös odotettavissa nousua kuluvana vuonna. Verohallinnon arvion mukaan reilut 6 prosenttia verovuoden 2022 kiinteistöveroista arvioidaan kertyvän ensi vuonna. Huhtikuun vastaava arvio oli noin 10 prosenttia. Muutos nostaa kuluvan vuoden kertymäarviota noin 60 miljoonalla eurolla koko maassa.

Sipoon kunnan verotulot vuosina 2019–2023:

Veroprosentit	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TA 2022	TAE 2023
Tuloveroprosentti	19,25	19,25	19,25	19,25	6,61
Kiinteistöveroprosentit					
Yleinen	1,03	1,03	1,00	1,00	1,00
Vakituiset asuinrakennukset	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
Muut kuin vak. asuinr.	1,10	1,10	1,10	1,10	1,10
Rakentamattomat rakennusp.	5,00	6,00	6,00	6,00	6,00

Vuoden 2023 kunnallisveroprosentti pysyy strategian mukaisesti samana kuin edellisvuonna vähennettynä valtakunnallisella 12,64 prosenttiyksiköllä. Kiinteistöveroprosentit ovat myös samat kuin vuonna 2022. Sote-uudistuksen jälkeen kiinteistöverojen osuus kunnan verotuloista tulee lähes kaksinkertaistumaan.

1 000 €	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Verot yhteensä	**103 221**	**107 045**	**115 104**	**119 138**	**118 898**	**59 692**	**56 821**	**58 534**
muutos-%	6,5	3,7	11,5	15,4	15,2	-48,1	-4,8	3,0
Kunnallisvero	88 839	92 585	97 683	103 178	102 455	44 757	42 330	43 774
muutos-%	4,9	4,2	10,0	16,1	15,3	-54,2	-5,4	3,4
Osuus yhteisöverosta	4 366	5 349	7 571	5 460	6 424	4 617	4 173	4 442
muutos-%	-8,5	20,6	73,4	25,1	47,1	-39,0	-9,6	6,4
Kiinteistövero	10 016	9 111	9 850	10 500	10 019	10 318	10 318	10 318
muutos-%	6,1	-9,0	-1,7	4,8	0,0	4,7	0,0	0,0
Valtionosuudet yhteensä	**15 114**	**23 569**	**17 662**	**17 878**	**17 606**	**21 836**	**21 482**	**21 140**
muutos-%	12,9	55,9	16,9	18,3	16,5	23,6	-1,6	-1,6
Verorahoitus yhteensä	**118 335**	**130 614**	**132 766**	**137 016**	**136 504**	**81 528**	**78 303**	**79 674**
muutos-%	**7,3**	**10,4**	**12,2**	**15,8**	**2,8**	**-38,6**	**-4,0**	**1,8**

Erityisesti vuonna 2023 tilitetään kunnallisverotuloja edellisiltä vuosilta aikaisemman veroprosentin mukaisesti, joten vuonna 2024 tapahtuu kunnallisverotuloissa -6,4 prosentin notkahdus.

Kunnallisverotulot euroa/asukas

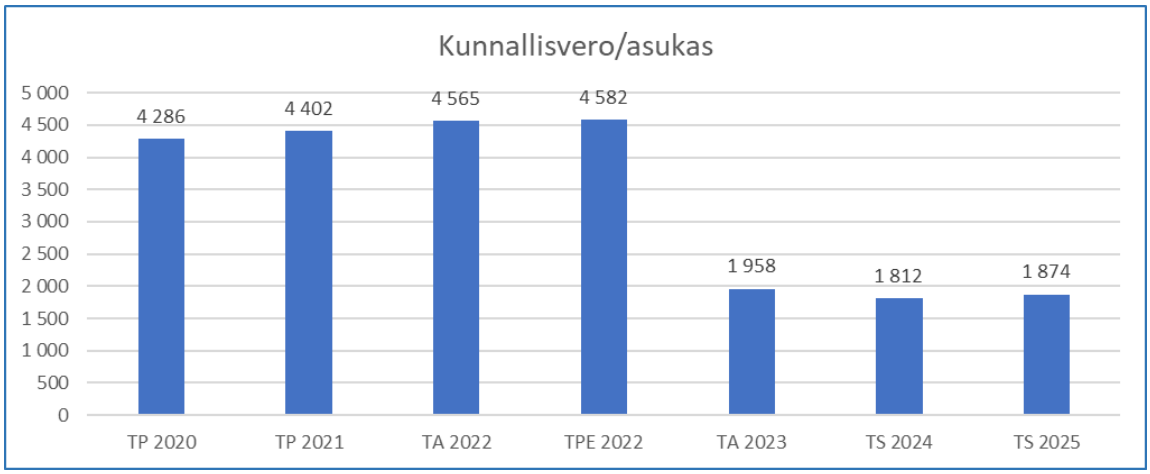

Yhteisöverotulot euroa/asukas

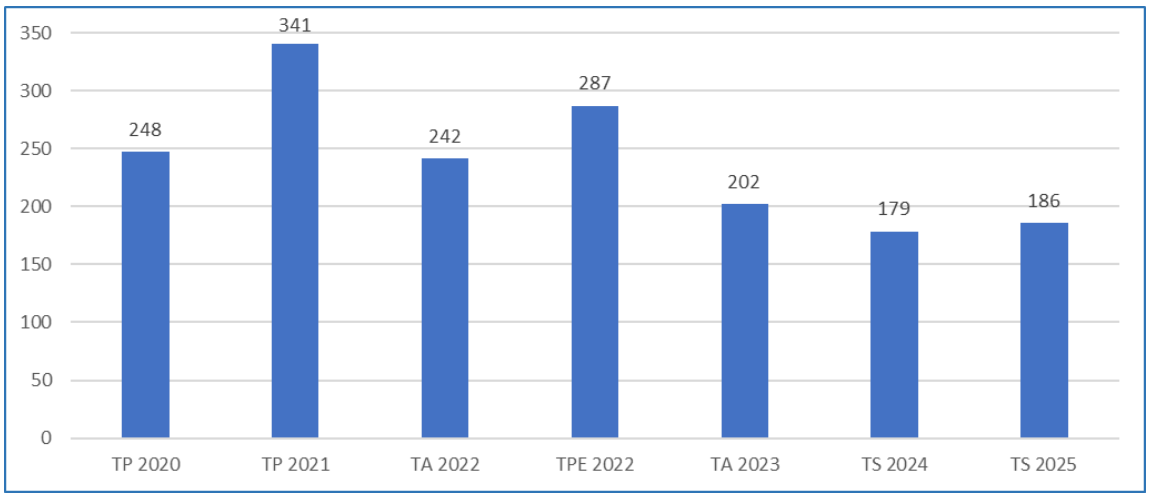

Kiinteistöverotulo euroa/asukas

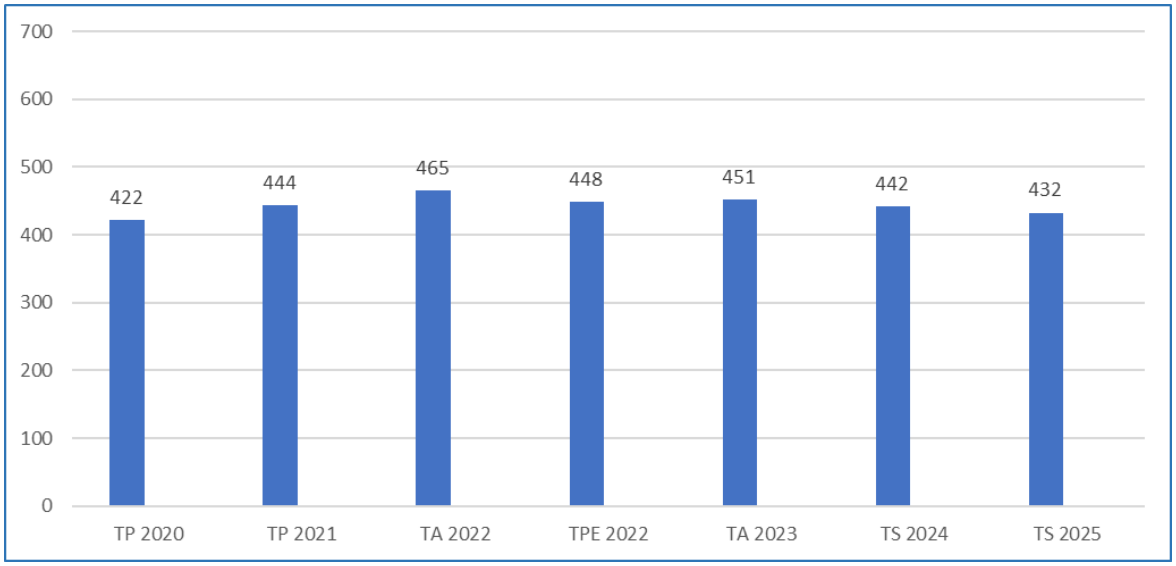

2.1.3 Valtionosuudet

Valtionosuus koostuu kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituslain mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Kuntien peruspalvelujen valtionosuudesta siirtyy sote-uudistuksen myötä 5,4 mrd. € hyvinvointialueiden rahoitukseen. Ikärakenteen mukaan määräytyy edelleen suurin osa valtionosuuksista, mutta painopiste muuttuu: tähän asti "kallein/arvokkain" ikäluokka on ollut yli 85-vuotiaat, sote-uudistuksen jälkeen 13–15-vuotiaat.

Peruspalvelujen valtionosuuden pohjana ovat laskennalliset kustannukset 9,5 mrd. €. Tehtävät, joihin valtionosuutta myönnetään vuonna 2023: perusopetus, varhaiskasvatus, kirjasto, kulttuuri ja taiteen perusopetus. Kunnille maksetaan yhteensä 3,5 mrd. €: valtionosuudet 2,7 mrd. € + verotulomenetysten kompensaatiot 0,8 mrd. €. Kuntien omarahoitusosuus on 7,4 mrd. € (1 330 euroa/asukas).

Sipoon kunnan valtionosuuksia vähentää verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus on usealla kunnalla miinusmerkkinen erä kunnan omarahoitusosuuden suuruudesta johtuen, ja se vähentää kunnan kokonaisvaltionosuutta.

Vuoden 2023 valtionosuuden erittely:

Peruspalvelujen valtionosuus (VM), ilman sote-eriä	13 520 045
Sote-erät	
Muutosrajoitin	5 428 988
Järjestelmänmuutoksen tasaus	3 238 501
Verotulotasaus	-634 272
Peruspalvelujen valtionosuus yht.	21 553 262

Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus (OKM)	-2 152 662
Verotulomenetysten kompensaatio	2 434 340
Valtionosuus yhteensä	**21 834 940**

Muutosrajoitin = Muutosrajoittimen perusteella kunnalle myönnetään valtionosuuden lisäystä, jos tehtävien järjestämisvastuun siirtyessä maakunnalle kunnan tulot vähenevät enemmän kuin mitä kunnasta maakunnalle siirtyvien kustannukset ovat. Lisäys ei ole täysimääräinen vaan se on rajoitettu 60 %:iin muutoksen suuruudesta. Vastaavasti kunnan valtionosuutta vähennetään, jos siirtyvät kustannukset ovat siirtyviä tuloja suuremmat. Myös vähennyksen osalta muutos on rajoitettu 60 %:iin.

Järjestelmänmuutoksen tasaus = Uudistuksen tullessa voimaan kuntien taloudellinen tasapainotilanne jäädytetään laskennallisesti vuodeksi (2023) nykyisen (vuoden 2021 arvioidun) tasapainotilanteen mukaiseksi kunnittain. Toisesta vuodesta lähtien muutos kohti uuden rahoitusmallin mukaista tasapainotilaa on +/- 15 euroa asukasta kohti vuosittain siten, että viidentenä vuonna enimmäismuutos on +/- 60 euroa asukasta kohti. Tämän ylittävä osa jää toistaiseksi pysyvänä tasauksena valtionosuuksiin. Muutoksen rajaaminen +/- 60 euroon asukasta kohti merkitsee sitä, ettei uudistus aiheuta yhdellekään kunnalle yli yhden tuloveroprosenttiyksikön muutospainetta.

1 000 €	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Valtionosuudet yhteensä	**15 114**	**23 569**	**17 662**	**17 878**	**17 606**	**21 836**	**21 482**	**21 140**
muutos-%	12,9	55,9	16,9	18,3	16,5	23,6	-1,6	-1,6

Valtionosuudet euroa/asukas

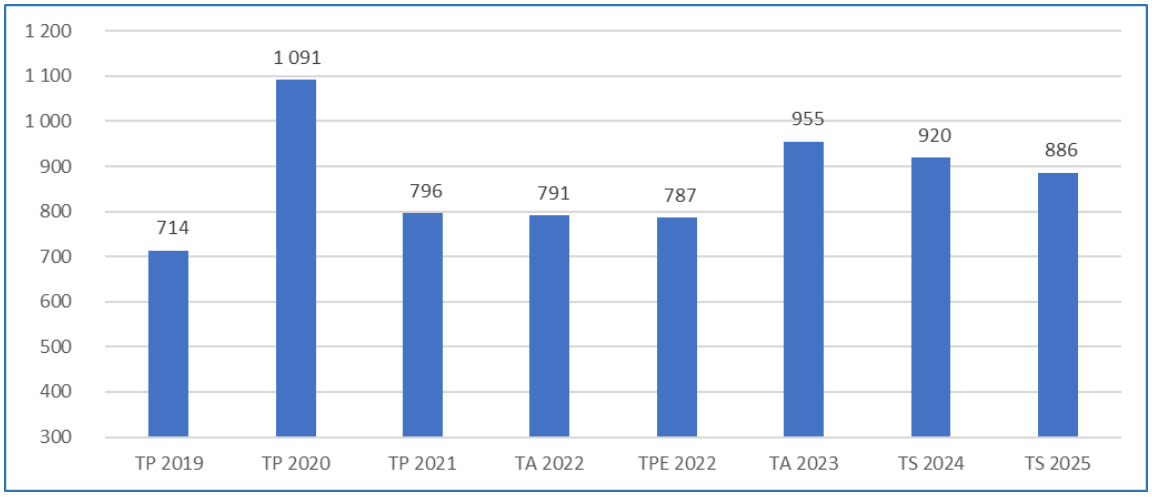

2.1.4 Toimintatuotot ja verorahoitus yhteensä

Sipoon kunta ja Sipoon vesi	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TAE 2023	TS 2024	TS 2025
Toimintatuotot ja verorahoitus yhteensä M€	144,0	155,6	164,0	105,1	101,8	98,6	100,0

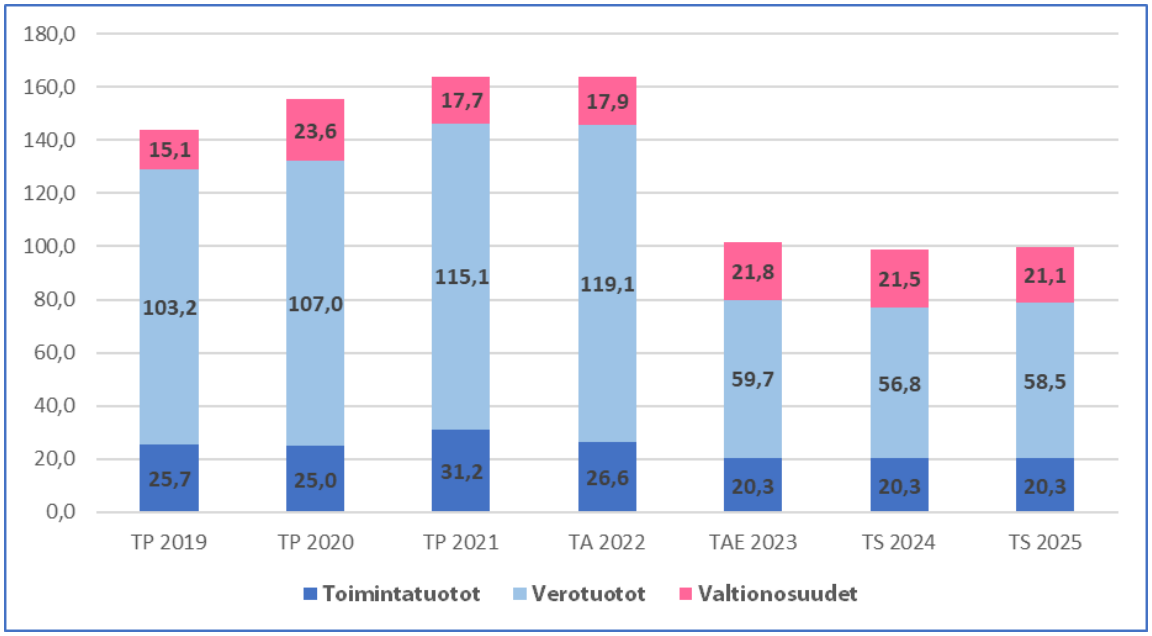

2.2 Menoperusteet

Sote-uudistuksen seurauksena kuntien toiminnan kustannukset vähenevät ja käyttötalousmenoista siirtyy pois noin puolet. Toimintamenojen laskuksi on arvioitu 54 prosenttia vuonna 2023.

Kuntatalouden vuoden 2023 talouslukujen suurten prosenttimuutosten taakse kätkeytyy myös kustannusten kasvu. Kuntien kustannuskehitystä kuvaavan peruspalvelujen hintaindeksin muutos on 3,8 prosenttia vuonna 2023. Kustannusten ripeään nousuun vaikuttaa etenkin kunta-alan ansiokehitys, jota nostavat niin sanottu yleiseen linjaan sidottu palkankorotus sekä kehittämisohjelma, jolla uudistetaan kunta-alan palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä.

Kunta-alan sopimusratkaisu on kolmivuotinen ajalla 1.5.2022–30.4.2025. Sopimuskaudella työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,8 prosenttia. Perusratkaisun sopimuskorotusten taso ilman kehittämisohjelmaa vuosina 2023–2024 on sidottu niin sanottuun yleiseen linjaan. Lisäksi kunta-alan palkkarakenteita ja palkkausjärjestelmiä uudistetaan erillisellä kehittämisohjelmalla vuosina 2023–2027 keskimäärin yhden prosentin sopimuskorotuksella vuosittain. Ohjelman avulla kunta-alan palkat nousevat viiden vuoden aikana yhteensä noin 5,1 prosenttia sopimuskorotusten lisäksi.

Vuosina 2024–2026 kuntatalouden toimintakate kasvaa keskimäärin 4 prosenttia vuodessa. VM:n painelaskelmakehikossa (KTO, syyskuu 2022) Sipoon toimintakate kasvaa keskimäärin 5,7 prosenttia vuosina 2024–2026.

Talousarvion suunnitelmavuosien 2024 ja 2025 toimintakatteen kasvuprosentteina on 3 ja 2,5.

Kunnanhallituksen hyväksymässä talousarviokehyksessä on huomioitu:

a) indeksikorotukset (kuluttajahinta, peruspalvelut, sopimuskorotukset)
b) tuottavuustavoite 1,5 %
c) väestönkasvusta, palvelutarpeen kasvusta yms. aiheutuvat lisämäärärahatarpeet.

2.2.1 Peruskunnan talousarvion määrärahojen ja tuloarvioiden yhteenveto

Käyttötalousosa **1 000 €**	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
Keskusvaalilautakunta	B	40	
Tarkastuslautakunta	B	44	
Kunnanhallitus	N	24 280	18 569
Sivistysosasto	N	59 619	3 993
Tekniikka- ja ympäristöosasto	N	16 605	10 901
Kohderahoitteiset tehtävät			
Ruokapalvelut	N	2 930	3 005
Toimitilapalvelut	N	11 284	8 876
Tuloslaskelmaosa	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
Verotulot	B		59 692
Valtionosuudet	B		21 836
Rahoitustulot ja -menot	N	913	815
Investointiosa	Sitovuus	Määrärahat	Tuloarviot
Laajennusinvestoinnit	N	5 360	
Laajennusinvestoinnit, rakennukset	N	595	
Uudelleen investoinnit	N	635	
Peruskorjausinvestoinnit	N	7 630	
Muut investoinnit	N	1 255	
Muut investoinnit	N	3 932	5 460
Maa-alueet		2 500	5 460
Irtain omaisuus		1 235	
Osakkeet ja osuudet		197	
Rahoitusosa		Määrärahat	Tuloarviot
Antolainasaamisten muutokset	N		
Pitkäaikaisten lainojen muutokset	N	14 970	20 000
Lyhytaikaisten lainojen muutokset			
Muut maksuvalmiuden muutokset			
Vaikutus maksuvalmiuteen		5 388	
Talousarvion loppusumma		141 266	141 266

N = sitovuus nettomääräraha/-tuloarvio, B = bruttomääräraha/-tuloarvio

2.3 Talousarvion rakenne ja sitovuus

2.3.1 Talousarvion rakenne

Talousarvio muodostuu *käyttötalous-* ja *tuloslaskelmaosasta* sekä *investointi-* ja *rahoitusosasta*. Samaa rakennetta noudatetaan taloussuunnitelmassa ja tilinpäätökseen sisältyvässä talousarvion toteutumisvertailussa.

Toimintaa ja taloutta suunnitellaan ja seurataan käyttötalouden, investointien, tuloslaskennan ja rahoituksen näkökulmista.

Käyttötalousosassa asetetaan palvelutavoitteet ja budjetoidaan niiden järjestämisen vaatimat menot ja tulot.

Investointiosassa budjetoidaan pitkävaikutteisten tuotantovälineiden kuten rakennusten, kiinteiden rakenteiden ja kaluston hankinta, rahoitusosuudet ja omaisuuden myynti.

Tuloslaskelmaosassa osoitetaan tulorahoituksen riittävyys käyttömenoihin ja poistoihin. Tuloslaskelman välituloksina esitetään *Toimintakate* ja *Vuosikate*. Tuloslaskelmaosan viimeisenä rivinä esitetään *Tilikauden tulos*, tai jos kunta budjetoi tilinpäätössiirrot, viimeisenä rivinä esitetään *Tilikauden ylijäämä (alijäämä)*.

Rahoitusosassa osoitetaan yhteenvetona rahan lähteet ja käyttö. Välisummana esitetään *Toiminnan ja investointien rahavirta*. Ylijäämäinen välisumma osoittaa, että investoinnit rahoitetaan kokonaisuudessaan tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma osoittaa määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella.

2.3.2 Talousarvion ja taloussuunnitelman sitovuus

Yleistä

Talousarvio sisältää kunnan strategian ja siitä johdetut toimialoittaiset valtuuston hyväksymät sitovat tavoitteet sekä euromääräiset resurssit eri toimialoille.

Kuntalain 110 § säätelee talousarvion käsittelyä, hyväksymistä, velvoittavuutta, sisältöä ja rakennetta sekä talousarvioperiaatteita.

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvio sitoo kunnan toimielimiä ja henkilöstöä ja on samalla näiden valvonnan väline. Talousarvion muutoksista päättää valtuusto.

Talousarvion tuloslaskelmaosa ja rahoitusosa toimivat kunnan kokonaistalouden ohjausvälineinä. Tuloslaskelmassa esitetään kokonaistalous jaettuna varsinaisen toiminnan menoihin ja tuloihin, verotuloihin, valtionosuuksiin, rahoituseriin ja suunnitelman mukaisiin poistoihin. Toiminnan menokehitys tulee sopeuttaa keskeisten tuloerien kehitykseen. Rahoitusosassa osoitetaan, miten kunnan menot varsinaisen toiminnan ja investointien osalta rahoitetaan.

Talousarvion käyttötalousosa ja investointiosa toimivat toiminnan ohjauksen välineinä.

Liikelaitoksen tulosbudjetin valtuustoon nähden sitovat erät määritellään kuntalain 120 §:ssä. Niitä ovat:

1) kunnan tai kuntayhtymän pääomasijoitus liikelaitokseen ja liikelaitoksen pääoman palautus kunnalle tai kuntayhtymälle;
2) korvaus kunnan tai kuntayhtymän sijoittamasta pääomasta;
3) kunnan ja kuntayhtymän toiminta-avustus kunnan tai kuntayhtymän liikelaitokselle.

Määräraha, tuloarvio, sisäiset erät, laskennalliset erät

Kuntalain mukaan talousarvioon otetaan toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot.

Määräraha on valtuuston toimielimelle/tulosalueelle antama euromäärältään ja käyttötarkoitukseltaan rajattu valtuutus varojen käyttämiseen. Tuloarvio on valtuuston toimielimelle/tulosalueelle asettama tulotavoite. Näiden erotus on toimintakate (nettomeno tai -tulo).

Määrärahaan ja tuloarvioon sisältyvät ns. sisäisen laskutuksen kautta kirjattavat sisäiset ostot ostajapuolelle ja myynnit myyvälle puolelle. Merkittävimmät sisäisen palvelun yksiköt ovat Sipoossa Toimitilapalvelut ja Ruokapalvelut. Näiden yksikköjen osalta on talousarviokirjassa erikseen esitetty yhdistetty tuloslaskelma erotettuna budjettirahoitteisista yksiköistä.

IT-palvelut on siirretty vuodesta 2022 alkaen vyörytyseriin, joihin kirjataan myös muut Talous- ja hallintokeskuksen menot muiden osastojen kuluiksi.

Investointiosassa käsitellään vain poistonalaiset eli aktivoitavat hankintamenot. Aktivoinnin raja on 10 000 euroa, jota suuremmat käyttöomaisuushankinnat, ensikertainen kalustaminen ja osakkeiden ja osuuksien hankinta, käsitellään investointiosassa. Sipoon kunnan talousarviossa vyörytyserät eivät toistaiseksi ole käytössä. Kuntatieto-ohjelman mukaisessa raportoinnissa, jossa kustannuksia kohdennetaan palveluluokille, vyörytykset otetaan käyttöön.

Poistot ja vyörytyserät ovat määrärahojen ulkopuolisia eriä.

Talousarvion 2023 sitovuudet

Talousarvion valtuustoon nähden sitovat tavoitteet on esitetty talousarviokirjan alussa ja yksityiskohtaisemmin Talous- ja hallintokeskuksen, Kehittämis- ja kaavoituskeskuksen sekä jokaisen osaston kohdalla. Valtuuston hyväksymä sitova tavoite sitoo myös toimielimiä ja tilivelvollisia samoin kuin määräraha.

Tavoitteet ovat osa talousarviota, jota kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa noudatetaan. Tavoitteet tulee pitää ajan tasalla myös määrärahojen ja tuloarvioiden mahdollisesti muuttuessa.

1. Käyttötalousosan sitovuustasona kunnanvaltuustoon nähden on toimielimen (keskusvaalilautakunta, tarkastuslautakunta, kunnanhallitus, sosiaali- ja terveysvaliokunta, sivistysvaliokunta, tekninen valiokunta sekä rakennus- ja ympäristövaliokunta) toimintakate.

   Käyttötalousosassa on kaksi kohderahoitteista yksikköä: toimitilapalvelut ja ruokapalvelut. Näiden sitovuustasona on toimintakate.

2. Tuloslaskelmaosassa sitovia eriä kunnanvaltuustoon nähden ovat verotulot, valtionosuudet sekä rahoitustuottojen ja -kulujen nettomääräraha.

3. Investointiosan sitovuutena on investointimenojen ja -tulojen välinen erotus investointityypeittäin:
    - Laajennusinvestoinnit infra
    - Laajennusinvestoinnit rakennukset
    - Uudelleeninvestoinnit
    - Peruskorjausinvestoinnit
    - Muut investoinnit.

    Investoinnit ovat sitovia hankkeita (eli jokainen investointiosassa mainittu kohde tulee toteuttaa), mutta määrärahat ovat sitovia hankeryhmäkohtaisesti kunkin toimielimen/toimialan sisällä. Valiokunnalla on siis oikeus siirtää määrärahaa investointikohteelta toiselle hankeryhmän ja toimielimen sisällä, mikäli kaikki investointikohteet toteutuvat. Uusia hankkeita ei ole oikeus aloittaa ilman valtuuston päätöstä. Kustannusarviot tarkistetaan ja hankkeille varattavat määrärahat päätetään vuosittain taloussuunnitelman käsittelyn yhteydessä.

4. Rahoitusosassa sitovia eriä kunnanvaltuustoon nähden ovat antolainauksen muutokset ja pitkäaikaisten lainojen muutokset.

    Kunnan tuloslaskelma ja rahoituslaskelma ovat sitovia ilman liikelaitosta. Liikelaitoksen laskelmat esitetään erillisinä. Laskelmat sisältävät sekä ulkoiset että sisäiset erät. Sipoon Veden sidotun oman pääoman korko kunnalle on 12,0 %. Niin sanottuun sosiaaliseen luototukseen saa olla sidottuna kunnan varoja enintään 100 000 euroa.

Lainanottoa koskevat rajoitukset
Voimassa olevan hallinto- ja toimintasäännön V luvun 23 §:ssä määritellään kunnanhallituksen päätösvalta. Kunnanhallitus päättää kunnanvaltuuston hyväksymissä rajoissa talousarviolainojen ottamista, lainojen takaisinmaksua ja lainaehtojen muuttamista koskevat asiat.

Taloudellisen tilanteen sen salliessa talousarvioon merkitty pitkäaikaisten lainojen muutos voidaan alittaa tai korvata markkinatilanteesta riippuen lyhytaikaisella luotolla. Vuonna 2023 lyhytaikaista luottoa saa olla enimmillään 60 000 000 euroa, joka voi olla kuntatodistuksia, shekkilimiittiä tai muuta lyhytaikaista luottoa.

Käyttösuunnitelmat
Talousarviokirjassa tavoitteet, määrärahat, tuloarviot ja toimintakatteet on esitetty sitovina toimielin- tai vastuualuetasolla. Lisäksi määrärahat ja tuloarviot on esitetty tulosalueittain lisäinformaationa.

Toimielimet (valiokunta ja kunnanhallitus keskushallinnon osalta) päättävät talousarvion käyttösuunnitelmasta Tulosaluetasolla. Tässä yhteydessä toimielimet myös hyväksyvät sitovista tavoitteista johdetut alemman tason tavoitteet eri yksiköiden noudatettaviksi.

Tulosaluetta alemman tason tavoitteet ja käyttösuunnitelmat hyväksyy viranhaltija toimielimen hyväksymien valtuuksien mukaisesti.

Taloutta koskevat säännöt ja ohjeet
Kunnanvaltuusto on hyväksynyt hallintosäännön 30.1.2017. Hyväksytyssä hallinto- ja toimintasäännössä on myös kunnan taloudenhoitoa säätelevä luku IX, jota noudatetaan. Lisäksi kunnan taloudenhoidossa noudatetaan kunnanhallituksen hyväksymiä Talousohjetta ja Hankintaohjetta.

Arvonlisävero
Arvonlisäveron verokannat ovat 24 %, 14 % ja 10 %. Lisäksi kunta saa laskennallisen 5 %:n palautuksen verottomista terveyden- ja sairaanhoitoon sekä sosiaalihuoltoon liittyvistä hankinnoista sekä tällaisen toiminnan harjoittajalle myönnetystä avustuksesta.

Kunnan toiminnat jakautuvat verolliseen ja verottomaan toimintaan. Merkittävä osa kuuluu verottomiin palveluihin. Arvonlisävero saadaan palautuksena verottomassa toiminnassa ja verollisessa toiminnassa arvonlisävero saadaan vähentää ja toisaalta myyntihintaan tulee lisätä verokannan mukainen arvonlisävero, joka tilitetään valtiolle. Toimialojen määrärahat ja tuloarviot ovat talousarviossa ilman arvonlisäveroa. Poikkeuksia verottomuuteen ovat henkilökunnan lahjat ja edustusmenojen käsittely.

Valtionosuuksien hakeminen
Rahoitusosan valtionosuudet jaetaan peruspalvelujen valtionosuuteen ja opetus- ja kulttuuritoimen muuhun valtionosuuteen. Ne ovat yleiskatteisia tuloja varsinaisen toiminnan menojen kattamiseen.

Kunnan peruspalvelujen valtionosuuden laskemisen perusteina (valtionosuusperusteet) käytetään:

- yleisen osan määräytymisperusteita;
- esi- ja perusopetuksen sekä yleisten kirjastojen laskennallisia kustannuksia;
- taiteen perusopetuksen ja yleisen kulttuuritoimen määräytymisperusteita; sekä
- erityisen harvan asutuksen, saaristokunnan sekä saamelaisten kotiseutualueen kunnan lisäosien määräytymisperusteita.

Osana kunnan peruspalvelujen valtionosuutta otetaan huomioon myös laskennallisiin verotuloihin perustuva valtionosuuden tasaus. Opetus- ja kulttuuritoimen valtionosuus sisältää mm. lukioiden, ammatillisten koulujen sekä liikunnan, kulttuuritoimen ja nuorisotyön valtionosuudet.

Valtionosuuden tarkastaminen ja oikaisuvaatimuksen tekeminen opetus- ja kulttuuritoimen muun valtionosuuden osalta kuuluu sivistysvaliokunnalle. Peruspalveluiden valtionosuuden tarkastaminen eri osatekijöiden osalta kuuluu sivistysvaliokunnalle ja sosiaali- ja terveysvaliokunnalle. Oikaisuvaatimuksen tekee kunnanhallitus.

Erilliset valtionavustukset toimialoilla erilaisiin hankkeisiin ja projekteihin kirjataan ko. toimialan tuloksi, jolloin tuloja voidaan käyttää toimintamenojen katteeksi.

Investointien perustamiskustannusten valtionavustusten hakemisesta ja selvityksistä vastaa se toimiala, jonka alaisesta hankkeesta on kysymys. Valtionavustus kirjataan ko. hankkeen rahoitusosuudeksi jaksotettuna investoinnin toteutumisen mukaan. Toimitilat-yksikkö valvoo rakennushankkeiden valtionlainojen ja -avustusten hakemista.

Sisäiset veloitukset – kustannusten kohdentaminen
Sisäisten veloitusten tavoitteena on kustannusten kohdentaminen aiheuttamisperiaatteen mukaan. Veloituksen kohteena olevan palvelutoiminnan tulee olla säännöllistä ja toistuvaa.

2.3.3 Tilivelvollisuus

Tilivelvolliset kuntalain 125 §:n mukaan vuonna 2023

Tilivelvollisella tarkoitetaan ao. toimielimen ja vastuualueen johtavaa viranhaltijaa, jolle myönnetään vastuuvapaus. Tilivelvollisten määritteleminen liittyy sisäisen valvonnan ketjun varmistamiseen. Vaikka päätöksentekovaltaa delegoidaan organisaation alemmille tasoille, tilivelvolliset viranhaltijat eivät

vapaudu alaistensa toimintaa koskevasta valvontavastuusta. Valvontavastuu koskee sekä toimintaa että taloutta. Tilivelvolliset määritellään vuosittain talousarvion täytäntöönpano-ohjeessa.

2.3.4 Toiminnallisen ja taloudellisen tuloksen seuranta

Talousarvion seuranta ja raportointi

Kunnan toiminnassa ja taloudenhoidossa on noudatettava talousarviota. Talousarvion ja tunnuslukujen seuranta tulee olla jatkuvaa ja se on osa toiminnan ja talouden ohjausta johtamisessa.

Valiokuntien ja kuntakonserniin kuuluvien tytäryhtiöiden tulee raportoida toiminnastaan ja talouden kehittymisestä kolmannesvuosittain kunnanhallitukselle ja -valtuustolle. Näissä osavuosikatsauksissa informoidaan toimialan olennaisista tapahtumista sekä selvitetään tavoitteiden, tunnuslukujen ja talousarvion toteutumista. Merkittävistä poikkeamista tulee erikseen tehdä selkoa ja raportoida niistä korjaustoimenpiteistä, joihin ryhdytään talousarviossa pysymiseksi ja erityisesti selvittää ylitysuhan kohteena olevat toiminnat, ylitysten syyt ja mahdollisuudet päästä talousarvioon tai vähentää ylityksen määrää.

Sitovien tavoitteiden toteutumisesta raportoidaan osavuosikatsauksissa.

Ensimmäinen osavuosikatsaus on ajalta 1.1.–30.4., toinen ajalta 1.1.–31.8. ja kolmas sekä samalla vuoden viimeinen osavuosikatsaus on yhtä kuin toimintakertomus koko vuoden toiminnasta.

Osavuosikatsausten lisäksi kunnanhallitukselle ja kunnan johdolle toimitetaan ennalta sovitun aikataulun mukaan standardimuotoiset kuukausiraportit koskien talouden toteutumista ja olennaisia tapahtumia. Välitilinpäätöskuukausina mukana ovat myös osastokohtaiset tunnusluvut.

Kuntatietojärjestelmän (KUTI) vaatimusten mukaisesti kunnan ja kunnan liikelaitoksen toteutumaraportti tulee toimittaa Valtiokonttoriin ensimmäiseltä vuosineljännekseltä 30.4., toiselta vuosineljännekseltä 15.8., kolmannelta vuosineljännekseltä 31.10. ja neljänneltä neljännekseltä 15.4. mennessä. Raportit toimitetaan automaattisesti taloushallinnon tietojärjestelmistä XBRL-muodossa.

Talousarviomuutokset

Sitoviin eriin (vastuualue) talousarviovuoden aikana tulevista muutoksista päättää kunnanvaltuusto. Muutokset voivat koskea määrärahaa, tuloarviota tai tavoitteita. Muutosta haetaan osavuosikatsausten yhteydessä muutostarpeen tultua tietoon tai vuoden lopulla niin, että se voidaan käsitellä viimeistään joulukuun kunnanvaltuustossa. Toimielimen, jossa on useita tulosalueita, tulee etsiä ensin mahdollisuudet kattaa ylitystarve toimialan sisällä määrärahasiirtoina.

Määrärahasiirroista tulosalueiden ja niiden alaisten tulosyksiköiden välillä päättää asianomainen valiokunta. Esityksissä määräraha/tuloarviosiirroista tulee riittävän selkeästi mainita tulosalueet/-yksiköt, josta siirretään ja minne siirretään. Talouspalvelut-yksikköön tulee lisäksi toimittaa yksityiskohtainen, meno/tulotilikohtainen erittely siirrettävästä summasta muutoksen kirjaamista varten. Määrärahasiirtoja ei enää tilikauden jälkeen voi tehdä.

Alijäämän kattamisvelvollisuus

Kuntalain 110 §:n 2 ja 3 momentissa säädetään seuraavaa:

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Kuntalain uudistuksen myötä alijäämän kattamisvelvoite koskee myös kuntayhtymiä.

Kunnan vuoden 2021 tase osoittaa 22,3 miljoonan euron kumulatiivista ylijäämää, joten kuntalain edellä mainittu säännös ei ole ajankohtainen Sipoossa.

3 KÄYTTÖTALOUSOSA 2023-2025

Hallinnolla tarkoitetaan keskusvaalilautakuntaa, tarkastuslautakuntaa ja kunnanhallitusta. Kunnanhallitus koostuu kunnan johdosta, Talous- ja hallintokeskuksesta, Kehitys- ja kaavoituskeskuksesta, Ruokapalvelusta sekä Hyvinvointipalveluista.

Sivujen lukuohje

Lyhenteiden selitykset

TP	= Tilinpäätös
TPE	= Tilinpäätösennuste
VK	= Valiokunnan esitys
KJ	= Kunnanjohtajan esitys
TAE	= Kunnanhallituksen esitys
TA	= Valtuuston hyväksymä talousarvio
TS	= Taloussuunnitelma 2023–2025

Valtuustoon nähden sitovat tavoitteet on esitetty erillisissä taulukoissa.

3.1 Keskusvaalilautakunta

Vastuualue: Vaalit
Vastuuhenkilö: Hallintopäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2023–2025

Seuraavat säännönmukaiset vaalit ovat eduskuntavaalit, jotka toimitetaan 2.4.2023. Vuonna 2024 toimitetaan presidentinvaalit 28.1.2024 ja europarlamenttivaalit 9.6.2024. Alue- ja kuntavaalit toimitetaan 13.4.2025.

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2023 SITOVUUSTASO TOIMINTAKATE							
sis.+ ulk.erät 1 000€	**TP 2021**	**TA 2022**	**TPE 2022**	**VK 2023**	**KJ 2023**	**TAE 2023**	**TA 2023**
TULOT	24	-	47	-	-	-	-
MENOT	-59	-40	-40	**-40**	**-40**	**-40**	
TOIMINTAKATE	-35	-40	7	**-40**	**-40**	**-40**	-
Menot euroa/asukas	-3	-2	-2	**-2**	**-2**	**-2**	-

3.2 Tarkastuslautakunta

Vastuualue: Tilintarkastus
Vastuuhenkilö: Lautakunnan puheenjohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2023–2025

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2023 SITOVUUSTASO TOIMINTAKATE							
sis.+ ulk.erät 1 000€	**TP 2021**	**TA 2022**	**TPE 2022**	**VK 2023**	**KJ 2023**	**TAE 2023**	**TA 2023**
TULOT							
MENOT	- 41	- 44	- 44	**- 44**	**- 44**	**- 44**	**- 44**
TOIMINTAKATE	- 41	- 44	- 44	**- 44**	**- 44**	**- 44**	**- 44**
Menot euroa/asukas	- 2	- 2	- 2	**-2**	**-2**	**-2**	**-2**

3.3 Kunnanhallitus

Vastuualue: Yleishallinto ja kunnan johto, Talous- ja hallintokeskus, Kehitys- ja kaavoituskeskus, Ruokapalvelut, Hyvinvointipalvelut
Vastuuhenkilö: Kunnanjohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2023–2025

Heti taloussuunnitelmakauden alussa tulee voimaan kaikkien aikojen mittavin julkisen sektorin rahojen, henkilöstön, omaisuuksien ja sopimusten uudelleenjärjestely sote- ja pelastustoimen palvelujen järjestämisvastuun siirtyessä hyvinvointialueille. Uudistus pienentää sekä kuntatalouden tuloja että menoja vuodesta 2023 lähtien.

Käyttötalouden ohella sote-uudistus muuttaa myös kuntien rahoituslaskelmaa ja kasvattaa kuntien suhteellista velkaantuneisuutta rajusti. Lisäksi uudistus vaikuttaa kuntatalouden tulevaisuudennäkymiin monella eri tavalla.

Vuonna 2024 vastuu työvoima- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä siirtyy TE-hallinnolta kunnille. TE-palvelu-uudistusta (TE-palvelut 2024) ei ole otettu julkisen talouden suunnitelman linjauksissa tai ennusteessa vielä huomioon.

TE-palvelut 2024 -uudistuksen aikataulu

Työ- ja elinkeinopalvelut muodostavat tulevaisuuden kunnan merkittävän tehtäväalueen ja kunnat ottavat uudistuksessa askeleen kohti entistä vahvempaa roolia elinvoiman rakentajana. Samalla kunnat

luovat yhteistyömallit hyvinvointialueille siirtyvien sote-palveluiden ja kuntien työllisyyspalveluiden välille.

Sipoon kunnan talouden volyymistä poistuu noin 47 prosenttia ja henkilöstöstä siirtyy Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle noin 360 henkilötyövuotta, joista noin 10 kunnanhallituksen alaisesta toiminnasta, lähinnä Talous- ja hallintokeskuksesta. Kunnan henkilöstö vähenee noin 30 prosentilla.

Talous- ja hallintotukipalvelut uudelleenorganisoidaan syksyn 2022 aikana.

Sote-toimitilat vuokrataan hyvinvointialueelle vuoden 2023 alusta.

Sitovat tavoitteet vuodeksi 2023
Sitovat tavoitteet on määritelty tuloaluetasolla (Talous- ja hallintokeskus sekä Kehitys- ja kaavoituskeskus).

Riskianalyysi

Keskeisiä tunnistettuja epävarmuustekijöitä ovat muun muassa sote- ja pela-uudistus ja TE-palvelujen siirto kuntien järjestämisvastuulle.

- Sote- ja pela-uudistuksen toteutuksen vaikutukset ovat edelleen hyvin epävarmoja. Ministeriöt tarkentavat laskelmia ja tasaavat maksatuksia vielä uudistuksen toteutuksen jälkeen.
- TE-palvelujen ja työttömyysturvan siirrosta kuntien vastuulle on käytettävissä ensimmäiset VM:n alustavat laskelmat. Niissä Sipoolle kohdistuisi positiivinen noin 1,4 milj. euron vuosittainen yhteisvaikutus. VM:n luvut sisältävät kuitenkin vielä merkittäviä epävarmuuksia ja tulevat päivittymään.

Iso osa sote- ja pela-uudistuksessa siirtyvien tuottojen ja kulujen erotuksesta (noin 8 milj. euroa) jää kunnan tappioksi, koska siirtyvästä tulojen ja menojen erotuksesta vain 60 prosenttia hyvitetään kunnalle nk. muutosrajoittimena valtionosuusjärjestelmässä. Lisäksi nk. siirtymätasauksen (järjestelmän muutoksen tasaus) vaikutus Sipoon talouteen on -59 euroa per asukas (n. -1,3 M€) asteittain vuoteen 2027 mennessä.

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2023
SITOVUUSTASO TOIMINTAKATE

sis.+ ulk.erät 1 000€	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	VK 2023	KJ 2023	TAE 2023	TA 2023
TULOT	20 393	18 872	23 273	**19 539**	**18 539**	**18 569**	**18 569**
MENOT	- 18 998	- 24 433	- 25 245	**- 24 250**	**- 24 250**	**- 24 337**	**- 24 280**
TOIMINTAKATE	1 396	- 5 561	- 1 972	**- 4 710**	**- 5 710**	**- 5 767**	**- 5 710**
Menot euroa/asukas	- 856	- 1 081	- 1 129	**- 1 061**	**- 1 061**	**- 1 065**	**- 1 062**

TOIMINTAKTATE TULOSALUEITTAIN

sis.+ ulk.erät 1 000€	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	VK 2023	KJ 2023	TAE 2023	TA 2023
Kunnan johto	13 336	11 594	15 145	**13 499**	**12 499**	**12 499**	**12 499**
Talous- ja hallintokeskus	- 5 654	- 9 167	- 9 130	**- 9 632**	**- 9 632**	**- 9 632**	**- 9 632**
Kehitys- ja kaavoituskeskus	- 6 287	- 8 143	- 8 143	**- 8 150**	**- 8 150**	**- 8 207**	**- 8 150**
Ruokapalvelu	-	155	155	**15**	**15**	**15**	**15**
Hyvinvointipalvelut				**- 442**	**- 442**	**- 442**	**- 442**

Kunnanhallitus	1 000 €	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TAE VK 2023	TAE KJ 2023	TAE 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
sis.+ ulk.erät										
Tuloarvio		**20 393**	**18 872**	**23 273**	**19 539**	**18 539**	**18 569**	**18 569**	**19 917**	**20 215**
Määräraha		**-18 998**	**-24 433**	**-25 245**	**-24 250**	**-24 250**	**-24 337**	**-24 280**	**-25 067**	**-25 693**
Toimintakate		**1 396**	**-5 561**	**-1 972**	**-4 710**	**-5 710**	**-5 767**	**-5 710**	**-5 150**	**-5 478**
Määrärahan muutos %		6,5	28,6	3,3	-0,8	-0,8	-0,4	-0,6	3,0	2,5
Määrärahan muutos euroina			-498,5	-64,5	183	183	96	153	-817	-627
Toimintakatteen muutos %			340,2	-88,4	-15,3	2,7	3,7	2,7		
Toimintakatteen muutos euroina				-87,1	851	-149	-206	-149	618	232
Asukkaat	**31.12.**	22 190	22 600	22 360	22 860	22 860	22 860	22 860	23 360	23 860
Nettomenot	euroa/ asukas	33			-206	-250	-252	-250	-220	-230
Henkilöstö 31.12.										
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	88	89	91	103	103	104	103		
Toimintakulut yhteensä	euroa/ htv	-215 881	-274 527	-277 418	-235 433	-235 433	-234 006	-235 724		
Toimintakulut		**-18 998**	**-24 433**	**-25 245**	**-24 250**	**-24 250**	**-24 337**	**-24 280**	**-25 067**	**-25 693**
Ulkoiset kulut	**0,0**	**-17 542**	**-23 485**	**0**	**-23 302**	**-23 302**	**-23 389**	**-23 332**	**-24 090**	**-24 693**
Sisäiset kulut		**-1 456**	**-948**		**-948**	**-948**	**-948**	**-947**	**-976**	**-1 001**
Henkilöstökulut		-6 594	-7 803		-5 681	-5 681	-5 738	-5 681	-5 910	-6 057
Palveluiden ostot		-8 380	-11 645		-12 258	-12 258	-12 258	-12 258	-12 625	-12 941
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-624	-1 786		-1 820	-1 820	-1 850	-1 850	-1 905	-1 953
Avustukset		-1 601	-1 560		-1 619	-1 619	-1 619	-1 619	-1 667	-1 709
Muut toimintakulut		-343	-692		-1 925	-1 925	-1 925	-1 925	-1 983	-2 033
Toimintatuotot		**20 393**	**18 872**	**23 273**	**19 539**	**18 539**	**18 569**	**18 569**	**19 917**	**20 215**
Ulkoiset tuotot		**6 987**	**7 458**	**0**	**7 968**	**6 968**	**6 968**	**6 968**	**7 968**	**7 968**
Sisäiset tuotot		**13 406**	**11 414**		**11 571**	**11 571**	**11 601**	**11 601**	**11 948**	**12 246**
Myyntituotot		31	136		440	440	440	440	440	440
Maksutuotot		101	79		61	61	61	61	61	61
Tuet ja avustukset		617	344		414	414	414	414	414	414
Muut toimintatuotot		255	129		593	593	593	593	1 053	1 053
Maan myynti		5 304	6 300		**6 460**	**5 460**	**5 460**	**5 460**	6 000	6000
Tontinvuokratuotot		680	470		**470**	**470**	**470**	**471**	470	470

Tulosalue: Yleishallinto ja kunnan johto
Vastuuhenkilö: Kunnanjohtaja

sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TAE VK 2023	TAE KJ 2023	TAE 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarvio		14 718	14 636	19 000	14 912	13 912	13 912	13 912	15 165	15 382
Määräraha		-1 382	-3 042	-3 855	-1 414	-1 414	-1 414	-1 414	-1 456	-1 492
Toimintakate	**Netto**	**13 336**	**11 594**	**15 145**	**13 499**	**12 499**	**12 499**	**12 499**	**13 709**	**13 890**
Määrärahan muutos %			120,2	26,7	-53,5	-53,5	-53,5	-53,5	3,0	2,5
Määrärahan muutos euroina			-1 661	-813	1 629	1 629	1 629	1 629	-42	-36
Asukkaat	**31.12.**	22 190	22 600	22 360	22 860	22 860	22 860	22 860	23 360	23 860
Nettomenot	euroa/a	601	513	677	591	547	547	547	587	582
Henkilöstö 31.12.										
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	1	1	1	1	1	1	1		
Toimintakulut yhteensä	euroa/h	-3 526 900	-3 042 200	-3 855 000	-1 413 540	-1 413 540	-1 413 540	-1 413 540		

Tulosalue: Talous- ja hallintokeskus
Vastuuhenkilö: Kunnanjohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2023–2025

Talous- ja hallintokeskuksesta siirtyy noin 10 henkilötyövuotta Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelukseen, mistä syystä talous- ja hallintotukipalveluja uudelleen järjestellään syksyn 2022 aikana. Perustietotekniikan ulkoistamisesta Tiera Oy:lle on jo tehty päätös.

Vuoden 2023 alusta vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen palveluiden järjestämisestä siirtyy kunnilta hyvinvointialueille ja tätä uudistusta on Sipoon osalta valmisteltu koko vuosi 2022. Heti perään vuonna 2024 vastuu työvoima- ja elinkeinopalveluiden järjestämisestä siirtyy TE-hallinnolta kunnille.

Sote-uudistuksen vaikutukset huomioiden työ- ja elinkeinopalveluiden tehtäväkokonaisuus on jatkossa arviolta jopa 13–15 % kuntataloudesta nykyisen noin 3 % sijaan. Uudistuksen rahoituskokonaisuuteen liittyvät tehtävän rahoittaminen, palkkatuki ja uusi kannustinmalli, joka vaikuttavat merkittävältä osin mm. palveluiden järjestämistapaan, kohdentumiseen, palveluprosessiin sekä laajemmin kunnan elinvoima- ja työllisyystehtävien suuntaamiseen. Uudistuksessa henkilöstö siirtyy kuntiin nykyisistä TE-toimistoista ja osin myös ELY-keskuksista.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2023

Sote-uudistuksen jälkeisten vuosien taloussuunnittelu on toistaiseksi vaikeaa, mutta selkiintyy lähivuosina. Viimeistään vuoden 2024 aikana alkavat uudistuksen todelliset talousvaikutukset tulla esille niin verotuksen kuin valtionosuuksienkin osalta, ja kunnat näkevät oman taloustilanteensa uudistuksen jäljiltä. Myös uudistuksen muutoskustannusten todellinen hintalappu on silloin selviämässä.

Suunnitelmakausi on uuden sote-uudistuksen jälkeisen kunnan toiminnan ja talouden vakiinnuttamisen aikaa.

TE-palvelut 2024-uudistukseen valmistaudutaan myös Talous- ja hallintokeskuksessa vuoden 2023 aikana.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutahot kunnassa on nimetty. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä johdetaan kunnassa systemaattisesti tavoitteista lähtien ja toiminta on pitkäjänteistä.

IT-palvelut-yksikkö osallistuu kaikkiin kehityshankkeisiin oman vastuualueensa mukaisesti. Vuoden 2023 suurimpana hankkeena on varmistaa hyvinvointialueen toiminta ICT-ratkaisujen osalta. Vaikka hyvinvointialue aloittaakin toimintansa vuoden vaihteessa, on täysin selvää, ettei kunnan palveluita voida ajaa alas ennen kuin hyvinvointialueen ratkaisut on varmistettu toimiviksi. Tämän jälkeen aletaan ajamaan alas sote-toimialueen palveluita hallitusti. Toinen merkittävä hanke on lokakuussa 2022 alkanut perustietotekniikkapalveluiden ulkoistus, joka jatkuu vähintään kesään 2023 asti ja tulee vaatimaan paljon työaikaa kuntaan jäävältä tietohallinnolta. Ulkoistus tulee vaatimaan myös paljon yhdessä tehtäviä linjauksia esimerkiksi laitehankintoihin ja tukimalleihin ja siihen liittyvä työ aloitettiin suurimmasta asiakkuudesta, Sivistyksestä jo elokuussa 2022.

Kuntaan jäävä tietohallinto tulee järjestäytymään uudelleen ja tuotteistaa omat palvelunsa vuoden 2023 aikana. Infran kehittämistä jatketaan tietoturvaa parantavilla hankkeilla. Oma asioinnin eli kuntalaisen asiointipalvelun kehittämistä jatketaan tuomalla siihen uusia suomi.fi-palveluita, uusia asiointipalveluita erityisesti teknisen toimialan osalta ja perehdyttämällä lisää työntekijöitä sen käyttämiseen. Asioinnin prosesseja kehitetään edelleen ja prosessiautomaation keinoja lisätään.

Hallintopalvelut-yksikkö keskittyy etenkin vuoden 2023 alussa siihen, että palvelut saadaan tuotettua laadukkaasti ja prosessit sujuviksi hyvinvointialueuudistuksen tultua voimaan ja kahden henkilötyövuoden siirryttyä Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Sipoon kunnan sopimukset sähköisestä arkistoratkaisusta sekä digitointi- ja skannauspalveluista ovat astuneet voimaan ja sähköistä arkistointia valmistellaan siten, että se otetaan laajamittaisesti käyttöön vuonna 2023. Hallintopalvelut-yksikkö vastaa eduskuntavaalien järjestämisestä Sipoossa huhtikuussa 2023.

Talouspalvelut-yksikkö ottaa huomioon tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessaan vuodelta 2021 esittämät havainnot toiminnan kehittämisessä, mutta toisaalta yksikön henkilöresurssit vähenevät 2 htv:lla vuoden 2023 alusta lukien. Konsernitilinpäätöksen laadintaan etsitään vaihtoehtoisia toteuttamistapoja.

Henkilöstöpalvelut -yksikön toimintaympäristö muuttuu vuonna 2023 sosiaali- ja terveyspalveluiden siirtyessä pois kunnan järjestämisvastuun piiristä. Yksikkö varautuu osaltaan ylimenovaiheen aiheuttamaan pieneen työmäärän kasvuun alkuvuoden aikana. Yksikön vastuulla olevien palvelussuhdeasioiden volyymi tulee kuitenkin pienenemään, mutta kun henkilöstöpalveluista on siirtynyt yksi työntekijä hyvinvointialueen palvelukseen, pysyy henkilöstöhallinnon resurssi kutakuinkin entisellään työmäärään suhteutettuna. Kunnan henkilöstörakenne muuttuu ja kaksi virka- ja työehtosopimusta siirtyvät kokonaisuudessaan pois kunnasta, mikä vaikuttaa jonkin verran työnantajan ja henkilöstön väliseen yhteistoimintaan. Vuosille 2022–2025 solmitut kunnalliset virka- ja työehtosopimukset sisältävät paikallisiin järjestelyvaraeriin perustuvan erillisen palkkaohjelman, minkä toteuttaminen vaatii vuosittaisia paikallisia neuvotteluja. Tämä lisää yhteistoimintaan vaadittavaa panostusta.

Henkilöstöpalveluissa siirretään lähivuosina strategian mukaisesti toiminnan painopistettä vahvemmin henkilöstövoimavarojen laadullisen kehittämiseen suuntaan. Jatkamme supistuneista resursseista huolimatta rekrytointiprosessien kehittämistä ja työnantajakuvan rakentamista. Kiinnitämme huomiota henkilöstön vaihtuvuuteen ja suositteluasteeseen. Vuonna 2023 tullaan käynnistämään vuosittain laadittavan henkilöstön koulutus- ja kehittämissuunnitelman kehittäminen, määrittelemään uudelleen kouluttautumisen periaatteet sekä tekemään esimiehille suunnatun osaamiskartoituksen.

Henkilöstöhallinnolle asetetuista muista tavoitteista toteutamme vuonna 2023 henkilöstön työhyvinvointikyselyn ja tulosten perusteella annamme suosituksen työhyvinvointia parantavista toimenpiteistä. Tavoittelemme sairauspoissaolojen vähenemistä 16,5 kalenteripäivään jokaista kokonaista henkilötyövuotta kohti.

Kun Hyvinvointialue alkaa toimintansa 1.1.2023 vaikutus kunnan keskitettyyn asiakaspalveluun, Yhteiset asiakaspalvelut-yksikköön, ovat kahdenlaisia. Ensinäkin väki vähenee koska myös meiltä siirtyy henkilökunta HVA:lle. Toiseksi kuntalaisten yhteydenotot tulevat lisääntymään, todennäköisesti jopa huomattavasti. Ainakin heti alkuvuodesta kuntalaiset ovat ahkerasti yhteydessä sote-asioissa myös meihin.

Yhteiset asiakaspalvelut -yksikkö, pyrkii edelleen pitämään kunnan 2 asiakaspalvelupistettä sekä Kuntalan vastaanottoa laajalla aukioloajoilla auki. Jotta me tässä pyrkimyksessä onnistumme tulemme edelleen laajentaa yhteistyötä kirjastojen kanssa.

Teimme alkukesällä asiakaskyselyn palveluistamme, nykytilanteesta sekä toiveita tulevaisuutta ajatellen. Kysely sai hyvän vastaanoton ja tulleita vastauksia aiomme hyödyntää palvelujamme kehittäessä.

Strategian toteuttaminen, sitovat tavoitteet vuodeksi 2023

Tavoite valtuustokaudelle	Sitova tavoite 2023	Mittari
Osaamista ja johtamista kehitetään suunnitelmallisesti	Uudistamme vuodelle 2024 laadittavan henkilöstön koulutus- ja kehittämissuunnitelman. Täydennyskoulutusta koskeva sisäinen ohje uudistetaan. Esimiehille toteutetaan osaamiskartoitus.	Henkilöstön osaamisen kehittämissuunnitelma, jonka osana johtamisen kehittämissuunnitelma on tehty ja toimenpiteet toteutettu suunnitelmallisesti
Rakennamme mahdollisuuden asioida kaikissa palveluissa digitaalisesti	Otamme käyttöön suomi.fi-valtuudet, jotta puolesta asiointi mahdollistuu.	Suomi.fi-valtuudet on otettu käyttöön Oma asiointi- verkkopalvelussa.
Toimitaan ja kehitetään toimintaa omistajapoliittisten linjausten mukaisesti	Edunvalvontasuunnitelma laadittu.	Laaditaan strategiaan perustuva edunvalvontasuunnitelma ja toteutetaan sitä menestyksekkäästi
Rakennetaan huomisen Sipoolle tasapainoinen käyttötalous ilman tuloveronkorotuksia	Tuottavuusohjelma laadittu.	Kunnallisvero säilyy 2022 tasolla ja velkaantuminen pysähtyy

Talous- ja hallintokeskus	1 000 €	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TAE VK 2023	TAE KJ 2023	TAE 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarvio		4 497	313	350	307	307	307	307	307	307
Määräraha		-10 151	-9 480	-9 480	-9 939	-9 939	-9 939	-9 939	-10 237	-10 493
Toimintakate	**Netto**	**-5 654**	**-9 167**	**-9 130**	**-9 632**	**-9 632**	**-9 632**	**-9 632**	**-9 930**	**-10 186**
Määrärahan muutos %			-6,6	0,0	4,8	4,8	4,8	4,8	3,0	2,5
Määrärahan muutos euroina			671	0	-459	-459	-459	-459	-298	-256
Asukkaat	**31.12.**	22 190	22 600	22 360	22 860	22 860	22 860	22 860	23 360	23 860
Nettomenot	euroa/a	-255	-406	-408	-421	-421	-421	-421	-425	-427
Henkilöstö 31.12.										
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	53	55	54	35	35	35	35		
Toimintakulut yhteensä	euroa/h	-191 533	-172 367	-175 556	-283 966	-283 966	-283 966	-283 966		

IT-toiminta		TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TAE VK	TAE KJ 2023	TAE 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarvio		4 045	60	60	90	90	90	90	90	90
Määräraha		-4 033	-4 867	-4 867	-4 960	-4 960	-4 960	-4 960	-5 109	-5 236
Toimintakate	**Netto**	**12**	**-4 807**	**-4 807**	**-4 870**	**-4 870**	**-4 870**	**-4 870**	**-5 019**	**-5 146**
Määrärahan muutos %				0,0	1,9	1,9	1,9	1,9		
Määrärahan muutos euroina			0	93	-93	-93	-93	-93		

Tulosalue: Kehitys- ja kaavoituskeskus
Vastuuhenkilö: Kehitysjohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2023–2025

Toimintaympäristö

Sipoon uusi strategia 2022–2025 linjaa muutoksia yhdyskuntakehittämiseen. Se perustuu kunnan vahvaan kasvuun, noin 500 henkilön vuosittaiseen väestönkasvutavoitteeseen. Strategian linjausten pohjalta laaditun väestösuunnitteen mukaisesti kunnan väestönkasvu on vuosina 2023–2025 noin 2,4–2,5 %. Sipoo tavoittelee monipuolista asumista; kaikenikäisten ja kaikissa elämäntilanteissa olevien ihmisten tarpeita vastaavaa asumista koko Sipoossa (keskustat, kylät, haja-asutusalue ja saaristo). Sipoo muuttuu pidemmällä tulevaisuudessa kahden taajamakeskustan kunnasta kolmen taajamakeskustan kunnaksi (Söderkulla – Nikkilä - Talma). Kunnan maanomistusta parannetaankin strategisesti tärkeillä alueilla vuosina 2023–2025. Henkilöjunaliikennettä edistetään Nikkilässä ja Talmassa ja liikennettä kehitetään muutoin strategian mukaisesti. Koko kunnan yleiskaava päivitetään kunnan elinvoiman kasvattamiseksi ja yhdyskuntakehityksen mahdollistamiseksi. Keskustojen palveluita halutaan lisätä ja monipuolistaa. Sipoo haluaa edelleen houkutella yrityksiä hyvällä sijainnilla, yhteyksillä ja yritysyhteistyöllä.

Strategian ohella yhdyskuntakehittämisen toimintaympäristössä on tapahtunut ja tapahtumassa kuusi merkittävää muutosta: 1) kuntatalouden voimakas heikentyminen; 2) koronan jälkeinen asuminen, työnteko ja liikkuminen; 3) Ukrainan sodan aiheuttama inflaatio ja yhdyskuntakehittämisen rakentamisen suhdanteen vaikeutuminen 4) energiakriisi sekä 5) ilmastokriisi ja kestävän kehityksen vaatimat toimet. 6) Myös digitalisaatio, valtion lakimuutokset sekä organisatoriset muutokset vaikuttavat Kehitys- ja kaavoituskeskuksen tehtäväkenttään ja resursseihin paljon.

1) Sipoon kunnan talous heikkenee erittäin voimakkaasti vallitsevan maailmantilanteen sekä siitä johtuvan taloustilanteen vuoksi, sekä sote-uudistuksen aiheuttamien koituvien kustannusten, valtionosuusjärjestelmään syntyneiden muutosten ja verokertymämuutosten vuoksi. Kunnan tuloja on mahdollista kasvattaa valtiontukien, kunnallisveron ja yhteisöveron sekä tontinmyynti- ja vuokraustulojen avulla. Maanmyyntituloja voidaan kasvattaa, mutta se edellyttää resursseja strategiseen maanhankintaan, tuloja tuovien asemakaavojen laadinnan ohella päätöksentekoa ja lainvoimaistumista, sekä riittäviä resursseja tontinluovutuksessa, ennakkoinfran suunnittelussa ja toteutuksessa. Kunnan tulojen kasvattamisen keinona on myös yritysten määrän kasvattaminen. Se on mahdollista yritysyhteistyötä voimistamalla, elinkeino-ohjelmaa 2018–2023 päivittämällä ja eritoten yritysten sijoittumista kuntaan edistäen tontteja luovuttamalla. Siten Sipoon investointitarpeet keskittyvät yhä voimakkaammin yhdyskuntakehittämisen tukemiseen katuja rakentamalla.

2) Koronavuodet 2020–2021 muuttivat tapaa asua ja tehdä työtä Helsingin seudulla: paikkariippumaton etätyö mahdollisti asumisen ja liikkumisen muutoksen. KUUMA-kunnat olivat muuttoliikkeen voittajia. Asumisen muutos näkyi vuosina 2020–2021 kuntien välisissä muutoissa isompiin asuntoihin; muuttajat hakivat väljempää asumista isommista kaupungeista naapurikuntiin muuttaessaan. Lisääntynyt etätyö vaikuttaa jäävän osittain pysyväksi muutokseksi. Pandemian hellitettyä on kuitenkin vielä epävarmaa, miten asumisen tilantarpeen ja muuttotrendin tulevien vuosien mittaan käy. Sipoon asumisen monimuotoisuus korostuu tulevaisuudessa nykyistä enemmän, jotta Sipoo tarjoaa erilaisille asukkaille tarpeiden mukaista monipuolista asumista.

Myös liikenne on muuttunut. Palaaminen joukkoliikenteen pariin alkoi vähitellen vuoden 2022 aikana, mutta matkustajamäärän ennustetaan jäävän pienemmiksi kuin ennen pandemiaa. Lisäksi meneillään on liikkumisen systeeminen muutos, joka on HSL-alueella suuri ja poikkea muusta Suomesta. Joukkoliikenteen matkustajamäärien arvioidaankin jäävän vielä vuonna 2025 9 % alle ennätysvuoden 2019 määrän. HSL:n tilannekuva on vaikeutunut vuosille 2023–2025. Suunnitelmakautta 2023–2025 leimaa kaupunkien päätöksistä johtuvien infra- ja operointikustannusten nopea nousu. Valmistuvat

suuret infrahankkeet luovat painetta korottaa lippujen hintoja tai kasvattaa kuntien rahoitusosuutta, mikäli palvelutaso halutaan säilyttää. TTS-kaudelle 2023–2025 asetettu lipputulotavoite edellyttää lippujen hintoihin tehtäviä korotuksia, alennusryhmien ja vapaan matkustusoikeuden tarkastelua jo vuonna 2023. HSL:n toimintaa leimaa pandemian vaikutusten lisäksi Ukrainan sota ja siitä johtuva korkea polttoaineiden ja sähkön hinta. Yhteensä näiden hinnankorotusten ennustetaan lisäävän jo vuonna 2022 kustannuksia 25 miljoonaa euroa. Toisaalta HSL näkee, että lähitulevaisuudessa on syytä ottaa huomioon erityisesti seudun muuttoliikkeen suuntautuminen toisin kuin ennen pandemiaa sekä Helsingin seudun kilpailukyvyn ylläpitäminen. KUUMA-kuntien muuttovoitot ovat kasvaneet merkittävästi. HSL:n tavoitteena on vuonna 2035 päästötön joukkoliikenne. Siten HSL:n suurimmat muutokset ovat lippuhinnoittelun kehittäminen, talouden tasapainotus, tuottavuusohjelma, joukkoliikenteen kustannustehokkuus ja nousujen kasvava määrä, 4 000 milj. nousua/vuosi.

Sipoolle tärkeää HSL:n muutoksessa on, että kuntaosuus palaa tilapäisten vuosien jälkeen noin 50 % tasolle, lippujen hinnoittelumallissa säilyy vaikutusmahdollisuus hintaan ja kuntaosuuteen. Hinnoittelun on hyvä tukea joukkoliikenteen nousujen määrän kasvua. HSL:n tulee jatkaa hinnoittelumallien kehittämistä ja tutkia uusiakin vaihtoehtoja. Sipoo näkee tärkeäksi suorat yhteydet myös Helsinkiin, mutta samalla yleisimpien arjen liikkumistarpeiden huomioimisen työ-, koulu-, opiskelu- ja asiointimatkoilla. HSL:n on tarpeen toiminnallaan edistää myös jäsenkuntien strategisten tavoitteiden toteutumista, kuten esimerkiksi Sipoon Kerava–Nikkilä-radan avaamista henkilöjunaliikenteelle.

3) Yhdyskuntakehittämisen suhdanne on heikentynyt. Vuotta 2023 leimaa edelleenkin rakentamisen kustannuskehityksen ja talouden näkymien epävarmuudet. Rakennuskustannusindeksi kääntyi nopeaan kasvuun jo vuoden 2021 alussa. Rakennuskustannusten inflaatio on reippaasti yleistä inflaatiota suurempi. Ukrainan sota on kiihdyttänyt edelleen sekä yleistä inflaatiota että rakennuskustannusten nousua. Rakentamisen vahva kysyntä, rakennustuotteiden saatavuus ja nopeat hintamuutokset sekä logistiset ongelmat ovat tuoneet ongelmia sekä rakennuttajille että rakentajille. Myös työvoiman saatavuus vaikuttaa rakentamiseen. Ukrainan sota on kasvattanut epävarmuutta ja heikentänyt tarjoushalukkuutta ja vaikeuttanut hinnoittelua. Tässä suhdanteessa on ensiarvoisen tärkeää mahdollistaa Sipoon kasvu monipuolisen ja houkuttavan tonttitarjonnan, paranevien palveluiden ja kehittyvän liikenteen ratkaisujen myötä.

4, 5) energiakriisi ja ilmastokriisi ovat voimistuneet. On arvioitu, että energiakriisi voi jatkua useita vuosia. Sähkön hinta vaikuttaa asumisen ja yrittämisen sekä työpaikkojen valintoihin pitkään. Ilmastokriisin osalta jo hallitusohjelman tavoitteena on, että Suomi on hiilineutraali vuoteen 2035 mennessä. Tämä edellyttää nopeutettuja päästövähennyksiä eri sektoreilla sekä hiilinielujen vahvistamista. Keinovalikoimaan on arvioitu Suomessa sisältyvän mm maankäyttösektorin toimet, kestävä ja fossiiliton liikenne, puurakentamisen edistäminen, uusiutuva ja päästötön energiantuotanto, rakentamisen energiatehokkuus sekä kiertotalouden edistäminen. Luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen pysäytetään mm. vahvistamalla luonnon monimuotoisuuden suojelua ja edistämällä luonnonvarojen kestävää käyttöä.

Sipoo pyrkii hiilineutraaliksi mahdollisimman nopeasti huomioiden teknologiset, yhdyskunnalliset ja taloudelliset edellytykset. Yksi tärkeimpiä Kehitys- ja kaavoituskeskuksen kehityshankkeita on selvitys yhdyskuntarakenteemme kestävän kehityksen laajemmasta kokonaiskuvasta ja tiekartasta kohti kestävämpää Sipoota. Samaan aikaan erilaisia ilmastoviisaita, kestäviä ja resurssiviisaita ja toteuttamiskelpoisia toimenpiteitä jalkautetaan. Sipoon asuin-, yritys- sekä työpaikka-alueiden energiantuotannossa on tarpeen mahdollistaa ilmastoystävälliset ja ostosähkön tarvetta vähentävät energiaratkaisut paikallisesti kortteleittain ja tonteittain.

6) Myös digitalisaatio, valtion lakimuutokset sekä organisatoriset muutokset vaikuttavat Kehitys- ja kaavoituskeskuksen tehtäväkenttään ja resursseihin paljon.

Kehitys- ja kaavoituskeskus varmistaa osaltaan digitaalisten palveluiden sujuvuuden ja ajantasaisuuden strategian 2023–2025 mukaisesti. Digitaalisten palveluiden sujuvuus ja ajantasaisuus on yhdyskuntakehittämisessä ARcGIS-paikkatietopohjaista suunnittelua, rakentamista ja maa- sekä kiinteistöomaisuuden hallintaa. Kehitys- ja kaavoituskeskus keskitetysti tukee paikkatietojärjestelmän

hyödyntämistä toimialoilla. Tämä parantaa digitaalisia palveluita sekä ulkoisille että sisäisille asiakkaille. Lisäksi Kehitys- ja kaavoituskeskus varautuu tulevaan lainsäädännön muutokseen (Laki rakennetun ympäristön tietojärjestelmästä). Muutos aiheuttaa kunnalle lisätöitä. Hallituksen esitys viimeistellään siten, että se annettaisiin eduskunnalle syksyllä 2022. Ensimmäisessä vaiheessa jo vuonna 2024 rakennetun ympäristön tietojärjestelmään vietäviä tietoja ovat asemakaavat, alueidenkäytön tiedot, yleiskaavat, tonttijakosuunnitelmat, rakennuskiellot, suunnittelutarvealueet, toimenpide- ja rakentamisrajoitukset, rakentamisluvat, maisematyöluvat ja poikkeamispäätökset. Vuosina 2025–2029 järjestelmää laajennetaan tiedoilla ja toiminnallisuuksilla. Seuraavia tietoja aletaan jakaa tietomallimuodossa, joka on merkittävä muutos kaikessa suunnittelu- ja rakentamistoiminnassa.

Toinen, merkittävä lainsäädännöllinen muutos on TEPA 2024-muutos työllisyydenhoidon siirtyessä kuntiin.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2023

1. Kasvun ja elinvoiman mahdollistaminen. Uutta yleiskaavaa laaditaan vastaamaan Sipoon kehittämistavoitteita (teemoina mm. taajamat, haja-asutusalueet, yritys- ja työpaikka-alueet, liikenne, viherrakenne, kestävä kehitys). Uusi yleiskaava mahdollistaa asemakaavojen laadinnan ja niiden perusteella tontinmyynnin tulot myös vuodesta 2026 eteenpäin
2. Kasvun ja elinvoiman mahdollistaminen. Sipoo mahdollistaa monimuotoisella asumisen asemakaavavarannolla (AO; AP; AK) asetetun kasvutavoitteen. Kaavoituksellinen tavoite on 800 asukasta kaavavarannon kasvattamiseksi. Monipuolinen asemakaavoitus mahdollistaa kasvavat tonttimyyntitulot asuin- ja yritysalueilla. Väestönkasvu ja yritysten määrän kasvu kasvattaa myös verotuloja sekä palveluita. Koko kunnan kaavoitusohjelman konsulttirahoitustarpeet on huomioitu talousarviossa. Talman kaavoituksen jatkaminen tärkeimmillä alueilla vuosina 2023–2024 on huomioitu talousarviossa 2023 määräaikaisen kaavoittajan osalta.
3. Maanhankinta tehostuu strategisesti tärkeillä alueilla, mikä mahdollistaa monipuolisen asumisen ja yritysalueiden kaavoittamisen sekä tavoiteltavat tontinmyynti- ja maanvuokratulot. Maanhankintaan tulee osoittaa riittävät määrärahat.
4. Kuntatalouden vaikeutuessa merkittävästi tavoitellaan maanmyyntitulojen kasvua. Nelinkertainen, strategiassa tavoiteltu pientalotonttien luovutus edellyttää yhdyskuntakehityksen kokonaisuuden sujuvuutta ja tehokkuutta, myös päätöksenteon osalta. Nelinkertainen pientalotontinluovutus edellyttää vähintään yhden asiantuntijan lisäresurssin tontinluovutukseen. Johtuen Sipoon kunnan tulevien vuosien epävarmasta talousnäkymästä, laaditaan kunnanjohtajan johdolla tuottavuusohjelma, joka vaikuttaa vuoden 2024 budjettikehykseen. Osa ehdotettuihin vakansseihin liittyvistä laeista on vielä hyväksymättä. Lopullinen päätös uusista vakansseista tehdään kunnanhallituksen toimesta erikseen tuottavuusohjelmaan ja hyväksyttyihin lakeihin perustuen.
5. Digitaalisten palveluiden sujuvuus ja ajantasaisuus on yhdyskuntakehittämisessä ARcGIS-paikkatietopohjaista suunnittelua, rakentamista ja maa- sekä kiinteistöomaisuuden hallintaa. Viime vuonna aloitettua ArcGIS-paikkatieto-ohjelmistoympäristön jalkauttamista jatketaan erittäin tärkeänä kehityshankkeena. Tämä mahdollistaa myös muille toimialoille uuden paikkatietojärjestelmän hyödyntämisen kautta koko kuntaorganisaation. Käytön jalkauttaminen parantaa digitaalisia palveluita 24/7 ulkoisille ja sisäisille asiakkaille. Asia on huomioitu talousarviossa 2023 paikkatieto- ja mittausasiantuntijan osalta
6. Liikenteen kehittäminen strategian 2022–2025 mukaisesti: Sipoo kaavoittaa asemanseudut (Nikkilä ja Talma), Kerava–Nikkilä-radan aluevaraussuunnitelma apunaan. Helsingin seudun kuntien ja valtion hyväksymän liikennejärjestelmäsuunnitelman mukaan liikennöinti olisi mahdollista aloittaa vuonna 2030 (asiasta sovitaan erikseen). Sipoo huolehtii uusien asemien vyöhykkeiden riittävästä väestönkasvusta Sipoon osalta. Asemanseutujen asemakaavoitus mahdollistaa kasvavat tonttimyyntitulot asuin- ja yritysalueilla. Muutoin joukkoliikenneyhteyksiä pyritään kehittämään HSL-yhteistyössä mm. nopeilla yhteyksillä Söderkullasta länteen, sisäisen liikenteen kehittämisen uusia ratkaisuja unohtamatta. Liityntäpysäköintiä lisätään. Pysäköintiä kehitetään huomioiden huoneistomäärät, sähköistyminen ja liityntäpysäköinti.

7. Väestösuunnite laaditaan vuosittain osaksi kuntasuunnittelun vuosikelloa. Se mahdollistaa palveluverkon tarkastelua ja optimointia sekä investointien ohjelmointia. Väestösuunnitteen taloudellinen vaikutus voi olla tilainvestointien osalta kuntataloutta parantava
8. TEPA 2024- muutoksen valmistelu jatkuu tiiviisti. Työllisyydenhoidossa muuttuva toimintakenttä jatkuu. Työllisyydenhoito siirtynee valtiolta kuntiin (TE 1.1.2025). Kunnan vastuu työllistettävästä asiakkaasta alkanee jo aiemmin työttömyysjakson jälkeen ja valtionosuudet maksatettaneen vasta varsinaisen työllistymisen jälkeen. Kunnan organisaatioon tullee tarkastelutarvetta. Hyvinvointialueiden työnjako ja kannustimet ovat vielä epäselviä ja yhdyspintatyöskentely jatkuu tiivistetysti hyvinvointialueen käynnistyessä 2023 alkaen. Vaikutus kuntatalouteen täsmentyy vuonna 2023, sillä vuoden 2022 lakimuutoksen myötä muodostuu työllisyyspalveluiden järjestämisen malli sekä toiminta-, tila-, henkilöstö- ja it-kysymysten ratkaisut
9. Sekä paikallisen että Itäisen Uudenmaan alueen monialaista, työllisyyttä edistävää yhteispalvelua johdetaan ja lisäksi työllisyyden hoitoa kehitetään ja koordinoidaan yhdessä alueen elinkeino- ja työllisyystoimijoiden, hyvinvointialueen-edustajien, asiakasrajapinnan sekä TE-palveluiden kesken seuraavien muutosvuosien aikana aktiivisesti.

Yritysyhteistyötä voimistetaan ja elinkeino-ohjelmaa 2018–2023 päivitetään. Tämä edellyttää vähäistä konsulttilisämäärärahaa vuodelle 2023. Yritysten sijoittumista kuntaan edistetään edelleen yritysyhteistyössä ja tontteja luovuttamalla. Luontomatkailupalvelut oheispalveluineen lisääntyvät selvästi Sipoossa. Merellisiä palveluita ja saaristoa kehitetään. Matkailun tavoitteiden toteuttamista ajoitetaan tiukasta resurssitilanteesta johtuen valtuustokauden loppupuolelle, joten menoja lisäävää talousvaikutusta ei muodostu vuonna 2023.

Strategian toteuttaminen, sitovat tavoitteet vuodeksi 2023

Tavoite valtuustokaudelle	Sitova tavoite 2023	Mittari
Laaditaan kestävän kehityksen laajempi kokonaiskuva ja tiekartta kohti kestävämpää Sipoota	Koko Sipoon yhdyskuntarakenteen ilmastovaikutusten ja hiilinielujen arviointi nykytilasta on laadittu	Kokonaiskuva luotu ja tiekartta laadittu Vuoden 2023 mittari: koko Sipoon yhdyskuntarakenteen ilmastovaikutusten ja hiilinielujen arviointi nykytilasta on osana yleiskaavan laadintaa valmistunut
Tasapainoinen talous	Lisätään tontinmyyntiä kunnan tulopohjaa kasvattamaan.	TA 2023: tontinmyynti 5,46 MEUR, brutto
Vuotuinen keskimääräinen väestökasvutavoite noin 500 henkilöä Asuntorakentamisesta puolet toteutetaan pientaloissa	Kasvatetaan monipuolista kaavavarantoa (pientalovarantoa painottaen) mahdollistamaan osaltaan kunnan väestökasvutavoite ja pientaloasuntotuotannon lisääminen.	Väestökasvu/vuosi ja asuntojen kappalemäärä pientaloissa suhteessa kerrostaloihin Yhteensä vähintään 40 000 k-m2 uutta asumisen kaavavarantoa hyväksytty, josta vähintään 25 000 k-m2 on uutta pientalokaavavarantoa.
Sipoon yritysten ja erityisesti palveluyritysten määrää on kasvatettu ja monipuolistettu maanomistuksen, kaavoituksen ja markkinoinnin avulla	Työpaikkakaavavarantoa kasvatetaan. Yritysten määrää kasvatetaan	Yritysten ja palveluyritysten nettolukumäärä kunnassa kasvaa Mittari 2023: yritysten ja palveluyritysten nettolukumäärä

		kunnassa kasvaa verrattuna edeltävään vuoteen, kpl-määrä/v Mittari 2023: elinkeino-ohjelman päivitys on käynnissä Mittari 2023: E5 kaava on ehdotuksena nähtävillä.
Päätös Kerava-Nikkilä henkilöjunaliikenteen käynnistymisestä	Väylävirasto tehnyt päätöksen käynnistämisestä: KeNi-hanke on osana seudullisia ja valtakunnallisia suunnitelmia.	Väylävirasto tehnyt päätöksen käynnistämisestä Mittari 2023: KeNi-hanke on osana MAL 2023 suunnitelman investointi- ja hankelistaa. Edunvalvonta MAL maankäyttö ja HLJ-yhteisryhmä sekä Väylävirasto tehty
Osaamista ja johtamista kehitetään suunnitelmallisesti	Osaamista ja johtamista kehitetään suunnitelmallisesti päivittämällä koulutussuunnitelma. Lisäresurssi, tontinluovutuksen maankäyttöinsinööri, on ohjelmoitu tuleville vuosille, menot katetaan kehystä suuremmalla tontinmyynnillä.	Mittari 2023: Päivitetty koulutussuunnitelma on laadittu
Toimitaan ja kehitetään toimintaa omistajapoliittisten linjausten mukaisesti	Toiminnan kehittäminen omistajapoliittisten linjausten mukaisesti kiteytetään edunvalvontasuunnitelmaan.	Mittari 2023: suunnitelma on laadittu. On pidetty edunvalvontasuunnitelman MAL- ja HLJ-neuvottelut, saavutettu Sipoon tulokset MAL-suunnitelmaan (asuminen, KeNI, mm), edunvalvontaneuvottelut Väylävirastossa pidetty ja lausunto Liikenne 12- ohjelmaan laadittu

Muita strategiassa 2022–2025 tunnistettuja tavoitteita

Tasapainoinen käyttötalous

Kuntataloutta on parannettava ja kasvatettava kunnan tuloja. Kehitys- ja kaavoituskeskuksen tärkein keino on tonttivarannon ja tonttimyynnin kasvattaminen. Verotuloja kasvatetaan lisäämällä kunnan asukas- ja yritysmäärää, sekä edistämällä olemassa olevien yritysten toimintaedellytyksiä. Muuna toimenpiteenä varmistetaan riittävät resurssit KEKE:n tonttimarkkinoinnissa, -myynnissä ja –mittauksessa, riittävän kaavoitusresurssin ohella. Riittävät resurssit ovat tarpeen lisäksi ennakkoinfran suunnittelussa ja rakennuttamisessa sekä investointimäärärahoissa. Sipoon investointitarpeet keskittyvät yhä voimakkaammin yhdyskuntarakentamiseen, siinä investointien takaisinmaksun toteutuminen pitää varmistaa. Se varmistetaan yhä laatimalla muuna toimenpiteenä kaavoitusvaiheessa kaavatalouslaskennat (tontinluovutuksen tulot ylittävät ennakkoinfran menot ja ennakkoinfran rahoitus on ohjelmoitavissa).

Asuminen

• Kaavoituksellinen tavoite 800 asukasta kaavavarannon kasvattamiseksi. KEKE raportoi 2x valtuustokaudella toteuma keskimäärin 40 000 k-m^2 uutta monipuolista asuinkaavavarantoa vuosittain.

• Monimuotoisen asumisen kaavavarannon kasvattaminen noin kahteen vuoteen sekä Nikkilässä että Söderkullassa (esim. pientalot ja kerrostalot). KEKE raportoi 2 kertaa valtuustokaudella pientaloalueiden kaavoituksen moninkertaistamisen k-m2 verrattuna edelliseen valtuustokauteen.

• Vuorovaikutteinen kaavarunko Nikkilään ja Söderkullaan. KEKE raportoi 2x valtuustokaudella toteuman kpl kaavarunkojen laadinnasta

• Kunnan maanomistusta parannetaan strategisesti tärkeillä alueilla. KEKE raportoi 2x valtuustokaudella maanomistuksen toteuman ja maanomistuksen kasvun määrän hehtaareina ja euroina (strategisesti tärkeillä alueilla verrattuna edelliseen valtuustokauteen)

• Yleiskaavan päivitys koko kunnan elinvoiman kasvattamiseksi. KEKE raportoi 2 x valtuustokaudella yleiskaavan laadinnan toteuma. Lisäksi koko yleiskaavaprosessi on vuorovaikutteinen ja päätöksentekijöille on päättäjätyöpajat, infot sekä kaavavaiheiden päätöksenteko

Elinvoima

• Boxin yritysalueelle on saatu sijoittumaan yrityksiä. KEKE raportoi 2x valtuustokaudella Boxin lokaatiohakujen yritystapaamiset, lisäksi 1 iso yritys on tehnyt tontinvarauksen Boxiin.

• Bastukärr II-alueen kaavoitus saatu käynnistymään. KEKE raportoi 2x valtuustokaudella: Kaavatyön ohjelmointi tehdään ns. parkkipaikalta kaavoitusohjelmaan. Selvitystyöt on päivitetty kaavan laadintaa varten ja eteneminen Ruduksen kanssa määritelty. Kaavoitus on käynnistynyt

• Työllisyyspalvelut pystytään rakentamaan seudullisesti paremmin toimiviksi, joko alueellisen mallin kautta tai alueellisen sopimusyhteistyön kautta. Myös yhteydet yrityselämään saadaan tiiviimmiksi. KEKE raportoi valtuustokaudella (vuoden 2022 lakimuutokseen nojautuen); tepa-alue, päävastuullinen järjestäjä tai sopimusmalli kuntien kesken sekä henkilöstö-, tila- ja talousasiat. Työllisyyspalvelut on uudelleen järjestetty ja vähentävät työttömien määrää vuonna 2025

• Matkailusuunnitelman laadinta saariston ja Sipoonkorven sekä metsäbrändiin liittyvien matkailupalveluiden kehittämiseksi yhdessä kumppaniverkoston kanssa. Tavoitetta ei saavuteta vielä vuosina 2023–2024 lisäresurssin (matkailukoordinaattori) puuttumisen johdosta. Muutoin KEKE vastaa ja raportoi 2 x valtuustokaudella lisäresurssitilanteesta ja sen jälkeen tiekartasta aikatauluineen kohti valmista matkailusuunnitelmaa ja –tuotteita. Matkailusuunnitelma valmis vuonna 2025

• Sipoon yhteinen yritysalueiden viestintäsuunnitelma markkinointiin. Tavoitetta ei vielä saavuteta täysin vuonna 2023 lisäresurssin puuttumisen takia. KEKE:ssä aloitetaan kuitenkin yritysalueiden

brändäys- ja markkinointisuunnitelman pilottihankkeella mm. tärkeimmällä yritysalueellamme Bastukärrissä sekä E5-alueilla. KEKE vastaa ja raportoi 2 x valtuustokaudella pilottihankkeista

Liikenne

Muita tunnistettuja tavoitteita

• Bussipysäkki ja liityntäpysäköinti Söderkullaan moottoritien varteen. KEKE raportoi 2 x valtuustokaudella liityntäpysäköintialueen sijainnin ja kaavoituksen tilanteen sekä ratkaisun alueen toteuttamiseksi. Liityntäpysäköinti on toteutettu Söderkullaan sille selvitetylle alueelle ja myös Nikkilään on toteutettu lisäliityntäpysäköintiä vuonna 2025

• Pysäköinnin kehittäminen huomioiden huoneistomäärät, sähköistyminen ja liityntäpysäköinti. KEKE raportoi 2x valtuustokaudella uusien asemakaavojen pysäköinnin kehittämisen strategian em. periaatteiden mukaisesti huomioiden huoneistotyyppijakauman.

• Torjutaan pääkaupunkiseudun tiemaksujen käyttöönotto. Raportoidaan edunvalvonta KUUMA-yhteistyössä maankäytön ja liikenteen ryhmissä, LVM:ssä, KUUMA-kunnissa, Väylävirastossa ja HSL-iltakouluissa sekä soveltuvissa kuntajohtajien tapaamisissa. Ruuhkamaksut on torjuttu

• Keni-radalla on aloitettu henkilöjunaliikenne rajoitetusti ilman lisäinvestointeja rataan.

Raportoidaan 2x valtuustokaudella neuvottelut Väyläviraston kanssa. Väylävirasto vastaa siitä, että rataverkko vastaa sille asetettuja laatu- ja turvallisuusvaatimuksia ja että ratatyöt sekä rautatieliikenteenohjaus hoidetaan turvallisuuslähtöisesti. Vuonna 2022 Väylävirasto arvioi, että henkilöliikenteen aloittaminen edellyttää lisäinvestointeja: raiteiston osalta tarpeellisia investointeja ovat laiturirakenteet myös Nikkilässä, kulunvalvonnan turvalaitevarustus sekä vuorovälistä ja aikataulusta riippuen varautuminen myös kohtaamisiin asemilla. Lisäksi liikenteen operointi edellyttää rahoitusta.

• Sisäisen liikenteen kehittämiseen etsitään uusia ratkaisuja. KEKE raportoi 2x valtuustokaudella useita joukkoliikennepilotteja sisäisen liikenteen kehittämisestä

Työllisyysyksikkö

- Hyvinvointialueen käynnistyessä asiakkaaseen kohdistuvien palveluiden kehittäminen paikallisesti.
  Mittari: Toteutuneet palveluiden yhteensovittamisen yhteistyöneuvottelut hyvinvointialueen- sekä työllisyydenhoidon edustajien kesken.
- Elinkeino- ja työllisyysyksikön yhteisen kehittämisen sekä synergiaedun vahvistaminen kohtaantoon liittyvissä palveluissa, työpaikkojen määrän lisääminen osaltaan
  Mittari: Toteutuneet yhteiset yrityskäynnit kevät ja syyskaudella sekä te-palveluiden toimialatiimien tapaamiset kohtaantoasioissa. Lisäksi säännölliset elinkeino- ja työllisyysyksikön yhteiset kehittämiseen varatut ajankohdat.
- Työllisyyden hoito siirtynee kuntiin 1.1.2025. Mittari ’23: Selvitys ja varautuminen TA ’24.

Lisätään 57 000 euroa Kehitys- ja kaavoituskeskuksen määrärahaan maankäyttöinsinöörin palkkaamista varten. Johtuen Sipoon kunnan tulevien vuosien epävarmasta talousnäkymästä, laaditaan kunnanjohtajan johdolla tuottavuusohjelma, joka vaikuttaa vuoden 2024 budjettikehykseen. Osa ehdotettuihin vakansseihin liittyvistä laeista on vielä hyväksymättä. Lopullinen päätös uusista vakansseista tehdään kunnanhallituksen toimesta erikseen tuottavuusohjelmaan ja hyväksyttyihin lakeihin perustuen.

Kehitys- ja kaavoituskeskus

sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TAE VK 2023	TAE KJ 2023	TAE 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarvio		1 178	986	986	895	895	895	895	900	904
Määräraha		-7 465	-9 128	-9 128	-9 045	-9 045	-9 102	-9 045	-9 375	-9 609
Toimintakate	**Netto**	**-6 287**	**-8 143**	**-8 142**	**-8 150**	**-8 150**	**-8 207**	**-8 150**	**-8 475**	**-8 706**
Määrärahan muutos %			22,3	0,0	-0,9	-0,9	-0,3	-0,9	3,0	2,5
Määrärahan muutos euroina			-1 664	0	83	83	26	83	-330	-234
Asukkaat	**31.12.**	22 190	22 600	22 360	22 860	22 860	22 860	22 860	23 360	23 860
Nettomenot	euroa/a	-283	-360	-364	-357	-357	-359	-357	-363	-365
Henkilöstö 31.12.										
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	32	33	36	36	36	37	36		
Toimintakulut yhteensä	euroa/h	-233 268	-276 612	-253 556	-251 247	-251 247	-245 997	-251 247		

Elinkeinoasiat

sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TAE VK 2023	TAE KJ 2023	TAE 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarvio		0								
Määräraha		-330	-376	-376	-376	-376	-376	-376	-387	-396
Toimintakate	**Netto**	**-330**	**-376**	**-376**	**-376**	**-376**	**-376**	**-376**	**-387**	**-396**
Määrärahan muutos %			13,9	0,0	-0,1	-0,1	-0,1	-0,1		
Määrärahan muutos euroina			-46	0	0	0	0	0		

HSL

sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TAE VK 2023	TAE KJ 2023	TAE 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarvio		0	9	9	9	9	9	9		
Määräraha		-2 921	-4 065	-4 065	- 3 834	- 3 834	- 3 834	- 3 834	-3 949	-4 047
Toimintakate	**Netto**	**-2 921**	**-4 056**	**-4 056**	**- 3 825**	**- 3 825**	**- 3 834**	**- 3 834**	**-3 949**	**-4 047**
Määrärahan muutos %			39,1	0,0	- 6	- 6	- 6	- 6		
Määrärahan muutos euroina			-1 144	0	231	231	231	231		

Työllisyysyksikkö Risteys

sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TAE VK 2023	TAE KJ 2023	TAE 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarvio	0	122	155	155	139	139	139	139	139	139
Määräraha	0	-2 179	-2 399	-2 399	- 2 405	- 2 405	- 2 405	- 2 405	-2 477	-2 539
Toimintakate	**Netto**	**-2 057**	**-2 244**	**-2 244**	**- 2 266**	**- 2 266**	**- 2 266**	**- 2 266**	**-2 338**	**-2 400**
Määrärahan muutos %			10,1	0,0	0,3	0,3	0,3	0,3		
Määrärahan muutos euroina			-220	-1	-6	-6	-6	-6		

Tulosalue: Ruokapalvelut
Vastuuhenkilö: Ruokapalvelupäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2023–2025

Ruokapalvelun toiminta supistuu, kun sosiaali- ja terveysaseman keittiö siirtyy Itä-Uudenmaan hyvinvointi alueelle 1.1.2023. Tämän jälkeen kuntaan jää kaksi valmistuskeittiötä, joista toimitetaan kuumaa ruokaa enää kolmelle koululle ja yhteen päiväkotiin. Kaikkiin muihin päiväkoteihin ja kouluihin toimitetaan Cook & chill -menetelmällä valmistettua ruokaa kylmänä kolme kertaa viikossa.

Ruoka Kuntalan henkilöstöruokalaan valmistetaan ja toimitetaan 1.1.2023 alkaen Lukkarin koulun keittiöltä, soteaseman keittiön siirtyessä hyvinvointialueelle.

Västerskogin alueelle rakennettavaan päiväkotiin suunnitellaan ja varustetaan kuumennuskeittiö.

Kasvis- ja lihattoman ruoan lisäämistä tarjonnassa jatketaan, kestävän kehityksen ja hyvinvointihyötyjen edistämiseksi. Myös kasvis- ja vegaaniruoan ruokaohjeiden kehittäminen jatkuu.

Välipalan tarjoaminen Miilin peruskoulussa ja kouluissa, joissa opetus loppuu klo 15 jälkeen.

Valtioneuvoston julkisiin hankintoihin hyväksytyn periaatepäätöksen mukaisesti Sipoon Ruokapalveluissa huomioidaan edelleen tarjottavan ruuan kotimaisuusaste, ympäristön kannalta hyvät viljelymenetelmät, eläinten hyvinvointi ja terveys sekä elintarviketurvallisuus. Periaatepäätös hankintojen vastuullisuudesta huomioidaan erityisesti lisättäessä kala-, siipikarja- ja kasviruokien tarjontaa. Työ ruokahävikin vähentämiseksi jatkuu.
Pysymme edelleen Portaat luomuun ohjelmassa portaalla kolme.

Henkilöstön rekrytoinnin vaikeutuminen myös ruokapalveluissa lisää huolta työvoiman riittävyydestä tulevaisuudessa.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2023–2025

Elintarvikkeiden suuret hinnankorotukset luovat epävarmuutta ennustettavuuteen, lisäksi on havaittavissa saatavuusongelmia tiettyjen elintarvikkeiden kohdalla.

Ruoan kuljetuskustannukset nousevat n. 0,02 milj. euroa Ravitsemuspalvelujen ostokustannukset laskevat 0,04 milj. Euroa.

Palkkamenot kasvavat 0,1 milj. euroa mm. palkankorotusten ja Jokipuiston koulun toiminnan käynnistymisen vuoksi

Strategian toteuttaminen, sitovat tavoitteet vuodeksi 2023

Valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2023	Mittari

Osaamista ja johtamista kehitetään suunnitelmallisesti.	Ruokapalvelun sijoittuminen huomisen kuntaan Vakiinnutetaan toiminta vuoden aikana Henkilöstön työhyvinvointiin ja johtamisen muutokseen panostaminen Toteutetaan työhyvinvointihanke, jossa hyödynnetään työpaikka kyselyn tuloksia.	Uusi organisaatiomalli on valmis Sairauspoissaolojen väheneminen. Työhyvinvointikyselyjen tulokset parantuneet
Edistämme nuorten hyvinvointia	Ruokahävikin seuranta sekä mielipidekysely siitä, miten nuoret arvostavat kouluruokaa. Yhteistyö nuorisovaltuuston kanssa mielipidekyselyssä.	Suunnitelma ruokahävikin seuraamisesta laadittu sekä mielipidekyselyn vastausprosentti vähintään 25 %. Enemmän kuin puolet (50 %) vastaajista kokee tulevansa kylläiseksi kouluruoasta.

Tunnusluvut vuonna 2023

Tunnusluvut	**TP 2020**	**TP 2021**	**TA 2022***	**TA 2023**
Keittiöt, valmistus + jakelu	3+25	3+25	3+23	2+23
Kouluruokailuun osallistujat	537 654	614 572	606 300	682 922
Suoritteet, kaikki	990 040	1 014 032	954 000	1 021 514
Kustannus/suorite koulussa, Lukkari, euroa	2,37	2,46	2,78	2,89
Kouluruokailuun osallistujat keskimäärin/päivä	2 875	3 269	3 225	3 633
Koululounaan kustannus, euroa	2,70	2,70	2,70	2,89
Päiväkotilounaan kustannus, euroa	2,93	3,25	2,85	2,89

* Sote-aseman keittiö ei enää mukana luvuissa

Ruokapalvelu sis.+ ulk.erät	**1 000 €**	**TP 2021**	**TA 2022**	**TPE 2022**	**TAE VK 2023**	**TAE KJ 2023**	**TAE 2023**	**TA 2023**	**TS 2024**	**TS 2025**
Tuloarvio		0	2 937	2 937	2 975	2 975	3 005	3 005	3 095	3 173
Määräraha		0	-2 782	-2 782	-2 960	-2 960	-2 990	-2 990	-3 080	-3 157
Toimintakate	**Netto**	**0**	**155**	**155**	**15**	**15**	**15**	**15**	**15**	**16**
Määrärahan muutos %				0,0	6,4	6,4	7,5	7,5	3,0	2,5
Määrärahan muutos euroina			-2782	0	-178	-178	-208	-208	-120	-77
Asukkaat	**31.12.**	22 190	22 600	22 360	22 860	22 860	22 860	22 860	23 360	23 860
Nettomenot	euroa/a	0	7	7	1	1	1	1	0,7	0,7
Henkilöstö 31.12.										
Työpanos laskennallisina virkoina	htv			25	31	31	31	31		
Toimintakulut yhteensä			#JAKO/0!	-111 280	- 95 494	- 95 494	- 96 461	- 96 461		

Tulosalue: Hyvinvointipalvelut
Vastuuhenkilö:

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2023–2025

Strategian toteuttaminen, sitovat tavoitteet vuodeksi 2023

Hyvinvointipalvelut sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TAE VK 2023	TAE KJ 2023	TAE 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarvio		0	0		450	450	450	450	450	450
Määräraha		0	0		-892	-892	-892	-892	-919	-942
Toimintakate	**Netto**	**0**	**0**	**0**	**-442**	**-442**	**-442**	**-442**	**-469**	**-492**
Määrärahan muutos %							-23,0	0,0	3,0	2,5
Määrärahan muutos euroina			0	0	-892	-892	833	833		
Asukkaat	**31.12.**	22 190	22 600	22 360	22 860	22 860	22 860	22 860	23 360	23 860
Nettomenot	euroa/a	0	0	0	19	19	19	19	20	21
Henkilöstö 31.12.										
Työpanos laskennallisina virkoina	htv				4	4	4	4		
Toimintakulut yhteensä					- 223	- 223	- 223	- 223		

Maahanmuuttopalvelut

		TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TAE VK 2023	TAE KJ 2023	TAE 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarvio		0	0	0			123	123	160	165
Määräraha		0	0	0			-123	-123	-160	-165
Toimintakate	**Netto**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Määrärahan muutos %										
Määrärahan muutos euroina			0							

3.4 Sivistysvaliokunta

Vastuualueet: Koulutus, varhaiskasvatus, kulttuuri- ja vapaa-ajantoiminta sekä kehittäminen ja tuki.

Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja

Sivistysvaliokunnan tuottamien sivistys- ja hyvinvointipalveluiden keskeisenä tehtävänä on luoda ja ylläpitää kuntalaisten hyvinvointia, tarjota mahdollisuudet elinikäiseen oppimiseen, itsenä kehittämiseen ja aktiiviseen kansalaistoimintaan demokraattisessa yhteiskunnassa. Samalla ne ovat yhteiskunnan keskeisimpiä syrjäytymistä ennalta ehkäiseviä palveluita.

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2023–2025

SOTE-uudistuksen myötä oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluiden tuottamisvastuu siirtyy vuoden 2023 alusta hyvinvointialueelle, jolloin kunnan ja hyvinvointialueen välille syntyy selkeä yhdyspinta. Sen ja muiden vastaavien yhdyspintojen välisen yhteistyön käynnistäminen ja toimintojen kehittäminen tulee edellyttämään Sivistysosaston henkilöstöltä aktiivisuutta ja aloitteellisuutta. Yhdyspintoja ylläpidetään, tarkastellaan ja kehitetään yhteistyössä Itä-Uudenmaan muiden kuntien ja hyvinvointialueen kesken. Yhdyspintayhteistyön keskeisenä tavoitteena on taata kuntalaisille mahdollisimman joustavat hyvinvointipalvelut. Sillä myös varmistetaan osapuolten sekä toiminalliset että taloudelliset velvollisuudet ja vastuut.

Kunnanhallitus hyväksyi 20.06.2022 § 241 vuoden 2023 talousarvion ja vuosien 2023–2025 taloussuunnitelman kehykset. Sen mukaan sivistysvaliokunnan tuloslaskelman mukainen toimintakate on -55 398 tuhatta € vuonna 2023. Toimintakate ei sisällä sisäisiä IT-kustannuksia. Toimintaympäristöön

liittyvien muutosten seurauksena Sivistysosaton talousarvioesityksen toimintakate ylittyy. Esityksen toimintakate on -55 577 tuhatta €.

Yleinen kustannustason nousu on mahdollisuuksien mukaan huomioitu talousarviossa. Kunta-alalle on laadittu kolmivuotinen sopimus ajalle 1.5.2022–30.4.2025. Sen aikana työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia. Kustannukset nousevat vuonna 2023 keskimäärin vähintään 3,05 prosenttia.

Yleinen kustannusten nousu tullee näkymään erityisesti koulukuljetuskustannusten nousuna. Koska nykyisin voimassa olevat kuljetussopimuksen päättyvät kesällä 2023, palveluun liittyvät taksikuljetukset kilpailutetaan kokonaisuudessaan kevätkaudella 2023.

Laajennetun oppivelvollisuuden myötä lukiokoulutuksen oppimateriaalikustannukset nousevat selvästi, koska uudistus koskee vuonna 2023 viimein kolmea ikäluokkaa. Valtio vastaa kustannusnoususta kunnille lukiokoulutuksesta maksettavan korotetun valtionosuuden kautta. Koska valtion osuuksia ei vyörytetä suoraan korvamerkittynä Sivistysosaston talousarvioon, kustannusten nousu näyttää suuremmalta, mitä se on todellisuudessa. Tämä osaltaan selittää Sivistysosaston toimintakatteen ylityksen.

Sivistysosaston palveluiden kehittämissuunnitelma (ts. palveluverkkosuunnitelma) valmistuu keväällä 2023, jonka jälkeen se tuodaan toimielinten käsiteltäväksi. Tavoitteena on, että kunnanvaltuusto hyväksyy suunnitelman kevätkaudella 2023. Suunnitelman yhtenä keskeisenä tavoitteena on kustannustason nousun hillitseminen, jolla turvataan palveluiden korkea taso.

Toimintaympäristön muutoksia ja niiden vaikutuksia talousarvioon tarkastellaan tarkemmin Sivistysosaston kunkin tulosalueen osalta erikseen.

Strategian toteuttaminen, sitovat tavoitteet vuodeksi 2023

Valtuustokauden tavoite	Sitova tavoite 2023	Mittari	
Kehittäminen ja tuki Osaamista ja johtamista kehitetään suunnitelmallisesti	Koulukuljetusten päätösten tekemisestä tehdään viestintä- ja työsuunnitelma, jossa riittävä resurssointi ja tarvittavien tietojen aikatalutus voidaan huomioida. Edunsaajien Oma Asioinnin kautta lähettämiin yhteydenottoihin ensimmäisen vastaamisen tavoiteaika on enintään 5 työpäivää. Koulujen aloituksen jälkeen järjestetään kolme kyselyä - yksi kuljetuspalveluiden järjestäjille ja yhteistyötahoille, yksi hakemuksen jättäneille ja yksi koulujen henkilökunnalle. Arvioidaan toiminta saadun palautteen perustella ja kehitetään toimintoja sen mukaan.	Vastausprosentti kyselyille on vähintään 25 % ja neutraalia tai positiivista palautetta tulee vähintään puolelta vastanneilta. Asioinnin tavoiteaika on saavutettu 75 % kyselyistä.	

Varhaiskasvatus-palvelut Parannetaan lastemme ja nuortemme hyvinvointia			
	Lapsiryhmän vertaissuhteiden ja osallisuuden vahvistaminen.	Seurataan lapsen huomion kiinnittymistä vertaisryhmään sekä sitoutumista toimintaan Kehittävän palautteen laadunhallinnan avulla. Mittari: “Ei fokusoituneiden lasten” määrän vähentäminen (nyt Sipoossa 8,1 % ja valtakunnallinen arvo 7,8 %) sekä “kestävän sitoutuneisuuden” lisääminen (nyt Sipoossa 8,3 % ja valtakunnallinen arvo 10 %)	
Osaamista ja johtamista kehitetään suunnitelmallisesti	Henkilöstön osaamisen kartoittaminen valtakunnallisen Vasun sisällöstä Reunamo Educationin työkalua käyttäen.	Osaamisen kartoituksen tulosten perusteella varhaiskasvatuspalveluiden koulutussuunnitelma kohdistetaan kahteen keskeisimpään kehittämiskohteeseen. Järjestetään kaksi koulutusta koko henkilökunnalle eniten vahvistusta tarvitsevilta osa-alueilta.	
Koulutuspalvelut Parannetaan lastemme ja nuortemme hyvinvointia			
	Oppilaiden osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia lisätään. Osallisuus lisää tutkitusti lasten ja nuorten hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta sekä tukee säännöllistä koulunkäyntiä.	Vuoden 2023 aikana jokainen koulu ottaa käyttöön yhden uuden osallisuutta lisäävän menetelmän sekä raportoi käyttökokemuksensa.	
Parannetaan lastemme ja nuortemme hyvinvointia	Kaikissa Sipoon peruskouluissa opetetaan tunne-, kaveri- ja turvallisuustaitoja oppilaiden ikään sopivilla painotuksilla ja menetelmillä.	Kunnan hyvinvointikysely ja TEA-viisarin osuus "Häiriöiden ja ongelmatilanteiden seuranta" 2023	
Lasten ja nuorten oppimistulokset valtakunnan ensimmäisessä neljänneksessä	Lukioiden vuoden 2023 TEA-viisarin tulosten perusteella laaditaan toiminnan kehittämissuunnitelma.	TEA-viisarin tulokset analysoitu, kehittämissuunnitelma laadittu ja sen käytännön toteutus aloitettu.	

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut Parannetaan lastemme ja nuortemme hyvinvointia.	Tehostetaan tiedottamista ja markkinointia lasten ja nuorten harrastusmahdollisuuksista. Jalkautuvaa erityisnuorisotyötä lisätään nuorten suosimilla paikoilla ja nopeasti reagoiden. Lapsia ja nuoria osallistetaan esim. kyselyiden avulla.	Kunnan oman hyvinvointikyselyn mukaan lapset ja nuoret löytävät tietoa eri harrastusmahdollisuuksista entistä paremmin. TEA-viisari.	
Kohta d) Muita tunnistettuja tavoitteita: Sivistystoimen ja hyvinvointialueen yhteistyön määrittely ja sujuvoittaminen	Kulttuuri ja vapaa-aikapalveluiden aikuisten ja ikäihmisten hyvinvointipalveluiden yhdyspinnat määritellään yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja niille laadintaa kehittämissuunnitelma.	Yhdyspinnat määritelty ja kehittämissuunnitelma laadittu.	

Kevään 2023 aikana kunta aloittaa neuvottelut Icehearts-järjestön kanssa, jotta toiminta järjestön kanssa voisi mahdollisesti alkaa syksyllä 2024, kun Gutsy Go-toiminta loppuu keväällä.

Riskianalyysi

Suurimmat toiminnalliset riskit liittyvät käytössä olevien kiinteistöjen kuntoon. Tiettyihin ammattiryhmiin on erittäin haastavaa rekrytoida työntekijöitä, joilla on säädöksissä työtehtävään / virkaan määritelty kelpoisuus. Yleisen taloustilanteen mahdollinen heikkeneminen aiheuttaa talouden tasapainottamistarpeita, jolloin palveluiden määrää joudutaan vähentämään ja tai toiminnan laadun tasoa alentamaan. Hyvinvointialueen toiminnan käynnistymisen myötä sen ja kunnan yhdyspintojen yhteistyön sujuminen on oleellisen tärkeää, jotta kuntalaisten saamat palvelut toimivat. Yhteistyön käynnistymisen viivästyminen voi heikentää palveluiden toimivuutta ja laatua.

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2023
SITOVUUSTASO TOIMINTAKATE

sis.+ ulk.erät 1 000€	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	VK 2023	KJ 2023	TAE 2023	TA 2023
TULOT	4 704	4 120	4 510	3 993	3 993	3 993	3 993
MENOT	- 56 451	- 57 763	- 58 239	- 59 649	- 59 649	- 59 699	- 59 619
TOIMINTAKATE	- 51 747	- 53 643	- 53 729	- 55 657	- 55 657	- 55 707	- 55 627
Menot euroa/asukas	- 2 544	- 2 556	- 2 605	- 2 609	- 2 609	- 2 612	- 2 608

TOIMINTAKTATE TULOSALUEITTAIN

sis.+ ulk.erät 1 000€	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	VK 2023	KJ 2023	TAE 2023	TA 2023
Kehittäminen ja tuki	- 607	- 400	- 460	- 519	- 519	- 519	- 439
Varhaiskasvatuspalvelut	- 15 327	- 16 415	- 16 415	- 17 024	- 17 024	- 17 024	- 17 024
Koulutuspalvelut	- 30 141	- 31 075	- 31 100	- 32 156	- 32 156	- 32 186	- 32 186
Kultuuri-, vapaa-aika- ja liikuntapalvelut	- 5 672	- 5 753	- 5 754	- 5 958	- 5 958	- 5 978	- 5 978

sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TAE VK 2023	TAE KJ 2023	TAE 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarvio		4 704	4 120	4 510	3 993	3 993	3 993	3 993	3 993	3 993
Määräraha		-56 451	-57 763	-58 239	-59 649	-59 649	-59 699	-59 619	-62 500	-64 073
Toimintakate	**Netto**	**-51 747**	**-53 643**	**-53 729**	**-55 657**	**-55 657**	**-55 707**	**-55 627**	**-58 508**	**-60 080**
Määrärahan muutos %			2,3	0,8	3	3	3	0	4,7	2,5
Määrärahan muutos euroina				-1788	-1 886	-1 886	-1 936	-1 856	-2801	-1573
Toimintakatteen muutos %				-64,6	3,8	3,8	3,8	3,7	5,0	2,7
Toimintakatteen muutos euroina				1982	2 014	-2 014	-2 064	-1 984	-2801	-1573
Asukkaat	**31.12.**	22 190	22 600	22 360	22860	22 860	22 860	22 860	23 360	23 860
Nettomenot	euroa/asukas	-2 332	-2 374	-2 403	-2435	-2435	-2437	-2433	-2 505	-2 518
Henkilöstö 31.12.										
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	626	631	642	645	645	645	645		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-90 178	-91 542	-90 715	-92 479	-92 479	-92 557	-92 433		
Toimintakulut		**-56 451**	**-57 763**	**0**	**-59 649**	**-59 649**	**-59 699**	**-59 619**	**-61 439**	**-62 975**
Ulkoiset kulut		**-38 861**	**-40 796**	**0**	**-42 397**	**-42 397**	**-42 417**	**-42 337**	**-43 669**	**-44 760**
Sisäiset kulut		**-17 590**	**-16 968**		**-17 253**	**-17 253**	**-17 283**	**-17 283**	**-17 770**	**-18 214**
Henkilöstökulut		-29 362	-30 968		-32 009	-32 009	-32 009	-31 929	-32 969	-33 793
Palveluiden ostot		-4 024	-4 132		-4 316	-4 316	-4 336	-4 336	-4 446	-4 557
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-1 320	-1 283		-1 496	-1 496	-1 496	-1 496	-1 541	-1 579
Avustukset		-3 904	-4 206		-4 343	-4 343	-4 343	-4 343	-4 474	-4 585
Muut toimintakulut		-252	-208		-232	-232	-232	-232	-239	-245
Toimintatuotot		**4 704**	**4 120**	**0**	**3 993**	**3 993**	**3 993**	**3 993**	**3 993**	**3 993**
Ulkoiset tuotot		**4 698**	**4 120**	**0**	**3 993**	**3 993**	**3 993**	**3 993**	**3 993**	**3 993**
Sisäiset tuotot		**6**								
Myyntituotot		1 294	1 194		1 262	1 262	1 262	1 262	1 262	1 262
Maksutuotot		2 110	2 077		2 056	2 056	2 056	2 056	2 056	2 056
Tuet ja avustukset		1 197	756		581	581	581	581	581	581
Muut toimintatuotot		98	94		94	94	94	94	94	94

Tulosyksikkö: Kehittäminen ja tuki
Vastuuhenkilö: Sivistysjohtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2023–2025

Sivistyshallinnon kehittämis- ja tukipalveluiden keskeisenä tehtävänä on sekä tukea osaston muiden tulosalueiden hallinnointia, käytännön toimintaa ja sen kehittämistä, johtaa tulosalueiden keskinäistä yhteistyötä ja vastata osaston yleishallinnosta. Kehittämis- ja tukipalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä erityisesti kunnan talous- ja hallintopalveluiden, teknisen osaston (kiinteistö- ja investointiasiat) sekä kehitys- ja kaavoitusyksikön (kaavoitus ja väestöennuste sekä työllisyysasiat) kanssa. Lisäksi kehittämis- ja tukipalvelut vastaa osaston kunnan ulkopuolisten tahojen kanssa tehtävästä yhteistyöstä.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2023
Tulosalueen menot kasvavat viime vuoteen verrattuna, koska aikaisemmista vuosista poiketen jatkossa koko osaston yhteiset kehittämis- ja tukitoimintojen kulut huomioidaan tulosalueen talousarviossa.

Erityisopetuksen ja oppilashuollon tueksi tulisi arvioida uuden erityisopetuksen asiantuntijan tehtävän perustamista kehitys- ja tukiosastolle. Tehtävän tarkoitus on edistää erityisopetuksen oikeudenmukaista toteutusta ja kehittää koulujen erityisopettajien kanssa oppilashuollon toimintatapoja ja ohjeistusta ja edesauttaa oppilashuollon yhteistyömallien rakentamista kunnan ja hyvinvointialueen välille erityisopetuksen osalta. Lisäys budjettiin 80k€. Johtuen Sipoon kunnan tulevien vuosien epävarmasta talousnäkymästä, laaditaan kunnanjohtajan johdolla tuottavuusohjelma, joka vaikuttaa vuoden 2024 budjettikehykseen. Osa ehdotettuihin vakansseihin liittyvistä laeista on vielä hyväksymättä.

Lopullinen päätös uusista vakansseista tehdään kunnanhallituksen toimesta erikseen tuottavuusohjelmaan ja hyväksyttyihin lakeihin perustuen.

Kehittäminen ja tuki sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TAE VK 2023	TAE KJ 2023	TAE 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarvio		4	0	0						
Määräraha		-611	-400	-460	-519	-519	-519	-439	-535	-548
Toimintakate	**Netto**	**-607**	**-400**	**-460**	**-519**	**-519**	**-519**	**-439**	**-535**	**-548**
Määrärahan muutos %			-34,6	15,0	29,7	29,7	29,7	9,7	3,0	2,5
Määrärahan muutos euroina			211	-460	-119	-119	-119	-39	-16	-13
Asukkaat	31.12.	22 190	22 600	22 360	22 860	22 860	22 860	22 860	23 360	23 860
Nettomenot	euroa/asukas	-27	-18	-21	-23	-23	-23	-19	-23	-23
Henkilöstö 31.12.										
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	3	5	5	5	5	5	5		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-203 783	-80 020	-92 000	-103 816	-103 816	-103 816	-87 816		

Tulosyksikkö: Varhaiskasvatuspalvelut
Vastuuhenkilö: Varhaiskasvatuspäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2023–2025

Sivistysvaliokunnan alaisten palveluiden palveluverkkoselvityksen myötä varhaiskasvatuspalveluiden osalta tarkastellaan mm. päiväkotien tilatarpeita, päiväkotien kielisyyttä, ilta- ja vuorohoitoa, mahdollisuutta järjestää tulevaisuudessa viisivuotiaille esiopetusta sekä vaativan erityisen tuen lasten sijoittumista.

Varhaiskasvatussuunnitelman valtakunnallisiin perusteisiin tehtiin 1.8.2022 alkaen muutos lapselle annettavasta kehityksen ja oppimisen tuesta. Päivitetyissä perusteissa lapselle annettava tuki määritellään aiempaa tarkemmin ja tukea annetaan kolmiportaisesti: yleinen tuki, tehostettu tuki sekä erityinen tuki. Kuntien tulee huolehtia riittävistä henkilöstöresursseista, henkilökunnan koulutuksesta sekä päätöksenteon oikeellisuudesta muuttuneissa velvoitteissa.

Varhaiskasvatuksen toimialalla on tällä hetkellä valtakunnallisesti laaja henkilöstö- ja sijaispula. Sipoossa on puute kelpoisista varhaiskasvatuksen opettajista ja sijaisten saamisessa on suuria haasteita. Varhaiskasvatuspalveluissa selvitetään, miten päiväkoteihin taataan ja turvataan kelpoinen henkilöstö kaikkina toimintapäivinä, ja miten löydetään keinoja sijaisten riittävään hankintaan. Henkilökunnan jaksamiseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2023

Varhaiskasvatuspalveluiden toimintakulut nousevat 3,5 % eli 609 000 € verrattuna edellisen vuoden talousarvioon. Toimintakulujen muutos johtuu pääasiassa seuraavista syistä:

1. Henkilöstökulut nousevat 3 % eli noin 300 000 €. Syynä opetus- ja hoiva-alan palkankorotukset, lisääntynyt sijaisten tarve sekä aiemmin päätetty kolmen vakituisen kiertävän lastenhoitajan lisäresursointi. Lisäksi talousarvioehdotukseen sisältyy uusi palvelunohjaajan virka, joka lakisääteisesti ohjaa ja neuvoo huoltajia käytettävissä olevista varhaiskasvatuspalveluista (Varhaiskasvatuslaki, luku 4, 16§).
2. Varhaiskasvatuspalveluiden sisäiset vuokrakustannukset nousevat vuositasolla noin 300 000 € lähinnä Västerskogin alueen uuden paviljonkirakennuksen vuoksi.
3. Varhaiskasvatuksen palvelusetelin enimmäisarvoa nostettiin 1.8.2022 alkaen 30 € / kk / lapsi, jolloin vuosikustannukset nousevat noin 70 000 €.
4. Puhtaanapito- ja pesulapalvelut ovat toteutuneet suunnitellusti toimitilojen kustantamana ja tällöin Vakan määrärahatarve vähentyy n. 50 000 €.

Lisäksi varhaiskasvatuspalveluiden asiakasmaksutulot saattavat vähentyä vuonna 2023, koska valtakunnallisesti on ehdotettu asiakasmaksujen alennusta 1.8.2023 alkaen. Tätä mahdollista

asiakasmaksutulojen vähenemistä ei ole kuitenkaan sisällytetty talousarvioehdotukseen, koska asiakasmaksuja koskevaa lakimuutosta ei ole vielä hyväksytty eduskunnassa.

Tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
• Varhaiskasvatus ja esiopetuksen täydentävä varhaiskasvatus, kunnallinen, lapset	770	745	760	780
• Varhaiskasvatus ja esiopetuksen täydentävä varhaiskasvatus, palveluseteli, Sipoo, lapset	140	178	140	200
• Varhaiskasvatus ja esiopetuksen täydentävä varhaiskasvatus, palveluseteli, muut kunnat, lapset			20	20
• Avoimen varhaiskasvatuksen kerhotoiminta, kunnallinen, lapset			50	50
• Yksityisen hoidon tuki ja kuntalisä, lapset	144	125	120	70
• Kotihoidontuki ja kuntalisä, lapset			250	250
• Kustannukset euroa/lapsi, kunnallinen Laskukaava: Kaikki toimintakulut miinus Avustukset kp 4304, 4700, 4702,4705, 4707 ja Asiakaspalveluiden ostot muilta kp 4303. Summasta vähennetään maksutuotot ja jaetaan 31.12 kirjoilla olevien lasten laskennallisella määrällä (alle 3 v kertoimella 1,75 ja yli 3 v kertoimella 1). Mukana on pph, vaka, esiopetus, kerhotoiminta, erityisvarhaiskasvatus, hallinto	10965	11151		
• Kustannukset/paikka/euroa, palveluseteli, Sipoossa ja muissa kunnissa:				
• Väestön 1–6-vuotiaat 31.12. sisältäen esiopetusikäiset (Facta, kuntarekisteri) TA2023: tilanne 1.9.2022	1316	1319	1300	1360
• Väestön esiopetusikäiset 31.12. (Facta, kuntarekisteri) TA2023: tilanne 1.9.2022	211	213	225	265

Varhaiskasvatuspalvelut sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TAE VK 2023	TAE KJ 2023	TAE 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarvio		1 389	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200
Määräraha		-16 717	-17 615	-17 615	-18 224	-18 224	-18 224	-18 224	-18 770	-19 240
Toimintakate	**Netto**	**-15 327**	**-16 415**	**-16 415**	**-17 024**	**-17 024**	**-17 024**	**-17 024**	**-17 570**	**-18 040**
Määrärahan muutos %			5,4	0,0	3,5	3,5	3,5	3,5	3,0	2,5
Määrärahan muutos euroina			-898	-171	-609	-609	-609	-609	-547	-469
Asukkaat	31.12.	22 190	22 600	22 360	22 860	22 860	22 860	22 860	23 360	23 860
Nettomenot	euroa/asukas	-691	-726	-734	-745	-745	-745	-745	-752	-756
Henkilöstö 31.12.										
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	216	215	223	220	220	220	220		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-77 393	-81 930	-78 991	-82 834	-82 834	-82 834	-82 834		

Tulosyksikkö: Koulutuspalvelut

Vastuuhenkilö, lukiokoulutus, oppilashuolto ja koulukuljetukset sekä toisen asteen ammatillisen koulutuksen yhteistyö: Sivistysjohtaja
Vastuuhenkilö, suomenkielinen perusopetus: Opetuspäällikkö
Vastuuhenkilö, ruotsinkielinen perusopetus: Opetuspäällikkö

Koulutuspalvelut vastaa perusopetuksen ja toisen asteen lukiokoulutuksen, koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan, yhteisöllisen oppilashuollon ja koulukuljetusten järjestämisestä. Lisäksi koulutuspalvelut huolehtii toisen asteen ammatillisen koulutuksen kanssa tehtävästä yhteistyöstä.

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2023–2025

Toimitiloihin liittyvät muutokset

Jokipuiston koulun peruskorjaus valmistui aikataulussaan. Jokipuiston esiopetusryhmän ja koulun toiminta alkoi uusituissa tiloissa elokuussa 2022. Peruskorjauksen yhteydessä parannettiin myös koulun piha-alue.

Sibbo Gymnasiumin peruskorjaus alkoi syksyllä 2022 ja toiminta siirtyi väistötiloihin Wessman-talolle ja Enteriin. Sibbo Gymnasium palaa takaisin omaan koulutaloon vuonna 2024.

Miilin koulurakennuksen tilaratkaisuja parannetaan oppimisrauhan turvaamiseksi *tarveselvityksen mukaisesti käyttäjiä kuullen* muun muassa lisäämällä sisäseiniä rakennukseen vuonna 2023.

Oppilas- ja opiskelijahuoltolain 9 §:ää täydennettiin velvoitteella järjestää opiskeluhuollon psykologi- ja kuraattoripalvelut jatkossakin ensisijaisesti oppilaitoksissa. Koulutuksen järjestäjällä on velvollisuus tarjota tarkoitukseen sopivat tilat. Jos tämä ei ole mahdollista, palvelut tulee järjestää oppilaitosten välittömässä läheisyydessä, lähipalveluperiaatteen mukaisesti.

Toimintaan liittyvät muutokset

Oppilasmääriin ei odoteta suuria muutoksia peruskoulujen osalta. Oppilasmäärän arvioidaan kasvavan noin 0–30 oppilaalla / lukuvuosi. Alueiden välille muodostuu oppilasmäärien suhteen eroa riippuen siitä, muuttaako alueelle uusia asukkaita. Kasvua odotetaan lähinnä Nikkilän ja Söderkullan taajama-alueille riippuen kaavoitustilanteesta.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyötä kehitetään ja lisätään. Esiopetuksen erityisopetus toteutetaan varhaiskasvatus- ja koulutuspalveluiden yhteistyöllä. Näin varmistetaan, että nivelvaihe on mahdollisimman jouheva. Esi- ja alkuopetuksen yhteistyön tavoitteena on luoda lapselle eheä kasvun ja oppimisen polku.

Sipoon kunnan esi- ja perusopetus sai Opetus- ja kulttuuriministeriöltä avustusta digitaalisten taitojen vahvistamiseen ja uusien lukutaitojen opettamiseen 80 000 €. Hankeaika päättyy 31.12.2023. Oppilaiden osallisuutta ja vaikuttamista halutaan vahvistaa mm. sitovan tavoitteen myötä. Tätä tuetaan myös Opetushallituksen demokratia- ja ihmisoikeuskasvatushankkeen avulla. Maahanmuuttajataustaisten oppilaiden siirtymistä valmistavasta opetuksesta perusopetukseen tuetaan Opetushallituksen hankerahoituksen avulla.

Sitouttavan kouluyhteisötyön hankkeen tavoitteena on vähentää ja ennaltaehkäistä poissaoloja perusopetuksessa ja tukea oppilaiden kouluun kiinnittymistä vahvistamalla myönteistä toimintakulttuuria kouluissa. Lisäksi tavoitteena on oppia tunnistamaan ja auttamaan oppilaita, joilla on haasteita säännöllisessä koulunkäynnissä.

Lukioiden opiskelijamäärät tulevat pysymään nykyisen suuruisina. Lukioiden erityisopetusta kehitetään. Lukiot ottavat keväällä 2023 valtakunnallisesti käyttöön uuden opintopistejärjestelmän, joka korvaa nykyisen kurssijärjestelmän.

Kyläkoulutoiminnan aloittaminen suomenkielisille lapsille/selvitystyö osana palveluverkkoselvitystä.

- **Oppilashuolto**

Lasten ja nuorten peruspalvelujen palvelurakenne muuttuu, kun opetustoimen palvelut jäävät kuntiin ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen järjestämisvastuu siirtyy hyvinvointialueille 1.1.2023. Oppilashuollon kuraattori- ja psykologipalvelut ovat jatkossa Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja.

Uudessa tilanteessa on keskeistä luoda hyvät yhteistyömallit kunnan ja hyvinvointialueen välille, jotta lasten ja nuorten kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin edistämistyö voi jatkua keskeytyksettä.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2023

- **Opetustoiminta**

Tilavuokrat ovat nousseet ja koulutuspalveluiden taloutta rasittaa vajaakäytöllä olevat tilat, joista maksetaan vuokraa.

Hajanainen palveluverkko ja oppilasmäärän pieneneminen haja-asutusalueilla lisää oppilaskohtaista kustannusta. Oppilasmääräennusteet osassa ruotsinkielisiä kyläkouluja osoittavat huomattavaa oppilasmäärän vähentymistä lähivuosina. Kielikylpyopetuksen laajentuminen Etelä-Sipooseen, Talman alueen oppilasmäärän vähentyminen ja Nikkilän alueelle käyttöön otettu uusi alakoulu hajauttavat suomenkielistä palveluverkkoa ja lisäävät oppilaskohtaista kustannusta.

Laajennetun oppivelvollisuuden myötä lukiokoulutuksen oppimateriaalikustannukset nousevat selvästi, kuten aikaisemmin on jo todettu.

- **Oppilashuolto**

Kouluissa on tunnistettu tarve opetukseen sitomattomalle henkilöstölle, kuten yhteisökasvattajille ja kouluvalmentajille. Nämä työntekijät antavat tukea oppilaille, joilla on haasteita säännöllisessä koulunkäynnissä tai sosiaalisissa suhteissa (esim. yksinäiset tai kiusatut oppilaat).

- **Koulukuljetukset**

Koulukuljetukset kilpailutetaan kokonaisuudessaan kevään 2023 aikana. Uudet sopimukset tulevat voimaan lukuvuoden 2023–2024 alussa. Koska kaksi kuljetusyritystä on irtisanonut voimassa olevat sopimukset vuoden 2023, kevään osalta niiden suorittamat kuljetukset kilpailutetaan syksyn 2022 aikana. Yleisten kustannusten nousun seurauksena kuljetuskustannukset tulevat nousemaan vuoden 2023 aikana.

Toiminnan volyymin kehitys

Tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Peruskoulut + lukiot	15+2	15+2	15+2	15+2
Oppilaat, peruskoulu	2630	2643	2660	2675

Opiskelijat, lukio	366	362	360	390
Kustannus/lukio-opiskelija, euroa	8 770	8 325	9 759	9 254
Kustannus/peruskouluoppilas, euroa	10 290	10 516	10 691	10 957
Kokonaisviikkotuntimäärä, peruskoulu	4925	4881	4901	4951
Kokonaisviikkotuntimäärä, lukiot		664	674	673
Kokonaisvuosiviikkotuntimäärä/oppilas	1,87	1,85	1,84	1,85
Kurssit/opiskelija		1,83	1,83	1,72
Opettajien sijaisten palkkakustannus, euroa	500 037	848 389	401 030	873 980
Aamu- ja iltapäivätoiminta, lapset	359	391	360	390

Koulutuspalvelut sis.+ ulk.erät	**1 000 €**	**TP 2021**	**TA 2022**	**TPE 2022**	**TAE VK 2023**	**TAE KJ 2023**	**TAE 2023**	**TA 2023**	**TS 2024**	**TS 2025**
Tuloarvio		2 481	2 010	2 400	2 010	2 010	2 010	2 010	2 010	2 010
Määräraha		-32 622	-33 085	-33 500	-34 166	-34 166	-34 196	-34 196	-35 222	-36 102
Toimintakate	**Netto**	**-30 141**	**-31 075**	**-31 100**	**-32 156**	**-32 156**	**-32 186**	**-32 186**	**-33 212**	**-34 092**
Määrärahan muutos %			1,4	1,3	3,3	3,3	3,4	3,4	3,0	2,5
Määrärahan muutos euroina			-463	-415	-1 081	-1 081	-1 111	-1 111	-1 026	-881
Asukkaat	31.12.	22 190	22 600	22 360	22 860	22 860	22 860	22 860	23 360	23 860
Nettomenot	euroa/asukas	-1 358	-1 375	-1 391	-1 407	-1 407	-1 408	-1 408	-1 422	-1 429
Henkilöstö 31.12.										
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	358	360	361	367	367	367	367		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-91 122	-91 902	-92 798	-93 095	-93 095	-93 177	-93 177		

Tulosyksikkö: Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut
Vastuuhenkilö: Kulttuuri- ja vapaa-aikapäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2023–2025

Yhteistä

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden yksikköön kuuluvat Sipoon opisto sekä kulttuuri-, kirjasto-, liikunta- ja nuorisopalvelut. Yksikön toiminnan kautta kuntalainen voi kehittää itseään, lisätä osaamistaan, edistää hyvinvointiaan ja kokea yhteenkuuluvuutta. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut palvelevat kaikenikäisiä kuntalaisia ja tukevat ja edistävät kokonaisvaltaista hyvinvointia ja elinikäistä oppimista. Toiminnalla on merkittävä vaikutus yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisyssä.

Kunnan asukasmäärän kasvaessa palvelujen kysyntä kasvaa, ja ennaltaehkäisevän toiminnan merkitys korostuu. Harrastamismahdollisuuksien lisääminen ja monipuolistaminen on kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen yhteinen ja keskeinen tavoite. Tavoitetta toteutetaan erityisesti lasten- ja nuorten harrastustoiminnan tukemisella. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut koordinoivat harrastamisen Suomen-malli -hanketta Hobaria, jonka puitteissa kaikille sipoolaisille lapsille ja nuorille tarjotaan mahdollisuus maksuttomaan ja mielekkääseen harrastukseen koulupäivän yhteydessä.

Lapsille ja nuorille suunnattu kulttuuri- ja liikuntakalenteriin merkityt toiminnot toteutetaan ensimmäistä kertaa lukuvuonna 2022–2023.

Kirjastopalvelut

Kirjastot ovat valtakunnallisesti merkittäviä lukutaidon kehittäjiä ja digitaitojen opastajia. Ne ovat kaikille avoimia ja maksuttomia kohtaamisen paikkoja monipuolisine palveluineen.

Lukemisen edistäminen, lukutaitojen tukeminen sekä digiopastaminen ovat keskeisiä painopistealueita Sipoossa. Niiden toteuttaminen edellyttää riittävän määrän osaavaa henkilökuntaa. Koulutetun henkilökunnan perinteinen tehtävä mahdollistaa asukkaiden pääsy tiedonlähteille korostuu uudelleen kriittisen ajattelun tukemisen muodossa. Kirjaston keskeinen tehtävä on tukea asukkaita tunnistamaan mis- ja disinformaatiot ja hankkimaan tietoa monipuolisista lähteistä ja tukea monilukutaitoa, joka pitää sisällään kriittisen ajattelun taidon.

Asiakkaille suunnattu tapahtumatarjonta on monipuolista. Yhteistyö Sivistysosaston muiden palvelualueiden kanssa (esim. varhaiskasvatus ja koulutuspalvelut) kanssa kehitetään entisestään. Tiedottamista eri tapahtumista ja kirjaston palveluista tehostetaan.

Sipoon kirjaston yhteistyö muiden Helle-kirjastojen kanssa mahdollistaa laadukkaiden e-palvelujen kehityksen jatkossakin. Kirjaston rooli kuntalaisten demokraattisena foorumina ja tapaamispaikkana painottuu ja eri ikäisiä kuntalaisia otetaan mukaan kehittämään kirjaston toimintaa.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluiden toiminnan painopisteet ovat Kulttuurisuunnitelman mukaisesti kaksikelisyys, luonto ja rakennettu ympäristö, monipuolinen kulttuuritarjonta ja niiden hyvä saavutettavuus sekä yhteistyö ja yhteisöllisyys.

Kulttuuripalvelut toteuttaa yhdessä paikallisten yhdistysten ja muiden yhteistyötahojen kanssa näihin painopisteisiin liittyviä tilaisuuksia ja toimintaa.

Koronaepidemian jälkimaininkeja on vielä havaittavissa luovilla aloilla, mutta vuoden 2023 aikana uskotaan kuntalaisten jälleen palaavaan kulttuuritapahtumiin ja taideharrastuksiin. Topeliussalin peruskorjaus vuonna 2023 rajoittaa tapahtumien järjestämistä. Osittain tapahtumatuotantoa siirretään Juhlataloon ja muihin mahdollisiin tiloihin. Taiteen perusopetuksessa digitaalinen oppiminen on osa opetusta myös jatkossa. Tiedottamista eri taideopetus- ja taideharrastamisvaihtoehdoista lisätään.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluita käyttävät kaikki kuntalaiset vauvasta ikäihmiseen. Kunnan omistamien saariston ulkoilualueiden kunnostaminen ja ylläpito tunnistetaan lähivuosina erityistä huomiota edellyttäväksi asiaksi. Liikuntapalveluiden talousarvioon vuodelle 2023 lisätään 20 000 euron määräraha sekä lisäksi varataan 10 000 euroa liikuntapalveluiden budjetista eli yhteensä 30 000 euroa saariston ulkoilualueiden kunnostamiseen ja kehittämiseen. Vuosille 2024 ja 2025 varataan 20 000 euroa saariston ulkoilualueiden kunnostamiseen ja kehittämiseen niin, että liikuntapalveluiden talousarvioihin näinä vuosina lisätään ylimääräinen 10 000 euroa ja toinen 10 000 euroa otetaan liikuntapalveluiden budjetista.

Liikunnan hyödyt sosiaaliseen, psyykkiseen ja fyysiseen terveyteen ovat merkittävät. Kuntalaisilla tulee olla mielekkäitä ja hyvin ylläpidettyjä liikuntapaikkoja, jotta suurin osa ihmisistä löytäisi itselleen sopivan tavan liikkua terveytensä kannalta riittävästi. Ulkoliikunnan suosion kasvu on pysynyt pahimman koronaepidemian jäljiltä ennallaan. Tämän myötä ulkoilu- ja virkistysalueiden ylläpitoa ja perusparannusta sekä kehitystyötä tarvitaan edelleen. Kuntalaiset ovat löytäneet koronapandemian jälkeen takaisin liikuntaryhmiin, kuntosalille ja sisäliikuntatiloihin. Energiakustannuksien kasvaminen aiheuttaa erityistä huolta liikunnan palveluverkon ylläpitämisessä. Toimintakatteen pienenemisen vuoksi sekä erityisesti allastilojen rajallisuuden vuoksi mahdollisuudet vastata kasvavaan liikuntapalveluiden kysyntään ovat heikot. Söderkullassa niin kunnan omat kuin urheiluseurojen toimintamahdollisuudet ovat rajalliset tilanpuutteen vuoksi, Tähän vastataan Miilin liikuntahallin rakennushankkeella. Liikuntapalvelujen oma palvelutuotanto keskittyy ikäihmisten, erityistukea tarvitsevien sekä lasten ja nuorten liikunnan edistämiseen. Yhteistyötä liikunta- ja urheiluseurojen ja -järjestöjen kanssa tiivistetään edelleen.

Nuorisopalvelut

Nuorisopalveluiden tehtävä on parantaa sipoolaisten nuorten hyvinvointia, edistää nuorten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia sekä tukea nuorten kasvua, itsenäistymistä ja yhteisöllisyyttä.

Nuorisopalveluiden toimintaa kehitetään entistä asiakaslähtöisemmäksi asiakasryhmät huomioiden.

Sähköisten palveluiden kehittäminen ja niiden tutuksi saaminen nuorille vaati jatkuvaa osaamisen kehittämistä. Tavoitteena on nuorten osallisuuden vahvistaminen kaikessa toiminnassa.

Etsivän nuorisotyön tehtävänä on ehkäistä 18–29-vuotiaiden nuorten syrjäytymistä kohtaamalla ja ohjaamalla heitä yksilöllisten tarpeiden mukaisten palveluiden piiriin. Sipoossa etsivä nuorisotyö joutuu usein olemaan myös tuo jatkopalvelu, koska mm. mielenterveys- ja päihdehuoltopalveluja sekä asumisen ohjaukseen liittyviä palveluja on heikosti saatavilla. Etsivä nuorisotyö tiivistää edelleen yhteistyötä eri kumppaneiden kanssa sekä kunnan sisällä että ulkopuolisten tahojen kanssa, jotta nuorisopalvelut pystyisivät luomaan nuorten tarpeita paremmin huomioivia palveluita.

Ehkäisevä päihdetyö toteuttaa erilaisia ennaltaehkäiseviä toimintoja ja oppitunteja nuorille.

Erityisnuorisotyössä tuetaan nuorta erilaisissa ongelmatilanteissa ja ehkäistään suurempien ongelmien syntymistä. Erityisnuorisotyön pääkohderyhmä on 12–17-vuotiaat nuoret. Erityisnuorisotyöntekijän työtehtäviin kuuluvat muun muassa yksilö- ja ryhmätoiminnan ohjausta, päihde- ja seksuaalikasvatusta, elämänhallintataitojen vahvistamista ja liikkuvaa nuorisotyötä.

Sipoon opisto

Vapaan sivistystyön toimintaperiaatteeseen kuuluu, että sillä ei ole tutkintotavoitteita eikä sen sisältöjä säädellä lainsäädännössä. Sipoon opiston tehtävänä on toimia elinikäisen oppimisen periaatteen pohjalta ja vastata alueellisiin ja paikallisiin sivistystarpeisiin. Opinto-ohjelma tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia omaehtoiselle oppimiselle ja kansalaisvalmiuksien kehittämiselle sekä lähiopetuksena että etäopetuksena.

Lukuvuonna 2022–2023 OPH:n hankerahoituksen avulla on tarkoitus muokata opetussuunnitelman perusteet ja ainekohtaiset opetussuunnitelmat sellaiseksi, että ne pohjautuvat opiskelijan osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen. Opintosuoritukset voidaan arvioida ja dokumentoida ja sen jälkeen tallentaa valtakunnalliseen KOSKI-järjestelmään. Hankkeen tavoitteena on myös kehittää yhteistyötä mm. Sipoon kunnan molempien lukioiden kanssa ja tavoittaa potentiaalisia, uusia opiskelijaryhmiä. Vapaan sivistystyön opintojen hyväksi lukemisen markkinointia kehitetään hankkeen aikana. Sipoon opisto tekee aktiivista ja aloitteellista yhteistyötä sekä Itä-Uudenmaan opistojen että muiden kansalaisopistojen kanssa.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2023

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden rooli hyvinvointia edistävien palveluiden käytännön toteuttajana korostuu hyvinvointialueelle siirtymisen myötä.

Koronapandemian jälkeen palveluiden toteuttaminen ja kysyntä on palaamassa samalle tasolle kuin ennen pandemiaa. Digitaaliset palvelut tulevat pysymään palveluvalikoimissa. Epävakaa maailmantalous ja korkea inflaatio voivat vaikuttaa kuntalaisten osallistumiseen kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden palvelutarjontaan. Toisaalta palveluiden kysyntä voi lisääntyä ja toisten vähentyä. Palveluiden hinnoittelua tullaan arvioimaan aikaisempaa aktiivisemmin.

Tunnuslukutaulukossa esitellään toiminnan tunnuslukujen muutokset palveluittain. Kulttuuri- ja Opistopalveluiden euroa/asukas lukujen nousu perustuu sisäisten vuokravyörytyskäytäntöjen muutokseen. Esimerkiksi koulurakennusten vuokrat jyvitetään kaikille toimijoille, jotka tiloja käyttävät.

Tunnusluvut	**TP 2020**	**TP 2021**	**TA 2022**	**TA 2023**
Sipoon opiston opetustunnit	12822	8 600	13 200	13200

Sipoon opiston toimintakate, euroa/asukas *)	-31	-34	-37	-34
Kirjaston kävijämäärät	145484	106 965	165 000	130 000
Kirjaston lainausten määrä/asukas	10,9	10,9	12	12,5
Kulttuuripalvelujen toimintakate, euroa/asukas	-34	-35	-39	-36
Taiteen perusopetuksen piirissä olevat lapset	678	735	700	745
Liikuntapalvelujen toimintakate, euroa/asukas	-83	-89	-84	-81
Liikunta-avustukset, euroa/asukas	14	12	13	13
Nuorisopalvelujen toimintakate, euroa/asukas	-32	-36	-35	-34
Kohtaamiskertojen määrä nuoriso-työssä			60 000	60 000

Kultuuri- ja vapaa-aikapalvelut sis.+ ulk.erät	**1 000 €**	**TP 2021**	**TA 2022**	**TPE 2022**	**TAE VK 2023**	**TAE KJ 2023**	**TAE 2023**	**TA 2023**	**TS 2024**	**TS 2025**
Tuloarvio		830	910	910	783	783	783	783	783	783
Määräraha		-6 502	-6 664	-6 664	-6 741	-6 741	-6 761	-6 761	-7 973	-8 183
Toimintakate	**Netto**	**-5 672**	**-5 753**	**-5 754**	**-5 958**	**-5 958**	**-5 978**	**-5 978**	**-7 191**	**-7 400**
Määrärahan muutos %			2,5	0,0	1,2	1,2	1,5	1,5	17,9	2,6
Määrärahan muutos euroina			-162	0	-77	-77	-97	-97	-1 213	-209
Asukkaat	31.12.	22 190	22 600	22 360	22 860	22 860	22 860	22 860	23 360	23 860
Nettomenot	euroa/asukas	-256	-255	-257	-261	-261	-262	-262	-308	-310
Henkilöstö 31.12.										
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	59	51	53	53	53	53	53		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-96 134	-112 813	-108 566	-112 416	-112 416	-112 794	-112 794		

3.5 Tekninen valiokunta, Rakennus- ja ympäristövaliokunta

Vastuualue: Tekniikka ja ympäristö
Vastuuhenkilö: Tekninen johtaja

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2023–2025

Toiminnan kuvaus

Tekniikka ja ympäristöosaston tarkoituksena on tarjota kuntalaisille viihtyisä, turvallinen ja toimiva elinympäristö johtamalla ja toteuttamalla kunnan investoinnit, ohjaamalla ja valvomalla kunnassa tapahtuvaa rakentamista sekä ylläpitämällä Sipoon infraa ja toimitiloja.

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2023–2025

Tekniikka- ja ympäristöosaston toiminnan voi jakaa neljään pääkokonaisuuteen; investointien hallintaan, rakennetun ympäristön & luonnon ympäristön viranomaistoimintaan, infran ja kiinteistöjen omaisuuden hallintaan ja käyttöön sekä vesihuoltoon.

Tekniikka- ja ympäristöosasto siis vastaa siitä, että sipoolaisten elinympäristö on toimivaa, siistiä, turvallista ja viihtyisää. Kunnan infran; katujen, puistojen, muiden yleisten alueiden ja toimitilojen suunnitelmallinen ja kustannustehokas ylläpito tarjoaa puitteet kuntalaisten toiminnalle ja palveluille. Laadukas omaisuudenhallinta tukee kestävää taloudenpitoa ja pitää huolen siitä, että sipoolaisten arjen elinympäristöt ovat ja pysyvät siisteinä, turvallisina ja viihtyisinä. Rakennetun ympäristön viranomaistoiminnan tehtävänä on varmistaa, että Sipoo kehittyy tasapainoisesti suunnitelmien ja lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Toimiva rakennusvalvonta tukee ja neuvoo Sipooseen rakentavia tai rakentamista vielä suunnittelevia. Luonnonympäristön osalta viranomaisen tehtävänä on varmistaa sipoolaisen luonnon säilyminen myös tuleville sukupolville. Investointien hallinnassa osaston tehtävänä on vastata koko kunnan investointien kokonaisuudesta ja toteuttamisesta siten, että yhdyskuntarakenne kehittyy suunnitellulla tavalla ja kunnan talous pysyy tasapainossa. Palvelurakentamisessa investoinneilla mahdollistetaan toiminnan kehittäminen. Vesihuollosta vastaava Sipoon Vesi -vesihuoltoliikelaitos on itsenäinen liikelaitos, mutta toiminnallisesti osa Tekniikka- ja ympäristöosastoa. Sipoon Vesi vastaa niin vesihuollon investoinneista, omaisuuden hallinnasta kuin vesihuollon kuntalaispalvelujen tarjonnastakin. Se kattaa oman toimintansa kustannukset, mukaan lukien investoinnit, omilla tuloillaan ja sitä veloitetaan sen käyttämistä kunnan sisäisistä palveluista.

<u>Yhdyskuntakehittämisen prosessi</u>

Suunnitelmallinen ja hallittu yhdyskuntarakenteen kehittäminen on keskeinen elementti Sipoon asukasmäärän kasvaessa. Tasapainoinen yhdyskuntarakenteen kehitys, investointitalouden hallinta sekä palvelujen laadun ja kustannusten taso muodostavat Sipoon kehittämisen ytimen. Yhdyskuntakehittämisen prosessi, eli ns. Kympin prosessi, ohjaa kaikkia Sipoon fyysiseen ympäristöön kohdistuvia suunnitelmia ja toimenpiteitä kattaen koko kaaren strategisesta suunnittelusta infran käyttöön ja ylläpitoon. Yhdyskuntakehittämisen kokonaisuutta johtaa kasvuryhmä ja toteutuksen päävastuussa ovat Kehitys- ja kaavoituskeskus sekä Tekniikka- ja ympäristöosasto. Yhtenäisellä ja yhteiseen tavoitteen asetantaan pohjautuvalla prosessilla varmistetaan kunnan strategian mukainen yhdyskuntakehitys ja luodaan puitteet toimivalle yhteistyölle niin strategisessa suunnittelussa, kaavoituksessa, infrasuunnittelussa, rakennuttamisessa kuin muissakin yhdyskuntakehityksen toiminnoissa.

Tekniikka- ja ympäristöosaston työn ytimessä on kasvun hallinta. Sipoon kasvu haastaa organisaatiota uudistamaan työnteon tapoja. Talouden tasapainon säilyminen ja kasvun mukanaan tuomat taloushyödyt ovat tässä keskeisessä asemassa. Kasvu ja sen mukanaan tuomat muutokset arjen

elinympäristössä ovat kuntalaisille paikoin merkittäviä, jolloin avoin kuntalaisvuorovaikutus ja viestintä nousevat entistäkin tärkeämpään rooliin. Kasvun hallinnan lähtökohtina ovat:

- Tasapainoinen kaavatalous, jossa kaava-alueiden infran ja palveluiden investoinnit katetaan tontinmyyntituloilla pitkällä tähtäimellä.
- Jokainen suunnittelu- ja investointikohde nähdään toimintaa uudistavana kehittämistoimenpiteenä. Investoinnin suunnittelun yhteydessä tavoitteena on parantaa työprosesseja ja pienentää toiminnasta sekä itse investoinnista aiheutuvia kokonaiskustannuksia.
- Avoin kuntalaisvuorovaikutus
- Viihtyisä ja toimiva lähiympäristö - oli sitten kyse uusista kaava-alueista tai olemassa olevien alueiden vaalimisesta ja kehittämisestä.

Investointien hallinnan tärkeimpiä työkaluja ovat 10 vuoden investointiohjelma (INTO) ja investointien toteutuksen suunnittelutyökalu (TOPI). Tekniikka- ja ympäristöosasto vastaa koko kunnan investointien hallinnasta tiiviissä yhteistyössä Kehitys- ja kaavoituskeskuksen sekä palvelurakentamisen osalta Sivistysosaston kanssa. Investointien toteuttamisesta vastaavat osaston operatiiviset tulosyksiköt (toimitilat, katu- ja viheralueet, Sipoon Vesi) kukin omalla vastuualueellaan. Investointien toteumaa seurataan säännöllisesti investointipäällikön johdolla.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2023

Tekniikka- ja ympäristöosaston talousarvio vuodeksi 2023 ja taloussuunnitelma vuosiksi 2024 ja 2025 on esitetty lukuina tekstiosion jäljessä. Arvioidut toimintatuotot, toimintamenot ja toimintakate vastaavat kunnanhallituksen mukaista talousarviokehystä. Kehys ja siten myös osaston talousarvio on mitoitettu erittäin tiukasti. Talousarvion toteutuminen edellyttää suunnitelmallista ja ennen kaikkia tehokasta toimintaa. Tarkka taloudenpito on tarpeen myös tulevalla talousarviokaudella. Samalla erityisesti investointien ja muiden kasvua tukevien toimintojen on voitava operoida riittävillä resursseilla, jotta kestävän kuntatalouden perusta säilyy tai jotta sitä kyetään vahvistamaan.

Hallituksen käynnistämä maankäyttö- ja rakennuslain uudistus tuo toteutuessaan toimialalle useita muutoksia. Uudistumispaketista rakentamislaiksi nimetyn kokonaisuuden on määrä edetä eduskuntakäsittelyyn loppuvuodesta 2022. Uuden lainsäädännön myötä mm. kaavoituksen ja rakentamisen digitaalisuus ja vähähiilisyys lisääntyvät. Konkreettisia muutoksia tulisi myös rakentamisen lupakäytäntöihin.

Varataan osallistavaan budjettiin 20 000 €/v, ja otetaan kunakin vuonna 1 tai 2 aluetta #MunSipoo-projektiin sen sijaan, että kerätään ideoita joka vuosi kaikilla alueilla.

Strategian toteuttaminen, sitovat tavoitteet vuodeksi 2023

Tavoite valtuustokaudelle	Sitova tavoite 2023	Mittari
Vuotuinen keskimääräinen väestökasvutavoite noin 500 henkilöä Asuntorakentamisesta puolet toteutetaan pientaloissa	Infran yleis- ja esisuunnittelu on kaikilla asemakaava-alueilla käynnistetty asemakaavoituksen ehdotusvaiheessa.	Väestökasvu/vuosi ja asuntojen kappalemäärä pientaloissa suhteessa kerrostaloihin Mittari 2023: Infran yleis- ja esisuunnittelu on

		käynnistetty sitovan tavoitteen 2023 mukaisesti.
	Käsittelykelpoisen rakennuslupahakemuksen käsittelyaika on alle 2 kk paitsi lupamenettelyjen yhteensovittamisesta käsiteltävissä lupahakemuksista. Käsittelyaika määritellään hakemuksen käsittelykelpoisuudesta päätöksen antamisen ajankohtaan.	Käsittelyaika on alle 2kk.
	Käsittelykelpoisen suunnittelutarveratkaisu- ja poikkeamispäätöshakemuksen keskimääräinen käsittelyaika on alle 4 kk paitsi lupamenettelyjen yhteensovittamisesta käsiteltävissä lupahakemuksista. Käsittelyaika määritellään hakemuksen käsittelykelpoisuudesta päätöksen antamisen ajankohtaan.	Keskimääräinen käsittelyaika on alle 4kk.
Päätös Kerava-Nikkilä henkilöjunaliikenteen käynnistymisestä	N 47 asemansillan korttelit – asemakaava-alueen yleis- ja esisuunnittelu on aloitettu. Nikkilän kartanon keskuksen radan alikulkuyhteyden katu- ja rakennussuunnittelu on aloitettu.	Väylävirasto tehnyt päätöksen käynnistämisestä Mittari 2023: N 47 asemansillan korttelit - asemakaava-alueen yleis- ja esisuunnittelu on aloitettu. Nikkilän kartanon keskuksen radan alikulkuyhteyden katu- ja rakennussuunnittelu on aloitettu.
Päätös kevytliikenneväylän rakentamiseksi Nikkilän ja Söderkullan välille	Tie- ja katusuunnittelu on aloitettu yhdessä ELY-keskuksen kanssa. Päivitetty yleissuunnitelma väylästä on valmistunut.	Asia on viety MAL-sopimuksen investointeihin Mittari 2023: Tie- ja katusuunnittelu on aloitettu yhdessä ELY-keskuksen kanssa. Päivitetty yleissuunnitelma väylästä on valmistunut.

Riskianalyysi

Riskit voidaan jakaa toiminnallisiin, taloudellisiin sekä ympäristöön ja terveyteen liittyviin riskeihin. Vesihuollon riskit on käsitelty erikseen Sipoon Veden talousarviossa.

Toimiva ja sujuva yhdyskuntaprosessi, jossa sekä Tekniikka- ja ympäristöosasto että Kehitys- ja kaavoituskeskus toimivat rinnakkain yhdyskuntarakennetta kehittäen, on kasvavan kunnan pärjäämisen edellytys. Tavoitteena on, että jokainen investointikohde nähdään toimintaa uudistavana

kehittämistoimenpiteenä. Tämä on perusedellytys tehokkaalle ja uusiutumiskykyiselle palvelutuotannolle. Tavoitteena on investointien tasapaino toiminnan ja talouden suhteen, jolloin toiminnan laatu paranee ja kustannukset laskevat. Yhdyskuntarakenteen ja palvelurakenteen kehittämisen tulokset, niin hyödyt kuin riskit, tulevat realisoitumaan ja näkymään vasta vuosien kuluttua.

Ylläpitotoiminnassa taloudellisena ja myös terveyteen liittyvänä riskinä ovat poikkeuksellisten luonnonilmiöiden, kuten rankkasateiden tai tuulten, aiheuttamat vahingot tai haitat kuten katujen muuttumien kulkukelvottomiksi tai sääolosuhteiden kiinteistöille aiheuttamat vahingot. Tilanteen hoitamiseksi Sipoossa on käytössä tekninen päivystys ja varallaolojärjestelmä, jonka avulla ehkäistään lisävahinkojen syntymistä esimerkiksi vesivuodon sattuessa ja edistetään asiakkaille syntyvien haittojen nopeaa korjaamista.

Vastaavasti taloudellisena ja myös terveyteen liittyvänä riskinä ovat rakennusten sisäilmaperusteiset äkillisesti ilmenevät tilanteet. Toimitilat-yksiköllä on valmiiksi suunniteltu prosessi sisäilmaperusteisissa tilanteissa toimimiseen käsittäen sekä tarvittavien tutkimusten hankkimisen että nopeat korjaavat toimenpiteet. Terveydellisen ja toiminnallisen riskin ohella kyse on myös taloudellisesta riskistä: mikäli pienikin kiinteistö, esimerkiksi yksisarjainen koulu, joudutaan sulkemaan terveyteen ja turvallisuuteen liittyvistä seikoista johtuen, voivat kustannukset kasvaa useisiin miljooniin euroihin.

Rakentamiseen liittyy sekä taloudellisia että terveyteen liittyviä riskejä. Riskejä vältetään sekä huolellisella suunnittelulla että investointihankkeisiin liittyvällä turvallisuuskoordinoinnilla. Hyvällä suunnittelulla pyritään hallitsemaan kustannuksia siten, että hanke pysyy kustannusarviossa. Kustannusarvion suhteellisesti pieni ylitys voi tuottaa kokonaiskustannuksiltaan isoissa kohteissa merkittävää taloudellista haittaa kuntataloudelle.

Merkittävimmät ympäristöön liittyvät riskit koskevat olemassa olevia rakenteita kuten lakkautettuja kaatopaikkoja ja riskitoimijoiden aiheuttamia haittoja. Ympäristövalvontayksikkö vastaa yhdessä kansallisten ja alueellisten viranomaisten kanssa suurimman riskin toimintaan liittyvästä luvituksesta ja lupaehtojen valvonnasta.

Talousarviokautta 2023 leimaa toimintaympäristön ja markkinoiden epävakaus. Koronakriisi ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa johdannaisvaikutuksineen aiheuttavat lukuisia toiminnallisia ja taloudellisia riskejä. Yleisen taloudellisen tilanteen, urakkahintojen ja energian hinnan kehitys on lähitulevaisuudessa hyvin epävarmaa. Nämä riskit tulee ottaa huomioon kaikessa toiminnan suunnittelussa. Myös hyvinvointialueiden toiminnan aloitus talousarviokauden alussa ja siitä seuraava kuntaorganisaation rakenteen muutos muodostavat toiminnallisia riskejä sekä mm. mahdollisia rahoitusriskejä. Näihin epävarmuuksiin voidaan vastata vain toimintaa ja organisaatiota uudistamalla siten, että ne vastaavat muuttuvan toimintaympäristön haasteisiin.

SITOVAT TALOUSTAVOITTEET VUONNA 2023
SITOVUUSTASO TOIMINTAKATE

sis.+ ulk.erät 1 000€	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	VK 2023	KJ 2023	TAE 2023	TA 2023
TULOT	12 247	12 377	12 377	**10 901**	**10 901**	**10 901**	**10 901**
MENOT	- 18 822	- 20 351	- 20 351	**- 16 585**	**- 16 585**	**- 16 585**	**- 16 605**
TOIMINTAKATE	- 6 575	- 7 974	- 7 974	**- 5 684**	**- 5 684**	**- 5 684**	**- 5 704**
Menot euroa/asukas	- 848	- 900	- 910	**- 725**	**- 725**	**- 725**	**- 726**

TOIMINTAKTATE TULOSALUEITTAIN

sis.+ ulk.erät 1 000€	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	VK 2023	KJ 2023	TAE 2023	TA 2023
Kehittäminen ja tuki	- 2 380	- 2 850	- 2 850	**- 321**	**- 321**	**- 321**	**- 341**
Rakennusvalvonta	- 302	- 412	- 412	**- 355**	**- 355**	**- 355**	**- 355**
Ympäristönvalvonta	- 436	- 548	- 548	**- 566**	**- 566**	**- 566**	**- 566**
Katu- ja viheralueet	- 1 855	- 2 068	- 2 068	**- 2 034**	**- 2 034**	**- 2 034**	**- 2 034**
Toimitilat	- 1 602	- 2 096	- 2 096	**- 2 408**	**- 2 408**	**- 2 408**	**- 2 408**

sis.+ ulk.erät	1 000 €	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TAE VK 2023	TAE KJ 2023	TAE 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarvio		12 247	12 377	12 377	**10 901**	**10 901**	**10 901**	**10 901**	11 118	11 303
Määräraha		-18 822	-20 351	-20 351	**-16 585**	**-16 585**	**-16 585**	**-16 605**	-17 082	-17 509
Toimintakate	**Netto**	**-6 575**	**-7 974**	**-7 974**	**-5 683**	**-5 683**	**-5 683**	**-5 703**	**-5 964**	**-6 207**
Määrärahan muutos %		-2,5	8,1	0,0	-18,5	-18,5	-18,5	-18,4	3,0	2,5
Määrärahan muutos euroina		3,8	21,3	0,0	3766	3766	3766	3746	-498	-427
Toimintakatteen muutos %		-129,1	-426,3	-100,0	-28,7	-28,7	-28,7	-28,5	4,9	4,1
Toimintakatteen muutos euroina		-100,1	457,0	-100,0	17604	17604	17604	17510	-116	-17
				-76,5						
Asukkaat	31.12.	22 190	22 600	22 360	22 860	22 860	22 860	22 860	23 360	23860
Nettomenot	euroa/asukas	-296	-353	-357	-249	-249	-249	-249	-255	-260
Henkilöstö 31.12.										
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	117	118	114	107	107	107	107		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-160 327	-172 464	-178 518	- 154 997	- 154 997	- 154 997	- 155 184		
Toimintakulut		**-18 822**	**-20 351**	**0**	**-16 585**	**- 16 585**	**-16 585**	**-16 605**	**-17 082**	**-17 509**
Ulkoiset kulut		**-17 699**	**-19 764**	**0**	**-16 004**	**-16 004**	**-16 004**	**-16 024**	**-16 484**	**-16 896**
Sisäiset kulut		**-1 124**	**-587**		**-581**	**-581**	**-581**	**-581**	**-598**	**-613**
Henkilöstökulut		-5 412	-5 715		-5 440	-5 440	-5 440	-5 440	-5 603	-5 743
Palveluiden ostot		-6 110	-6 563		-3 902	-3 902	-3 902	-3 922	-4 019	-4 120
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-2 601	-2 554		-3 001	-3 001	-3 001	-3 001	-3 091	-3 169
Avustukset		-80	-80		-80	-80	-80	-80	-82	-84
Muut toimintakulut		-3 496	-4 852		-3 581	-3 581	-3 581	-3 581	-3 688	-3 780
Toimintatuotot		**12 247**	**12 377**	**0**	**10 901**	**10 901**	**10 901**	**10 901**	**11 118**	**11 303**
Ulkoiset tuotot		**3 730**	**3 703**	**0**	**3 691**	**3 691**	**3 691**	**3 691**	**3 691**	**3 691**
Sisäiset tuotot		**8 518**	**8 674**		**7 210**	**7 210**	**7 210**	**7 210**	**7 427**	**7 612**
Myyntituotot		57	60		60	60	60	60	60	60
Maksutuotot		702	580		575	575	575	575	575	575
Tuet ja avustukset		5	8		33	33	33	33	33	33
Muut toimintatuotot		2 965	3 055		3 024	3 024	3 024	3 024	3 024	3 024

Tulosalue: Kehittäminen ja tuki
Vastuuhenkilö: Toimialan kehittämispäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2023–2025

Tulosyksikkö huolehtii osaston kehittämisen ja strategiatyön koordinoinnista sekä tukipalveluista. Yksikkö vastaa investointien infran esi- ja yleissuunnitelmista sekä kaavatalouslaskemista kaavoituksen yhteydessä. Hanke- ja kehittämistyö sekä aktiviinen läsnäolo asukasrajapinnassa ovat keskeisiä yksikön tehtäviä. Yksikön tukipalvelut käsittävät erilaisia laskutuksen ja hallinnoinnin yleisiä tehtäviä, jotka palvelevat niin koko kuntaorganisaatiota kuin toimialan yksiköitä. Yksikön tarjoamien erilaisten tukipalveluiden rooli tulee korostumaan entisestään kunnan kasvun myötä. Lisäksi yksikkö hallinnoi kunnan omistuksessa olevia henkilökunta-asuntoja ja vastaa lyhytaikaisesta tilanvuokrauksesta (Sipoo-

talo-toiminto). Yksikön määrärahaan on sisältynyt myös pelastustoimintaan varattu kustannus, joka tulee poistumaan 1.1.2023 aloittavien hyvinvointialueiden myötä.

Yksikön roolina on toimia osaston työtä ja toimintoja yhteen kokoavalla tavalla ja vahvistaa yhteistyötä yli osastorajojen. Tavoitteena on kokonaisuuden optimointi osaoptimoinnin sijaan. Yksikön rooli korostuu Sipoon pyrkiessä kustannustehokkuuden parantamiseen ja työnteon prosessien kehittämiseen. Yksikön toiminnan painopistettä ja resursseja on kehitetty Sipoon yhdyskuntakehittämistä tukevaan toimintaan sekä muihin kunnan strategian määrittelemiin painotuksiin. Sipoon kehittyvä yhdyskuntarakenne ja asukasmäärän lisääntyminen edellyttävät, että toiminnan strateginen suunnittelu sekä kehittämistyön johtaminen ja koordinointi nousevat entistä merkittävämpään asemaan. Tästä syystä investointi- ja projektihallinnon tehtävät ovat lisääntyneet yksikössä, ja haasteeseen vastaaminen edellyttää toiminnan tarkempaa suunnittelua, ennakointia ja priorisointia. Lähivuosina käynnistyvät laajat infrahankkeet edellyttävätkin yksiköltä ennakoivaa suunnittelu- ja koordinointityötä sekä aktiivista ja ajantasaista viestintää asukkaiden suuntaan.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2023–2025
Pelastuslaitoksen kokonaiskustannus on ollut suurin yksikön käyttömeno. Tulevan hyvinvointialueuudistuksen myötä pelastustoimen järjestämisen vastuu siirtyy kokonaan aloittaville uusille hyvinvointialueille. Vuoden alusta 1.1.2023 alkaen pelastustoimi siirtyy Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle, minkä jälkeen pelastustoimen kustannus ei tule enää olemaan mukana tulosyksikön kustannuksissa.

Kunnan jatkuva yhdyskuntarakenteen kehitys yhdessä asukasmäärän kasvun kanssa tarkoittavat sitä, että osaston rakennus-, korjaus- ja kehityshankkeet tulevat näkyviksi entistä laajemmalle asukasjoukolle. Tässä kehityskulussa avoimen, luotettavan ja oikea-aikaisen viestinnän merkitys korostuu entisestään. Yksiköllä on tärkeä rooli aidon vuoropuhelun rakentamisessa niin asukkaiden kuin muiden sidosryhmien kesken osana rakennettuun ympäristöön kohdistuvia rakennus- ja kehityshankkeita. Aktiivinen läsnäolo asukasrajapinnassa mahdollistaa kuntalaisten aidon kuulemisen ja osallistamisen sekä lisää Tekniikka- ja ympäristöosaston toiminnan näkyvyyttä asukkaiden keskuudessa. Yksikkö tukee näin osaltaan laadukkaasti toteutetun asukasvuorovaikutuksen kautta sipoolaisten hyvän asumisen edellytyksiä.

Asukasvuorovaikutusta on kehitetty viime vuosina. Vuonna 2020 Nikkilän keskuspuiston yleissuunnitelman laadinnan yhteydessä ensimmäistä kertaa pilotoitu osallistuvan budjetoinnin menetelmä sai jatkoa alkuvuodesta 2022, kun yksikön toimesta käynnistettiin koko kunnan alueen läpileikkaava #MunSipoo -hanke. Asukkaiden näkemyksiä tullaan jatkossakin selvittämään erilaisten kyselyiden ja palautekanavien ja muita asukkaiden osallistamismenetelmiä hyödyntäen. Yksikkö tulee olemaan tiiviisti mukana ajankohtaisten rakennus- ja kehittämishankkeita esittelevien asukastilaisuuksien iltojen suunnittelussa ja toteuttamisessa.

Uudella strategiakaudella kunnan tavoitteena on kehittyä kestävästi. Päävastuu kestävän kehityksen kokonaisuuden koordinoinnista ja sen kehittämisestä on Tekniikka- ja ympäristöosaston kehittäminen ja tuki -yksiköllä. Vuonna 2022 kunnan kestävän kehityksen työtä on jatkettu yksikön toimesta määrätietoisesti ja moniulotteisesti useiden energiatehokkuuden parantamiseen sekä kiertotalouden ja vähäpäästöisyyden edistämiseen tähtäävien kehittämishankkeiden kautta. Esimerkiksi kesäkuussa 2021 käynnistynyt kunnan katu- ja viherrakentamisen työmaiden päästöttömyyden ja kiertotalouden edistämiseen hankintakriteerien kehitystyön kautta tähtäävä hanke jatkuu edelleen vuoden 2022 loppupuolelle asti. Lisäksi keväällä 2022 käynnistyneessä kehityshankkeessa kartoitettiin sähköautojen latausverkoston kehittämismahdollisuuksia kunnan kiinteistöjen yhteydessä. Hanke jatkuu latauspisteiden toteuttamisen edellyttämän tarkemman suunnittelun merkeissä syksyn 2022 aikana. Kestävän kehityksen työtä jatketaan vuoden 2023 aikana mm. strategiassa linjatun kestävän kehityksen kokonaiskuvaa tarkastelevan tiekartan laatimisen käynnistämisellä.

Kehittäminen ja tuki -yksikkö vastaa osaston hankintojen kehittämisestä ja kilpailutusprosesseihin liittyvistä tukitehtävistä. Vuoden 2022 aikana yksikkö on osallistunut kunnan katu- ja

viherrakentamisessa sovellettavien hankintaprosessien kehitystyöhön, jonka tuloksia on tarkoitus soveltaa seuraavien vuosien aikana kaikkiin soveltuviin investointi- ja ylläpitokohteisiin. Yksikön koordinoiman kehittämishankkeen tuloksien seurauksena Sipoon kunta on linjannut hankkivansa jatkossa leasingautot sähköisinä nykyisten hankintasopimusten päätyttyä. Hankintaprosessien ja niihin liittyvän toiminnan määrätietoinen kehittäminen jatkuu tulevina vuosina. Hankintojen kehittämisen punaisena lankana on osaston ja kunnan toiminnan kehittäminen hankintamenettelyjen edistämisen kautta.

Kunnan asuntostrategian tavoitteena on pienentää kunnan omistuksessa olevien vuokra-asuntojen määrää suunnitelmallisesti. Vuosittain myyntiin tulee noin 10 asuntoa, kunnes asuntojen tavoitemäärä on saavutettu. Asuntojen myynti lisää merkittävästi toimintatuottoja kolmen seuraavan vuoden aikana.

Sähköisen tilavarausjärjestelmän kehitystyötä jatketaan.

Henkilöstön vakanssimäärän on suunniteltu pysyvän nykyisellään.

Toiminnan volyymin kehitys

Tunnusluvut	**TP 2020**	**TP 2021**	**TA 2022**	**TA 2023**
Vuokrattavat asuinhuoneistot	75	60	55	49

Kehittäminen ja tuki	**1 000 €**	**TP 2021**	**TA 2022**	**TPE 2022**	**TAE VK 2023**	**TAE KJ 2023**	**TAE 2023**	**TA 2023**	**TS 2024**	**TS 2025**
Tuloarvio	Tuotot	1 269	1 158	1 158	1 158	1 158	1 158	1 158	1 158	1 158
Määräraha	Kulut	- 3 649	- 4 008	- 4 008	- 1 479	- 1 479	- 1 479	- 1 499	- 1 523	- 1 561
Toimintakate	**Netto**	**- 2 380**	**- 2 850**	**- 2 850**	**- 321**	**- 321**	**- 321**	**- 341**	**- 365**	**- 403**
Määrärahan muutos %			9,8	- 0,0	- 63,1	-63,1	- 63,1	-62,6	3	2,5
Määrärahan muutos euroina			- 359	0	2 529	2529	2 529	2509	- 44	- 38
Asukkaat	31.12.	22 190	22 600	22 360	22 860	22 860	22 860	22 860	23 360	23 860
Nettomenot	euroa/asukas	- 107	- 126	- 127	- 14	-14	-14	-15	- 16	- 17
Henkilöstö 31.12.										
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	12	13	13	12	12	12	12		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	- 311 877	- 308 322	- 308 308	- 123 233	- 123 233	- 123 233	- 124 900		

Tulosalue: Rakennusvalvonta
Vastuuhenkilö: Rakennusvalvontapäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2023–2025

Rakennusvalvonta toimii Sipoon kunnan rakennus- ja ympäristövaliokunnan alaisena rakennusvalvontaviranomaisena. Rakennusvalvonnan tehtävänä on tuottaa terveellistä ja turvallista rakentamista ja hyvää kuntakuvaa sekä viihtyisää elinympäristöä. Rakennusvalvonnan päätehtäviin kuuluvat rakentamista koskeva ohjaus, neuvonta ja lupakäsittely sekä rakentamisaikainen valvonta - näiden lisänä myös jatkuva rakennetun ympäristön valvonta. Rakennusvalvonnan toimintaa ohjaavat mm. maankäyttö- ja rakennuslaki sekä -asetus, Ympäristöministeriön asetukset, Sipoon kunnan rakennusjärjestys sekä eriasteiset kaavat ja niiden määräykset. Rakennusvalvonnan toiminta on asiakaslähtöistä ja myönteistä.

Varsinaisten viranomaistehtävien hoitamisen ohella Sipoon rakennusvalvonta kehittää edelleen toimintaansa jatkuvana prosessina kohti nopeampaa, laadukkaampaa ja asiakaslähtöisempää lupa- ja valvontaprosessia. Rakennusvalvonnan koko henkilöstö käyttää aktiivisesti sähköisen lupa-asioinnin välinettä (Lupapiste.fi): Lupapisteessä mahdollistuu neuvonta, luvan hakeminen, rakentamisaikainen valvonta sekä lopuksi hankkeiden sähköinen arkistointi. Rakennusvalvonnan asiointi-, päätös- ja osin myös valvontaprosessi sujuu sähköisyytensä ansiosta myös etäyhteyksin.

Maankäyttö- ja rakennuslain uudistaminen on käynnissä. Uudistamistyön seurauksena syntyvän Rakentamislain voimaantulo on arvioitu tapahtuvan vuonna 2024. Rakentamislain myötä tulee kunnille vaatimuksia mm. tietomallipohjaisen lupakäsittelyn, rakennusjärjestyksen uudistuksen ja luonnollisesti henkilöstön kouluttautumisen osalta. Vireillä olevan Rakennetun ympäristön tietojärjestelmän (RYTJ) käyttöönotosta syntyy lisäksi velvoitteita kunnille. Valmistautuminen tuleviin muutoksiin tulee olla vahvasti etupainotteista.

Suunnittelutarve- ja poikkeamishakemusten jonoa on purettu vuoden 2022 aikana hankkimalla valmistelutyötä kuntaorganisaation ulkopuolelta palvelun ostona. Tämä ei ole pitkitettynä kestävä ratkaisu. Rakennus- ja ympäristövaliokunnan alaista organisaatiota ja toimintasääntöä tarkastellaan loppuvuoden 2022 aikana uudelleen. Tavoitteena on erillisen, haja-asutusalueen rakentamisen luvista vastaavan tulosyksikön perustaminen. Näin suunnittelutarveratkaisujen ja asemakaava-alueiden ulkopuolisten alueiden poikkeamislupien käsittelyä voidaan kehittää omana kokonaisuutenaan ja varsinaista rakennuslupien prosessia ja kokonaisuutta häiritsemättä. Tässä talousarviokirjassa haja-asutusalueen rakentamisen luvat on kuvattu vielä osana rakennusvalvonnan toimintaa, sillä muutoksen yksityiskohdat ovat vielä täsmentämättä.

Rakennusrekisterin laadunparannusprojekti etenee pääosin palvelujen oston kautta. Rekisterin oikeellisuus tehostaa rakennusvalvonnan työtä ja tarjoaa asiakkaille luotettavan pohjan rakentamisen nykytilanteesta ja tulevaisuuden mahdollisuuksista. Täydentyvä rakennusrekisteri myös kasvattaa pysyvästi kunnan vuosittaisia kiinteistöverotuloja kertaluonteisen työn seurauksena.

Paperisen käyttöarkistoaineiston (keskeneräiset rakennushankkeet ajankohtaan 31.12.2016 saakka, jolloin lupakäsittely muuttui kokonaan sähköiseksi) digitointi ja integrointi Lupapisteeseen tulee mahdollistamaan paperittomana myös rakentamisaikaisen valvontaosion. Päätearkiston sähköistäminen toteutetaan käyttöarkiston digitoinnista saatua kokemusta hyödyntäen. Aineistojen sähköistäminen vähentää merkittävästi fyysistä arkistotilaa. Kattava sähköinen arkisto tehostaa edelleen rakennusvalvonnan yhteistyömahdollisuuksia, lupakäsittelyä sekä asiakaspalvelua

Yhteistyön kehittämistä sekä ulkoisten että sisäisten sidosryhmien kanssa jatketaan. Yksikön sisällä tullaan panostamaan edelleen yhtenäisten käytäntöjen ja tulkintojen kirjaamiseen - tavoitteena työn kehittäminen ja tehostaminen sekä asiakkaiden yhdenvertainen kohtelu.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2023

Rakennusvalvonnan toiminnasta syntyvät tuotot muodostuvat pääosin väestönkasvusta ja sen mahdollistavasta lisääntyvästä rakentamisesta. Rakentamisen määrän pientalojen osalta ennustetaan oleellisesti kasvavan voimaan tulleen asemakaavakaavavarannon ja myyntiin tulevien omakotitonttien myötä vuoden 2023 aikana. Merkittävät vaihtelut rakennusvalvonnan tuottoihin syntyvät kuitenkin kerrostalohankkeista sekä yritysten toimitilojen ja tuotantorakennusten hankkeista neliöperusteisen taksan kautta. Em. toimitilojen ja tuotantorakennusten hakemusten määrää on vaikea ennustaa, minkä vuoksi tuottoarvio on edelleen varovainen. Myös laajemmin kunnan kaavavarannolla sekä varannon myyntiin avaamisella on oma vaikutuksensa rakennusvalvonnan tuottojen ajalliseen syntymiseen.

Rakennusvalvonnan menot koostuvat pääosin henkilöstömenoista. Rakennusvalvonnan tilastoissa selkeästi näkyvä hakemusmäärän jatkuva kasvu ja sitovassa tavoitteessa, koskien lupakäsittelyn kestoa, pysyminen asettaa henkilöstölle jatkuvaa painetta. Lupakäsittelyn kestoa koskevasta tavoitteesta on joustettava resurssien säilyessä nykyisellään. Osaavan henkilöstön palkkaaminen rakennusalalla on haastavaa, mutta tällä hetkellä rakennusvalvonnan henkilöstö muodostaa tehokkaan ja asiansa osaavan yksikön; jatkossa tulee panostaa erityisesti vähintäänkin nykyisen henkilöstön pysymiseen. Menot rakennusvalvonnan sähköisen asioinnin ja arkistoinnin osalta ovat kiinteät ja suhteutettu keskimääräiseen lupamäärään uuden palvelusopimuksen myötä. Rakentamislaki ja sen aiheuttamien velvoitteiden täyttäminen tulee osaltaan lisäämään rakennusvalvonnan menoja.

Toiminnan volyymin kehitys

Tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
• Rakennusluvat	204	227	220	240
• Toimenpideluvat	54	42	70	50
• Poikkeamiset ja suunnittelutarveratkaisut	56	39	60	50
• Poikkeamisen ja suunnittelutarveratkaisun keskimääräinen käsittelyaika (käsittelykelpoisuudesta/ hakemuksen jättöpäivästä laskien), kk	3,2/5,4	4/7	9/12	<4
• Rakennusluvan keskimääräinen käsittelyaika (käsittelykelpoisuudesta/hakemuksen jättöpäivästä laskien), kk	0,4/2,4	0,4/2,6	1,0/3,5	1,0/3,0
• Käyttöönotetut tai valmistuneet asunnot (uudisrakennukset)	349	291	400	300
• Asuinrakentamiseen myönnetyt luvat (uudisrakennukset)	94	101	100	130
• Asuinrakentamiseen myönnettyjen lupien sisältämä asuntomäärä (uudisrakennukset)	275	317	350	300

Rakennusvalvonta	1 000 €	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TAE VK 2023	TAE KJ 2023	TAE 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarvio	Tuotot	704	560	560	555	555	555	555	555	555
Määräraha	Kulut	-1 007	-972	-972	-910	-910	-910	-910	-937	-961
Toimintakate	**Netto**	**-302**	**-412**	**-412**	**-355**	**-355**	**-355**	**-355**	**-382**	**-406**
Määrärahan muutos %		19,9	-3,5	0,0	-6,4	-6,4	-6,4	-6,4	3	2,5
Määrärahan muutos euroina		-170	35	0	62	62	62	62	-27	-23
Asukkaat	31.12.	22 190	22 600	22 360	22 860	22 860	22 860	22 860	23 360	23 860
Nettomenot	euroa/asukas	-14	-18	-18	-16	-16	-16	-16	-16	-17
Henkilöstö 31.12.										
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	13	13	11	12	12	12	12		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-79 258	-74 746	-88 364	-75 817	-75 817	-75 817	-75 817		

Tulosalue: Ympäristövalvonta
Vastuuhenkilö: Ympäristövalvontapäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2023–2025

Ympäristövalvonta toimii Sipoon kunnan rakennus- ja ympäristövaliokunnan alaisena ympäristönsuojeluviranomaisena. Lisäksi yksikölle on annettu hoidettavaksi leirintäalueviranomaisen tehtävät. Ympäristövalvonnan tulee ohjauksen, neuvonnan, lupakäsittelyn ja valvonnan kautta huolehtia siitä, että ympäristönsuojelusta annettua lainsäädäntöä ja määräyksiä noudatetaan. Ympäristövalvonnan toimintaa ohjaavat mm. ympäristönsuojelulaki, maa-aineslaki, vesilaki, jätelaki, maastoliikennelaki, vesiliikennelaki, vesihuoltolaki, luonnonsuojelulaki, merenkulun ympäristönsuojelulaki, ulkoilulaki, ns. naapuruussuhdelaki, maankäyttö- ja rakennuslaki ja edellä mainittujen lakien nojalla annetut lukuisat asetukset sekä kunnan antamat määräykset, kuten ympäristönsuojelumääräykset, jätehuoltomääräykset, määräykset kaavoissa ja rakennusjärjestys. Yksikön määrärahaan sisältyy myös alueellisesti hoidetun maaseutuhallinnon tehtäviä varten varattu määräraha.

Ympäristövalvonta pyrkii resurssiensa puitteissa sujuvoittamaan työprosesseja sisäisillä ohjeistuksilla ja tehostamaan lupa- ja valvontaprosesseja. Henkilöstövajeen ja –muutosten vuoksi vuonna 2022 suunniteltu tiedonhallinnan kehittämisprojektin käynnistäminen siirtyy vuodelle 2023.

Tiedonhallintaprojektiin kuuluu keskeisenä osana paperisen aineiston digitointi ja asiointijärjestelmän kehittäminen. Tiedonhallinnanprojekti tulee jatkumaan koko suunnitelmakauden. Sähköisen asioinnin lisääntyessä lisätyötä aiheuttaa valitettavasti edelleen paperisena ylläpidettävä arkisto. Kaikki sähköisenä tuleva aineisto on tulostettava kunnassa arkistointia varten. Yksikkö pyrkii omalta osaltaan edistämään mahdollisuutta siirtyä sähköiseen arkistointiin.

Muutokset lainsäädännössä tuo lähes aina tullessaan uusia lisätehtäviä viranomaiselle, ja hyvin usein muutokset luovat painetta toiminnan uudelleenorganisointiin sekä voivat jopa aiheuttaa tarvetta tehtävien uudelleenpriorisointiin. Merenkulun ympäristönsuojelulain uudistus on tuonut yksikölle uusia velvoitteita. Huvivenesatamien jätehuollon rekisteröinti on laajentunut koskemaan yhä pienempiä huvivenesatamia. Viranomaisen tulee kartoittamalla selvittää niiden lukumäärä ja neuvoa vastuuhenkilöä tekemään rekisteröinti-ilmoitus. Varovaisen ensiarvion mukaan, rekisteröintiä edellyttävien satamien lukumäärä saattaa jopa 4–5 kertaistua nykyisestä. Tavoitteena on, että suunnitelmakauden 2023–2025 aikana kaikki pienet huvivenesatamat ovat rekisteröityneet.

Jälkivalvonnan osalta yksiköllä on tavoitteena suorittaa viranomaisen erikseen hyväksyttävän valvontasuunnitelman mukaiset suunnitelmalliset tarkastukset sekä muita tarkastuksia priorisoinnin mukaisesti ja resurssiensa puitteissa. Tavoitteena on myös aloitta hajajätevesilainsäädännön toimeenpanon suunnitelmalliset tarkastukset suunnitelmakaudella 2023–2025, mikäli resurssit mahdollistavat viimeksi mainitun. Lisäksi yksikkö jatkaa hevostallien tarkastusprojektia ainakin vuoden 2025 loppuun asti.

Ympäristönsuojelun edistämiseksi yksikön pitkään käynnissä ollut työ pienvesistöjen ja Sipoonjoen osalta jatkuu sekä yhteistyössä kunnan muiden yksiköiden ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa, että yksikön omasta toimesta. Lisäksi yksikkö pyrkii lisäämään ja tiivistämään yhteistyötä kunnan muiden osastojen ja yksiköiden kanssa ympäristönsuojelun edistämiseksi sen eri osa-alueilla. Viranomaisen selvillä olovelvollisuus kunnan ympäristön tilasta toteutetaan mm. osallistumalla alueelliseen ilmanlaadunseurantaan ja bioindikaattoritutkimukseen, kansalliseen leväseurantaan kahden järven osalta, tarkastamalla tai tutustumalla velvoitetarkkailun piirissä olevien toimintojen seurantatuloksiin sekä tarvittaessa näytteenotoin ja viranomaisen teettämään selvitykseen. Kunnan pohjavesialueiden suojelusuunnitelma vuodelta 2009 edellyttää päivittämistä toimintakauden 2023–2025 alkupuolella, koska se on suurelta osin vanhentunut mm. johtuen kunnan kasvusta, alueilta saadun tiedon karttumisesta sekä olemassa olevien toimintojen sijoittelun muutoksista ja riski-toimintojen lisäyksistä.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2023
Ympäristönvalvonnan henkilöstön vahvuus pyritään vakauttamaan täyttämällä avoinna olevat virat. Uusien työntekijöiden perehdyttämiseen kuluu osa resursseista. Jatkossa tuleekin panostaa erityisesti henkilöstön pysymiseen. Palkkakustannusennuste pysyy ennallaan vuonna 2023.

Tiedonhallinnan kehittämisprojektin käynnistäminen siirtyy vuodelle 2023. Talousarviossa 2023 on varattu tähän tarkoitukseen 40 000 euron määräraha.

Jotta yksikkö kykenee vastamaan muuttuviin lupamenettelyihin ja palvelemaan asiakkaita tehokkaasti, tullaan prosesseja kehittämään. Käytännössä tämä tarkoittaa nykyisten prosessien päivittämistä sekä tulevien uusien prosessien suunnittelua ja laatimista.

Ympäristönsuojeluviranomaisen selvilläolovelvollisuuden täyttämiseksi ympäristön tilasta, tulisi pohjavesialueiden suojelusuunnitelmaa päivittää. Päivitystyöstä hyötyy myös moni muu, kunnan sisällä erityisesti esim. kaavoitusviranomainen, rakennusvalvonta sekä kiinteistö- ja mittausyksikkö. Päivitystyö arvioidaan kestävän kaksi vuotta mahdollisine selvityksineen ja se toteutetaan pääosin ostopalveluna asiaan perehtyneeltä asiantuntijalta. Yksikkö ryhtyy päivitystyöhön, mikäli kunta sitoutuu rahoittamaan hanketta (2 v x 40 000 €). Pohjavesialueiden suojelusuunnitelman päivitystyöhön on hakemuksesta mahdollista saada valtion osarahoitusta (max 50 %).

Toiminnan volyymin kehitys

Tunnusluvut	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Luvat ja päätökset	28	29	32	30
Haittailmoitukset	202	161	180	160
Lausunnot	38	25	25	30

Ympäristönvalvonta	1 000 €	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TAE VK 2023	TAE KJ 2023	TAE 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarvio	Tuotot	33	30	30	50	50	50	50	50	50
Määräraha	Kulut	-469	-578	-578	-616	-616	-616	-616	-635	-650
Toimintakate	**Netto**	**-436**	**-548**	**-548**	**-566**	**-566**	**-566**	**-566**	**-585**	**-600**
Määrärahan muutos %			23,3	-0,1	6,5	6,5	6,5	6,5	3	2,5
Määrärahan muutos euroina			-109	0	-38	-38	-38	-38		
Asukkaat	31.12.	22 190	22 600	21 600	22 860	22 860	22 860	22 860	23 360	23 860
Nettomenot	euroa/asukas	-20	-24	-25	-25	-25	-25	-25	-25	-25
Henkilöstö 31.12.										
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	6	7	6	7	7	7	7		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-78 188	-82 629	-96 333	- 88 011	- 88 011	- 88 011	- 88 011		

Tulosalue: Katu- ja viheralueet
Vastuuhenkilö: Kuntatekniikan päällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2023–2025

Katu- ja viheralueet -yksikön työt koostuvat asiakaspalvelusta, viheralueiden ja katujen kunnossapidon töistä, viranomaispäätöksistä ja yhteistyöstä eri sidosryhmien kanssa. Investoinneissa yksikkö vastaa katujen ja viheralueiden suunnittelusta ja rakennuttamisesta.

Katusuunnitelmien ja muiden yleisten alueiden suunnitelmien laatimisen lähtökohtana on kadun esi- ja yleissuunnittelu sekä kaavatalouden selvitys, jotka laaditaan kaavoituksen rinnalla kehittäminen ja tuki - yksikön toimesta. Suunnittelun tavoitteena on viihtyisän, toimivan ja turvallisen lähiympäristön luominen. Tässä myös kuntalaisten toiveiden ja näkemysten kuunteleminen on tärkeässä osassa. Hyvin

suunniteltu ja toteutettu lähiympäristö lisää osaltaan hyvinvointia. Ympäristön viihtyisyydestä ja siisteydestä on tärkeää pitää huolta myös vanhemmilla, jo aiemmin rakennetuilla alueilla.

Katu- ja viheralueet -yksikössä edistetään omaisuudenhallintaa prosessissa, jossa on huomioitu eri osa-alueet ja toiminnan kohteet. Omaisuudenhallintaprosesseja jatketaan, keskeisiä tietoja sekä maanpäällisestä, että maanalaisesta kuntainfrasta, kuten hulevesiverkostosta, kaduista, katuvalaistuksesta, puistoista ja leikkipaikoista päivitetään ja koostetaan helpommin hallittavaan muotoon. Nämä tiedot tallennetaan sähköisiin rekistereihin ja paikkatiedoksi. Tämän tietopohjan ja soveltuvien ohjelmistojen avulla voidaan katujen ja yleisten alueiden kunnossapito- ja peruskorjauksia suunnitella pitkällä aikavälillä ennakoidusti ja suunnitelmallisesti.

Katu- ja viheralueet - yksikkö kehittää osaltaan kunnan sähköistä asiakaspalautejärjestelmää. Asiakaspalautteiden määrä on kasvanut huomattavasti edellisiin vuosiin nähden uusien asuinalueiden rakentumisen myötä. Asiakaspalautteiden käsittely aiheuttaa katu- ja viheralueet- yksikön resurssipainetta, mutta palautteet on toistaiseksi kyetty poikkeusjärjestelyin käsittelemään strategiatavoitteiden mukaisessa määräajassa.

Katuvalaistuksessa jatketaan energiatehokkuuden parantamista ja siirtymistä led-valoihin alue kerrallaan. Myös energiaa säästävän älykkään ohjauksen käyttöönottomahdollisuuksia tutkitaan.

Luontokato ja rakennetun ympäristön määrän lisääntyminen myös Sipoossa edellyttävät luonnon monimuotoisuuden parempaa huomioimista kaikessa toiminnassa. Olemassa olevasta, monimuotoisesta luonnosta huolehtiminen ja monimuotoisuuden huomiointi esimerkiksi puistosuunnittelussa ja metsänhoidossa ovat molemmat merkittäviä toimia tällä polulla.

~~Yksikkö selvittää mahdollisuutta laajentaa Gumbostrandin laituria.~~

Gumbostrand: Yksikkö selvittää mahdollisuutta laajentaa laiturialuetta rannan nykyiselle heitokealueelle.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2023

Sipoon kunnan kasvu ja pientalovaltaisten uusien alueiden rakentaminen vaativat katu- ja viheralueiden oikea-aikaista suunnittelua, rakentamista, sekä laadukasta toteutusta. Tulevan vuoden suunnittelukohteita ovat muun muassa Metsärinteen, Itä-Taasjärven, Söderkullan kartanon, Danielsbackan, Nikkilän kartanon keskuksen asemakaava-alueet sekä Nikkilä-Söderkulla jalankulun ja pyöräilyn väylä.

Rakennustöiden on tarkoitus alkaa talousarviovuoden aikana muun muassa Metsärinteen ja Söderkullan kartanon kaava-alueilla. Myös Nikkilän kartanon keskuksen kaava-alueen esirakentamisen aloitus on ohjelmoitu vuoden 2023 loppupuolelle.

Kuntastrategian mukainen Sipoon kehittyminen ja asuinalueiden laajeneminen vaativat katu- ja viheralueet yksiköltä lisäresursseja, sekä henkilöstöresursseina, että palveluiden ostoina edellisiin vuosiin nähden enemmän.

Palveluna ostettavan kunnossapidon määrä on kasvanut huomattavasti alueiden lisääntyessä, tämä on jo vaikuttanut käyttötalouden kustannuksiin ja kunnossapidon palveluiden osuus tulee jatkossa kasvamaan.

Kuntastrategian mukaisen kestävän kehityksen, kiertotalousajattelun ja energiaratkaisujen myötä katu- ja viheralueet- yksikön kunnossapitokalustoa on päivitettävä vastaamaan nykyisiä suosituksia.

Rakennettujen ja hoidettujen puistoalueiden nopeasti kasvanut määrä on paikoin viivästyttänyt kausitöiden aloitusta.

Yksikön henkilöstövakanssit on täytetty. Nykyisellä henkilöstömäärällä on katu- ja viheralueet- yksikössä resurssivaje työtehtäviin nähden.

Toiminnan volyymin kehitys

Tunnusluvut	TP2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023
Kunnan kunnossapitämät kadut, km	83	84	86	88
Kunnan kunnossapitämät erilliset jalankulun ja pyöräilyn väylät, km*	-	-	-	64
Kunnossapidettävät linja-autopysäkit*	-	-	-	46
Katuvalaistuspisteet	4 200	4 300	4 500	4 700
Rakennetut ja hoidetut puistot, ha	62	65	77	79

**Uusi tunnusluku talousarviossa 2023*

Katu- ja viheralueet	1 000 €	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TAE VK 2023	TAE KJ 2023	TAE 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tuloarvio	Tuotot	310	246	246	263	263	263	263	264	265
Määräraha	Kulut	-2 165	-2 314	-2 314	- 2 296	- 2 296	- 2 296	- 2 296	-2 365	-2 424
Toimintakate	**Netto**	**-1 855**	**-2 068**	**-2 068**	**- 2 034**	**- 2 034**	**- 2 034**	**- 2 034**	**-2 101**	**-2 160**
Määrärahan muutos %			6,9	0,0	- 0,8	-0,8	-0,8	-0,8	3	2,5
Määrärahan muutos euroina			11	0	17	17	17	17	-69	-59
Asukkaat	31.12.	22 190	22 600	22 360	22 860	22 860	22 860	22 860	23 360	23 860
Nettomenot	euroa/asukas	-84	-91	-92	- 89	- 89	- 89	- 89	-90	-91
Henkilöstö 31.12.										
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	18	17	19	15	15	15	15		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-120 296	-136 099	-121 789	- 153 087	- 153 087	- 153 087	- 153 087		

Tulosalue: Toimitilat
Vastuuhenkilö: Tilapalvelupäällikkö

Toimintaympäristö ja sen muutokset vuosina 2023–2025

Tulosyksikkö suunnittelee, rakennuttaa, kunnossapitää ja vuokraa toimitiloja kunnan omien yksiköiden tarpeisiin sekä turvaa rakennuskannan arvon säilymistä ennakoivalla ja kestävällä kiinteistönpidolla.

Toimitilat yksikössä jatketaan pitkäjänteisesti sekä suunnitelmallisesti oman toiminnan tehostamista. Suunnitteluttamisessa ja rakennuttamisessa jokainen investointikohde nähdään toimintaa uudistavana kehittämistoimenpiteenä. Operatiivisen toiminnan tavoitteet on jaettu kolmeen kokonaisuuteen: palvelujen tehostaminen, kiinteistökannan tehostaminen sekä omaisuuden hallinnan optimointi.

Palvelujen tehostaminen jatkuu toimitilojen operatiivisen työn suunnitelmallisuuden lisäämisellä sekä hankintojen optimoinnilla. Operatiivisen työn suunnitelmallisuus näkyy huollon-, ja siivouksen toiminnoissa, työ on pitkäjänteistä, jossa automaation määrä lisääntyy asteittain. Myös rakennuksissa automaatioratkaisut lisääntyvät koko ajan ja lisäksi turvatekniikan automatisoinnin eteneminen kulunvalvonnassa on nopeaa.

Kiinteistökannassa keskeisin muutos vuoden 2022 aikana oli Jokipuiston koulun siirtyminen peruskorjauksen jälkeen koulutoimen käyttöön ja samalla koulun väistö päättyi. Kuitenkin tämän jälkeen väistöön siirtyivät Sibbo Gymnasium ja SOTE-aseman akuuttiosasto sekä Sateenkaari. Iso muutos on myös Metsäkulman, Västerskogin ja Metsärinteen päiväkotien purkaminen ja niiden tilalle vuonna 2023 rakentuva paviljonkipäiväkoti.

Sisäiset vuokrissa on tehty maltillinen elinkustannusindeksien mukainen korjaus, käyttäen vuoden 2022 kevään indeksiarvoja. Inflaatio on kuitenkin kehittynyt tämän jälkeen nopeaan tahtiin.

Omaisuuden hallinnan optimointi käsittää kiinteistöjen käytön tehostumisen kautta turhiksi jäävien kiinteistöjen myynnin ja vuokraamisen, joka hallinnoidaan kiinteistöstrategian ja erikseen hyväksyttyjen toimenpiteiden mukaisesti. Suunnittelukaudella 2023–2025 omaisuuden hallintaa liittyvät toimenpiteen toimitilojen osalta liittyvät pääsääntöisesti yllä mainittuihin muutoksiin ja niistä vapautuneisiin tiloihin. Vapautuneiden tilojen käyttötavat tullaan selvittämään kuten esim. myynti, uudelleen käyttö tai purku. Vuonna 2023 tapahtuu Nikkilän koulukeskuksen huonokuntoisen C-rakennuksen purkaminen Nikkilän Sydämen alueella, purku on siirtynyt vuodella alkuperäisestä purkuaikataulusta. Rakennus on käynyt tarpeettomaksi Nikkilän sydämen laajennuksen valmistuttua. Toinen vuodelle 2023 suunniteltu purku on vanhan linja-autoaseman purkaminen Nikkilän keskustan alueella, purkaminen vapauttaa kiinteistön jatkokehittämistä varten.

Vuoden 2023 alku tuo mukanaan Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen käynnistymisen, jolla on vaikutus kunnan omistamaan kiinteistökantaan niin, että kunta vuokraa hyvinvointialueelle 3+1 vuotisella sopimuksella sosiaali- ja terveystoimen käyttämät tilat, näitä tiloja ovat mm. Nikkilän Sosiaali- ja terveysasema, Seniorikeskus, Etelä-Sipooseen valmistuva sosiaali- ja terveysasema sekä osittaisia tiloja uudesta kuntalasta, kiinteistöosakeyhtiö Tallbackasta ja viidestätoista koulusta.

Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelukseen siirtyy yksiköstä neljä henkilöä.

Investointien toteuttaminen

Toimitilojen investointikohteet perustuvat talousarvion investointisuunnitelmaan. Investointisuunnitelman kohteen määritetään hallintokuntien yhteistyönä perustuen kunnan kasvuun ja käytön tarpeisiin sekä niiden keskinäiseen priorisointiin. Keskeisenä työkaluna on 10-vuoden investointiohjelma ja sitä tukeva työkalu INTO.

Investointisuunnitelmassa määritetään kaikki laajennus- ja uudelleeninvestoinnit, joilla kasvatetaan palveluiden kapasiteettia tai rakennetaan uusi rakennus korvaamaan nykyistä kapasiteettia. Myös merkittävimmät peruskorjausinvestointihankkeet määritellään investointisuunnitelmassa. Sen sijaan rakennusten ylläpitämiseksi tehtävät pienet investointihankkeet (investointi suurempi kuin aktivointiraja 10 000 euroa) määrittää tekninen valiokunta investointiohjelmassa esitettyjen periaatteiden ja määrärahan puitteissa.

Uusinvestointikohteiden (laajennus- ja uudelleeninvestoinnit) osalta keskeisin rakennuskohde on uusi pelastusasema, joka valmistuu vuoden 2023 lopussa. Pelastusasema siirtyy valmistuttuaan Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen käyttöön ja kunnalle palautuu nykyisin käytössä oleva Nikkilän keskustan pelastusaseman kiinteistö.

Peruskorjausinvestoinneissa teknisen valiokunnan päätöksellä kohdennettaviin hankekokonaisuuksiin on oma määrärahansa niin rakennuskannan peruskorjauksiin kuin myös energiahankkeiden toteuttamiseen. Määrärahojen avulla on tarkoitus suunnittelukautena pitää rakennusten kunto hyvällä tasolla. Lisäksi suunnittelukaudella vuonna 2023 valmistuu Sibbo Gymnasiumin peruskorjaus sekä SOTE-kiinteistöistä Nikkilän SOTE-aseman akuuttiosaston ja Sateenkaaren peruskorjaus. Lisäksi käynnistyy Topeliussalin peruskorjaus.

Keskeiset muutokset toiminnassa ja niiden taloudelliset vaikutukset vuonna 2023

Tilamuutokset, niin valmistuvat tai vuokrattavat uudet toimitilat ja vastaavasti purettavat, pois myytävät tai ulosvuokrattavat tilat, ovat toimitilojen talouteen eniten vaikuttava tekijä.

Tyhjiksi jäävissä tiloissa lämmitys ja ilmanvaihto mukautetaan tilanteen mukaisesti pienemmäksi.

Isona muutoksena on myös Itä-Uudenmaan hyvinvointialueen aloitus, jolloin Sosiaali- ja terveystoiminnan kiinteistöt siirtyvät omista kiinteistöistä ulosvuokrattaviksi kiinteistöiksi tai suoraan Keskinäisten Kiinteistöosakeyhtiöiden ulos vuokraamiksi tiloiksi. Samalla tapahtuu näiden kiinteistöjen kohdalla muutoksia kiinteistönhoitovastuissa erityisesti siivouksen osalta.

Tehdyt lämmitystapainvestoinnit uusiutuviin energiantuotantotapoihin alkavat näkymään vaiheittain energiakustannuksissa. Erityisesti kunnassa ovat vähentynyt öljylämmitteiset kiinteistöt. Maailman tilanteen epävarmuus tullee näkymään vuoden aikana erityisesti sähkön ja energian hinnoissa sekä inflaation aiheuttamissa lisäkustannuksissa. Talousarvion kehystä ja talousarviota tehdessä kaikkia näitä epävarmuuksia ja hintaodotuksia ei ole voitu huomioida.

Toiminnan volyymin kehitys

Tunnusluvut	**TP 2020**	**TP 2021**	**TA 2022**	**TA 2023**
Osastojen käytössä olevat toimitilat (ei asunnot), htm²	90 000	91 000	90 000	80 000
Vuokratut muut kiinteistöt	19	18	18	21

Toimitilat	**1 000 €**	**TP 2021**	**TA 2022**	**TPE 2022**	**TAE VK 2023**	**TAE KJ 2023**	**TAE 2023**	**TA 2023**	**TS 2024**	**TS 2025**
Tuloarvio	Tuotot	9 931	10 383	10 383	8 876	8 876	8 876	8 876	9 090	9 273
Määräraha	Kulut	-11 532	-12 479	-12 479	- 11 284	- 11 284	- 11 284	- 11 284	-11 622	-11 913
Toimintakate	**Netto**	**-1 602**	**-2 096**	**-2 096**	**- 2 408**	**- 2 408**	**- 2 408**	**- 2 408**	**-2 533**	**-2 640**
Määrärahan muutos %			8,2	0,0	-9,6	-9,6	-9,6	-9,6	3	2,5
Määrärahan muutos euroina			31	0	1195	1195	1195	1195	-339	-291
Asukkaat	31.12.	22 190	22 600	22 360	22 860	22 860	22 860	22 860	23 360	23 860
Nettomenot	euroa/asukas	-72	-93	-94	-105	-105	-105	-105	-108	-111
Henkilöstö 31.12.										
Työpanos laskennallisina virkoina	htv	68	68	65	61	61	61	61		
Toimintakulut yhteensä	euroa/htv	-169 594	-183 512	-191 985	- 184 979	- 184 979	- 184 979	- 184 979		

3.6 Kohderahoitteisten tehtävien käyttötalous

Kuntaliiton julkaiseman talousarviosuosituksen mukaan kohderahoitteisten tehtäväalueiden käyttötalous tulee erottaa budjettirahoitteisista tehtävistä. Kohderahoitteisella tehtävällä tarkoitetaan palvelun tuottajia, jotka rahoittavat toimintansa kokonaan tai osittain korvauksista palvelun tilaajilta. Organisointimuotona voi olla nettoyksikkö, muu taseyksikkö tai liikelaitos.

Seuraavassa on esitetty Toimitilapalveluiden ja Ruokapalvelujen tehtäväalueet erillisinä. Yksiköt sisältyvät myös ao. toimialojen talousarvioesityksiin. Liikelaitoksena toimivan Sipoon Veden talousarvio on esitetty kokonaan erillään kunnan talousarviosta, koska liikelaitoksen johtokunta päättää itsenäisesti omasta talousarviostaan.

Kohderahoituksella tarkoitetaan tehtävän rahoittamista pääosin tulorahoituksella, joka muodostuu luovutettujen palvelujen ja muiden hyödykkeiden vastikkeena saaduista myynti- ja maksutuloista taikka avustuksena, tukena tai korvauksena määrättyjen tehtävien suorittamisesta aiheutuneisiin kustannuksiin. Palvelujen luovuttaminen voi olla markkinaperusteista tai sopimusperusteista.

Kohderahoitteiset tehtävät ovat tuottajatehtäviä, jotka on sidottu käyttötalouden osalta ensisijaisesti tuloarvioin kunnan talousarvioon tai tehtäviä, jotka ovat kokonaan erillään kunnan talousarviosta. Talousarviosidonnaisia kohderahoitteisia tehtäviä ovat muu taseyksikkö, sisäisen palvelun nettoyksikkö ja muut nettoyksiköt. Kunnan talousarviosta erillään olevia tuottajayksiköitä ovat kunnan liikelaitokset.

Kohderahoitteiset ja budjettirahoitteiset tehtävät yhteensä 2023

sis.+ ulk.erät 1 000€	Kunta yhteensä	Kohde-rahoitteiset yhteensä	Budjetti-rahoitteiset tehtävät
Toimintatuotot			
Myyntituotot, ulkoiset	1	59	47
Maksutuotot	0	4	0
Tuet ja avustukset	0	8	8
Muut toimintatuotot, ulkoiset	1 523	1 791	1 743
Toimintatuotot, sisäiset	8 406	11 459	10 083
Toimintatuotot yhteensä	**9 931**	**13 320**	**11 881**
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-2 860	-3 976	-3 926
Palveluiden ostot, ulkoiset	-2 758	-2 928	-2 819
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 269	-3 224	-3 675
Muut toimintakulut, ulkoiset	-3 188	-4 538	-3 258
Toimintakulut, sisäiset	-457	-595	-596
Toimintakulut yhteensä	**-11 531**	**-15 260**	**-14 273**
Toimintakate	**-1 601**	**-1 940**	**-2 392**

Toimitilapalvelut 1 000 € **sis.+ ulk.erät**	**TP 2021**	**TAM 2022**	**TA 2023**
Toimintatuotot			
Myyntituotot, ulkoiset	1	0	0
Tuet ja avustukset	0	8	8
Muut toimintatuotot, ulkoiset	1 523	1 791	1 743
Toimintatuotot, sisäiset	8 406	8 584	7 125
Toimintatuotot yhteensä	**9 931**	**10 383**	**8 876**
Toimintakulut			
Henkilöstökulut	-2 860	-2 962	-2 799
Palveluiden ostot, ulkoiset	-2 758	-2 558	-2 442
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 269	-2 174	-2 557
Muut toimintakulut, ulkoiset	-3 188	-4 538	-3 251
Toimintakulut, sisäiset	-457	-247	-235
Toimintakulut yhteensä	**-11 532**	**-12 479**	**-11 284**
Toimintakate	**-1 602**	**-2 096**	**-2 408**

Ruokapalvelut 1 000 € **sis.+ ulk.erät**	**TP 2021**	**TAM 2022**	**TA 2023**
Toimintatuotot			
Myyntituotot, ulkoiset		59	47
Maksutuotot		4	0
Muut toimintatuotot, ulkoiset		0	0
Toimintatuotot, sisäiset		2 875	2 958
Toimintatuotot yhteensä	**0**	**2 937**	**3 005**
Toimintakulut			
Henkilöstökulut		-1 014	-1 127
Palveluiden ostot, ulkoiset		-371	-377
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-1 050	-1 118
Muut toimintakulut, ulkoiset		0	-7
Toimintakulut, sisäiset		-348	-361
Toimintakulut yhteensä	**0**	**-2 782**	**-2 990**
Toimintakate	**0**	**155**	**15**

3.7 Käyttötalous toimielimittäin, yhteenveto

Sipoon kunta, sis+ulk 1 000 €	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TAE VK 2023	TAE KJ 2023	TAE 2023	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Keskusvaalilautakunta									
Tuotot	24								
Kulut	-59	-40		**-40**	**-40**	**-40**	**-40**	-41	-42
Netto	-35	-40		**-40**	**-40**	**-40**	**-40**		
Tarkastuslautakunta									
Tuotot									
Kulut	-41	-44		**-44**	**-44**	**-44**	**-44**	-45	-45
Netto	-41	-44		**-44**	**-44**	**-44**	**-44**	-45	-45
Kunnanhallitus									
Tuotot	20 393	18 872	23 273	**19 539**	**18 539**	**18 569**	**18 569**	19 917	20 215
Kulut	-18 998	-24 433	-25 245	**-24 250**	**-24 250**	**-24 337**	**-24 280**	-25 067	-25 693
Netto	1 396	-5 561	-1 972	**-4 710**	**-5 710**	**-5 767**	**-5 710**	-5 150	-5 478
Sivistysvaliokunta									
Tuotot	4 704	4 120	4 510	**3 993**	**3 993**	**3 993**	**3 993**	3 993	3 993
Kulut	-56 451	-57 763	-58 239	**- 59 649**	**- 59 649**	**- 59 699**	**- 59 619**	-62 500	-64 073
Netto	-51 747	-53 643	-53 729	**- 55 657**	**- 55 657**	**- 55 707**	**- 55 627**	-58 508	-60 080
Tekniikka- ja ympäristövaliokunta									
Tuotot	12 247	12 377	12 377	**10 901**	**10 901**	**10 901**	**10 901**	11 118	11 303
Kulut	-18 822	-20 351	-20 351	**-16 585**	**-16 585**	**-16 585**	**-16 605**	-17 082	-17 509
Netto	-6 575	-7 974	-7 974	**-5 683**	**-5 683**	**-5 683**	**-5 703**	-5 964	-6 207
Yhteensä									
Tuotot	37 369	35 369	40 160	**34 433**	**33 433**	**33 463**	**33 463**	35 028	35 510
Kulut	-94 371	-102 631	-103 835	**-100 567**	**-100 567**	**-100 704**	**-100 587**	-104 736	-107 363
Netto	-57 002	-67 262	-63 675	**-66 135**	**-67 135**	**-67 242**	**-67 125**	-69 708	-71 853

3.8 Sisäiset erät

1 000 €	Sis. Vuokrat, ylläpito		Sis. Vuokrat, pääoma		Sis. Vuokrat, maa		Ruokapalvelu		Yhteensä	
	TA 2022	TA 2023	TA 2022	TA 2023	TA 2022	TA 2023	TA 2022	TA 2023	TA 2022	TA 2023
Sisäiset tuotot										
Kunnan johto			8 286	8 427					8 286	8 427
Kehitys- ja kaavoituskeskus					253	215			253	215
Ruokapalvelut							3 463	2 958	3 463	2 958
Sivistys									-	-
Tekniikka- ja ympäristö	8 584	7 125							8 584	7 125
Yhteensä	**8 584**	**7 125**	**8 286**	**8 427**	**253**	**215**	**3 463**	**2 958**	**20 586**	**18 726**
Sisäiset kulut										
Kunnanhallitus	697	688	245	253	7	7			948	948
Sote	1 521		24		40		588		2 174	-
Sivistys	5 903	5 979	7 985	8 137	206	208	2 875	2 958	16 968	17 282
Tekniikka- ja ympäristö	464	458	32	37	1	1			497	496
Yhteensä	**8 584**	**7 125**	**8 286**	**8 427**	**253**	**215**	**3 463**	**2 958**	**20 586**	**18 726**

4 SIPOON VESI

4.1 Tuloslaskelma

	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liikevaihto							
Valmistus omankäyttöön							
Myyntituotot	**4 830**	**5 194**	**5 065**	**5 250**	**5 350**	**5 450**	**5 600**
Liiketoiminnan muut tuotot	**253**	**319**	**250**	**300**	**300**	**300**	**300**
Materiaalit ja palvelut	**-1 781**	**-1 879**	**-1 985**	**-2 000**	**-2 200**	**-2 300**	**-2 400**
Ostot tilikauden aikana	-885	-967	-930	-1 000	-1100	-1 150	-1 200
Palvelujen ostot	-895	-912	-1 055	-1 000	-1100	-1 150	-1 200
Henkilöstökulut	**-488**	**-460**	**-711**	**-712**	**-714**	**-711**	**-711**
Palkat ja palkkiot	-400	-380	-591	-591	-587	-571	-571
Henkilösivukulut	-88	-80	-120	-121	-127	-140	-140
Eläkekulut	-71	-65	-100	-100	-105	-110	-110
Muut henkilösivukulut	-16	-15	-21	-21	-23	-30	-30
Poistot ja arvonalentumiset	**-1 201**	**-1 188**	**-1 150**	**-1 200**	**-1 200**	**-1 200**	**-1 200**
Suunnitelmanmukaiset poistot	-1 201	-1 188	-1 150	-1 200	-1 200	-1150	-1 200
Arvonalentumiset							
Liiketoiminnan muut kulut	**-155**	**-138**	**-140**	**-140**	**-140**	**-140**	**-140**
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**1 459**	**1 849**	**1 329**	**1 498**	**1 396**	**1 399**	**1 449**
Rahoitustuotot ja -kulut	-732	-733	-982	-982	-983	-982	-982
Muut rahoitustuotot	4	2	3	3	2	3	3
Korkokulut	0	0	-250	-250	-250	-250	-250
Korvaus peruspääomasta	-735	-735	-735	-735	-735	-735	-735
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	**727**	**1 116**	**347**	**516**	**413**	**417**	**467**
Satunnaiset tuotot ja -kulut							
Satunnaiset tuotot							
Satunnaiset kulut							
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	**727**	**1 116**	**347**	**516**	**413**	**417**	**467**
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**727**	**1 116**	**347**	**516**	**413**	**417**	**467**

4.2 Investoinnit

SIPOON VEDEN INVESTOINNIT	**TA 2022**	**TA 2023**	**TS2024**	**2025**
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	-2890	-3475	-3 410	**-3 375**
Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto	-2700	-400	0	**0**
Laajennusinvestoinnit, harvaan asutut alueet	-500	-500	-500	-500
Peruskorjausinvestoinnit	-700	-700	-700	**-700**
Muut investoinnit	0	0	0	**0**
Bruttoinvestoinnit yhteensä, infra ja rakennukset	**-6 790**	**-5 075**	**-4 610**	**-4 575**

4.3 Rahoituslaskelma

1 000 €	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
TULORAHOITUS							
Liikeylijäämä	1 459	1 849	1 329	1 498	1 396	1 399	1 449
Poistot ja arvonalentumiset	1 201	1 188	1 150	1 200	1 200	1 200	1 200
Rahoitustuotot ja -kulut	-732	-733	-982	-982	-983	-982	-982
	1 928	**2 304**	**1 497**	**1 716**	**1 613**	**1 617**	**1 667**
INVESTOINNIT							
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-2 304	-2 293	-6 790	-3 000	-3 475	-3 410	-3 375
Rahoitusosuudet investointimenoihin							
Tulorahoitus ja investoinnit, netto	**-375**	**11**	**-5 293**	**-1 284**	**-1 862**	**-1 793**	**-1 708**
RAHOITUSTOIMINTA							
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Myyntisaamisten lisäys	286	-429	1 200		1 200	1200	1200
Korottomien velkojen muutos muilta	90	462					
Rahoitustoiminta netto	**375**	**33**	**1 200**	**0**	**1 200**	**1 200**	**1 200**
Kassavirta	**0**	**44**	**-4 093**	**-1 284**	**-662**	**-593**	**-508**

5 TULOSLASKELMAOSA

Tuloslaskelmaosa osoittaa, miten tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menoihin, korkokuluihin ja muihin rahoituskuluihin sekä pitkävaikutteisiin omaisuuden jaksottamisesta aiheutuviin poistoihin ja arvonalentumisiin sekä tarvittaviin uusinvestointeihin.

Tulorahoituksen riittävyyttä arvioidaan toiminta- ja vuosikatteen sekä tilikauden tuloksen avulla. Talousarvion tuloslaskelmaosa sisältää kaikki toiminnan menot ja tulot. Tämä tarkoittaa, että sisäiset erät, ostot ja myynnit sekä sisäiset vuokrat sisältyvät tuloslaskelmaosan menoihin ja tuloihin.

Tuloslaskelmassa esitetään myös valtuustoon nähden sitovat määrärahat ja tuloarviot toimintakatteen jälkeisistä eristä, jotka ovat verotulot, valtionosuudet, korkotuotot ja korkokulut sekä rahoitustuotot ja rahoituskulut. Talousarvion tuloslaskelmaan sisällytetään myös suunnitelmat tilikauden tuloksen käsittelystä.

Toimintakate osoittaa, paljonko toimintakuluista jää katettavaksi verotuloilla, käyttötalouden valtionosuuksilla ja rahoitustuotoilla.

Vuosikate kuvaa kunnan rahoitustulosta ja se osoittaa muun muassa riittääkö kunnan tulorahoitus kattamaan pitkävaikutteisista tuotannontekijöistä aiheutuvat menot eli käyttöomaisuuden laskennalliset poistot.

Kun vuosikatteesta vähennetään poistot ja satunnaiset menot ja lisätään satunnaiset tulot, saadaan tilikauden budjetoitujen menojen ja tulojen erotus, eli tilikauden tulos, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat tuloksenkäsittelyeriä.

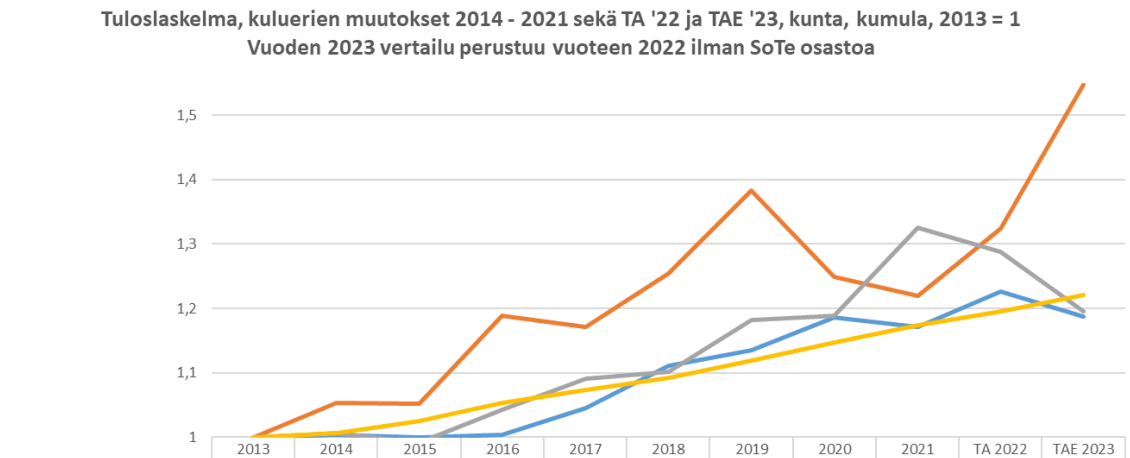

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	TA 2022	TAE 2023
Henkilöstökulut	1	1,003	1,000	1,003	1,045	1,111	1,136	1,186	1,171	1,227	1,187
Kiinteistökulut, sis.+ulk.	1	1,053	1,052	1,189	1,171	1,254	1,383	1,249	1,219	1,324	1,548
Palvelut, osto	1	1,006	0,991	1,042	1,091	1,101	1,182	1,188	1,325	1,288	1,195
Väestön kasvu	1	1,007	1,026	1,053	1,074	1,093	1,119	1,147	1,173	1,195	1,221

5.1 Tuloslaskelma, kunta ilman Sipoon Vesi -liikelaitosta

Ulkoiset erät ja sisäiset	2020	2021	2022	2022	2023	2023	2023	2023		2024	2025
1 000 euroa	**TP**	**TP**	**TA**	**Ennuste**	**TAE VK**	**TAE KJ**	**TAE KH**	**TA 2023**	**Muutos %**	**TS**	**TS**
Toimintatuotot	**44 200**	**51 418**	**41 943**		**34 433**	**33 433**	**33 463**	**33 463**	**-17,9**	**34 998**	**35 481**
Myyntituotot	3 750	2 954	2 994		1 762	1 762	1 762	1 762	-41,1	1 762	1 762
Maksutuotot	5 699	6 202	6 264		2 692	2 692	2 692	2 692	-57,0	2 692	2 692
Tuet ja avustukset	907	6 804	1 118		1 027	1 027	1 027	1 027	-8,1	1 027	1 027
Muut tuotot	10 028	10 251	10 891		10 171	9 171	9 171	9 171	-6,6	10 171	10 171
Josta myyntivoitot	*5 459*	*5 970*	*6 300*		*6 460*	*5 460*	*5 460*	*5 460*	-13,3	6 000	6 000
Muut toimintatuotot sisäiset	23 814	25 207	20 676		18 781	18 781	18 811	18 811	-9,0	19 346	19 829
Valmistus omaan käyttöön											
Toimintakulut	**-161 165**	**-168 704**	**-170 681**		**-100 579**	**-100 579**	**-100 716**	**-100 587**	**-41,1**	**-103 530**	**-106 129**
Henkilöstökulut	-60 205	-59 426	-62 367		-43 140	-43 140	-43 197	-43 060	-30,7	-44 356	-45 465
Palvelujen ostot, ulkoiset	-56 186	-62 668	-64 190		-20 521	-20 521	-20 541	-20 549	-68,0	-21 147	-21 686
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 164	-7 901	-7 826		-6 317	-6 317	-6 347	-6 347	-18,9	-6 507	-6 670
Avustukset	-8 361	-8 933	-9 402		-6 042	-6 042	-6 042	-6 042	-35,7	-6 223	-6 379
Muut toimintakulut, ulkoiset	-5 436	-4 569	-6 220		-5 778	-5 778	-5 778	-5 778	-7,1	-5 951	-6 100
Muut toimintakulut, sisäiset	-23 814	-25 207	-20 676		-18 781	-18 781	-18 811	-18 811	-9,0	-19 346	-19 829
Toimintakate	**-116 966**	**-117 286**	**-128 738**	**-125 175**	**-66 146**	**-67 146**	**-67 253**	**-67 124**	**- 49**	**-68 533**	**-70 648**
Verotulot	107 044	115 104	119 138	121 494	60 685	58 685	59 692	59 692	- 50	56 821	58 534
Valtionosuudet	23 569	17 662	17 829	18 440	21 835	21 835	21 835	21 835	22	21 482	21 140
Rahoitustuotot ja -kulut	**528**	**672**	**422**	**600**	**-98**	**-98**	**-98**	**-98**	**-123**	**-292**	**-466**
Korkotuotot	79	111	80	80	80	80	80	80	0	80	80
Muut rahoitustuotot	944	957	902	902	735	735	735	735	- 19	735	735
Korkokulut	-470	-380	-550	-372	-900	-900	-900	-900	64	- 1 087	- 1 261
Muut rahoituskulut	-25	-16	-11	-11	-13	-13	-13	-13	21	- 20	- 20
Vuosikate	**14 176**	**16 152**	**8 651**	**15 359**	**16 276**	**13 276**	**14 176**	**14 305**	**188**	**9 478**	**8 560**
Suunnitelmanmukaiset poistot	13 596	13 582	8 285	8 285	9 240	9 240	9 240	9 240	12	9 870	10 195
Satunnaiset tuotot ja kulut											
Tilikauden tulos	**580**	**2 570**	**366**	**7 074**	**7 037**	**4 037**	**4 937**	**5 066**	**1 820**	**- 392**	**-1 635**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-11 277	1 257	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	0	1 200	1 200
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	12 700	-2 400									
Tilikauden yli-/alijäämä	**2 003**	**1 427**	**1 566**	**8 274**	**8 237**	**5 237**	**6 137**	**6 266**	**426**	**808**	**- 435**

Toimintakate vastuualueittain, ulk. 1000 €	**TP 2020**	**TP 2021**	**TA 2022**	**TA 2023**	**Muutos, t eur 2022/2023**	**Muutos, % 2022/2023**	**Muutos, % 2021/2023**
Keskusvaalilautakunta	0	-11	-40	-40	0	0,0	255,6
Tarkastuslautakunta	-40	-41	-41	-44	-3	6,5	6,9
Kunnanhallitus	-10 167	-13 654	-16 890	-16 334	556	-3,3	19,6
Sivistys	-34 271	-35 306	-36 765	-38 374	-1 609	4,4	8,7
Tekniikka- ja ympäristö	-14 348	-15 738	-16 062	-12 333	3 728	-23,2	-21,6
Yhteensä	**-116 966**	**-123 829**	**-129 684**	**-67 125**	**56 704**	**-45,8**	**-45,8**

Toimintatuotot

Peruskunnan ulkoiset toimintatuotot

Ulkoiset tuotot 1 000 €	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Keskusvaalilautakunta	-	24	-			
Kunnanhallitus						
Muut toimintatuotot	1 348	1 683	1 158	1 508	1 508	1 508
Maanmyynti, myyntivoitto	5 161	5 304	6 300	5 460	5 460	5 460
Sivistysvaliokunta	3 693	4 698	4 120	3 993	3 993	3 993
Tekniikka- ja ympäristövaliokunta	3 259	3 730	3 703	3 691	3 691	3 691
Yhteensä	**13 460**	**15 439**	**15 281**	**14 652**	**14 652**	**14 652**

Käyttöomaisuuden myyntivoitot koostuvat pääosin tonttien hankintamenon ylittävästä myyntitulosta. Myyntituloksi arvioidaan talousarviovuonna 2023 5,46 M€ ja suunnitteluvuosina 2024–2025 6 M€ /vuosi. Myyntiä vastaavat myyntivoitot näkyvät kirjanpidossa osana muita toimintatuottoja. Ne on esitetty erikseen tuloslaskelmaosassa, koska ne ovat merkittävä osa kunnan vuosikatteesta.

Toimintakulut

Vuoden 2023 ulkoiset toimintakulut nousevat talousarvioesityksen mukaan 81,7 M€:on.

Peruskunnan ulkoiset toimintakulut

Ulkoiset kulut 1 000 €	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Keskusvaalilautakunta	- 0	- 59	- 40	- 40	- 41	- 42
Tarkastuslautakunta	- 40	- 40	- 44	- 44	- 45	- 46
Kunnanhallitus	- 16 675	- 17 542	- 23 485	- 23 302	- 24 001	- 24 601
Sivistysvaliokunta	- 37 964	- 38 861	- 40 796	- 42 367	- 43 638	- 44 729
Tekniikka- ja ympäristövaliokunta	- 17 607	- 17 699	- 19 764	- 16 024	- 16 505	- 16 917
Yhteensä	**- 72 286**	**- 74 200**	**- 84 129**	**- 81 776**	**- 84 230**	**- 86 335**

5.2 Tuloslaskelma Sipoon kunta ja Sipoon Vesi

Ulkoiset ja sisäiset erät	2020	2021	2022	2022	2023	2023	2023	2023		2024	2025
1 000 euroa	**TP**	**TP**	**TA**	**Ennuste**	**TAE VK**	**TAE KJ**	**TAE KH**	**TA 2023**	**Muutos %**	**TS**	**TS**
Toimintatuotot	**48 822**	**56 425**	**47 208**	**52 876**	**40 083**	**39 083**	**39 113**	**39 113**	**-19,9**	**40 748**	**41 381**
Myyntituotot	8 450	8 002	8 059	0	7 112	7 112	7 112	7 112	-11,7	7 212	7 362
Maksutuotot	5 699	6 202	6 264	0	2 692	2 692	2 692	2 692	-57,0	2 692	2 692
Tuet ja avustukset	907	6 804	1 069	0	1 027	1 027	1 027	1 027	-8,1	1 027	1 027
Muut tuotot	9 950	10 210	11 141	0	10 471	9 471	9 471	9 471	-15,0	10 471	10 471
Josta myyntivoitot	5 459	5 970	6 300	0	*6 460*	*5 460*	*5 460*	*5 460*	-13,3	6 000	6 000
Muut toimintatuotot sisäiset	*23 814*	*25 207*	*20 676*	*0*	*18 781*	*18 781*	*18 811*	*18 811*	-9,0	19 346	19 829
Valmistus omaan käyttöön											
Toimintakulut	**-163 127**	**-170 675**	**-173 518**	**-175 536**	**-103 633**	**-103 633**	**-103 770**	**-103 641**	**-44,5**	**-106 681**	**-109 380**
Henkilöstökulut	-60 693	-59 886	-63 075	0	-43 855	-43 855	-43 912	-43 775	-30,4	-45 067	-46 176
Palvelujen ostot, ulkoiset	-56 794	-63 291	-65 245	0	-21 621	-21 621	-21 641	-21 649	-66,8	-22 297	-22 886
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 994	-8 807	-8 773	0	-7 417	-7 417	-7 447	-7 447	-15,0	-7 657	-7 870
Avustukset	-8 361	-8 886	-9 390	0	-6 042	-6 042	-6 042	-6 042	-35,7	-6 223	-6 379
Muut toimintakulut	-5 471	-4 598	-6 360	0	-5 918	-5 918	-5 918	-5 918	-6,9	-6 091	-6 240
Muut toimintakulut, sisäiset	-23 814	-25 207	-20 676	0	-18 781	-18 781	-18 811	-18 811	- 9	-19 346	-19 829
Toimintakate	**-114 306**	**-114 249**	**-126 310**	**-122 660**	**-63 550**	**-64 550**	**-64 657**	**-64 528**	**-49**	**-65 934**	**-67 999**
Verotulot	107 044	115 104	119 138	121 785	60 685	58 685	59 692	59 692	- 50	56 821	58 534
Valtionosuudet	23 569	17 662	17 878	18 440	21 835	21 835	21 835	21 835	22	21 482	21 140
Rahoitustuotot ja -kulut	**-203**	**-62**	**-561**	**-133**	**-1 080**	**-1 080**	**-1 080**	**-1 080**	**- 123**	**-1 274**	**-1 448**
Korkotuotot	79	111	80	80	80	80	83	83	0	80	80
Muut rahoitustuotot	213	959	905	905	738	738	735	735	- 19	738	738
Korkokulut	-470	-380	-800	-372	-1 150	-1 150	-1 150	-1 150	- 6	- 1 337	- 1 511
Muut rahoituskulut	-25	-752	-746	-746	-748	-748	-748	-748	0	- 755	- 755
Vuosikate	**16 104**	**18 455**	**10 145**	**17 432**	**17 889**	**14 889**	**15 789**	**15 918**	**188**	**11 095**	**10 227**
Suunnitelmanmukaiset poisto	14 797	14 770	9 435	9 435	10 440	10 440	10 440	10 440	12	11 070	11 395
Satunnaiset tuotot ja kulut	0										
Tilikauden tulos	**1 307**	**3 685**	**710**	**7 997**	**7 450**	**4 450**	**5 350**	**5 479**	**1 820**	**25**	**-1 168**
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	-11 277	1 257	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	1 200	0	1 200	1 200
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)	12 700	-2 400									
Tilikauden yli-/alijäämä	**2 730**	**2 542**	**1 910**	**9 197**	**8 650**	**5 650**	**6 550**	**6 679**	**426**	**1 225**	**32**

Toimintatuotot / Toimintakulut, %	**29,9 %**	**33,1 %**	**27,2 %**	**30,1 %**	**38,7 %**	**-37,7 %**	**-37,7 %**	**-37,7 %**		**38,2 %**	**37,8 %**
Vuosikate / poistot, %	**109 %**	**125 %**	**108 %**	**185 %**	**171 %**	**143 %**	**151 %**	**152 %**		**100 %**	**90 %**
Vuosikate, euroa / asukas	**743**	**832**	**449**	**780**	**783**	**652**	**691**	**697**		**475**	**429**
Kertynyt yli-/-alijäämä	**19 787**	**22 329**	**24 240**	**31 526**	**40 176**	**37 176**	**38 076**	**38 205**		**41 401**	**41 433**
Asukasmäärä 31.12.	**21687**	**22190**	**22600**	**22352**	**22852**	**22852**	**22852**	**22852**		**23352**	**23852**

Vuosikate riittää kattamaan poistot vuosina 2023 ja 2024, joten kunnan talous on tasapainossa. Vuonna 2025 vuosikate sen sijaan ei enää riitä kattamaan poistoja.

Investoinneista aiheutuva käyttöomaisuuden ja muiden pitkävaikutteisten menojen poistojen kasvu vaikuttaa oleellisesti kunnan talouden tasapainoon. Poistot kasvavat suunnitelmakauden aikana noin 2 milj. euroa.

Toimintakuluihin on laskettu sisään 1,5 prosentin tuottavuustavoite vuosina 2023–2025.

Vuoden 2023 talousarvio osoittaa 5,2 M€ tulosta ennen tilinpäätössiirtoja. Vuoden 2023 ylijäämä on 6,3 M€.

5.3 Sipoon Veden vaikutus tilikauden tuloksen muodostumiseen

Sipoon kunta ja Sipoon vesi, ulkoiset	Talousarvio 2023		Eliminoinnit		
1 000 €	Kunnan tuloslaskelma-osa pl. Sipoon vesi	Sipoon Vesi	Kunta	Sipoon Vesi	Kunnan tuloslaskelma-osa ml. Sipoon vesi
Toimintatuotot					
Myyntituotot	1 762	5 350		-231,8	6 880
Maksutuotot	2 692				2 692
Tuet ja avustukset	1 027				1 027
Muut toimintatuotot	9 171	300		-117,9	9 353
Toimintatuotot yhteensä	**14 652**	**5 650**	**0**	**-350**	**19 952**
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-43 060	-714			-43 775
Palveluiden ostot	-20 549	-1 100	161		-21 488
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-6 347	-1 100	71		-7 376
Avustukset	-6 042				-6 042
Muut toimintakulut	-5 778	-140	118		-5 800
Toimintakulut yhteensä	**-81 776**	**-3 054**	**350**	**0**	**-84 480**
Toimintakate	**-67 124**	**2 596**	**350**	**-350**	**-64 528**
Verotulot	59 692				59 692
Valtionosuudet	21 835				21 835
Rahoitustuotot ja -kulut	-98	-982	-485	485	-1 081
Korkotuotot	80		250		330
Muut rahoitustuotot	735	3	-735		3
Korkokulut	-900	-250		-250	-1 400
Muut rahoituskulut	-13	-735		735	-13
Vuosikate	**14 305**	**1 613**	**-136**	**135**	**15 918**
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 240	-1 200			-10 440
Arvonalentumiset					
Satunnaiset erät					
Satunnaiset tuotot					
Satunnaiset kulut					
Tilikauden tulos	**5 066**	**413**	**-136**	**135**	**5 479**
Poistoeron lis (-) tai väh (+)	1 200				1 200
Varausten lis (-) tai väh (+)					
Rahastojen lis (-) tai väh (+)					
Tilikauden yli-/alijäämä	**6 266**	**413**	**-136**	**135**	**6 679**

6 INVESTOINTIOSA

Vastuuhenkilöt ja määritelmät:

Aineettomat hyödykkeet	tehtävän mukainen vastuualueen/tulosyksikön päällikkö
Maa- ja vesialueet	kehitysjohtaja
Rakennukset	tilapalvelupäällikkö
Kiinteät rakenteet ja laitteet sekä koneet ja kalusto	tehtävän mukainen vastuualueen/tulosyksikön päällikkö
Osakkeet ja osuudet	tehtävän mukainen vastuualueen/tulosyksikön päällikkö

Investointiosaan sisältyvät määrärahat aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä käyttöomaisuusosakkeiden ja -osuuksien hankintamenoihin. Investointien aktivointiraja on 10 000 euroa.

Määrärahat sitovat teknistä valiokuntaa bruttoinvestointien eli kiinteistö- ja infra-investointien osalta. Vesihuollon investoinneista päättää Sipoon Veden johtokunta.

Teknisellä valiokunnalla on oikeus muuttaa sisäistä määrärahanjakoa rakennuskohteiden kesken. Teknisellä valiokunnalla ei ole kuitenkaan oikeutta päättää uusista rakennuskohteista. Peruskorjaushankkeiden osalta on osoitettu määrärahat ”Valiokunnan kohdentamat hankkeet”, ”Energiahankkeet”, ”Peruskorjaus kyläkoulut”, ”Peruskorjaus päiväkodit ja taajamakoulut” ja ”Katujen peruskorjaus”, jossa kohteiden lopullisen valinnan tekee tekninen valiokunta hankkeiden kohdentamisperiaatteiden perusteella.

Määräraha kiinteistöjen ensikertaista kalustamista varten sisältyy laajennus- ja uudelleenrakennushankkeen kokonaismäärärahaan ja on eritelty omaksi kokonaisuudekseen hyväksytyn hankesuunnitelman jälkeen. Asianomaiset käyttäjäyksiköt vastaavat kuitenkin näistä määrärahoista sekä päättävät ko. hankinnoista.

Kunnan omistamien sote-kiinteistöosakeyhtiöiden investoinneista vastaavat ko. yhtiöiden hallitukset. Mikäli investoinnit tilataan kunnalta, näkyvät samansuuruiset tulot ja menot kunnan käyttötaloudessa.

Sipoon Veden investointihankkeet on esitetty kappaleessa 6.2.

6.1 Investoinnit

Investoinnit 2019 - 2025	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Bruttoinnvestoinnit infraan ja rakennuksiin	**-26 946**	**-22 810**	**-15 981**	**-13 060**	**-15 475**	**-13 870**	**-16 475**
Bruttoinnvestoinnit Sipoon Vesi	**-4 552**	**-2 304**	**-3 200**	**-6 790**	**-5 075**	**-4 610**	**-4 575**
Maanosto	-2 220	-1 039	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500	-2 500
Irtain omaisuus, yhteensä	-453	-961	-680	-1 235	-1 235	-1 035	-1 035
Osakkeet ja osuudet, yhteensä	0	790	-80	-80	-197	-80	-880
Bruttoinvestoinnit yhteensä	**-34 171**	**-26 824**	**-22 941**	**-23 665**	**-24 482**	**-22 095**	**-25 465**
Maan myynti ja käyttöomaisuuden myynnit	4 752	5 459	4 200	6 300	5 460	6 000	6 000
Rahoitusosuudet investointeihin	225	455					
Investoinnit yhteensä, netto	**-31 587**	**-20 910**	**-18 741**	**-17 365**	**-19 022**	**-16 095**	**-19 465**

Vuosien 2023–2025 bruttoinvestointien yhteenveto

Taulukossa on esitetty investointien bruttomäärärahat Sipoon kunnan osalta.

BRUTTOINVESTOINNIT INFRA JA RAKENNUKSET	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	-6 450	-3 580	-3 334	-6 285	-5 360	-8 810	-11 635
Laajennusinvestoinnit, rakennukset	-9 705	-10 475	-1 683	-395	-595	-550	-180
Uudelleeninvestoinnit	-6 881	-3 159	-1 313	-335	-635	-800	-2 000
Peruskorjausinvestoinnit	-3 030	-4 798	-9 033	-4 735	-7 630	-2 760	-2 460
Muut investoinnit	-880	-227	-619	-1 310	-1 255	-950	-200
Bruttoinvestoinnit yhteensä infra ja rakennukset	**-26 946**	**-22 240**	**-15 981**	**-13 060**	**-15 475**	**-13 870**	**-16 475**

Investoinneissa kunta noudattaa vuosina 2023–2025 aiempiin vuosiin nähden maltillisempaa linjaa. Kasvustrategian tukemiseksi kaava-alueiden infraan ja tonttituotannon edellytyksiin panostetaan edelleen vahvasti. Peruskorjausinvestoinnit nykyisen kiinteistökannan kunnon ylläpitämiseksi ja parantamiseksi ovat merkittäviä investointisuunnitelmakaudella. Taloussuunnitelmassa varaudutaan 800 000 euron määrärahalla uimahallin pääomaan vuonna 2025.

Investointisuunnitelman hankkeet ovat priorisoitu mm. kaavatalouden, hankkeiden vaikuttavuuden ja rakennetun ympäristön viihtyisyyden perusteella ja investointitasoa on laskettu suhteessa aiempiin investointisuunnitelmiin. Jaksolla 2023–2025 kokonaisinvestoinnit ovat vuosittain 13–15 milj. euroa, ja ovat siten samalla tai alhaisemmalla tasolla kuin aikaisempina vuosina. Taloussuunnitelmakaudella tulevista investoinneista noin 70 % tulee kohdentumaan infraan, noin 25 % palvelurakentamiseen ja noin 5 % liikuntaan.

Vuonna 2023 talousarvion mukaiset kunnan bruttoinvestoinnit infrastruktuuriin ja rakennuksiin ovat yhteensä noin 14,725 miljoonaa euroa. Vuoden 2023 talousarviossa merkittävimmät bruttoinvestoinnit osoitetaan peruskorjauksiin ja ovat yhteensä noin 7,2 miljoonaa euroa sekä infran laajennusinvestointeihin, jotka ovat yhteensä noin 5,4 milj. euroa.

Vuoden 2023 investoinneissa painottuvat toimitilojen ja liikuntatoimen peruskorjaukset. Sibbo Gymnasiumin peruskorjaus jatkuu ja Topeliussalin peruskorjaus käynnistyy vuonna 2023. Liikuntatoimen peruskorjaushankkeista suurin on Nikkilän urheilukentän peruskorjaus. Lisäksi tavoitteena on peruskorjata kyseiselle kentälle johtava Urheilutie. Miilin alueen palvelurakentamisen (Miilin halli ja Söderkulla skola) suunnittelua on ohjelmoitu tehtäväksi talousarvio- ja -suunnitelmakaudella ja niiden toteuttaminen ajoittuu taloussuunnitelmakauden ulkopuolelle.

Nikkilässä Investointisuunnitelmassa ajankohtaisia ovat Metsärinteen kaava-alueen (N65) ja Nikkilän entisen linja-autoaseman aluetyöt. Työt ovat keskeisiä uuden kaava-alueen ja Nikkilän täydennysrakentamisen toteutuksen kannalta. Pohjanniityn (NG9) viimeistelyt jatkuvat vuoden 2023 aikana.

Vuonna 2023 varaudutaan Nikkilän Kartanon (NG8) yhdyskuntatekniikan jatkosuunnitteluun. Taloussuunnitelmakaudella 2024–2025 toteutettavat ratkaisut NG8 Nikkilän kartanon alueella ovat keskeisiä toimenpiteitä Sipoon kasvun, MAL-sopimuksen noudattamisen ja Kerava-Nikkilä henkilöjunaliikenteen käynnistämisen osalta.

Söderkullassa Investointiohjelmassa varaudutaan Taasjärven itäpuolen kaava-alueella kunnallistekniikan rakennustöiden käynnistymiseen, Massbyn Danielsbackan (M3) asuinalueen ja Söderkullan kartanon (S20) suunnitteluun. Taasjärvi IV (T9) viimeistelyihin varaudutaan vuosina 2024–2025.

Tälle talousarvio- ja taloussuunnitelmajaksolla on ohjelmoitu muutamia isoja rakennusten peruskorjausinvestointeja. Näitä ovat mm. Sibbo Gymnasium ja Lukkarin koulu. Västerskogin päiväkodin piha-alueen uudisrakentaminen toteutetaan 2023 ja päiväkoti avautuu lapsille elokuussa 2023. Talousarvion varaukset laajennusinvestointeihin ovat takuuajan töitä varten.

Uudelleeninvestointeihin on vuoden 2023 talousarviossa varattu n. 0,3 miljoonaa euroa, joista suurin osa on varattu Miilin liikuntahallin suunnitteluun. Nikkilän uusi pelastusasema valmistuu vuonna 2023 leasing-rahoituksella.

Vuonna 2024 taloussuunnitelman mukaiset kunnan bruttoinvestoinnit infraan ja rakennuksiin ovat noin 13,4 miljoonaa euroa ja vuonna 2025 ne ovat noin 14,7 miljoonaa euroa. Investointien määrä tulee laskemaan merkittävästi vuosien 2018–2020 investointitasosta, jolloin investoinnit olivat 22,2–26,9 miljoonaa euroa vuodessa. Investointien jakauma muuttuu tulevaisuudessa selvästi enemmän infrapainotteiseksi kaava-alueiden toteuttamisen myötä

Hankkeiden kaavatalous

Kunnan investoinnit tulee suunnitella pitkäjänteisesti kokonaisuutena, joka tukee kunnan kasvustrategiaa. Investointistrategiaa selkeyttämään otettiin käyttöön INTO-investointiohjelma vuonna 2013 kunnan investointitarpeiden suunnitteluun. Investointeja tarkastellaan ohjelman avulla sekä talousarviokauden (1–3 vuoden investointisuunnitelman) että pitkän tähtäimen (10 vuoden investointiohjelman) suunnittelua varten.

Pääperiaatteena on, että jokainen investointikohde nähdään toimintaa uudistavana kehittämistoimenpiteenä. Tällöin suunnittelutyön tavoitteena on, että jokainen investointi, riippumatta siitä onko se yhdyskuntarakennetta eli infraa tai kiinteistöä koskeva, tulee toteuttaa siten, että viihtyvyys, turvallisuus, toiminnallisuus ja monikäyttöisyys ovat tasapainossa investointi- ja elinkaarikustannusten sekä kaavatalouden kanssa. Näin toiminnan laatu paranee ja kustannukset laskevat.

Investointiohjelma on asiantuntijatyökalu ja siinä arvioidaan 10 vuoden investoinnit investointilajeittain kohdennettuina eri käyttäjille. Rakennuksia koskevat laajennusinvestoinnit perustuvat tontinmyynnin perusteella arvioituun asukasmäärän lisääntymiseen, sivistystoimen palveluverkkosuunnitelmaan, hyväksyttyihin hankesuunnitelmiin ja aikaisempiin talousarvioiden esityksiin.

Kaavatalouden näkökulmasta laajennusinvestoinnit nähdään yhtenä kokonaisuutena sekä infran että toimitilojen uudisrakentamisen osalta. Uusia aluekokonaisuuksia rakennettaessa kaavoitusvaiheessa laaditaan kustannusarvioita kunnallisteknisistä ratkaisuista esi- ja yleissuunnitelmien pohjalta. Tavoitteena on, että kaikki infran ja uusien toimitilojen laajennusinvestoinnit sekä raakamaan osto katetaan uusilta alueilta saaduilla tontinmyyntituloilla. Vesihuollon tulee pitkällä tähtäimellä kattaa kaikki kustannuksensa mukaan lukien investoinnit.

Kaavataloudellista kannattavuutta uusien alueiden osalta lasketaan vertaamalla muodostuvia kustannuksia infran rakentamiselle ao. kaavoilla.

$$\frac{(Tontinmyyntitulot - infran\ kustannukset)}{tuleva\ asukasluku} = palveluhankintavara/asukas$$

Tavoitteena on, että alueelta saatavat tontinmyyntitulot ovat isommat kuin infran toteuttamisen kustannukset. Tällöin jäljelle jäävä raha tontinmyyntituloista on mahdollista käyttää alueen tulevien asukkaiden palveluiden investointitarpeisiin (mm. päiväkodit, koulut).

Tavoiteltu palveluhankintavara/asukas Sipoossa on n. 8 000 €/asukas, joka määräytyy päiväkoti- ja koulupalveluita tarvitsevien lasten suhteellisesta väestömäärästä ja tarvitsemista uusista tiloista uusilla alueilla. Lisäksi otetaan huomioon raakamaanostoon käytetty alaskirjaus.

Alueen kaavatalouden ollessa kunnossa tontinmyyntituloilla pystytään kattamaan kaikki uusien asukkaiden tarvitsemat investoinnit ja alueiden toteuttaminen ei aiheuta lisärasitusta kunnan taloudelle ja johda velkamäärän kasvuun.

Kaavataloudessa tulee myös tarkastella yhtenäisinä, mutta useista osa-alueista koostuvina kokonaisuuksinaan mm. Taasjärven aluetta, Talman aluetta ja Nikkilän kartanoa, jotka kaikki sisältävät kynnysinvestointeja. Tällöin mm. Taasjärven itäpuolen katuyhteyden, Nikkilän kartanon radan alituksen sekä Talman radan alituksen kustannukset suhteutetaan koko vaikutusalueen hankkeiden kannattavuuteen. Mikäli hankekokonaisuuden kannattavuus on kunnossa, kynnysinvestoinnit voidaan erikseen kuntataloutta rasittamatta toteuttaa tontinmyynnin tuloilla.

Nimi	Infran kustannukset	Tontin-myyntitulot	Palvelu-hankintavara	Asukasmäärä noin	Arviotyyppi
NG 8 Nikkilän kartano	25 185 000 €	32 915 000 €	2 973 €/as	2600	Yleissuunnitelma
NG 8 Nikkilän kartano infra-avustuksella	22 185 000 €	32 915 000 €	4 127 €/as	2600	Yleissuunnitelma
NG 9 Pohjanniitty	1 580 000 €	2 240 000 €	4 125 €/as	100	Toteutunut urakkahinta
M 53 Metsärinne	2 000 000 €	2 104 000 €	650 €/as	160	Alustava arvio
T 9 Taasjärvi IV	1 584 000 €	3 810 000 €	9 678 €/as	230	Toteutunut urakkahinta
M 3 Danielsbacka	3 330 000 €	3 940 000 €	1 794 €/as	340	Yleissuunnitelma
S 20 Söderkullan kartano	1 550 000 €	2 350 000 €	5 517 €/as	145	Yleissuunnitelma
T 6 Taasjärven itäpuoli	5 050 000 €	1 796 000 €	- 6 025 €/as	540	Yleissuunnitelma

Yllä olevassa taulukossa on listattu tulevien infrahankkeiden kaavataloutta infran kustannusten, tontinmyyntitulojen, asukasmäärän arvion ja palveluhankintavaran osalta. Kustannusarvioiden osalta tulee huomioida suunnittelun tarkkuustaso. Sivistynyt arvio perustuu kunnan omaan arvioon kustannuksista ja tontinmyyntituloista. Yleissuunnitelma perustuu konsultin suunnittelemaan ja laskemaan kustannusarvioon. Urakkahinta taas perustuu sidottuihin kustannuksiin urakan osalta.

Kustannusarviot tarkentuvat hankkeen suunnittelun edetessä. Mitä pidemmälle alueen kunnallistekniikan ja muun infran toteuttamista on suunniteltu, sitä tarkempi on kustannusten osalta arvio alueen kaavataloudesta.

Tontinmyynnin osalta kaavatalouden arvioimisessa käytetään hyödyksi tontinmyynnin toteumatietoja muilta vastaavilta alueilta Sipoossa. Asukasmäärän arvio kaava-alueiden osalta perustuu samaan palvelukysyntälaskuriin, jolla arvioidaan kokonaisuudessaan kunnan väestömäärän muutoksia.

Yleisesti uusien alueiden kaavataloutta voidaan parantaa toteuttamalla kaava-alueiden infra kustannustehokkaammin, lisäämällä myytyjen tonttien määrää tai nostamalla tonttien myyntihintaa. Tonttien myyntihinnalla ja kilpailutuksella on mahdollista parantaa alueen kaavataloutta.

Tekniikka- ja ympäristöosaston bruttoinvestoinnit

Käsitteet ja investointien rahoittaminen

Laajennusinvestointi:

i) infran laajentaminen, joka mahdollistaa lisääntyvän asutuksen;
ii) uudisrakentaminen, joka lisää kunnan rakennusten palvelukapasiteettia ja kiinteistöjen pinta-alaa;
iii) väyläinvestoinnit.

Uudelleeninvestointi:

uuden rakennuksen rakentaminen, joka korvaa aikaisempia rakennuksia ja niissä annettavaa palvelua.

Peruskorjausinvestointi:

korjaustoimenpide, jolla palautetaan olemassa oleva omaisuus alkuperäiseen kuntoon tai lähemmäksi sitä.

Yleiset investoinnit:

erityiskohteiden rakentaminen, joita tarkastellaan omana kokonaisuutenaan.

Uudelleeninvestoinnit, peruskorjausinvestoinnit ja yleiset investoinnit rahoitetaan verotuloilla. Sen sijaan laajennusinvestoinnit on tarkoitus rahoittaa muutaman vuoden viiveellä tontinmyynnistä saatavilla tuloilla, jolloin kasvu ei aiheuta lisäkustannuksia nykyisille kunnan asukkaille. Tämä edellyttää kokonaisvaltaista yhdyskuntakehitysprosessia, jota johdetaan kokonaisuutena siten, että kaavatalous ja toimiva sekä toivottu yhdyskuntarakenne saadaan aikaiseksi.

Kaikki esitetyt varaukset on esitetty ALV 0 %. Hankkeiden kokonaiskustannusarvioissa taulukoissa voi olla joitain eroavaisuuksia riippuen ennen vuotta 2018 tehdyistä toimenpiteistä sekä takuuajan kustannusarvioiden kirjaamisesta.

Investointien suunnittelu

Palvelurakentamisen investoinnit ja infrainvestoinnit tehdään aina ennustetun tarpeen tyydyttämiseksi. Tavoitteena on taloudellinen ja toiminnallinen palvelutason parantuminen ja kunnan strategian toteuttaminen. Toimivan päätöksentekoprosessin ja hyvän lopputuloksen saavuttamisen edellytyksenä ovat vaihtoehtoiset ratkaisut ja niiden vaikutusten arviointi sekä toiminnan että talouden kannalta.

Investoinnin suunnittelu ja toteuttaminen ennen tarpeen realisoitumista edellyttää, että vaihtoehtojen muodostaminen, vaikutusten määrittäminen ja toteutettavan vaihtoehdon valinta tehdään hyvissä ajoin. Käytännössä tämä tarkoittaa sekä infra- että palveluinvestointien osalta vähintään viittä vuotta ennen uuden rakennuksen tai kaava-alueen käyttöönottoa. Näin hanke- ja yleissuunnittelulle, toteutussuunnittelulle, kilpailuttamisella ja toteuttamiselle jää riittävästi aikaa.

Investointikohteet sisällytetään kunnan 10 vuoden investointiohjelmaan. Suurimpien investointien osalta vaihtoehdot on hyvä tutkia erillisin vaihtoehtoselvityksin ja muista investoinneista tehdään ko. selvitykset hankkeen vaatimalla tasolla täydentämään investointiohjelmaa.

Vuosien 2023–2025 investointisuunnitelma on laadittu Tekniikka- ja ympäristöosaston johdolla yhteistyössä Kehitys- ja kaavoituskeskuksen, Sipoon Veden ja Sivistysosaston kanssa. Investointiohjelman laatimisen periaatteet on sovittu yhdessä toimialojen ja yksiköiden kanssa

- **Infra-investoinnit** laaditaan tiiviissä yhteistyössä teknisen toimen ja kaavoituksen kesken. Keskeinen tavoite on kunnan kannalta kaavatalous, jossa tontinmyyntitulot kattavat kaikki laajennusinvestoinnit.
- **Palveluiden laajennusinvestointien** tarpeista käyttäjät laativat yhteistyössä teknisen toimialan kanssa tarve- ja vaihtoehtomäärittelyt ennen niiden hyväksymistä investointiohjelmaan ja -suunnitelmaan. Uudet hankkeet aloitetaan sivistyksen hyväksytyn palveluverkkosuunnitelman ja erillisten päätösten mukaisesti.
- **Peruskorjausinvestointien** osalta toimitilat priorisoivat korjaustoimenpiteet talousarvion periaatteiden mukaisesti ja yhteistyössä käyttäjien kanssa ja tekninen valiokunta päättää valtuuston myöntämien varojen perusteella toteutettavat hankkeet. Erityiset peruskorjausinvestoinnit, joilla tehostetaan toimintatapaa tai jotka ovat muuten suuria, esitetään talousarviossa omina hankkeinaan.
- **Investointiohjelmassa** hankkeet priorisoidaan ja sijoitetaan tarvittaessa osaksi 10 vuoden investointiohjelmaa. Investointisuunnitelma (talousarviovuosi ja kaksi seuraavaa vuotta) kootaan investointiohjelman perusteella.

Tekniselle valiokunnalle valmistellaan kunnan investointisuunnitelma käsiteltäväksi. Valiokunta käsittelee investointisuunnitelmaluonnoksen ja pyytää siitä lausunnot valiokunnilta ja jaostoilta. Tekniselle valiokunnalle valmisteltavassa uudessa investointisuunnitelmassa otetaan huomioon luottamushenkilöiden lausunnoissa esittämät asiat tai huomautukset, ja tekninen valiokunta käsittelee sen uudelleen ja lähettää osaksi talousarviota kunnanhallituksen ja edelleen valtuuston käsiteltäväksi.

Määrärahojen sitovuus

Hankeryhmät; laajennusinvestoinnit infraan ja rakennuksiin, uudelleeninvestoinnit, peruskorjausinvestoinnit ja muut investoinnit ovat määrärahoiltaan teknistä valiokuntaa sitovat. Teknisellä valiokunnalla on oikeus muuttaa sisäistä määrärahanjakoa rakennuskohteiden kesken hankeryhmän sisällä niin, että alkuperäinen hankeryhmän määräraha säilyy. Teknisellä valiokunnalla ei ole kuitenkaan oikeutta päättää uusista rakennuskohteista.

Peruskorjaushankkeiden osalta on osoitettu määrärahat ”Valiokunnan kohdentamat hankkeet”, ”Energiahankkeet”, ”Peruskorjaus päiväkodit ja taajamakoulut” ja ”Katujen peruskorjaus”, jossa kohteiden lopullisen valinnan tekee tekninen valiokunta hankkeiden kohdentamisperiaatteiden perusteella.

Määräraha kiinteistöjen ensikertaista kalustamista varten sisältyy laajennus- ja uudelleenrakennushankkeen kokonaismäärärahaan ja on eritelty omaksi kokonaisuudekseen hyväksytyn hankesuunnitelman jälkeen. Asianomaiset käyttäjäyksiköt vastaavat kuitenkin näistä määrärahoista sekä päättävät ko. hankinnoista.

Kunnan omistamien sote-kiinteistöosakeyhtiöiden investoinneista vastaavat ko. yhtiöiden hallitukset. Mikäli investoinnit tilataan kunnalta, näkyvät samansuuruiset tulot ja menot kunnan käyttötaloudessa.

Vesihuollon investoinneista päättää Sipoon Veden johtokunta.

Investointisuunnitelma 2023–2025

Investointisuunnitelma on talousarvion kolmen vuoden investointiosa, jossa ensimmäinen vuosi on sitova. Investointisuunnitelmaan tulevat hankkeet on priorisoitu tarpeiden ja edellä kuvattujen vaihtoehtojen osalta eri hallintokuntien kesken. Investointisuunnitelman hankkeista tehdään projektisuunnitelmat, joissa määritetään hankekohtaisesti niiden tarkoitus, taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet, sisältö, vaiheet, riskit sekä alustava aikataulu.

Kunnan investointisuunnitelmassa on esitetty Sipoon kunnan bruttoinvestoinnit infraan ja rakennuksiin. Vesihuollon investoinnit on esitetty erikseen Sipoon Veden talousarviossa ja tytäryhtiöiden investoinnit on esitetty ko. yhtiöiden talousarvioissa.

Investoinnit voidaan jakaa investointilajien perusteella laajennus-, uudelleen- ja peruskorjausinvestointeihin sekä ja muihin investointeihin. Vaihtoehtoisesti investoinnit voidaan jakaa investointityyppien mukaan rakennusinvestointeihin, katu- ja viheralueiden laajennusinvestointeihin ja muihin infran investointeihin.

Oheisessa taulukossa on kooste kunnan investointisuunnitelman bruttoinvestoinneista edellä mainituilla jaotuksilla. Investoinnit on määritelty vuoden 2022 kustannustasossa.

BRUTTOINVESTOINNIT	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Laajennusinvestoinnit, infra	-6 450	-3 580	-3 334	-6 285	-5 360	-8 810	-11 635
Laajennusinvestoinnit, rakennukset	-9 705	-10 475	-1 683	-395	-595	-550	-180
Uudelleeeninvestoinnit	-6 881	-3 159	-1 313	-335	-635	-800	-2 000
Peruskorjausinvestoinnit	-3 030	-4 798	-9 033	-4 735	-7 630	-2 760	-2 460
Muut investoinnit	-880	-227	-619	-1 310	-1 255	-950	-200
Bruttoinvestoinnit yhteensä infra ja rakennukset	**-26 946**	**-22 239**	**-15 982**	**-13 060**	**-15 475**	**-13 870**	**-16 475**

BRUTTOINVESTOINNIT	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Rakennukset	-18 486	-17 484	-9 781	-4 215	-5 720	-2 900	-3 930
Infrainvestoinnit	-7 930	-4 440	-4 798	-8 505	-7 825	-10 360	-12 435
Liikuntatoimen investoinnit	-530	-317	-1 402	-340	-1 930	-610	-110
Yhteensä (Bruttoinvestoinnit infraan ja rakennuksii	**-26 946**	**-22 240**	**-15 981**	**-13 060**	**-15 475**	**-13 870**	**-16 475**

Investointisuunnitelman lähtökohtana on kuntastrategia ja sen mukaisten Sipoon kunnan kasvutavoitteiden toteuttaminen, kaavavaranto, tonttien kysynnän markkinatilanne ja uusien kaavojen aikataulu.

Suurille investointikohteille laaditaan hankesuunnitelma, jonka tulisi perustua vertailtuun ja valittuun vaihtoehtoon. Vaihtoehtoselvitys voi olla erillinen tai liittyä muuhun kokonaissuunnitelmaan kuten esim. kaavoitusohjelmaan tai palveluverkkoselvitykseen. Hankesuunnitelman yhteydessä tehdään tarkempi tarveselvitys ja määritellään hankkeen toteutuskehys sekä kustannusarvio. Näin hankesuunnitelman hyväksyminen voi toimia investointipäätöksenä.

Hankesuunnitelman hyväksymisen jälkeen hanketta jatketaan päätöksen mukaisesti toteutussuunnittelulla. Toteutussuunnitelmien jälkeen rakennusurakka kilpailutetaan, ja kilpailutuksen tulosten perusteella tehdään toteutuspäätös. Investointihankkeet päättyvät luovutukseen ja käyttöönottoon.

Vuosina 2023–2025 painottuvat infran laajennusinvestoinnit. Infran laajennusinvestointien esitetään olevan vuonna 2023 5,4 milj. euroa, vuonna 2024 noin 8,8 milj. euroa ja vuonna 2025 noin 11,64 milj.

euroa. Lähtökohtana on, että infran laajennusinvestoinnit katetaan uusilta alueilta saaduilla tontinmyyntituloilla.

Taloussuunnitelmavuosissa 2024–2025 näkyy merkittävimpänä investointina NG8 Nikkilän kartanon asuinalueen toteuttaminen. Suunniteltavia ja toteutettavia infrahankkeita talousarvio- ja taloussuunnitelmajaksolla ovat myös mm. Puu-Talman, Metsärinteen, Söderkullan kartanon ja Taasjärven itäpuolen asemakaava-alueet.

Palvelurakentamisen laajennusinvestoinnit ovat vähentyneet isojen kouluhankkeiden myötä, mutta Sibbo Gymnasiumin ja Lukkarin koulukiinteistöjen peruskorjauksen suunnittelu ja toteutus tulevat taloussuunnitelmakaudella ajankohtaiseksi. Samoin Etelä-Sipoon varhaiskasvatuksen tilaratkaisut tulevat ajankohtaiseksi.

Sipoon Veden tekemät investoinnit merkitään vastaavasti sen talousarvioon ja -suunnitelmaan.

Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	**-4 200**	**-3 580**	**-3 334**	**-5 685**	**-5 350**	**-8 800**	**-11 635**

Yllä olevassa taulukossa on esitetty laajennusinvestoinnit kaava-alueille kokonaisuudessaan ja alla olevassa taulukossa hankkeet toteutusvaiheiden mukaan investointisuunnitelmakaudella

Uudet kaava-alueet ovat uusia alueita, joita kaavoitetaan ja joille toteutetaan kadut, viheralueet, vesihuolto ja muu infra. Näillä alueilla ei ole aikaisemmin ollut asemakaavaa. Olemassa olevilla alueilla on voimassa oleva kaava, jota nyt uusitaan. Mikäli esimerkiksi alueilla on toteutettuna kadut, viheralueet, vesihuolto ja muu infra, tarkoittaa tämä nykyisen kaavan tehostamista ja lisärakentamista verrattain pienin infrainvestoinnein. Laajennusinvestoinneissa on myös 250 000 euron varaus yritystonttien suunnittelua ja toteutusta varten

Katu- ja viheralueet, Investointisuunnitelma vuosille 2023 - 2025

		TA 2023 €	TS 2024 €	TS 2025 €
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet		**- 5 350 000 €**	**- 8 800 000 €**	**- 11 635 000 €**
Nikkilä				
	NG 8 Nikkilän kartano	suunnittelu	maanrakennus	maanrakennus
	NG 8 Radan alitus	suunnittelu	maanrakennus	maanrakennus
	NG 9 Pohjanniitty	viimeistely		
	N 45 B Kuntala	suunnittelu	suunnittelu	suunnittelu
	N 47 Asemansillan korttelit 1012 ja 1032	suunnittelu		maanrakennus
	N 48 Laaksosuontien itäpuoli	suunnittelu	suunnittelu	maanrakennus
	N 49 Korttelin 1015 asemakaavamuutos	maanrak.+viim.		
	N 52 Sipoon Jokilaakson K 5063		suunnittelu	maanrak.+viim.
	N 59 Jokipuiston kulma			suunnittelu
	N 65 Metsärinne	suunnittelu	maanrakennus	maanrak.+viim.
	N 60 Oikopolku	maanrak.+viim.		
Söderkulla				
	B 13 & B 14 Sipoonranta	suunnittelu		
	B 13 Örnvikintien länsiosa + Lilörinkuja	maanrak.+viim.		
	K 8B Etelä-Pähkinälehdon kerrostaloalue	viimeistely		
	E 5 Söderkullan työpaikka-alue 2. vaihe	suunnittelu	suunnittelu	suunnittelu
	M 3 Massbyn Danielsbackan asuinalue	suunnittelu	suunnittelu	suunnittelu
	M 5 Massbyn eteläinen laajennus	suunnittelu	suunnittelu	suunnittelu
	Uuden Porvoontien liikerakennusten kortteli	viimeistely		
	S 17D Söderkullan liikekeskus	suunnittelu	maanrakennus	viimeistely
	S 17C Söderkullan keskustan asemakaavamuutos			suunnittelu
	S 20 Söderkullan kartano	suunnittelu	maanrakennus	maanrakennus
	S 22 Kalkkirannantien liittymän TP-alue		suunnittelu	suunnittelu
	S 24 Sipoonlahden rannan asemakaavamuutos			viimeistely
	S 26 Opintien asemakaavamuutos	suunnittelu	suunnittelu	
	S 27 Söderkullan keskustan eteläosa	suunnittelu	suunnittelu	
	T 6 Taasjärven itäpuoli	suunnittelu	maanrakennus	maanrakennus
	T 8 Kalliomäki		viimeistely	
	T 9 Taasjärvi IV		viimeistely	viimeistely
Talma				
	TM 1 Puu-Talma	maanrakennus	viimeistely	
	TM 6 Talmankaari	suunnittelu	suunnittelu	suunnittelu
	Bastukärr Rekkatie	viimeistely		

Katujen ja puistojen laajennusinvestoinnit niin uusille kuin kaavamuutosalueille on aikataulutettu kaavoituksen valmistumisen ja kiinteistötoimen arvioimien tonttien myyntien perusteella. Mikäli kaavojen hyväksynnän aikatauluissa tai tonttien myyntien kysynnässä tapahtuu muutoksia, muuttaa se kohteiden investointien toteutusaikataulua ja kohteisiin varattuja investointimäärärahoja.

Nikkilä

Suunnittelu

<u>Nikkilän kartano NG8</u>
Huhtikuussa 2022 Nikkilän kartanon keskuksen kaavoitusluonnoksen kehittämistä käsiteltiin kunnanhallituksessa. Kunnanhallitus päätti palauttaa Nikkilän kartanon kaavan valmisteluun seuraavin perustein: •

- tavoitteellinen asukasmäärä n. 2 650 asukasta
- kerrostalojen määrää vähennetään voimakkaasti niin, että 900 kerrostaloasukasta vähenee 600 kerrostaloasukkaaseen (n. 22 % kokonaisasukasmäärästä), pientaloissa asuu 2 050 asukasta (n. 78 % kokonaisasukasmäärästä)
- kaavassa pitää olla mahdollisuus toteuttaa kivijalkaan liiketiloja ja kaupallisia palveluita Nikkilän asukkaille

- osa miniomakotitaloista muutetaan omakotitaloiksi ja lisätään omakotitalojen määrää kerrostalojen tilalle

Jatkosuunnittelun keskeisimmät toimenpiteet ovat Nikkilän kartanon keskuksen alueen katu- ja rakennussuunnittelu ja radan alituksen toteutussuunnittelu. Nikkilän kartanon keskuksen suunnittelu liittyy Kerava–Nikkilä-raideliikenneratkaisun suunnitteluun ja henkilöjunaliikenteen käynnistämiseen. Asemakaava-alueelle on suunniteltu sijoittuvan henkilöjunaliikenteen asema siten, että asema yhdistyy osaksi Kartanon keskuksen uutta asemakaavaa ja nykyistä Nikkilän keskustaa. Vuonna 2023 varaudutaan Nikkilän Kartanon keskuksen (NG8) yhdyskuntatekniikan ja radan alituksen suunnitteluun 900 000 €.

Nikkilän kartanon kaava-alueen NG8 toteuttaminen vaiheistus on jaettu alustavasti kuuteen osaan. Yleissuunnitelmien pohjalta koko kaava-alueen toteutus maksaisi kokonaisuudessaan noin 25,2 milj.€ ja alueen tontin myynnintulot olisivat arviolta noin 32,9 milj. € (palveluhankintavara 2 973 €/hlö). Kustannusarvio sisältää radan alituksen, kokoojakadun ja asuinalueiden katuosuuksien toteuttamisen kustannukset. MAL-alueiden infran toteuttamiseen avustuksella (3 milj. €) alueen palveluhankintavara on n. 4 127 €/hlö.

Nikkilän kartanon keskuksen asemakaava-alue toteutuu suurelta osin 2020-luvulla, mutta sen toteuttaminen jatkuu myös 2030-luvulla. Vaiheistuksella pääosa omakotitonttien ja pientalotonttien tonttivarannosta muodostuu vuosina 2025–2028 ja kerrostalotonttien 2026–2028. Nikkilän kartanon keskuksen arvioitu asuntotuotannon osuus omakotitonttien osalta alkaen vuodesta 2025 noin vuoteen 2036 asti on noin 40 % - 66 % kaikesta Nikkilän omakotitonttituotannosta. Vastaava osuus Nikkilän yhtiömuotoisten pientalotonttien ja kerrostalotonttien tuotannosta on arvioitu olevan noin 50 % - 66 % samalla ajanjaksolla.

Nikkilän kartanon keskuksen asemakaava-alueen toteuttaminen aloitetaan NG 9 Pohjanniityn asemakaava-alueelta jatkuvasta Pohjanmetsäntiestä, mikä mahdollistaa asemakaava-alueen omakoti- ja pientalotonttituotannon käynnistämisen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Alueen poikki kulkeva kokoojakatuyhteys avataan ensimmäiseksi ja myöhemmässä vaiheessa toteutetaan radan alitus.

Aseman katujärjestelyt liityntäpysäköintialueineen ja asemalaitureineen toteutetaan, kun Kerava-Nikkilä-henkilöjunaliikenne käynnistyy, arviolta 2020–2030-luvun vaihteessa.

Nikkilän kartanon alueen radan alitus

Pohjanmetsäntie päättyy asemakaavaluonnoksessa radan alitukseen, mikä yhdistää Nikkilän kartanon keskuksen asemakaava-alueen nykyiseen Nikkilän keskustaan ja parantaa koulujen saavutettavuutta merkittävästi. Alituksen toteuttaminen edistää myös asuinalueen tonttien houkuttelevuutta ja myyntiä sekä monipuolistaa tonttimyyntivarantoa.

Kokoojakatu, radan alitus ja aseman seudun ratkaisut muodostavat yhtenäisen kokonaisuuden ja mahdollistavat alueen sujuvat liikenneyhteydet. Radanalituksen myöhentäminen ei tuota taloudellisia säästöjä kokonaisuuden ollessa nykyinen, mutta vetovoimatekijät syntyvät heti.

Radan alitus turvaa myös radan etelä- ja pohjoispuolen kulkuyhteyden, mikäli Sipoonjoki tulvii tai yhteys on poikki jostain muusta syystä, sekä pienentää Pornaistentien ajoneuvoliikenteen määrää.

Infra-avustus Nikkilän kartanon hankkeisiin

Infra-avustuksen tavoitteena on käynnistää ja aikaistaa uusien asuntoalueiden rakentamista kasvukeskusalueille, joihin kuuluvat kunnat ovat solmineet valtion kanssa maankäytön, asumisen ja liikenteen aiesopimuksen (MAL-sopimus). Avustuksen määrä on enintään 30 % hankkeen hyväksytyistä kustannuksista. (Lähde: Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus)

Nikkilän kartanon hankkeeseen on haettu MAL-alueiden infran toteuttamiseen avustusta, rakentamisaika vuosina 2022–2026. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) on tehnyt ehdollisen ennakkopäätöksen avustukseksi. Alueelle vuoden 2022 määrärahasta on varattu 2 865 000 € ja vuoden 2023 määrärahasta varattu 135 000 €. Avustusta on saatu alueen kokoojakadun ja radan alituksen rakentamiselle. Kokoojakatu rakennetaan pohjoisesta etelään NG9 Pohjanniityn läpi ja sen kustannusarvio on noin 6,5 milj. €. Radan alitus rakennetaan etelästä liittymään asemakaava-alueen läpi kulkevaan kokoojakatuun ja sen kustannusarvio on noin 7,7 milj. €.

ARA tekee vuosittain ennakkopäätösten mukaiset valtionavustuspäätökset, jos valtion talousarviossa osoitetaan tähän valtuus. Avustuspäätöstä on haettava viimeistään 31.10.2022.

Muut Nikkilän suunnitteluhankkeet

Vuosina 2023–2025 suunnitellaan yhdyskuntatekniikkaa kaavoituksen rinnalla myös N 45B Kuntalan, N 47 Asemansillan korttelit 1012 ja 1032. N 65 Metsärinteen katu- ja rakennussuunnittelun on tarkoitus valmistua vuonna 2023.

Tavoitteena on mahdollisimman nopeasti kasvattaa erityisesti omakotitonttien, mutta myös pien- ja kerrostalojen tonttivarantoa Nikkilässä, koska nykyiset tontit on pääosin myyty. Lisäksi tärkeänä tavoitteena on muodostaa kaavavarantoa kunnan strategian mukaisesti, jolloin tonttien myynti ohjaa uusien asemakaava-alueiden toteutusta tonttikysynnän mukaan.

Toteutus
N 65 Metsärinteen asemakaava-alueen toteutuksen on tarkoitus käynnistyä taloussuunnitelmakaudella.

Viimeistely
NG 9 Pohjanniityn omakotialueen katujen maanrakennustöiden viimeistely toteutuu vuonna 2023–2024.

Talma

Suunnittelu
TM 1 Puu-Talman asemakaava-alueen (ent. Laaksotien omakotitontit) suunnittelu on tarkoitus saada loppuun vuonna 2023.

Talman yhdyskuntarakenteen kehittäminen käynnistetään uuden kaavoitusohjelman mukaisesti ensin nykyisen taajamarakenteen kehittämisellä TM 6 Talmankaaren osalta. Talmankaaren suunnittelu jatkuu taloussuunnitelmakaudella.

Talman aluetta suunnitellaan yhtenä kokonaisuutena. TM 2 Talman keskustan eteläosan asemakaavoitus ja siihen liittyvän kunnallistekniikan alustava suunnittelu on käynnistynyt 2018 ja tavoitteena on, että kaava saisi lainvoiman vuonna 2024. Talman asemakaava-alueen TM 2 toteutuksen aloitus on sidottu KeNi-radan investointipäätökseen ja asemakaava-alueen kynnysinvestoinnit käynnistetään vasta valtion KeNi-radan investointipäätöksen teon jälkeen.

Toteutus
Asemakaava-alueen TM 1 Puu-Talman toteutuksen on tarkoitus käynnistyä vuonna 2023.

Söderkulla

Suunnittelu
S 20 Söderkullan kartanon kaava-alueesta kehitetään omakoti- ja pientalopainotteinen alue. Yleissuunnitelmassa infran rakentamisen kustannukset ovat arvioitu olevan n. 1 550 000 € huonojen pohjaolosuhteitten takia ja arvioidut tontinmyyntitulot ovat n. 2 350 000 €. Omakoti- ja pientalopainotteiselle alueelle uusia asukkaita tulee n. 145. Tällöin palveluhankintavara/asukas on n. 5 520 €/asukas. Asemakaava-alueen katu- ja rakennussuunnittelua viedään eteenpäin vuonna 2023 ja vuoden 2024 aikana olisi mahdollista käynnistää alueen rakentaminen.

S 17 C Söderkullan keskustan asemakaavamuutoksen suunnittelun on arvioitu käynnistyvän vuonna 2024. Tarkoituksena on kehittää ja tehostaa Söderkullan keskusta-aluetta. Vuonna 2022 kaavoitusohjelmassa alue on jaettu S 17 C Söderkullan keskustan ja S 17 D Söderkullan liikekeskuksen asemakaava-alueisiin. S 17 D Söderkullan liikekeskuksen asemakaava-alueen suunnittelu ja toteutus on ajoitettu käynnistyvän taloussuunnitelmakaudella. S 17 D Asemakaavamuutoksella on tarkoitus mahdollistaa sekä liikekeskuksen että uuden torin kehittäminen Söderkullaan. Kaavatyötä koskien on tehty kunnan ja maanomistajan kesken kaavoituksen käynnistämissopimus.

Opintien kaava-alue (S 26) on erotettu omaksi kokonaisuudeksi Söderkullan keskustan kaava-alueesta (S17C). Kaavatyössä tutkitaan Opintien alueen asuinrakentamisen ja päiväkotitoiminnan kehittämisen mahdollisuuksia koulutoimintojen alueelta siirtymisen myötä. Alueelle suunnitellaan kerros- ja pientaloasumista, sekä mahdollisuuksien mukaan liiketilojakerrostalojen kivijalkaan. Alueen läpi kulkeva kävelyreitti ja viheryhteys säilytetään. Osana kaavatyötä varaudutaan Amiraalintien parantamiseen Uuden Porvoontien ja Tasbyntien välisellä osuudella. Opintien asemakaavan valmistelu on käynnistynyt 09/2022. Tavoitteena on saada kaavaluonnos nähtäville vuonna 2023. Infran suunnitteluun varataan vuodelle 2023 50 000 euroa. Opintien alueen esirakentamiseksi esitetään Opintien koulukeskuksen alueen osien A+B purkamista ja että sille varataan taloussuunnitelmaan vuoteen 2024 400 000 euroa purkuun ja infran suunnitteluun 150 000 euroa.

B13 & B14 Sipoonrannan kehittämistä on kesällä 2022 kunnanhallituksessa päätetty viedä eteenpäin kilpailullisella neuvottelumenettelyllä, jolla pyritään saamaan kunnan näkökulmasta mahdollisimman kustannustehokas ratkaisu alueen itäosan loppuun toteuttamiseksi. Kilpailullisella neuvottelumenettelyllä pyritään löytämään toteutuskumppani, joka tonttien markkinahintaa vastaan toteuttaa kunnan valvonnan alaisena alueen infran mahdollisimman viimeistellyksi.

E5 Söderkullan työpaikka-alueen 2. vaiheen suunnittelu käynnistyy taloussuunnitelmakaudella. Tavoitteena on kaavoituksen tukena suunnitella ja selvittää alueen infraratkaisujen toteuttamisperiaatteita. Kaavatyön tavoitteena on mahdollistaa liikenteellisesti edullisesti sijoittuvan alueen kehittäminen työpaikkojen sijoittumispaikkana Sipoon yleiskaavan 2025 mukaisesti. Maanomistusoloista johtuen kaava-alue kaavoitetaan ja toteutetaan tarvittaessa vaiheittain, periaatteella, että kunta kaavoittaa ja toteuttaa infraa pääosin vain omistamilleen maille.

M 3 Massbyn Danielsbackan asemakaava-alueen yhdyskuntatekniikan suunnittelun on tarkoitus jatkua vuonna 2023 tiesuunnitelman laatimisella Massbyntien ja Danielsbackantien liittymän ja mäen tasoituksena osalta. Kaava-alueen toteuttaminen ei ole mahdollinen ennen alueelle johtavan tien toteuttamista. Yleissuunnittelun kustannusarvio alueen infran toteuttamisesta on n. 3 300 000 € ja arvioidut tontinmyyntitulot alueelta ovat n. 3 940 000 €. Toteuttamisen kustannuksia kasvattavat Arlan Massbyntielle tarvitsemat korjaustoimenpiteet, kun liikennemäärä alueella kasvaa uuden asuinalueen toteuttamisen myötä. Alueelle asukkaita tulee noin 340, jolloin palveluhankintavara/asukas on n. 1 794 €/asukas. Alue on omakoti- ja pientalopainotteinen. M3 Massbyn Danielsbackan suunnittelu jatkuu taloussuunnitelmakaudella. Asemakaava-alueen kaavataloutta pyritään parantaa suunnittelemalla myös M5 Massbyn eteläisen laajennuksen aluetta samana kokonaisuutena. Jakamalla Massbyntien

edellyttämät kynnysinvestoinnit kummankin asemakaava-alueen toteutukselle, voidaan alueen toteuttamisesta saada kokonaisuutena kannattavampaa.

Taasjärven itäpuoli

Taasjärven itäpuolen kustannusarvioita ja kunnallistekniikan toteutusperusteita täsmennettiin vuonna 2021 alueen uuden viitesuunnitelman mukaiseksi. T6 Taasjärven itäpuolen asemakaavan olisi tarkoitus olla kaavoitusohjelman mukaisesti lainvoimainen vuoden 2022 loppuun mennessä. Vuoden 2022 kesällä asemakaavaehdotus meni uudelleen nähtäville ja mahdollisten lausuntojen ja muistutusten aiheuttamien suunnitelmamuutosten muokkaamisen jälkeen asemakaava etenee katu- ja rakennussuunnitteluun vuonna 2023.

Asemakaava-alue on osa Taasjärven usean asemakaava-alueen kokonaisuutta ja järven itäpuolisen liikenneyhteyden kynnysinvestoinnin toteuttaminen on jo myös aiemmin rakennettujen asemakaava-alueiden näkökulmasta tarpeellinen ja ns. investointivelkaa.

Kunnalla maanomistusta alueella on n. 13 400 k-m2, joista pientalotontteja on 8 550 k-m2 ja omakotitalotontteja on 4 850 k-m2. Infran toteutus alueelle maksaa uudelleen päivitetyn kustannusarvion mukaan n. 5 050 000 €. Toteutuskustannuksia pienennettiin noin miljoona euroa mm. siirtymällä luonnonmukaisempaan, ympäristöön soveltuvaan ns. painanneojien avulla tehtävään hulevesiviemäröintiin. Kunnan tontinmyyntitulot ovat arviolta 1 796 000 € ja asukkaita alueelle tulee n. 540. Tällöin asemakaavan osalta ei jää palveluhankintavaraa, mutta koko Taasjärven aluekokonaisuuden näkökulmasta tarkasteltuna T6 Taasjärven itäpuolen asemakaava-alueen toteuttaminen on tärkeää.

Toteutus

T 9 Taasjärvi IV:n kaava-alueen toteutus käynnistyi vuonna 2021. Yhdyskuntatekniikan toteutus koordinoidaan kaavan valmistumisen kanssa, jotta tontteja päästään myymään vuoden 2022 aikana.

M 3 Massbyn Danielsbackan asuinalueen yhdyskuntatekniikan toteutus ajoittuu pääosin taloussuunnitelmakauden ulkopuolelle; vuosille 2025 ja 2026.

S 20 Söderkullan kartanon yhdyskuntatekniikan toteutus ajoittuu kaavoituksen ja katu- ja rakennussuunnitelmien valmistumisen jälkeen pääosin vuosille 2024–2025.

Uuden Porvoontien liikerakennusten kortteli, Liiketien rakentaminen käynnistyy vuonna 2023. Kadunrakentamisen kustannusarvio on tarkentunut 09/2022 ja hankkeelle esitetään 400 000 euron hankevarausta.

Viimeistely
B 13 Örnvikintien länsiosan ja Lilörinkujan viimeistelytöitä toteutetaan vuonna 2023.
T 9 Taasjärvi IV asemakaava-alueen yhdyskuntatekniikka viimeistellään vuonna 2023.
T 8 Kalliomäen alueen infran viimeistelytyöt on ajoitettu vuosille 2022–2023.
S 24 Sipoonlahden rannan sopimuskaava-alueen ensimmäisen vaiheen viimeistelytöitä toteutetaan vuonna 2025

Väylähankkeet

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Väylähankkeet, olemassa olevat alueet	**-2 250**	**-148**	**-505**	**-600**	**-10**	**-10**	**0**
N50 Nikkilän asemak. Muutos/kiertoliittymä	-750						
Liityntäpysäköinti Nikkilän keskusta	-490						
S17 kaavatiet Söderkulla kesk. Uusi Porvoontie, Lidl	-510	-99					
Kallbäckin kiertoliittymä		-27		-600	-10	-10	
Bastukärr- Kerava kevyen liikenteen väylä	-500	-20	-384				
Sipoonkorven liityntäpysäköintialue		-1	-120				

Väylähankkeet ovat olemassa olevan väylän parantamista, kuten esim. jalankulun ja pyöräilyn väylän lisääminen olemassa olevaan väylään tai liikenteen sujuvuuden parantamista olemassa olevalla pääväylällä. Lisäksi väyläinvestointeihin luetaan liityntäpysäköintipaikkojen toteuttaminen. Väylähankkeiden tarve syntyy pääosin lisääntyvästä väylän käytöstä ja siitä johtuvasta kapasiteetin ja palvelutason noston tarpeesta.

Vuosille 2023–2024 varataan Söderkullantien–Uuden Porvoontien kiertoliittymän viimeistelyihin 10 000 euroa / vuosi. Hanke parantaa työmatka- ja asiointiliikenteen turvallisuutta ja sujuvuutta Söderkullan kuntakeskuksessa

Talousarvio- ja taloussuunnitelmajaksolle ei ajoitu muita väylähankkeita.

Laajennusinvestoinnit, rakennukset

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Laajennusinvestoinnit, rakennukset	**-9 705**	**-10 475**	**-1 683**	**-395**	**-595**	**-550**	**-180**
Nikkilän sydän laajentaminen, vaihe 2, opetustilat	-1 830	-3 695	-1 434	-45	-45		
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen							
Sipoonlahden koulu, laajentaminen ja muutostyöt	-7 600	-6 780	-248	-100			
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen	-1 000						
arvioidut avustukset yhteensä							
Nettoinvestoinnit							
Pikku Sydämen pihan laajentaminen				-50	-100	-300	
Nikkilän varhaiskasvatusratkaisu							-180
Etelä-Sipoon varhaiskasvatusratkaisu, 1-vaihe				-200	-450	-250	
Talman yhtenäiskoulu, 1-vaihe	-275						
Söderkullan toinen sivistyskeskus, vaihe 1							

Nikkilän Sydämen laajentaminen, vaihe 2, takuuaika
Sipoon kunnanvaltuusto on hyväksynyt Nikkilän Sydämen laajentamisen hankesuunnitelman marraskuussa 2016. Rakentaminen aloitettiin vuonna 2019 ja rakennus valmistui huhtikuussa 2021. Nikkilän Sydämen laajennuksen valmistuttua Nikkilän koulutilojen ennustetaan riittävän 2030-luvulle.

Varataan opetustilojen takuuaikaisiin viimeistelytöihin vielä 45 000 euroa vuodelle 2023.

Pikku Sydämen pihan laajentaminen
Pikku Sydämen pihan laajennussuunnittelu on käynnistetty vuonna 2022 ja suunnitelmat valmistuvat vuoden 2023 kevääseen mennessä. Pihan laajennus on mahdollinen toteuttaa kesällä 2023. Pihan laajennus ja muutokset tulevat ajankohtaiseksi, koska viereinen C-rakennus ja sen maanalaiset rakenteet puretaan.

Varataan pihan suunnitteluun ja toteutukseen 100 000 euroa vuodelle 2023. Ja vuodelle 2024 varataan 300 000 euroa.

Nikkilän ja Etelä-Sipoon varhaiskasvatusratkaisut
Sivistysosasto on laatinut Perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja vapaan sivistystyön sekä Varhaiskasvatuksen selvitykset vuonna 2021. Tilojen laajennushankkeet toteutetaan aina sivistystoimen

kanssa tarkemman suunnitelman pohjalta. Asemakaavoituksen, kaavarunkotyön ja yleiskaavoituksen yhteydessä ko. hankkeille tulee osoittaa sijoituspaikat ja tontit.

Varhaiskasvatuksen palvelutarvesuunnitelman (2019) mukaan uudet päiväkodit Etelä-Sipooseen ja Nikkilään tulee olla käytössä 2020-luvun loppupuolella. Keskeistä on, että sivistystoimi laatii käytössään olevien tilojen pohjalta tilankäyttösuunnitelman tilojen riittävyydestä.

Etelä-Sipoon päiväkotien; Västerskogin, Metsärinteen ja Landsängenin, suunnittelutyö käynnistettiin tarve- ja vaihtoehtoselvittelyllä keväällä 2022. Työssä tutkittiin näiden päiväkotien vaihtoehtoisia toteutusratkaisuja. Pitkittyneen sisätilaongelman vuoksi päädyttiin vuokrapaviljonkiratkaisuun Västerskogin ja Metsärinteen osalta. Västerskogin paviljonkipäiväkodin on määrä avata ovensa 08/2023. Landsängenin päiväkodin tilaratkaisujen suunnittelua jatketaan edelleen.

Talousarviovuodella varaudutaan Västerskogin päiväkodin pihan toteuttamiseen. Varaudutaan myös Landsängenin ratkaisujen suunnitteluun ja toteuttamiseen. Vuodelle 2023 varataan 450 000 euroa ja 250 000 euroa vuodelle 2024.

Uudelleeninvestoinnit

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Uudelleeninvestoinnit	**-6 881**	**-3 159**	**-1 313**	**-335**	**-635**	**-800**	**-2 000**
Nikkilän sydämen liikuntasali	-1 370	-2 815	-839	-35	-35		
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen							
arvioidut avustukset yhteensä	225						
Nettoinvestoinnit							
Nikkilän Sydämen päiväkoti, päiväkoti	-3 150	-46					
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen	-180						
Miilin alueen sivistyksen tilaratkaisut (sis. Söderkulla skola	-50	-15	-50		-350	-500	
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen							
Miilin liikuntahalli (Sipoonlahden koulu, vaihe 2)	-50		-68	-20	-250	-250	-2 000
Uusi kuntala (Uudelleeninvestointiosa)	-2 261	-270	-98	-150			
Sipoon pelastusasema, leasing-ratkaisu		-13	-258	-30			
Työterveyshuollon tilojen muutostyöt (uusi)				-100			
Nikkilän uimahalli (uusi)						-50	

<u>Nikkilän Sydämen laajentaminen, vaihe 2, liikuntasali, takuuaika</u>
Hanke "Nikkilän Sydämen laajentaminen, vaihe 2, liikuntasali" käsittää 924 m^2 liikuntasalin ja sen vaatimien oheistilojen kuten pukuhuoneiden ja varastojen rakentamisen. Rakentaminen aloitettiin vuonna 2019, ja rakennus valmistui 04/2021.

Vuodelle 2023 varataan takuuaikaisiin töihin ja muutoksiin 35 000 euroa.

<u>Söderkulla skolan investointi, toteutussuunnittelu</u> kustannusarvio (vuodelta 2021) n. 10,9 milj. euroa. Kustannusarvio sisältää ensikertaisen kalustamisen kustannukset n. 0,95 milj. euroa.

~~Tarveselvitys, jossa määriteltiin koulun sijainti sekä toiminnan laajuus ja sen järjestäminen, valmistui vuonna 2019. Selvityksen pohjalta tehdyssä hankesuunnittelussa Söderkulla skola sijoitettiin Miilin alueelle, Sipoonlahden koulun tontille erillisenä kokonaisuutena Miilin päiväkodin eteläpuolelle. Koulu suunniteltiin kaksisarjaisena kouluna ruotsinkielisille luokille e–6. Hankesuunnitelma hyväksyttiin 24.5.2021 kunnanvaltuustossa ja hanke toteutetaan kunnanhallituksen ja valtuuston antamien määrärahojen mukaisessa aikataulussa. Söderkulla skola jatkaa toimintaansa Sipoonlahden koulun kiinteistössä. Hankkeen suunnittelu ja toteutus vie vähintään neljä vuotta.~~

~~Taloussuunnitelmavuosilla 2024–2025 on varauduttu koulun toteutussuunnittelun aloittamiseen, suunnittelurahavaraus on 150 000 euroa taloussuunnitelmavuotta kohden.~~
<u>Söderkulla skola – hankesuunnitelman tarkistus ja päivitys</u>

Söderkulla skolan hankesuunnitelma tarkistetaan ja päivitetään vastaamaan tulevaisuuden tarpeita. Tavoitteena toimiva, oikean kokoinen ja investoinniltaan edullisempi rakennus ja ratkaisu.

Käynnissä oleva sivistyksen palveluverkkosuunnitelmatyö tuottanee arvokasta tietoa myös liittyen Söderkulla skolaan ja pyydämme työryhmää mahdollisimman yksityiskohtaisesti selvittämään/selvityttämään koulun tulevien vuosien tiedossa oleva oppilasmäärä sekä oppilasmääräennusteet tammikuun (2023) aikana. Luvut toimivat osaltaan pohjana, kun hankesuunnitelma päivitetään, jotta voidaan varmistaa, että tuleva rakennus riittää kattamaan yksisarjaisen – puolitoistasarjaisen koulun tarpeet.

Saatuamme tammikuun aikana valmistuneet raportit oppilasmääristä ja -ennusteista, hankesuunnitelma päivitetään nopealla aikataululla ja päätöksentekijöille esitetään uudet ehdotukset ja niiden kustannusarviot.

Vuonna 2023 varataan 350 000 euroa ja vuoden 2024 aikana 500 000 euroa sivistyksen tilojen suunnitteluun Etelä-Sipoossa, tavoitteena Söderkulla skolan valmistuminen syksyllä 2026. Suunnitteluvaiheessa selvitetään rahoitusmahdollisuuksia sekä mahdollisia synergioita sivistyksen tarpeiden ja Etelä-Sipooseen suunnittelemien muiden hankkeiden kanssa.

<u>Toimenpiteet sivistyksen tilahaasteiden ratkaisemiseksi Etelä-Sipoossa</u>
Vuonna 2023 varataan 350 000 euroa ja vuoden 2024 aikana 500 000 euroa sivistyksen tilojen suunnitteluun Etelä-Sipoossa, tavoitteena Söderkulla skolan valmistuminen syksyllä 2026. Suunnitteluvaiheessa selvitetään rahoitusmahdollisuuksia sekä mahdollisia synergioita sivistyksen Etelä-Sipooseen suunnittelemien muiden hankkeiden kanssa.

<u>Sipoonlahden koulu, vaihe 2. Miilin liikuntahalli, hankesuunnitelma,</u> kustannusarvio noin 10,5 milj. euroa. Kustannusarvio sisältää ensikertaisen kalustamisen kustannukset 0,9 milj. euroa.

Liikuntahalli on suunniteltu toteuttavaksi Sipoonlahden koulun hankesuunnitelman (2016) mukaisesti. Hankesuunnitelmaa ei ole aiemmin hyväksytty liikuntasalin osalta. Liikuntahallista on laadittu oma hankesuunnitelma 2021–2022. Se on valmistunut keväällä 2022 ja on parhaillaan lausuntovaiheessa. Hankkeen toteutusaikataulusta ei ole tehty päätöstä

Noin 1 900 m^2:n kokonaispinta-ala sisältää uuden liikuntasalin, hieman yli 1 000 m^2, sekä puku- ja varastotilojen rakentamisen Miilin alueelle, Sipoonlahden koulun yhteyteen. Söderkulla skolan sijoittuessa Sipoonlahden koulun välittömään läheisyyteen, kummatkin koulut voivat hyödyntää laajennettua liikuntahallia. Hallin pukuhuoneet toimivat koko sivistyskeskusalueen lisäväestönsuojina.

Liikuntahalli mahdollistaa kuntalaisille suuren salinsa ansiosta suuremman lajikirjon ja korvaa vanhan liikuntasalin, jonka tontti purettavan Söderkullan koulukeskuksen alueella käytetään Söderkullan keskustan täydennysrakentamiseen.

Tällä hetkellä Sipoonlahden koulun liikuntatilojen tarpeet voidaan kattaa olemassa olevien ja vuokratilojen avulla. Pelastustoimelta anotaan lykkäyslupaa väestönsuojatilojen toteuttamiselle.

Vuodelle 2023 ja vuodelle 2024 varataan 250 000 euroa suunnittelua sekä vuodelle 2025 2 000 000 euroa investointia varten. Investointi valmis vuonna 2027.

<u>Sipoon pelastusasema</u>, rakennetaan uusi pelastustoimen nykyisiä ja tulevia tilatarpeita palveleva pelastusasema Öljytien varrelle. Uuden pelastusaseman sijaintiin keskeisesti vaikuttavana tekijänä on 10 minuutin toimintavalmiusajan saavuttaminen koko Sipooseen, myös Söderkullaan.

Hankesuunnitelma on päivitetty vuonna 2020. Rakentaminen on käynnissä ja uusi pelastusasema

valmistuu syksyllä 2023. Hankkeen kokonaiskustannukset katetaan urakoiden kilpailuttamisen yhteydessä leasing-rahoituksella, johon myös investointisuunnitelmassa olevat suunnittelukustannukset kuuluvat. Pelastuslaitos maksaa kunnalle vuokraa, joka kattaa tilan käyttö- ja pääomakustannukset. Leasing-rahoituksen kulut ja pelastuslaitokselta saatava vuokra näkyvät kunnan käyttötaloudessa, ei investoinneissa.

Vuoden 2023 menot katetaan leasing-rahoituksella.

Nikkilän uimahalli

Nikkilän uimahallista on tehty tarveanalyysi ja tämän perusteella kunnanhallitus on tehnyt päätöksen uimahallihankkeen koosta, periaatteellisesta sijainnista ja aikataulusta.

Nikkilän uimahallin tontti päätetään vasta tulevien asemakaavojen yhteydessä ja investointi on kunnanhallituksen päätöksen mukaisesti määrä toteuttaa 2020-luvun lopussa. Uimahallin suunnittelu käynnistetään taloussuunnitelmakaudella, vuonna 2024.

Suunnitteluun varataan 50 000 euroa.

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Peruskorjausinvestoinnit	**-3 030**	**-4 798**	**-9 033**	**-4 735**	**-7 630**	**-2 760**	**-2 460**
Liikuntatoimi	**-530**	**-317**	**-1 402**	**-340**	**-1 930**	**-610**	**-110**
Liikuntatoimi/peruskorjaukset ja ylläpito	-100		-70	-100	-110	-110	-110
Taasjärven uimarannan saniteettitilat (uusi)				-5	-100		
Neiti Miilin tien sivistyskeskusalueen liikunnan ja huollon tila	-430		-679	-125	-450		
Nikkilän yleisurheilukentän saneeraus			-44		-1 200		
Avustus					300		
Söderkullan ulkotekojää (uusi)				-50	-50	-500	
Söderkullan urheilukentän peruskorjaus ja maalämpö			-610	-60	-20		
Toimitilat	**-1 850**	**-1 888**	**-1 804**	**-1 600**	**-1 500**	**-1 500**	**-1 500**
Valiokunnan kohdentamat peruskorjauskohteet	-700	-922	-768	-800	-1 200	-1 200	-1 200
Energiatehokkuushankkeet, (valiok. Ohjauksessa)	-150	-105	-194	-300	-300	-300	-300
Peruskorjaukset, kyläkoulut (valiok. Ohjauksessa)	-500	-451	-229				
Peruskorjaukset, päiväkodit ja taajamakoulut (valiok. Ohjauk	-500	-410	-614	-500			
Kohdennetut rakennusten peruskorjaushankkeet	**-50**	**-1 961**	**-4 981**	**-1 885**	**-2 990**	**-50**	**-250**
Cook and Chill keittiö vaihe 2, sis. Uusiutuvan energian käytö	-50	-1 171	-1 716	-250	-200		
Jokipuiston koulun korjaus		-788	-2 972	-130	-50		
Västerskogin päiväkodin saneeraus		-2					
Sibbo Gymnasium			-24	-1 375	-2 040	-50	-50
Topelius Sali (uusi)					-700		
Sininen halli			-269				
Lukkarin koulu							-200
Martinkylän koulun korjaus (uusi)				-130			
Liikenneväylät ja puistot	**-600**	**-632**	**-845**	**-910**	**-1 210**	**-600**	**-600**
Katujen ja puistojen peruskorjaus	-600	-621	-583	-600	-600	-600	-600
Nikkilän keskuspuisto, osallistuva budjetointi			-262	-260			
Söderkullan koirapuisto (uusi)					-90		
Susiympyrä		-11					
Urheilutien saneeraus (uusi)				-50	-520		

Liikunnan peruskorjaukset, liikuntatoimi

Liikunnan peruskorjausinvestoinnit jakautuvat liikunnan nykyisen omaisuuden peruskorjauksen määrärahaan ja erillisiin projekteihin. Peruskorjauksen investointimäärärahalla liikuntatoimi pitää yllä nykyistä liikuntainfraa ja rakennuksia. Ko. hankkeet liikuntatoimi investoi omin voimavaroin ja kohteista päätetään vapaa-ajanjaostossa.

Suuret peruskorjausprojektit jaetaan investointisuunnitelmassa erillisiksi hankkeiksi ja niiden investointi tehdään yhteistyössä Tekniikka- ja ympäristöosaston ja liikuntatoimen kesken siten, että Eekniikka- ja

ympäristöosaston rakennuttaja toimii hankkeen rakennuttajana.

Nykyisen liikuntainfran ja rakennusten pienimuotoiseen peruskorjaukseen varataan 110 000 euroa vuosille 2023–2025.

Erillisiksi hankkeiksi investointisuunnitelmassa on esitetty:

Miilin sivistyskeskusalueen liikunta-alue huoltotiloineen: Hanke on toteutettu pääosin vuosina 2020–2021, ja se palvelee omalta osaltaan myös Sipoonlahden koulun huoltoa. Hanke on esitetty Sipoonlahden koulun laajennuksen ja muutostöiden hankesuunnitelmassa erillisenä hankkeena, kuten myös Sipoonlahden koulun liikuntahallin toteuttaminen.

Liikuntahallin huoltotilojen toteutuksesta on jouduttu jättämään pois urheilupuiston pukuhuoneiden laajennus määrärahojen pienuuden vuoksi. Nykyiset kaksi pukuhuonetta eivät riitä vaan niiden määrä tulee nostaa neljään alueen tehokkaan käytön varmistamiseksi. Pukuhuoneiden luonnossuunnitelma on laadittu, mutta tarkemmat suunnitelmat puuttuvat. Vuonna 2022 päivitetään suunnitelmat ja haetaan tarvittavat luvat toteutukselle.

Vuoden 2023 varaus on yhteensä 450 000 euroa.

Nikkilän urheilukentän peruskorjaus
Nikkilän urheilukentän peruskorjauksen suunnitelmat ovat valmistuneet ja toteutusta esitetään vuodelle 2023. Kustannusarvio tarkentunut 2022 ja hankkeelle varataan 1 200 000 euroa menoina ja 300 000 euroa valtionapuina.

Taasjärven uimarannan saniteettitilat
Taasjärven yleisen uimarannan saniteettitilojen suunnitteluun oli varattu vuodelle 2022 suunnittelumäärärahaa 5 000 euroa ja vuodelle 2023 toteutusmäärärahaa 100 000 euroa.

Söderkullan ulkotekojäärata
Ulkotekojääradan suunnittelun valmistelu aloitetaan syksyllä 2022 yleissuunnittelulla. Suunnitelmassa otetaan kantaa muun muassa tekojääradan sijoitukseen, saavutettavuuteen, pysäköintiin, kokoon, teknisiin reunaehtoihin ja rakennus- sekä ylläpitokustannuksiin, jotta arvioidut määrärahat ovat riittävät.

Suunnittelun lähtökohtana on, että aloitteessa esitetty ulkotekojää (2 200 m^2) palvelisi vapaamuotoisen harrasteliikunnan, erityisesti vapaaluistelun tarpeita Nikkilän jäähallin ollessa seuratoiminnan käytössä. Tekojäästä kerättyä lämpöä hyödynnetään lämmitykseen alueella. Suunnittelussa otetaan huomioon varaus erillisen vapaaluistelualueen rakentamista varten tulevaisuudessa.

Vuodelle 2023 varataan toteutussuunnitteluun 50 000 euroa ja vuodelle 2024 varaus on 500 000 euroa.

Toimitilat, rakennusten peruskorjaus

Rakennusten peruskorjaus perustuu kiinteistöjen kuntoarvioihin, joiden perusteella määritetään kiinteistöjen eri osien peruskorjaus- ja kiireellisyystarve. Tekninen valiokunta priorisoi kiinteistöjen peruskorjaushankkeet kohdentamisperiaatteiden mukaan vuoden aikana hyväksymällä kohteet ja niiden määrärahat.

Toimitilat on toteuttanut kiinteistöjen tehostetun kunnon arvioinnin kaikkien kiinteistöjen osalta. Kuntoarviot on laadittu mm. kyläkoulujen, päiväkotien ja taajamakoulujen osalta. Muiden kiinteistöjen, kuten kulttuuri- ja vapaa-ajan palveluiden ja Sipoon opiston käytössä olevien kiinteistöjen kuntoarviot on laadittu vuoden 2020 aikana.

Valiokunnan priorisoimat hankkeet on jaettu viime vuosina talousarviossa kolmeen kategoriaan: 1) kyläkoulut, 2) taajamakoulut ja päiväkodit ja 3) muut kiinteistöt. Lisäksi teknisen valiokunnan on mahdollisuus osoittaa määrärajoja energiatehokkuushankkeisiin.

Vuonna 2023 ei ole enää erillistä kohdennusta kyläkouluihin, päiväkoteihin tai taajamakouluihin, nelivuotinen erillisrahoitus on tullut päätökseensä. Teknisen valiokunnan kohdentamalla peruskorjausmäärärahalla katetaan jatkossa kaikki kunnan peruskorjaushankkeet.

Valiokunnan kohdentamien peruskorjaushankkeiden määrärahaa ehdotetaan nostettavaksi 1,1 ->1,2 miljoonaan euroon, jotta määrärahalla pystytään paremmin tulevaisuudessa kattamaan myös investointisuunnitelmasta poistuneet kyläkoulujen, päiväkotien ja taajamakoulujen peruskorjausinvestoinnit ja mahdollisimman tehokkaasti ylläpitämään nykyisen kiinteistökannan kuntotasoa

Merkittävimmät rakennusten peruskorjauskohteista on esitetty talousarvossa erillisinä kohdennettuina hankkeina. Kohdennetut hankkeet on esitetty eriteltynä talousarviossa ja muiden hankkeiden määrärahat tekninen valiokunta kohdentaa kohdentamisperiaatteiden mukaan vuoden aikana hyväksymällä kohteet ja niiden määrärahat.

• Peruskorjaushankkeiden kohdentamisperiaatteena on ensisijaisesti kiinteistöjen rakenteellisen ja rakennusfysikaalisen kunnon ylläpitäminen siten, että kiinteistön arvo ja käytettävyys säilyvät.

• Energiatehokkuushankkeiden kohdentamisperusteena käytetään energiansäästöä ja sen kannattavuutta ottaen huomioon nykyisen järjestelmän saneeraustarpeet. Energiatehokkuutta lisäävissä investointihankkeissa käytettäviä toimenpiteitä ovat mm. maalämpö, lämpöpumpputekniikka, tarpeenmukainen ilmanvaihto, vakiovalo- ja led-tekniikka, aurinkosähkö jne.

Teknisen valiokunnan kohdentamat rakennusten peruskorjaushankkeet

Kiinteistöjen saneeraukseen on varattu vuonna 2023 1,2 milj. euroa ja vuosille 2024–2025 1,2 milj. euroa. Tekninen valiokunta kohdentaa määrärahoja peruskorjaushankkeisiin em. kohdentamisperiaatteiden mukaisesti. Valmistelu tehdään toimitilojen ja käyttäjien yhteystyönä. Kohteet, joihin on osoitettu erillismääräraha eivät kuulu priorisoitaviin kohteisiin.

Energiatehokkuushankkeet, joiden tarkoituksena on energiatehokkuuden parantaminen esimerkiksi lämmityskuluja laskemalla. Lähtökohtana on, että hankkeiden investointien takaisinmaksuaika on 12–15 vuotta, jolloin hankkeiden investoinnit ovat kunnalle myös taloudellisesti kannattavia. Kohteet energiatehokkuuden parantamiseksi valitsee tekninen valiokunta. Nykyisen kiinteistökannan lisäksi kaikki uudet ja peruskorjauskohteet toteutetaan elinkaarikustannukset ja kannattavuus huomioon ottaen energiatehokkaiksi. Vuodelle 2023 ja sitä seuraaville vuosille 2024–2025 varataan 0,3 milj. euroa/vuosi.

Kohdennetut hankkeet

Sibbo gymnasium
Vuonna 1987 valmistunut Sibbo gymnasium on palvellut useampaa abiturienttisukupolvea Sipoossa. Rakennukselle ei ole aiemmin tehty peruskorjausta. Rakennukselle tehdyt tutkimukset osoittivat, että pelkät kunnossapitokorjaukset eivät ole rakennukselle enää riittävät. Muun muassa kiinteistön talotekniikan uudistaminen ja rappauksen korjaukset ovat välttämättömiä.

Tehtävä peruskorjaus jatkaa rakennuksen käyttöikää ainakin seuraavat kaksikymmentä vuotta.

Peruskorjauksen yhteydessä pyritään mahdollisimman pitkälle huomioimaan myös koulutoiminnassa tapahtuneet muutokset. Sibbo gymnasiumin peruskorjaushankkeen suunnitelmat ovat valmistuneen vuonna 2021, hanke kilpailutettiin keväällä 2022 ja urakka käynnistyi 08/2022.

Peruskorjauksen loppuun saattamiseen varataan vuodelle 2023 2,040 milj. euroa ja taloussuunnitelmavuosille 2024–2025 50 000 euroa / vuosi takuuajalle muutoksiin ja viimeistelyyn.

Cook & Chill -keittiöt, vaihe 2

Keväällä 2015 laadittiin selvitys vaihtoehtoisista keittiöjärjestelyistä. Selvityksessä päädyttiin sekä laadullisista että taloudellisista syistä Cook & Chill -ruoantuotantotapaan. Selvityksessä esitettiin, että myös Keski- ja Pohjois-Sipoossa siirrytään jakelukeittiömallista Cook & Chill -lämmityskeittiöihin, vaiheessa 2. Pohjois-Sipoossa toteutetuissa koulu- ja päiväkoti-investoinneissa Cook & Chill -ruoanjakelu on otettu huomioon jo investointien suunnitteluissa ja toteutuksissa. Nykyinen Nikkilän koulukeskuksen keittiö on peruskorjauksen tarpeessa ja myös Pohjois-Sipoon ruoanjakelussa siirrytään Cook & Chill -tuotantotapaan.
Vuodelle 2023 hankkeelle viimeistelyihin 200 000 euron määräraha. Vuonna 2023 toteutetaan lämmönjakohuone, joka sisältyy näihin varauksiin.

Jokipuiston koulun peruskorjaus

Jokipuiston koulun kuntokartoitus tehtiin vuonna 2018 ja koulun kellarin kuivatus on uusittu vuoden 2019 aikana. Tarkemmat kuntotutkimukset aloitettiin syksyllä 2018 ja saatiin valmiiksi syksyllä 2019. Koulun peruskorjauksen suunnittelu aloitettiin keväällä 2019 ja se valmistui marraskuussa 2019. Jokipuiston koulun peruskorjausurakka saatiin päätökseen vuoden 2021 lopussa. Kevään ja kesän 2022 on tehty viimeistelykorjauksia ja koulun piha on kunnostettu sekä varustettu uusilla leikkivälineillä. Jokipuiston koulu avasi ovet oppilaille 08/2022.

Varataan vuodelle 2023 50 000 euroa takuuajalla tehtäviin töihin.

Lukkarin koulu

Vuonna 1987 valmistunut ja vuosina 2001 sekä 2012 laajennettu koulurakennus sijaitsee strategisesti hyvällä paikalla lähitulevaisuudessa kasvavan Nikkilän kartanon keskuksen alueen suhteen. Lisäksi rakennuksessa toimii toinen kunnan Cook & Chill -keskuskeittiöistä. Koulun peruskorjauksella varmistetaan koulun toimintakyky pitkälle 2030-luvulle.

Taloussuunnitelmassa varaudutaan koulun saneeraukseen suunnitteluun.

Vuodelle 2025 varataan suunnittelurahaa 200 000 euroa. Saneerauksen laajuus ja kustannukset tarkentuvat suunnittelun yhteydessä.

Mårtensby skola

Kunnanhallituksen kokouksessa 6.6.2022 päätettiin, että kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut kartoittavat Mårtensby skolan vuokraamisesta mahdollisesti kiinnostuneita toimijoita tavoitteena solmia pitkäaikainen vuokrasopimus kunnan ulkopuolisen tahon kanssa yllä mainittujen periaatteiden mukaisesti. Kartoitus tulee toteuttaa kevääseen 2023 mennessä.

Kartoituksen tulosten perusteella arvioidaan tarvittavat muutos- ja korjaustarpeet ja budjetoidaan sen jälkeen.

Liikenneväylät ja puistot

Peruskorjausinvestointeina tarkastelujaksolla toteutetaan huonokuntoisimpien katujen perusparannuksia Nikkilän ja Söderkullan alueilla sekä päällystetään sorapintaisia katuja. Liikenneväylien ja puistojen kohdentamisperiaatteena on pääsääntöisesti katujen ja puistojen kunto.

Katujen ja puistojen peruskorjaukseen varataan 0,6 milj. euroa vuosille 2023–2025. Valiokunta valitsee kriteerin perusteella kohteet. Uudelleenasfaltointi sisältyy määrärahaan.

Urheilutien saneeraus toteutukseen 520 000 euroa vuodelle 2023.

Nikkilän keskuspuiston suunnittelun osallistuva budjetointi ja toteutus 45 C:
Nikkilän keskuspuiston yleissuunnittelu on toteutettu osallistuvan budjetoinnin menetelmällä. Keskuspuiston yleissuunnitelma jakautuu neljään erilliseen osaan. Suunnitellusta puistosta on toteutettu ensimmäinen osa vuonna 2021.

Toinen osa, Enterin ja kirjaston välinen alue toteutetaan, kun Topeliussalin peruskorjaus valmistuu. Loput puiston toteutuksesta siirretään taloussuunnitelman jälkeiselle ajanjaksolle.

Muut investoinnit

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Muut investoinnit	**-880**	**-80**	**-114**	**-1 310**	**-1 255**	**-950**	**-200**
HSL:n julkisen liikenteen investoinnit	-100	-80	-49	-50	-50	-50	-50
Ely:n kanssa tehtävät liikenneinvestoinnit	**-760**		**-43**	**-760**	**-905**	**-900**	**-150**
Nikkilä-Nikinmäki kevytliikenneväylä	-760						
Brobölentien ja Öljytien risteys			-39	-500	-315	-800	-100
Nikkilä-Söderkulla kevytliikenneväylä			-4	-200	-100	-100	-50
Söderkullantien ja Hansas-talon risteyksen valaistus					-10		
Liikenneturvallisuussuunnitelma - ELY:n ja Pornaisten kanssa yhteistyössä (uusi)				-20	0		
Mt170 jalankulku- ja pyöräilyväylä välillä Box-Kulloo sekä mt 170/mt 148 liittymän parantaminen				-40	-30		
Mt140 jkpp parantaminen välillä Kyytitie-mt 152, Vantaa ja Sipoo (uusi)					-250		
Brobölen pato (uusi)				-250	-200		
Hitän uimaranta	-20		-22				
Sähköautojen latausverkon rakentaminen kunnan kiint. (uusi)					-50		
Nikkilän kouluk. C-rak. purku				-250	-250		

HSL:n julkisen liikenteen investoinnit
HSL:n julkisen liikenteen investointeihin on varattu vuosittain 50 000 euroa.

Nikkilä–Söderkulla jalankulku- ja pyöräilyväylä
Nikkilä–Söderkulla jalankulku- ja pyöräilyväylän suunnittelua jatketaan ELY-keskuksen ja Sipoon kunnan yhteistyönä.

Hankkeen edistämiseksi varataan vuodelle 2023 tiesuunnitelman laatimiseksi 100 000 euroa.

Brobölentien ja Öljytien risteys
Risteyksen liikenneturvallisuuden parantamiseksi on käynnistetty vuonna 2021 ELY:n ja kunnan yhteistyönä tiesuunnitelman laatiminen.

Hankkeen edistämiseksi varataan vuodelle 2023 tiesuunnitelman toteuttamiseksi 315 000 euroa.

Mt 170 jalankulku- ja pyöräilyväylä välillä Box–Kulloo sekä mt 170/mt 148 liittymän parantaminen
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus), Porvoon kaupunki ja Sipoon kunta ovat aloittaneet tiesuunnitelman laatimisen tarpeellisine tutkimuksineen.

Hankkeessa parannetaan liikenneturvallisuutta rakentamalla jalankulku- ja pyöräilyväylä maantielle 170 (Uusi Porvoontie) välillä Box–Kulloo sekä maantielle 148 (Öljytie) Kulloossa. Lisäksi hankkeessa parannetaan maantien 170 ja maantien 148 liittymää.

Hankkeelle varataan suunnittelurahaa 30 000 euroa vuodelle 2023.

Mt 140 jk/pp parantaminen välillä Kyytitie–mt 152, Vantaa ja Sipoo
Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus on käynnistänyt suunnittelutoimeksiannon Mt 140 jk/pp parantamisen välillä Kyytitie–mt 152, hankkeessa ovat mukana Vantaa ja Sipoo.

ELY-keskus on esittänyt syyskuussa 2022 hankkeen toteuttamista vuoden 2023 aikana ja Sipoon osuus hankkeesta on 250 000 euroa.

Brobölen pato
Hankkeessa on tavoitteena vaelluskalojen liikkuvuuden turvaaminen ja tulvasuojelun parantaminen. Brobölen patoalueen kunnostustyön suunnittelu on käynnissä. Hankkeen budjettia tarkennetaan, kun suunnitelmat saadaan valmiiksi ja hyväksyttyä.

Varataan 200 000 euroa. ELY-keskus on myöntänyt hankkeelle avustusta, myös WWF tukee hanketta.

Nikkilän koulukeskuksen C-rakennuksen purku
Vuonna 1972 rakennettu vanhan koulukeskuksen ruoka- ja liikuntasalin sisältämä huonokuntoinen rakennus, jonka toiminnot ovat siirtyneet Nikkilän sydämen laajennuksen sekä Wessman-talon Cook and Chill -keittiön ja ruokalan valmistuttua toisaalle. Rakennuksessa vielä toimiva lämmönjakokeskus on tarkoitus modernisoida vastaamaan alueen tarvetta ja siirtää toisaalle.

Rakennus on huonokuntoinen, paljon energiaa kuluttava ja lisäksi rakennus sijaitsee päiväkoti Pikku Sydämen, Nikkilän Sydämen, Sipoon opiston B-rakennuksen ja Enterin välissä. Kun rakennus on purettu mahdollistuvat paremmat kampusalueen piha- ja liikkumisjärjestelyt.

Varataan vuodelle 2023 250 000 euroa.

Yhteenvetotaulukko investoinneista

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	**-4 200**	**-3 580**	**-3 334**	**-5 685**	**-5 350**	**-8 800**	**-11 635**

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Väylähankkeet, olemassa olevat alueet	**-2 250**	**-148**	**-505**	**-600**	**-10**	**-10**	**0**
N50 Nikkilän asemak. Muutos/kiertoliittymä	-750						
Liityntäpysäköinti Nikkilän keskusta	-490						
S17 kaavatiet Söderkulla kesk. Uusi Porvoontie, Lidl	-510	-99					
Kallbäckin kiertoliittymä		-27		-600	-10	-10	
Bastukärr- Kerava kevyen liikenteen väylä	-500	-20	-384				
Sipoonkorven liityntäpysäköintialue		-1	-120				

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Hankkeen kust.
Laajennusinvestoinnit, rakennukset	**-9 705**	**-10 475**	**-1 683**	**-395**	**-595**	**-550**	**-180**	
Nikkilän sydän laajentaminen, vaihe 2, opetustilat	-1 830	-3 695	-1 434	-45	-45			-7 940
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen								-470
Sipoonlahden koulu, laajentaminen ja muutostyöt	-7 600	-6 780	-248	-100				-29 015
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen	-1 000							-1 950
arvioidut avustukset yhteensä								17
Nettoinvestoinnit								-28 998
Pikku Sydämen pihan laajentaminen				-50	-100	-300		-330
Nikkilän varhaiskasvatusratkaisu							-180	-6 030
Etelä-Sipoon varhaiskasvatusratkaisu, 1-vaihe				-200	-450	-250		-450
Talman yhtenäiskoulu, 1-vaihe	-275							
Söderkullan toinen sivistyskeskus, vaihe 1								

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025	Hankkeen kust.
Uudelleeninvestoinnit	**-6 881**	**-3 159**	**-1 313**	**-335**	**-635**	**-800**	**-2 000**	
Nikkilän sydämen liikuntasali	-1 370	-2 815	-839	-35	-35			-5 660
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen								-75
arvioidut avustukset yhteensä	225							750
Nettoinvestoinnit								-4 910
Nikkilän Sydämen päiväkoti, päiväkoti	-3 150	-46						-6 020
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen	-180							-180
Miilin alueen sivistyksen tilaratkaisut (sis. Söderkulla skola	-50	-15	-50		-350	-500		-11 060
josta kulut ensikertalaiseen kalustamiseen								-950
Miilin liikuntahalli (Sipoonlahden koulu, vaihe 2)	-50		-68	-20	-250	-250	-2 000	-7 000
Uusi kuntala (Uudelleeninvestointiosa)	-2 261	-270	-98	-150				-2 831
Sipoon pelastusasema, leasing-ratkaisu		-13	-258	-30				-4 500
Työterveyshuollon tilojen muutostyöt (uusi)				-100				-100
Nikkilän uimahalli (uusi)						-50		

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Peruskorjausinvestoinnit	**-3 030**	**-4 798**	**-9 033**	**-4 735**	**-7 630**	**-2 760**	**-2 460**
Liikuntatoimi	**-530**	**-317**	**-1 402**	**-340**	**-1 930**	**-610**	**-110**
Liikuntatoimi/peruskorjaukset ja ylläpito	-100		-70	-100	-110	-110	-110
Taasjärven uimarannan saniteettitilat (uusi)				-5	-100		
Neiti Miilin tien sivistyskeskusalueen liikunnan ja huollon tila	-430		-679	-125	-450		
Nikkilän yleisurheilukentän saneeraus			-44		-1 200		
Avustus					300		
Söderkullan ulkotekojää (uusi)				-50	-50	-500	
Söderkullan urheilukentän peruskorjaus ja maalämpö			-610	-60	-20		
Toimitilat	**-1 850**	**-1 888**	**-1 804**	**-1 600**	**-1 500**	**-1 500**	**-1 500**
Valiokunnan kohdentamat peruskorjauskohteet	-700	-922	-768	-800	-1 200	-1 200	-1 200
Energiatehokkuushankkeet, (valiok. Ohjauksessa)	-150	-105	-194	-300	-300	-300	-300
Peruskorjaukset, kyläkoulut (valiok. Ohjauksessa)	-500	-451	-229				
Peruskorjaukset, päiväkodit ja taajamakoulut (valiok. Ohjauk	-500	-410	-614	-500			
Kohdennetut rakennusten peruskorjaushankkeet	**-50**	**-1 961**	**-4 981**	**-1 885**	**-2 990**	**-50**	**-250**
Cook and Chill keittiö vaihe 2, sis. Uusiutuvan energian käytö	-50	-1 171	-1 716	-250	-200		
Jokipuiston koulun korjaus		-788	-2 972	-130	-50		
Västerskogin päiväkodin saneeraus		-2					
Sibbo Gymnasium			-24	-1 375	-2 040	-50	-50
Topelius Sali (uusi)					-700		
Sininen halli			-269				
Lukkarin koulu							-200
Martinkylän koulun korjaus (uusi)				-130			
Liikenneväylät ja puistot	**-600**	**-632**	**-845**	**-910**	**-1 210**	**-600**	**-600**
Katujen ja puistojen peruskorjaus	-600	-621	-583	-600	-600	-600	-600
Nikkilän keskuspuisto, osallistuva budjetointi			-262	-260			
Söderkullan koirapuisto (uusi)					-90		
Susiympyrä		-11					
Urheilutien saneeraus (uusi)				-50	-520		

	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Muut investoinnit	**-880**	**-80**	**-114**	**-1 310**	**-1 255**	**-950**	**-200**
HSL:n julkisen liikenteen investoinnit	-100	-80	-49	-50	-50	-50	-50
Ely:n kanssa tehtävät liikenneinvestoinnit	**-760**		**-43**	**-760**	**-905**	**-900**	**-150**
Nikkilä-Nikinmäki kevytliikenneväylä	-760						
Brobölentien ja Öljytien risteys			-39	-500	-315	-800	-100
Nikkilä-Söderkulla kevytliikenneväylä			-4	-200	-100	-100	-50
Söderkullantien ja Hansas-talon risteyksen valaistus					-10		
Liikenneturvallisuussuunnitelma - ELY:n ja Pornaisten kanssa yhteistyössä (uusi)				-20	0		
Mt170 jalankulku- ja pyöräilyväylä välillä Box-Kulloo sekä mt 170/mt 148 liittymän parantaminen				-40	-30		
Mt140 jkpp parantaminen välillä Kyytitie-mt 152, Vantaa ja Sipoo (uusi)					-250		
Brobölen pato (uusi)				-250	-200		
Hitän uimaranta	-20		-22				
Sähköautojen latausverkon rakentaminen kunnan kiint. (uusi)					-50		
Nikkilän kouluk. C-rak. purku				-250	-250		

6.1.2 Investoinnit, muut osastot

Maa-alueiden ostot ja myynnit

1 000 €	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Tuotot	5 000	5 459	5 970	6 300	5 460	6 000	6 000
Kulut	-2 220	-1 039	-2 500	-3 770	-2 500	-2 500	-2 500
Netto	**2 781**	**4 420**	**3 470**	**2 530**	**2 960**	**3 500**	**3 500**

Suunnitelmakaudella maanhankinta keskittyy Nikkilän, Söderkullan ja Talman taajamiin strategisesti tärkeille alueille sekä yleiskaavan mukaisille työpaikka-alueille. Asuntotontteja myydään Pohjanniityn, Taasjärven, Puu-Talman, Jokilaakson, Pähkinälehdon ja Kalliomäen alueilta. Lisäksi uusia asuntotontteja saatetaan myyntiin uusilta asemakaava-alueilta sitä mukaa, kun alueet valmistuvat ja tontit ovat luovutettavissa. Yritystontteja luovutetaan kaikilta yritysalueilta.

Irtain omaisuus

1 000 €	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kunnanhallitus	-295	-868	0	-520	-635	-635	-635
Kunnanhallitus, kuituverkon rakentaminen käytetään jos saadaan laajakaistatukea Liikenne- ja viestintävirastolta				-100			
Sosiaali- ja teveysvaliokunta	0	0	0	-200			
Sivistysvaliokunta	-139	-71	-284	-450	-500	-300	-300
Tekninen valiokunta	-19	-22	-59	-100	-100	-100	-100
Netto	**-453**	**-961**	**-343**	**-1 370**	**-1 235**	**-1 035**	**-1 035**

Taloussuunnitelmassa varaudutaan 800 000 euron määrärahalla uimahallin pääomaan vuonna 2025.

Osakkeet ja osuudet

1 000 €	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Kunnanhallitus	0	0	-599	-80	-197	-80	-880
Sosiaali- ja teveysvaliokunta	0	0	0	0			
Sivistysvaliokunta	0	790	0	0			
Netto	**0**	**790**	**-599**	**-80**	**-197**	**-80**	**-880**

6.2 Sipoon Veden investoinnit

SIPOON VEDEN INVESTOINNIT	TA 2022	TA 2023	TS2024	2025
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	-2890	-3475	-3 410	**-3 375**
Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto	-2700	-400	0	**0**
Laajennusinvestoinnit, harvaan asutut alueet	-500	-500	-500	-500
Peruskorjausinvestoinnit	-700	-700	-700	**-700**
Muut investoinnit	0	0	0	**0**
Bruttoinvestoinnit yhteensä, infra ja rakennukset	**-6 790**	**-5 075**	**-4 610**	**-4 575**

Kaava-alueiden laajennusinvestoinnit ovat uusia alueita, joita kaavoitetaan ja joille toteutetaan vesihuolto, kadut, viheralueet ja muu infra. Näillä alueilla ei ole aikaisemmin ollut asemakaavaa. Samaan investointijakeeseen kuuluvat olemassa olevat kaava-alueet, jotka on kaavoitettu jo aiemmin ja joissa kaavaa nyt uusitaan. Kun esim. puistometsät kaavoitetaan asuinalueiksi, muistuttaa toteutus uusien alueiden toteutusta. Mikäli alueilla on toteutettuna kadut, viheralueet, vesihuolto ja muu infra, tarkoittaa tämä nykyisen kaavan tehostamista ja lisärakentamista verrattain pienin infrainvestoinnein.

Runkoverkoston laajennusinvestoinneilla lisätään joko viemärin tai vesijohdon kapasiteettia tai turvataan ja parannetaan toimintavarmuutta.

Peruskorjausinvestointi on korjaustoimenpide, jolla palautetaan olemassa oleva omaisuus enintään alkuperäiseen kuntoon, ja joka perustuu kuntotutkimusten perusteella tehtyyn priorisointiin investointijärjestykseksi.

Harvaan asutut alueet ovat vesihuollon kehittämissuunnitelmaan pohjautuvia investointeja, joilla laajennetaan asemakaava-alueiden ulkopuolella olevaa vesihuoltoverkostoa kyliin. Samalla määrärahalla vesihuoltolaitos laajentaa verkostoaan erillisten hakemusten ja johtokunnan päätösten perusteella vesihuollon kehittämissuunnitelman toteuttamisohjelman ulkopuolelle jääneille alueille. Nämä alueet ovat tyypillisesti hyvin pieniä, mutta kustannustehokkaita.

Muissa investoinneissa on käsitelty investointitarpeet, jotka syntyvät kolmannen osapuolen vaatimuksesta (esim. ELY-keskus) tai jotka tehdään paikallisen synergiaedun hyödyntämiseksi taikka toiminnan kehittämiseksi.

Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet

	TS 2022	TS 2023	2024	2025
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	**-2 890**	**-3 475**	**-3 410**	**-3 375**
Nikkilä				
NG 5 Kartanonrinne				
NG 8 Nikkilän kartano-kokoojayhteys	-250	-600	-800	-1 200
NG 8 Radan alitus		-100	-100	
NG 8 Nikkilän kartano Osa I			-200	.200
NG 8 Nikkilän kartano Osa II			-100	-250
NG 8 Nikkilän kartano Osa III				-150
NG 8 Nikkilän kartano Osa IV				
NG 8 Nikkilän kartano Osa V				
NG 8 Nikkilän kartano Osa VI				
NG 8 Nikkilän kartano Osa VII				
NG 9 Pohjanniitty	-100			
N 39 Nikkilän pelastusasema	-150			
N 45 B Kuntala		-100	-150	-100
N 47 Asemansillan korttelit 1012 ja 1032		-50		-250
N 48 Laaksosuontien itäpuoli		-30	-60	-300
N 49 Korttelin 1015 asemakaavamuutos	-250	-300		
N 51 Nikkilän kauppakortteli				
N 52 Sipoon Jokilaakson K 5036			-50	-100
N 65 Metsärinne	-100	-500	-500	
N 60 Oikopolku	-130			
Söderkulla				
BOX 2 Boxin työpaikka-alue	-100			
BOX 3 Boxin työpaikka-alueen laajennus				
B 17 Majvik	-300	-50		
K 8B Taraportin työpaikka-alue	-100			
K 8B Etelä-Pähkinälehdon kerrostaloalue	-200			
E 5 Söderkullan työpaikka-alue 2. vaihe	-40	-50	-100	-50
M 3 Massbyn Danielsbackan asuinalue		-50	-50	-50
M5 Massbyn eteläinen laajennus (uusi)	-40	-50	-50	-50
Uuden Porvoontien liikerakennusten kortteli	-50	-150		
S 17 D Söderkullan liikekeskus		-75	-250	
S 17C Söderkullan keskustan asemakaavamuutos				-100
S 20 Söderkullan kartano	-100	-500	-500	-100
S 22 Kalkkirannantien liittymän TP-alue			-50	-100
S 24 Sipoonlahden rannan asemakaavamuutos				-75
S 26 Opintien asemakaavamuutos	-50	-200		
S27 Söderkullan keskustan eteläosa		-20	-50	
T6 Taasjärven itäpuoli	-400	-150	-300	-500
T 9 Taasjärvi IV	-350			
Talma				
TM 1 Puu-Talma	-50	-400		
TM 6 Talmankaari	-30	-50	-100	
Bastukärr rekkatie	-100	-50		

Sipoon Veden investointiohjelma niin uusille kuin kaavamuutosalueille on aikataulutettu kunnan investointiohjelman mukaiseksi. Mikäli kaavojen hyväksynnän aikatauluissa tai tonttien myyntien menekissä tapahtuu muutoksia, muuttaa se kohteiden investointien toteutusaikataulua ja kohteisiin varattuja investointimäärärahoja.

Nikkilä

Suunnittelu

Nikkilän kartano NG8
Huhtikuussa 2022 Nikkilän kartanon keskuksen kaavoitusluonnoksen kehittämistä käsiteltiin kunnanhallituksessa. Kunnanhallitus päätti palauttaa Nikkilän kartanon kaavan valmisteluun. Jatkosuunnittelun keskeisimmät toimenpiteet ovat Nikkilän kartanon keskuksen alueen katu- ja rakennussuunnittelu ja radan alituksen toteutussuunnittelu. Vuonna 2023 varataan Nikkilän Kartanon keskukselle (NG8) 600 000 €.

Nikkilän kartanon keskuksen asemakaava-alueen toteuttaminen aloitetaan NG 9 Pohjanniityn asemakaava-alueelta jatkuvasta Pohjanmetsäntiestä ja sen alle tulevasta vesihuoltoinfrasta, mikä mahdollistaa asemakaava-alueen omakoti- ja pientalotonttituotannon käynnistämisen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Alueen poikki kulkeva kokoojakatuyhteys avataan ensimmäiseksi ja myöhemmässä vaiheessa toteutetaan radan alitus.

Muut Nikkilän suunnitteluhankkeet
Vuosina 2023–2025 suunnitellaan vesihuoltoa kaavoituksen rinnalla myös N45B Kuntalan, N47 Asemansillan korttelit 1012 ja 1032. N65 Metsärinteen rakennussuunnittelun on tarkoitus valmistua vuonna 2023.

Tavoitteena on mahdollisimman nopeasti kasvattaa erityisesti omakotitonttien, mutta myös pien- ja kerrostalojen tonttivarantoa Nikkilässä, koska nykyiset tontit on pääosin myyty. Lisäksi tärkeänä tavoitteena on muodostaa kaavavarantoa kunnan strategian mukaisesti, jolloin tonttien myynti ohjaa uusien asemakaava-alueiden toteutusta tonttikysynnän mukaan.

Toteutus
N65 Metsärinteen asemakaava-alueen toteutuksen on tarkoitus käynnistyä taloussuunnitelmakaudella.

Talma

Suunnittelu
TM 1 Puu-Talman asemakaava-alueen (ent. Laaksotien omakotitontit) suunnittelu on tarkoitus saada loppuun vuonna 2023.

Talman yhdyskuntarakenteen kehittäminen käynnistetään uuden kaavoitusohjelman mukaisesti ensin nykyisen taajamarakenteen kehittämisellä TM 6 Talmankaaren osalta. Talmankaaren suunnittelu jatkuu taloussuunnitelmakaudella.

Talman aluetta suunnitellaan yhtenä kokonaisuutena. TM 2 Talman keskustan eteläosan asemakaavoitus ja siihen liittyvän kunnallistekniikan alustava suunnittelu on käynnistynyt 2018 ja tavoitteena on, että kaava saisi lainvoiman vuonna 2024. Talman asemakaava-alueen TM 2 toteutuksen aloitus on sidottu KeNi-radan investointipäätökseen ja asemakaava-alueen kynnysinvestoinnit käynnistetään vasta valtion KeNi-radan investointipäätöksen teon jälkeen.

Toteutus
Asemakaava-alueen TM 1 Puu-Talman toteutuksen on tarkoitus käynnistyä vuonna 2023.

Söderkulla

Suunnittelu

S 20 Söderkullan kartanon kaava-alueesta kehitetään omakoti- ja pientalopainotteinen alue. Yleissuunnitelmassa vesihuollon rakentamisen kustannukset ovat arvioitu olevan n. 1 000 000 €. Omakoti- ja pientalopainotteiselle alueelle uusia asukkaita tulee n. 145. Asemakaava-alueen katu- ja rakennussuunnittelua viedään eteenpäin vuonna 2023 ja vuoden 2024 aikana olisi mahdollista käynnistää alueen rakentaminen.

S 17 C Söderkullan keskustan asemakaavamuutoksen suunnittelun on arvioitu käynnistyvän vuonna 2024. Tarkoituksena on kehittää ja tehostaa Söderkullan keskusta-aluetta. Vuonna 2022 kaavoitusohjelmassa alue on jaettu S 17 C Söderkullan keskustan ja S 17 D Söderkullan liikekeskuksen asemakaava-alueisiin. S 17 D Söderkullan liikekeskuksen asemakaava-alueen suunnittelu ja toteutus on ajoitettu käynnistyvän taloussuunnitelmakaudella. S 17 D Asemakaavamuutoksella on tarkoitus mahdollistaa sekä liikekeskuksen että uuden torin kehittäminen Söderkullaan. Kaavatyötä koskien on tehty kunnan ja maanomistajan kesken kaavoituksen käynnistämissopimus.

E5 Söderkullan työpaikka-alueen 2. vaiheen suunnittelu käynnistyy taloussuunnitelmakaudella. Tavoitteena on kaavoituksen tukena suunnitella ja selvittää alueen vesihuoltoratkaisujen toteuttamisperiaatteita. Kaavatyön tavoitteena on mahdollistaa liikenteellisesti edullisesti sijoittuvan alueen kehittäminen työpaikkojen sijoittumispaikkana Sipoon yleiskaavan 2025 mukaisesti. Maanomistusolojen takia kaava-alue kaavoitetaan ja toteutetaan tarvittaessa vaiheittain, periaatteella, että kunta kaavoittaa ja toteuttaa infraa pääosin vain omistamilleen maille.

M 3 Massbyn Danielsbackan asemakaava-alueen yhdyskuntatekniikan suunnittelun on tarkoitus jatkua vuonna 2023. Kaava-alueen toteuttaminen ei ole mahdollinen ennen alueelle johtavan tien toteuttamista. Alue on omakoti- ja pientalopainotteinen. M3 Massbyn Danielsbackan suunnittelu jatkuu taloussuunnitelmakaudella. Asemakaava-alueen kaavataloutta pyritään parantaa suunnittelemalla myös M5 Massbyn eteläisen laajennuksen aluetta samana kokonaisuutena.

Taasjärven itäpuoli

Taasjärven itäpuolen kustannusarvioita ja kunnallistekniikan toteutusperusteita täsmennettiin vuonna 2021 alueen uuden viitesuunnitelman mukaiseksi. T6 Taasjärven itäpuolen asemakaavan olisi tarkoitus olla kaavoitusohjelman mukaisesti lainvoimainen vuoden 2022 loppuun mennessä. Vuoden 2022 kesällä asemakaavaehdotus meni uudelleen nähtäville ja mahdollisten lausuntojen ja muistutusten aiheuttamien suunnitelmamuutosten muokkaamisen jälkeen asemakaava etenee katu- ja rakennussuunnitteluun vuonna 2023. Vesihuoltoinfran toteutus alueelle maksaa n. 1 000 000 €.

Toteutus

M 3 Massbyn Danielsbackan asuinalueen yhdyskuntatekniikan toteutus ajoittuu pääosin taloussuunnitelmakauden ulkopuolelle; vuosille 2025 ja 2026.

S 20 Söderkullan kartanon yhdyskuntatekniikan toteutus ajoittuu kaavoituksen ja katu- ja rakennussuunnitelmien valmistumisen jälkeen pääosin vuosille 2024–2025.

Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto

Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto	-2 700	-400	0	0
Viemärikapasiteetin lisäys Nikkilä - Kerava	-2500	-300		
Viemärikapasiteetin lisäys Box - Mellunmäki	-200	-100		

Viemärikapasiteetin lisäys Nikkilä – Kerava

Siirtoviemärihanke valmistuu pääosin vuoden 2022 aikana. Vuodelle 2023 varataan 300 000 euroa loppupään viimeistelytöiden ja laadunvarmennustöiden osalta.

Viemärikapasiteetin lisäys Massby–Mellunmäki

Vuoden 2020 aikana käynnistettiin yleissuunnittelu koskien viemärikapasiteetin lisäämistä etelä-Sipoon jätevesille. Yleissuunnitelma valmistui vuoden 2021 aikana. Suunnittelua hidastaa Östersundomin alueen kaavoituksen ja tulevaisuuden vesihuoltojärjestelyiden epäselvyys ja aikataulut. Nykyinen runkolinja kulkee pääsääntöisesti Mt 170 myötäisesti Boxista Mellunmäkeen. Taajamien kasvaessa nykyisen siirtoviemärin välityskyky tulee täyteen tulevien vuosien aikana. Suunnitteluun sisältyy noin 15 km linjasuunnittelua sekä useamman suuren pumppaamon suunnittelu. Suunnittelun yksityiskohtiin sekä suunniteltavan alueen laajuuteen vaikuttavat Helsingin seudun ympäristöpalveluiden kanssa tehtävän liiketoimintakaupan yksityiskohdista Östersundomin alueen verkosto-omaisuudesta sekä liiketoiminnasta. Suunnittelulle varataan 100 000 euron määräraha vuodelle 2023.

Peruskorjausinvestoinnit

Peruskorjausinvestoinnit	-700	-700	-700
Peruskorjausinvestoinnit	-700	-700	-700

Vesijohtoverkon sekä jätevesiverkoston ja -pumppaamoiden saneerauksia Sipoon Vesi jatkaa kuntotutkimusten tulosten perusteella. Vesijohtosaneerauksissa keskitytään niihin osuuksiin, joissa on todettu putken kunnosta johtuvia putkirikkoja.

Sipoon Vesi vastaa Viikinmäen jätevedenpuhdistamon laajennusinvestoinneista ja peruskorjausinvestoinneista 1,5 %:n omistusosuutta vastaavalla osuudella. Em. kohteeseen varataan suunnittelukaudella vuosittain 80 000 euroa.

Muut investoinnit

Laajennusinvestoinnit, harvaan asutut alueet	-500	-500	-500
Vesihuollon kehittämissuunnitelman mukaiset alueet ja pienet jakelujohtojen laajennukset	-500	-500	-500

Sipoon Vesi jatkaa harvaan asuttujen alueiden vesihuollon sekä pienten jakelujohtojen laajennusten rakentamista kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelman ja johtokunnan erillisten päätösten mukaisesti. Nikkilä–Söderkulla välin kevyenliikenteenväylän hankkeeseen varataan pieni määräraha mahdollisten synergiaetujen hyödyntämiseksi.

7 RAHOITUSOSA

Rahoitusosassa esitetään toiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirrat vähennyslaskukaavan muodossa. Toiminnan ja investointien rahavirta esitetään välisummana. Ylijäämäinen välisumma osoittaa investointien rahoituksen toteutuvan kokonaan tulorahoituksella, investointien rahoitusosuuksilla ja omaisuuden myynnillä. Negatiivinen välisumma kertoo määrän, joka on rahoitettava pääomarahoituksella. Toiminnan ja investointien sekä rahoituksen rahavirran yhteenlaskettu määrä osoittaa budjetoitujen rahavirtojen kokonaisvaikutuksen kunnan maksuvalmiuteen.

Talousarviovuonna 2023 toiminnan ja investointien rahavirta (sis. Sipoon Vesi) on 8,4 milj. euroa negatiivinen. Lainanlyhennykset pitkäaikaisista lainoista ovat 15 milj. euroa. Investointien ja lainanlyhennysten rahoittamiseksi on vuodelle 2023 budjetoitu pitkäaikaisten lainojen lisäystä 20 milj. euroa. Kunnan lainakannan arvioidaan olevan 122 milj. euroa vuoden 2023 lopussa ja 146 milj. euroa vuoden 2025 lopussa. Suunnitelmakauden 2023–2025 aikana lainoja lyhennetään 52 milj. euroa ja uusia lainoja nostetaan 81 milj. euroa.

7.1 Rahoituslaskelma, Sipoon kunta

RAHOITUSLASKELMA	TP 2020	TP 2021	ENN 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
ulk.erät						
Toiminnan rahavirta						
Vuosikate	14 176	16 152	15 359	14 305	9 478	8 560
Tulorahoituksen korjauserät	-5 274	-5 897	-10 000	-4 915	-5 400	-5 400
Tulorahoitus yhteensä	8 902	10 255	5 359	9 390	4 078	3 160
Investointien rahavirta						
Investointimenot	-24 277	-19 292	-18 280	-19 407	-17 485	-20 890
Rahoitusosuudet investointimenoihin	455	23	0	0		
luovutustulot	6 294	6 508	11 000	5 460	6 000	6 000
Investoinnit netto	-17 529	-12 761	-7 280	-13 947	-11 485	-14 890
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 627	-2 506	-1 921	-4 557	-7 407	-11 730
Rahoituksen rahavirta						
Antolainasaamisten lisäykset	-1					
Antolainasaamisten vähennykset	0	1				
Antolainauksen muutokset	-1	1	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	33 000	32 900	13 550	15 000	23 500	31 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-9 356	-11 076	-13 498	-14 720	-16 045	-18 770
Nykyiset lainat		-11 076	-13 498	-12 875	-12 275	-12 275
Uudet lainat vuodesta 2023				-1 845	-3 770	-6 495
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-20 000		-15 000			
Lainakannan muutokset	3 644	21 825	-14 948	280	7 455	12 230
Muut maksuvalmiuden muutokset	-1 905	-2 614				
Rahoituksen rahavirta	1 739	19 211	-14 948	280	7 455	12 230
Rahavarojen muutos	-6 888	16 705	-16 869	-4 277	48	500
Rahavarat 31.12.	5 916	22 621	5 751	1 474	1 522	2 022
Lainakanta	109 400	131 199	116 251	116 531	123 986	136 216

7.2 Rahoituslaskelma, Sipoon kunta ja Sipoon Vesi

RAHOITUSLASKELMA	TP 2021	ENN 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	18 455	17 759	15 918	11 095	10 227
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserät	-5 897	-10 000	-4 915	-5 400	-5 400
Tulorahoitus yhteensä	12 558	7 759	11 003	5 695	4 827
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-21 584	-21 850	-24 482	-22 095	-25 465
Rahoitusosuudet investointimenoihin	23				
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	6 508	11 000	5 460	6 000	6 000
Investoinnit netto	-15 053	-10 850	-19 022	-16 095	-19 465
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 495	-3 091	-8 019	-10 400	-14 638
Rahoituksen rahavirta					
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0	0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	32 900	13 550	20 000	27 000	33 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11 076	-13 498	-14 970	-16 720	-19 745
Nykyiset lainat	-11 076	-13 498	-12 875	-12 275	-12 275
Uudet lainat vuodesta 2023			-2 095	-4 445	-7 470
Lyhytaikaisten lainojen muutos		-14 000	0		
Lainakannan muutokset	10 748	-13 948	5 030	10 280	13 755
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 625				
Rahoituksen rahavirta	8 123	-13 948	5 030	10 280	13 755
Rahavarojen muutos	5 628	-17 039	-2 989	-120	-883
Rahavarat 31.12.	22 621	5 582	2 593	2 473	1 591
Lainakanta	**131 199**	**117 251**	**122 281**	**132 561**	**146 316**
Investointimenojen tulorah.%	**86**	**81**	**65,0**	**50,2**	**40,2**

7.3 Kunnan lainakanta ja lainakanta/asukas

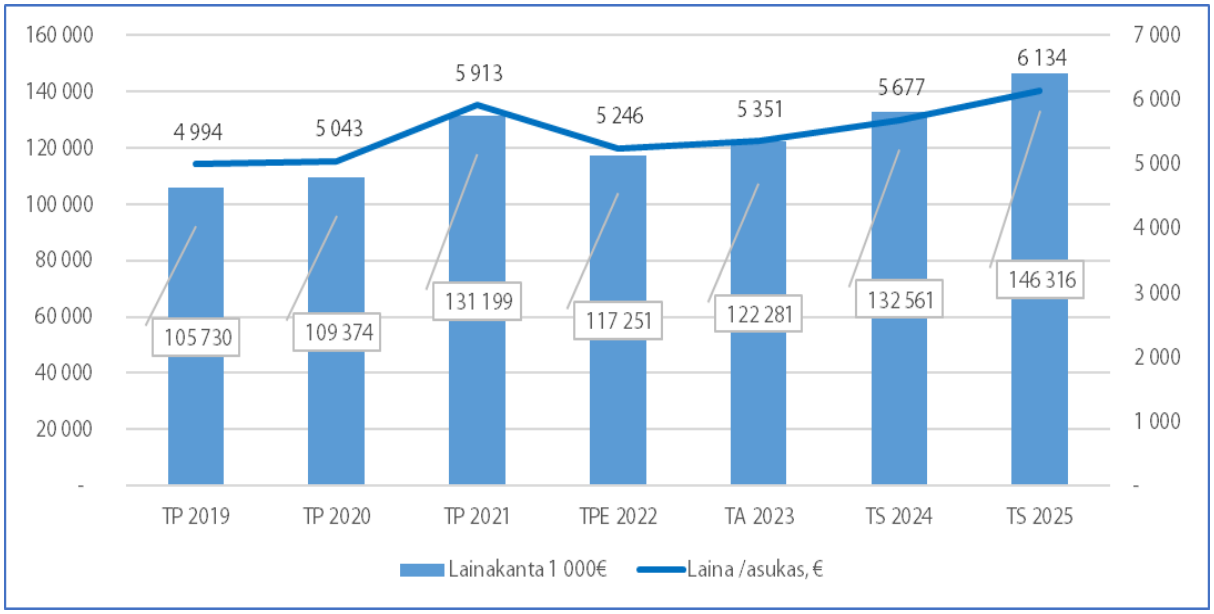

Kunnan lainakanta oli 112,9 milj. euroa syyskuussa 2022. Kiinteisiin korkoihin oli lainasalkusta sidottu 78,24 prosenttia. Koko lainakannan keskikorko oli 0,3805 prosenttia.

Lainakannan keskikorko tulee suunnitelmakaudella nousemaan ja korkokulut kasvamaan, koska a) tulorahoitus ei riitä investointien rahoittamiseen, vaan investointeja sekä vanhojen lainojen lyhennyksiä joudutaan rahoittamaan uusilla lainoilla, ja b) lainakanta kasvaa edelleen ja korot ovat nousemassa tasolle 2-3 prosenttia.

Lyhyet forward-korot

Jakso: 4 Valittu | Ibor: EURIBOR

Maturiteetti	1M	3M	6M	1Y
1M	1.3078	1.6134	2.0905	2.5367
3M	2.0523	2.3789	2.5852	2.7721
6M	2.7504	3.0243	3.2013	3.1355
1v	3.247	3.391	3.485	3.6552
2v	3.1533	3.2289	3.282	3.4381
3v	3.0097	3.0866	3.1531	3.3313

Lähde: Kuntarahoitus Oyj, Apollo-järjestelmä, 28.9.2022

8 SIPOON KUNTAKONSERNI

8.1 Sipoon kuntakonsernin rakenne

Y-tunnus	Konserniyhteisöt	Kuntakonsernin omistusosuus
	Tytäryhteisöt	
0877809-5	Asunto Oy Sipoon Tiltaltti - Bostads Ab Sibbo Gransångaren	100
1488818-6	Oy Sipoon Jäähalli - Sibbo Ishall Ab	51,6
2732804-9	Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 14	100
2732807-3	Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 18	100
2732810-2	Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Terveystie 1	100
	Osakkuusyhteisöt	
1522656-3	Asunto Oy Sipoon Mäntykangas - Bostads Ab Sibbo Tallmo	50
2166899-0	Kiinteistö Oy Söderkulla Tallbacka Fastighets Ab	33,51
0212887-6	Bostads Ab Sibbo Vintergröna - Sipoon Talvikki Asunto Oy	29,6
0661055-5	Bostads Ab Sato-Talma Asunto Oy	23,8
	Muut yhtiöt	
0768908-2	Rosk'n Roll Oy	10,8
0891026-0	Keravan Energia Oy, Sipoon Energia Oy	3,5
2918298-7	Careeria Oy	7,66
1656611-3	KAS asunnot Oy (omistusosuus A-osakkeista)	4,55
3172148-4	Puro Tekstiilihuoltopalvelut Oy	0,021
	Kuntayhtymät	
0213834-5	Keski-Uudenmaan koulutuskuntayhtymä	4,45
1648362-5	Svenska Framtidsskolan i Helsingforsregionen (Prakticum)	4,17
2274586-3	Helsingin seudun liikenne -kuntayhtymä	1,6
0201296-1	Uudenmaan liitto kuntayhtymä	1,19
0131665-6	Keski-Uudenmaan Vesi -kuntayhtymä	16,99

8.2 Sipoon kunnan osakonserni

Sipoon kunnan osakonserni koostuu peruskunnasta, Sipoon Vesi -liikelaitoksesta ja kahdesta kunnan omistamasta keskinäisestä kiinteistöyhtiöstä. Sipoon Vesi -liikelaitos oli vuoteen 2015 saakka osa kunnan budjettirahoitteista toimintaa ja vuodesta 2016 alkaen kunnan liikelaitos. Kaksi keskinäistä kiinteistöosakeyhtiötä (Sipoon Jussaksentie 14 ja Sipoon Jussaksentie 18) olivat vuoteen 2015 saakka sosiaali- ja terveyspalveluihin liittyvinä kiinteistöinä osa kunnan budjettirahoitteista toimintaa. Vuoden 2015 aikana ko. kiinteistöistä muodostettiin kaksi keskinäistä kiinteistöosakeyhtiötä. Kolmas oli Sipoon Terveystie 1, joka purettiin vuonna 2021. Järjestelyn tarkoituksena oli kunnan toiminnan ennakoiva organisointi sote-palveluiden todennäköisesti siirtyessä suuremman kokonaisuuden hoidettavaksi ja tähän liittyvä kiinteistöriskin hallinta sekä kiinteistöjen käypien arvojen päivittäminen. Keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt rahoittavat toimintansa kunnalta perittävillä vastikkeilla. 1.1.2023 alkaen keskinäiset kiinteistöosakeyhtiöt rahoittavat toimintansa Itä- Uudenmaan hyvinvointialueelta saatavilla vuokratuotoilla.

8.3 Asunto Oy Sipoon Tiltaltti – Bostads Ab Sibbo Gransångaren

Perustettu vuonna 1992, kunnan omistusosuus 100 %.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Asunto-osakeyhtiö Tiltaltti on asiakaslähtöisesti, taloudellisesti ja suunnitelmallisesti toimiva vuokrataloyhtiö. Palveluhenkisyys ja kehitysmyönteisyys sekä kiinteistöomaisuuden hyvä hoito takaavat tyytyväiset asukkaat ja pitkäaikaiset asiakassuhteet.

Yhtiön toimiala on omistaa, hallita ja vuokrata kiinteistöjä ja maa-alueita samoin kuin omistaa osakkeita ja arvopapereita sekä käydä sanotulla omaisuudella kauppaa. Yhtiö voi myös harjoittaa rakennuttamista, vuokraustoimintaa sekä isännöintiä.

Tehtävä: Asuntojen omistaminen ja hallinta sekä niiden vuokraaminen ensisijaisesti kunnan työntekijöille sekä elinkeinopoliittisin perustein. Kunnan omistus: 100 %.

Taloudellinen tavoite: nollatulos ja kassavirta, joka riittää kiinteistön ylläpitoon ja korjauksiin sekä lainanhoitolyhennyksiin ja -kuluihin.

8.4 Oy Sipoon Jäähalli – Sibbo Ishall Ab

Perustettu vuonna 1997, kunnan omistusosuus 51,6 %.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön osakkaat ovat Sipoon kunta ja Sipoon Wolf ry – Sibbo Wolf rf.

Yhtiön toimiala on ylläpitää harjoitusjäähallia ja siihen liittyviä liikepaikkoja ja toimia kyseisen jäähallin ja liikepaikkojen hallinnoijana, markkinoijana ja vuokraajana jäähallin ja sen liikepaikkojen ylläpito- ja rahoituskustannusten kattamiseksi.

Sen lisäksi yhtiö tuottaa käyttäjilleen laadukasta jääaikaa ja pyrkii olemaan kannattava ja omarahoitteinen.

Sitovat tavoitteet vuonna 2023

- Jäähalli antaa mahdollisuuden laadukkaaseen jääurheiluharrastustoimintaan Sipoossa.
- Jäähalli vahvistaa erityisesti nuorison liikunta- ja urheilutoiminnan edellytyksiä.
- Käyttöastetavoite vähintään 95 % ja jäämaksut kilpailukykyisiä.
- Jäähalli pidetään hyvässä toimintakunnossa ja tarvittavat huollot sekä korjaukset suoritetaan ajallaan.

Sähkön hinnan nousu on isona uhkakuvana parin vuoden kuluttua, jolloin nykyinen sähkösopimus loppuu. Nykyinen kohtuuhintainen sähkösopimuksemme on voimassa vuoden 2024 loppuun.

Taloudelliset tavoitteet: nollatulos, rahoituksen kannalta pystyttävä hoitamaan sovitut luottojen lyhennykset ja korot sovitun ohjelman mukaisesti, kassavirta vähintään +/– 0.

8.5 Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 14

Perustettu vuonna 2016, kunnan omistusosuus 100 %, Nikkilässä.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toimiala on omistaa ja hallita yhtiön Sipoon kunnassa sijaitsevasta tilasta Fridhem, 753-423-3-74 maanvuokraoikeuden nojalla hallitsemalla maa-alueella sijaitsevia rakennuksia. Yhtiö voi harjoittaa myös mainittujen rakennusten ja maa-alueen ja niihin liittyvien laitteiden vuokraustoimintaa. Yhtiö voi hakeutua toiminnastaan tai sen osasta arvonlisäveroverolliseksi.

Maa-alue on vuokrattu pitkäaikaisella vuokrasopimuksella Sipoon kunnalta.

Yhtiön hallitsemassa rakennuksessa toimii Sipoon sosiaali- ja terveystoimi. Yhtiön toimintakulut on katettu Sipoon kunnan maksamalla yhtiövastikkeella. Sipoon kunta toimii palveluntuottajana yhtiölle rakennuksen ylläpidon ja hallintopalveluiden tuottajana.

Rakennuksen ylläpidosta vastaa Sipoon Tekniikka- ja ympäristöosaston Toimitilat-yksikkö.

Tavoitteet vuonna 2023–2025

Yhtiön taloudellinen tavoite on vähintään nollatulos.
Yhtiön omistamat kiinteistöt vuokrataan 1.1.2023 alkaen Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Vuokrat määritetään vuoden 2022 aikana.

8.6 Keskinäinen kiinteistöosakeyhtiö Sipoon Jussaksentie 18

Perustettu vuonna 2016, kunnan omistusosuus 100 %, Nikkilässä.

Toiminta-ajatus ja tehtävät

Yhtiön toimiala on omistaa ja hallita yhtiön Sipoon kunnassa sijaitsevasta tilasta Fridhem, 753-423-3-74 maanvuokraoikeuden nojalla hallitsemalla maa-alueella sijaitsevia rakennuksia. Yhtiö voi harjoittaa myös mainittujen rakennusten ja maa-alueen ja niihin liittyvien laitteiden vuokraustoimintaa. Yhtiö voi hakeutua toiminnastaan tai sen osasta arvonlisäveroverolliseksi.

Maa-alue on vuokrattu pitkäaikaisella vuokrasopimuksella Sipoon kunnalta.

Yhtiön hallitsemassa rakennuksessa toimii Sipoon sosiaali- ja terveystoimi. Yhtiön toimintakulut on katettu Sipoon kunnan maksamalla yhtiövastikkeella. Sipoon kunta toimii palveluntuottajana yhtiölle rakennuksen ylläpidon ja hallintopalveluiden tuottajana.

Rakennuksen ylläpidosta vastaa Sipoon Tekniikka- ja ympäristöosaston Toimitilat-yksikkö.

Tavoitteet vuonna 2023–2025

Yhtiön taloudellinen tavoite on vähintään nollatulos.
Yhtiön omistamat kiinteistöt vuokrataan 1.1.2023 alkaen Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Vuokrat määritetään vuoden 2022 aikana.

9 LIITE: Sipoon Vesi -liikelaitoksen talousarvio vuodelle 2023

TULOSLASKELMAOSA

	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
Liikevaihto							
Valmistus omankäyttöön							
Myyntituotot	**4 830**	**5 194**	**5 065**	**5 250**	**5 350**	**5 450**	**5 600**
Liiketoiminnan muut tuotot	**253**	**319**	**250**	**300**	**300**	**300**	**300**
Materiaalit ja palvelut	**-1 781**	**-1 879**	**-1 985**	**-2 000**	**-2 200**	**-2 300**	**-2 400**
Ostot tilikauden aikana	-885	-967	-930	-1 000	-1100	-1 150	-1 200
Palvelujen ostot	-895	-912	-1 055	-1 000	-1100	-1 150	-1 200
Henkilöstökulut	**-488**	**-460**	**-711**	**-712**	**-714**	**-711**	**-711**
Palkat ja palkkiot	-400	-380	-591	-591	-587	-571	-571
Henkilösivukulut	-88	-80	-120	-121	-127	-140	-140
Eläkekulut	-71	-65	-100	-100	-105	-110	-110
Muut henkilösivukulut	-16	-15	-21	-21	-23	-30	-30
Poistot ja arvonalentumiset	**-1 201**	**-1 188**	**-1 150**	**-1 200**	**-1 200**	**-1 200**	**-1 200**
Suunnitelmanmukaiset poistot	-1 201	-1 188	-1 150	-1 200	-1 200	-1150	-1 200
Arvonalentumiset							
Liiketoiminnan muut kulut	**-155**	**-138**	**-140**	**-140**	**-140**	**-140**	**-140**
Liikeylijäämä (-alijäämä)	**1 459**	**1 849**	**1 329**	**1 498**	**1 396**	**1 399**	**1 449**
Rahoitustuotot ja -kulut	-732	-733	-982	-982	-983	-982	-982
Muut rahoitustuotot	4	2	3	3	2	3	3
Korkokulut	0	0	-250	-250	-250	-250	-250
Korvaus peruspääomasta	-735	-735	-735	-735	-735	-735	-735
Ylijäämä (alijäämä) ennen satunnaisia eriä	**727**	**1 116**	**347**	**516**	**413**	**417**	**467**
Satunnaiset tuotot ja -kulut							
Satunnaiset tuotot							
Satunnaiset kulut							
Ylijäämä (alijäämä) ennen varauksia	**727**	**1 116**	**347**	**516**	**413**	**417**	**467**
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	**727**	**1 116**	**347**	**516**	**413**	**417**	**467**

Olennaiset muutokset toiminnassa

Sipoon Vesi toimii kuntalain tarkoittamana kunnan omistamana liikelaitoksena. Sipoon Vesi vastaa kunnan vesihuoltolaitokselle kuuluvista tehtävistä. Sipoon Vesi varmistaa ja turvaa sipoolaisille korkealaatuiset vesihuollon peruspalvelut. Sipoon Vesi toimii kunnan strategian ja sen toteuttamisohjelmien mukaisesti. Sipoon Vedellä on oma johtokunta ja se toimii kunnanhallituksen alaisena liikelaitoksena.

Sipoon Veden toimintaympäristöön saattaa tulla muutoksia vuoden 2023 aikana, riippuen siitä, kuinka neuvottelut Östersundomin alueen vesihuolto-omaisuuden ja liiketoiminnan myynnistä edistyvät Helsingin seudun ympäristöpalveluiden kanssa. Mikäli kauppa syntyy, liikevaihto pienenee asiakkaiden siirtymisen myötä noin reilulla 200 000 eurolla. Toisaalta myös menot pienenevät, joskin vähemmän – arviolta noin 100 000–150 000 euroa. Muualla Sipoon Veden toiminta-alueella myytävän veden määrän arvioidaan kasvavan tasaisesti läpi koko talousarvio- ja taloussuunnitelmavuosien. Sipoon Veden liittyjämäärien arvioidaan kasvavan tasaisesti noin 150–200 uuden liittyjän vuosivauhtia. Tulevaisuudessa odotetaan, että liittyjämäärien kasvu pysyy tasaisena kunnan kasvaessa ja uuden toiminta-alueen vaikutusten realisoituessa käytäntöön.

Koska Östersundomin alueen vesihuoltojärjestelyä ei tällä hetkellä tiedetä talousarviovuoden 2023 tai taloussuunnitelmakausien 2024–2025 osalta, on tämä talousarvio kirjoitettu ja taloudelliset laskelmat laadittu nykytilanteen mukaisesti.

Kasvun myötä vedenkulutus kasvaa ja jätevettä muodostuu enemmän. Vedenjakelun kapasiteettia on kasvatettu jo vuonna 2019. Viemärikapasiteetin lisäämiseksi vuosien 2021 ja 2022 aikana rakennetaan nykyisen siirtoviemärin rinnalle toinen putki Nikkilästä – Keravalle. Uusi siirtoviemäri on tavoitteena ottaa käyttöön vuoden 2022 loppuun mennessä. Tällä varmistetaan jäteveden siirtokapasiteetin riittävyys 2050-luvulle saakka sekä parannetaan toimintavarmuutta merkittävästi vikatilanteiden ja saneeraustoimien suhteen. Vuoden 2020 aikana aloitettiin yleissuunnittelu eteläisen siirtoviemärin kapasiteetin kasvattamiseksi. Yleissuunnitelma valmistui vuoden 2021 aikana. Rakennussuunnittelun käynnistäminen on vielä avoinna, koska suunnittelun eteneminen on kytköksissä Östersundomin alueen vesihuollon järjestelyihin ja liiketoimintakauppaan HSY:n kanssa alueen verkostoista.

Vuonna 2021 aloitettua aluemittaussuunnitelman pyritään saamaan valmiiksi vuoden 2022 loppuun mennessä tai viimeistään vuoden 2023 alkupuolella. Suunnitelman toteuttamisen myötä pystytään seuraamaan alueellisesti vedenkulutusta sekä havaitsemaan ja paikallistamaan mahdolliset vesijohtovuodot entistä tehokkaammin. Mittapisteiden yhteyteen rakennetaan myös kloorausyhteet, jotka parantavat mahdollisiin häiriötilanteisiin vastaamista merkittävästi.

Vuoden 2023 aikana laaditaan olemassa olevan verkoston täydennysmittausohjelma verkoston tunnettuuden ja hallittavuuden parantamiseksi. Ylläpito- ja saneeraustoiminnan tehostamiseksi pyritään edistämään tehtyjen kuvausten, huoltokirjausten ja kaivokorttien koneluettavuutta, joka vapauttaa henkilötyövuosia ydintehtävien hoitamiseen.

Talousarviovuonna 2023 sekä taloussuunnitelmavuosina 2024–2025 jatketaan ennakoivaa ja systemaattista ylläpitotoimintaa. Alueellista yhteistyötä jatketaan lähialueen vesihuoltolaitosten ja yhteistyökumppanien kanssa. Etenkin varautumiseen liittyvää yhteistyötä jatketaan naapurilaitosten sekä tukkuyhtiöiden kanssa.

Olennaiset muutokset taloudessa

Liikevaihto

Sipoon Vesi ei tule kustannustason kasvusta huolimatta nostamaan taksaansa talousarviovuoden 2023, eikä taloussuunnitelmavuosien 2024–2025 aikana. Asukaskasvun aiheuttama liikevaihdon kasvu sekä ennakoiva ylläpitotoiminta takaavat sen, että talousarviovuoden ja taloussuunnitelmavuosien aikana Sipoon Veden pääomamenot ja poistot pystytään kattamaan nykyisellä taksatasolla saatavilla tuloilla. Ennakoitavissa on kuitenkin, että jäteveden siirtämisen sekä puhdistamisen kustannukset tulevat nousemaan läpi taloussuunnitelmakauden. Nousevat kustannukset liittyvät voimakkaasti sähkön korkeaan hintaan sekä materiaalikustannusten kasvuun.

Vuoden 2023 liikevaihdon ennustetaan kasvavan noin 285 000 euroa vuoden 2022 budjetoidusta liikevaihdosta. Vuosina 2024–2025 liikevaihdon ennustetaan kasvavan reaalisesti noin 100–150 000 euroa vuosittain. Ennuste liikevaihdon kasvusta perustuu rakennusvalvonnan arvioon asukasluvun kasvusta taloussuunnitelmavuosien aikana. Vuosien 2023–2025 liikevaihdon kasvu muodostuu lisääntyvän asutuksen tuottamasta lisäliikevaihdosta.

Kulut

Yhteistyökumppaneista Keski-Uudenmaan Vesi kuntayhtymä (Kuvesi) pitää vedenmyynnin hinnan entisellään. Keskí-Uudenmaan vesiensuojelun liikelaitoskuntayhtymä (KUVES) sen sijaan korottaa

jätevedestä perittävää maksua noin 20 % johtuen Viikinmäen jätevedenpuhdistamon laskutuksesta. Jätevedenpuhdistuksen kustannukset ovat kasvaneet sähkön, materiaalien ja kemikaalien hintojen noususta. Lisäksi Sipoon Veden oman sähkönkulutuksen ja materiaalihankintojen kallistumisen myötä menot tulevat kasvamaan merkittävästi. Lisäksi asiakasmäärän myötä lisääntynyt veden osto ja jäteveden käsittely nostavat kulutasoa. Kaikkiaan vuoden 2023 kuluarvio kasvaa vuoden 2022 talousarviosta yhteensä noin 215 000 eurolla.

Sipoon Vesi jatkaa tehokasta ennakoivaan huoltoon perustuvaa toimintaansa kuitenkaan palvelutasosta tinkimättä. Kulujen ennustetaan kasvavan vain edellä mainituista syistä siitä huolimatta, että ylläpidettävän omaisuuden ennakoidaan kasvavan selvästi asukasmäärän kasvaessa.

Asukasmäärän ennustetaan kasvavan vuonna 2023 noin 600 asukkaalla ja vuosien 2024–2025 aikana noin 600–850 asukkaalla vuosittain. Taloussuunnitelmavuosien 2024–2025 aikana menojen ennustetaan kasvavan edelleen noin 100 000 eurolla vuosittain.

Poistot ja arvonalenemiset sekä rahoitustuotot ja -kulut

Suunnitelmapoistojen ennustetaan säilyvän koko taloussuunnitelmakauden ajan noin 1 100 000–1 200 000 eurossa vuosittain. Suunnitelmapoistojen ennustetaan pienenevän aavistuksen suunnitelmakauden jälkeen, vaikka investoinnit ovat taloussuunnitelmakauden aikana tavanomaista korkeammat. Vuoden 2023 poistotasoa nostaa KUVeden kanssa yhteisinvestointina toteutettu siirtovesijohto Talmasta Söderkullaan, joka tulee poisto-ohjelman mukaisesti poistettavaksi jo viidessä vuodessa sekä viemärikapasiteetin nostamiseen tarvittavat siirtoviemäri-investoinnit Nikkilän ja Keravan välillä sekä Boxin ja Mellunmäen välillä. Rahoitustuottojen ja kulujen osalta korvaus peruspääomasta säilyy samalla tasolla kuin aikaisemmin. Talousarviovuosina ei ole arvonalenemisia tiedossa.

Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Vuoden 2022 osalta ennustetaan noin 415 000 euron tilikauden ylijäämää. Vuonna 2023 ennustetaan, että tulos on noin 415 000 euroa ylijäämäinen ja vuonna 2024 noin 470 000 euroa ylijäämäinen.

Olennaiset muutokset henkilöstössä

Henkilöstössä on vajausta, joka on näkynyt toimintaan nähden liian alhaisina kuluina sekä johtanut suoraan erityisesti kehittämisen toimenpiteiden siirtämiseen ja osin myös investointien siirtymisenä eteenpäin. Vuoden 2022 alussa rekrytoitiin yksi ammattimies lisää ylläpitoryhmään. Myös toimistohenkilökuntaan on tarve saada yksi työntekijä lisää toiminnan jatkuvuuden ja toimintavarmuuden varmistamiseksi ja parantamiseksi sekä tasaamaan työn määrää ylityöllistetyiltä henkilöiltä. Kaikkiaan vakansseja Sipoon Vedellä on 10. Vuoden 2022 loppuun mennessä pyritään täyttämään verkostopäällikön ja vesihuoltoinsinöörin vakanssit. Henkilöstön koulutuksessa käytetään lähinnä Vesilaitosyhdistyksen järjestämiä kursseja. Vuoden 2023 aikana ei merkittäviä henkilöstömuutoksia ole näköpiirissä.

Arvio merkittävimmistä riskeistä

Sipoon Veden riskit voidaan jakaa toiminnallisiin, taloudellisiin sekä ympäristöön ja terveyteen liittyviin riskeihin. Talousveden saastuminen on toiminnallinen riski, mutta myös taloudellinen riski, koska siitä aiheutuvat taloudelliset korvaukset voivat olla merkittäviä. Tällaisessa tapauksessa riskinä on myös vedenjakeluun tarvittavan kaluston, säiliöiden, astioiden ja riittävän talousvesimäärän toimittamiseen liittyvät asiat. Toiminnallisiin riskeihin on varauduttu mm. naapurilaitoksien kanssa yhteisesti sovituilla käytännöillä, joita ovat avun ja laitteiden sekä kaluston lainaaminen erityistilanteissa. Näihin on saatavana apua myös esim. pelastuslaitokselta.

Toiminnallisena ja taloudellisen riskinä voidaan pitää myös rankkasateiden tai viemäreiden sortumisen aiheuttamat viemäritulvat, joista saattaa aiheutua ympäristöhaittoja ja korvausvaatimuksia. Näihin on varauduttu mm. tekemällä jätevesipumppaamoille varavirransyöttöpistokkeita, kehittämällä pumppaamoiden kaukovalvontaa ja systemaattisilla viemäriverkoston kuvauksilla ja verkoston kunnon seurannalla sekä saneerauksilla.

Taloudellinen riski ovat vesihuoltoverkostoiden yllättävät korjaukset sekä vesijohto-/viemärivuodot ja tulvimiset. Yllättävät putkirikot tulevat merkittävästi kalliimmiksi kuin suunnitellut korjaukset. Riskien pienentämiseksi on tehty selvityksiä ja parannuksia. Aikaisemmin on selvitetty pumppaamoiden automaatio- ja kaukovalvontajärjestelmän nykytila sekä laadittu etenemistapa järjestelmän kehittämiseksi. Tämän jälkeen valmistui myös Sipoon Veden varautumissuunnitelma, jossa kartoitettiin vesihuoltolaitoksen häiriötilannetoimintaa ja tehtiin toimintakortit siitä, kuinka eri häiriötilanteissa tulee toimia. Vuonna 2017 hankittiin töidenhallintajärjestelmä, jonka avulla huoltotoiminnasta saadaan entistä suunnitelmallisempaa ja järjestelmällisempää. Tämän jälkeen hankittiin verkkotietojärjestelmä, jonka avulla omaisuudenhallintaan saadaan merkittävä parannus aikaan. Verkkotietojärjestelmän avulla esim. saneerausinvestointien kohdentaminen tehostuu. Edelleen vuosien 2021–2022 aikana Sipoon Vesi on tunnistanut toimintaan sisältyvät vaarat, riskit sekä valinnut toimenpiteet riskien vähentämiseksi WSP (Water Safety Plan) ja SSP (Sanitation Safety Plan) riskienhallintatyökaluilla. Työkalujen avulla vesihuoltolaitos myös luo seurantaohjelman riskienhallinnan tehokkuuden monitoroimiseksi sekä oman toimenpideohjelmansa riskienhallinnan parantamiseksi.

Lisäksi henkilöstön vesihuollon koulutukset esim. vesityökorttikoulutus, vähentävät riskitilanteitä. Kriisi-tilanneharjoituksia järjestetään säännöllisesti yhteistyössä Keski-Uudenmaan Vesi vesilaitoskuntayhtymän, naapurikuntien vesihuoltolaitoksien, pelastuslaitoksen ja viranomaisten kanssa.

Tavoitteet

Sipoon Veden vuoden 2023 vuositavoitteet perustuvat kunnan vuositavoitteiden, toimenpiteiden ja toteutusohjelmien esityksiin. Alla on esitetty valtuuston asettamat sitovat tavoitteet Sipoon Vedelle:

- Toteuttaa ja tukee kunnan strategiaa ja sen valtuustokauden tavoitteita yhdessä kunnan muun organisaation kanssa
- Vuosikate kattaa poistot ja kunnan päättämät pääomakustannukset ilman taksankorotuksia kasvun tuomien lisätulojen avulla
- Laatii investointiohjelman ja -suunnitelman yhteensopivaksi kunnan investointien kanssa

Lisäksi Sipoon Veden johtokunta asettaa Sipoon Vedelle tavoitteeksi:

- Sipoon asiakkaiden tiedottamisen kehittäminen yhteistyössä kunnan ja kumppanien kanssa

• Raportoi talouden toteutumisesta ja toteumaennusteesta johtokunnan kokousten yhteydessä

Tunnusluvut

	TP2019	TP2020	TPE2021	TA2022	**TA2023**	TS2024	TS2025
Vesihuollon hintatasoa kuvaavat tunnusluvut							
Talousveden käyttömaksu (€/m3) sis. alv	1,67	1,67	1,67	1,67	**1,67**	1,67	1,67
Jäteveden käyttömaksu (€/m3) sis. alv	2,38	2,38	2,38	2,38	**2,38**	2,38	2,38
Vesihuoltomaksujen vertailuhinta(€/m3) sis. alv	6,40	6,40	6,40	6,40	**6,40**	6,40	6,40
Vesihuollon tehokkuutta kuvaavat tunnusluvut							
Laskuttamattoman talousveden osuus (%)	8	9	9	9	**9**	9	9
Laskuttamattoman jäteveden osuus (%)	28,9	17	17	22	**22**	22	22
Vesihuollon laatua kuvaavat tunnusluvut							
Terveysperustaiset laatuvaatimukset täyttävä							
veden laatu (%)	100	100	100	100	**100**	100	100
Putkirikkojen määrä (kpl/km/vuosi)	0,011	0,007	0,007	0,007	**0,007**	0,007	0,007
Hinnanalennukseen oikeuttavien virheiden määrä (kpl)	0	0	0	0	**0**	0	0
Vesihuollon kannattavuutta kuvaavat tunnusluvut							
Toiminnan tuotot/toiminnan kulut (%)	193,6	198,4	194,0	187,4	**185,0**	182,5	181,5
Tuloutus suhteessa liikevaihtoon (%)	15,2	14,6	14,2	13,8	**13,0**	12,8	12,5
Investoinnit/poistot	4,14	3	2,7	5,9	**4,2**	3,8	3,8
Investointien tulorahoitus (%)	34,1	74,8	83,3	36,5	**51,2**	56,4	57,9

INVESTOINTIOSA

SIPOON VEDEN INVESTOINNIT	**TA 2022**	**TA 2023**	**TS2024**	**2025**
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	-2890	-3475	-3 410	**-3 375**
Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto	-2700	-400	0	**0**
Laajennusinvestoinnit, harvaan asutut alueet	-500	-500	-500	-500
Peruskorjausinvestoinnit	-700	-700	-700	**-700**
Muut investoinnit	0	0	0	**0**
Bruttoinvestoinnit yhteensä, infra ja rakennukset	**-6 790**	**-5 075**	**-4 610**	**-4 575**

Kaava-alueiden laajennusinvestoinnit ovat uusia alueita, joita kaavoitetaan ja joille toteutetaan vesihuolto, kadut, viheralueet ja muu infra. Näillä alueilla ei ole aikaisemmin ollut asemakaavaa. Samaan investointijakeeseen kuuluvat olemassa olevat kaava-alueet, jotka on kaavoitettu jo aiemmin ja joissa kaavaa nyt uusitaan. Kun esim. puistometsät kaavoitetaan asuinalueiksi, muistuttaa toteutus uusien alueiden toteutusta. Mikäli alueilla on toteutettuna kadut, viheralueet, vesihuolto ja muu infra, tarkoittaa tämä nykyisen kaavan tehostamista ja lisärakentamista verrattain pienin infrainvestoinnein.

Runkoverkoston laajennusinvestoinneilla lisätään joko viemärin tai vesijohdon kapasiteettia tai turvataan ja parannetaan toimintavarmuutta.

Peruskorjausinvestointi on korjaustoimenpide, jolla palautetaan olemassa oleva omaisuus enintään alkuperäiseen kuntoon ja joka perustuu kuntotutkimusten perusteella tehtyyn priorisointiin investointijärjestykseksi.

Harvaan asutut alueet ovat vesihuollon kehittämissuunnitelmaan pohjautuvia investointeja, joilla laajennetaan asemakaava-alueiden ulkopuolella olevaa vesihuoltoverkostoa kyliin. Samalla määrärahalla vesihuoltolaitos laajentaa verkostoaan erillisten hakemusten ja johtokunnan päätösten

perusteella vesihuollon kehittämissuunnitelman toteuttamisohjelman ulkopuolelle jääneille alueille. Nämä alueet ovat tyypillisesti hyvin pieniä, mutta kustannustehokkaita.

Muissa investoinneissa käsitelty investointitarpeet, jotka syntyvät kolmannen osapuolen vaatimuksesta (esim. ELY-keskus) tai jotka tehdään paikallisen synergiaedun hyödyntämiseksi taikka toiminnan kehittämiseksi.

Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet

	TS 2022	TS 2023	2024	2025
Laajennusinvestoinnit, kaava-alueet	**-2 890**	**-3 475**	**-3 410**	**-3 375**
Nikkilä				
NG 5 Kartanonrinne				
NG 8 Nikkilän kartano-kokoojayhteys	-250	-600	-800	-1 200
NG 8 Radan alitus		-100	-100	
NG 8 Nikkilän kartano Osa I			-200	.200
NG 8 Nikkilän kartano Osa II			-100	-250
NG 8 Nikkilän kartano Osa III				-150
NG 8 Nikkilän kartano Osa IV				
NG 8 Nikkilän kartano Osa V				
NG 8 Nikkilän kartano Osa VI				
NG 8 Nikkilän kartano Osa VII				
NG 9 Pohjanniitty	-100			
N 39 Nikkilän pelastusasema	-150			
N 45 B Kuntala		-100	-150	-100
N 47 Asemansillan korttelit 1012 ja 1032		-50		-250
N 48 Laaksosuontien itäpuoli		-30	-60	-300
N 49 Korttelin 1015 asemakaavamuutos	-250	-300		
N 51 Nikkilän kauppakortteli				
N 52 Sipoon Jokilaakson K 5036			-50	-100
N 65 Metsärinne	-100	-500	-500	
N 60 Oikopolku	-130			
Söderkulla				
BOX 2 Boxin työpaikka-alue	-100			
BOX 3 Boxin työpaikka-alueen laajennus				
B 17 Majvik	-300	-50		
K 8B Taraportin työpaikka-alue	-100			
K 8B Etelä-Pähkinälehdon kerrostaloalue	-200			
E 5 Söderkullan työpaikka-alue 2. vaihe	-40	-50	-100	-50
M 3 Massbyn Danielsbackan asuinalue		-50	-50	-50
M5 Massbyn eteläinen laajennus (uusi)	-40	-50	-50	-50
Uuden Porvoontien liikerakennusten kortteli	-50	-150		
S 17 D Söderkullan liikekeskus		-75	-250	
S 17C Söderkullan keskustan asemakaavamuutos				-100
S 20 Söderkullan kartano	-100	-500	-500	-100
S 22 Kalkkirannantien liittymän TP-alue			-50	-100
S 24 Sipoonlahden rannan asemakaavamuutos				-75
S 26 Opintien asemakaavamuutos	-50	-200		
S27 Söderkullan keskustan eteläosa		-20	-50	
T6 Taasjärven itäpuoli	-400	-150	-300	-500
T 9 Taasjärvi IV	-350			
Talma				
TM 1 Puu-Talma	-50	-400		
TM 6 Talmankaari	-30	-50	-100	
Bastukärr rekkatie	-100	-50		

Sipoon Veden investointiohjelma niin uusille kuin kaavamuutosalueille on aikataulutettu kunnan investointiohjelman mukaiseksi. Mikäli kaavojen hyväksynnän aikatauluissa tai tonttien myyntien menekissä tapahtuu muutoksia, muuttaa se kohteiden investointien toteutusaikataulua ja kohteisiin varattuja investointimäärärahoja.

Nikkilä

Suunnittelu

Nikkilän kartano NG8
Huhtikuussa 2022 Nikkilän kartanon keskuksen kaavoitusluonnoksen kehittämistä käsiteltiin kunnanhallituksessa. Kunnanhallitus päätti palauttaa Nikkilän kartanon kaavan valmisteluun. Jatkosuunnittelun keskeisimmät toimenpiteet ovat Nikkilän kartanon keskuksen alueen katu- ja rakennussuunnittelu ja radan alituksen toteutussuunnittelu. Vuonna 2023 varataan Nikkilän Kartanon keskukselle (NG8) 600 000 €.

Nikkilän kartanon keskuksen asemakaava-alueen toteuttaminen aloitetaan NG 9 Pohjanniityn asemakaava-alueelta jatkuvasta Pohjanmetsäntiestä ja sen alle tulevasta vesihuoltoinfrasta, mikä mahdollistaa asemakaava-alueen omakoti- ja pientalotonttituotannon käynnistämisen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Alueen poikki kulkeva kokoojakatuyhteys avataan ensimmäiseksi ja myöhemmässä vaiheessa toteutetaan radan alitus.

Muut Nikkilän suunnitteluhankkeet
Vuosina 2023–2025 suunnitellaan vesihuoltoa kaavoituksen rinnalla myös N 45 B Kuntalan, N 47 Asemansillan korttelit 1012 ja 1032. N 65 Metsärinteen rakennussuunnittelun on tarkoitus valmistua vuonna 2023.

Tavoitteena on mahdollisimman nopeasti kasvattaa erityisesti omakotitonttien, mutta myös pien- ja kerrostalojen tonttivarantoa Nikkilässä, koska nykyiset tontit on pääosin myyty. Lisäksi tärkeänä tavoitteena on muodostaa kaavavarantoa kunnan strategian mukaisesti, jolloin tonttien myynti ohjaa uusien asemakaava-alueiden toteutusta tonttikysynnän mukaan.

Toteutus
N 65 Metsärinteen asemakaava-alueen toteutuksen on tarkoitus käynnistyä taloussuunnitelmakaudella.

Talma

Suunnittelu
TM 1 Puu-Talman asemakaava-alueen (ent. Laaksotien omakotitontit) suunnittelu on tarkoitus saada loppuun vuonna 2023.

Talman yhdyskuntarakenteen kehittäminen käynnistetään uuden kaavoitusohjelman mukaisesti ensin nykyisen taajamarakenteen kehittämisellä TM 6 Talmankaaren osalta. Talmankaaren suunnittelu jatkuu taloussuunnitelmakaudella.

Talman aluetta suunnitellaan yhtenä kokonaisuutena. TM 2 Talman keskustan eteläosan asemakaavoitus ja siihen liittyvän kunnallistekniikan alustava suunnittelu on käynnistynyt 2018 ja tavoitteena on, että kaava saisi lainvoiman vuonna 2024.Talman asemakaava-alueen TM 2 toteutuksen aloitus on sidottu KeNi-radan investointipäätökseen ja asemakaava-alueen kynnysinvestoinnit käynnistetään vasta valtion KeNi-radan investointipäätöksen teon jälkeen.

Toteutus
Asemakaava-alueen TM 1 Puu-Talman toteutuksen on tarkoitus käynnistyä vuonna 2023.

Söderkulla

Suunnittelu

S 20 Söderkullan kartanon kaava-alueesta kehitetään omakoti- ja pientalopainotteinen alue. Yleissuunnitelmassa vesihuollon rakentamisen kustannukset ovat arvioitu olevan n. 1 000 000 €. Omakoti- ja pientalopainotteiselle alueelle uusia asukkaita tulee n. 145. Asemakaava-alueen katu- ja rakennussuunnittelua viedään eteenpäin vuonna 2023 ja vuoden 2024 aikana olisi mahdollista käynnistää alueen rakentaminen.

S 17 C Söderkullan keskustan asemakaavamuutoksen suunnittelun on arvioitu käynnistyvän vuonna 2024. Tarkoituksena on kehittää ja tehostaa Söderkullan keskusta-aluetta. Vuonna 2022 kaavoitusohjelmassa alue on jaettu S 17 C Söderkullan keskustan ja S 17 D Söderkullan liikekeskuksen asemakaava-alueisiin. S 17 D Söderkullan liikekeskuksen asemakaava-alueen suunnittelu ja toteutus on ajoitettu käynnistyvän taloussuunnitelmakaudella. S 17 D Asemakaavamuutoksella on tarkoitus mahdollistaa sekä liikekeskuksen että uuden torin kehittäminen Söderkullaan. Kaavatyötä koskien on tehty kunnan ja maanomistajan kesken kaavoituksen käynnistämissopimus.

E5 Söderkullan työpaikka-alueen 2. vaiheen suunnittelu käynnistyy taloussuunnitelmakaudella. Tavoitteena on kaavoituksen tukena suunnitella ja selvittää alueen vesihuoltoratkaisujen toteuttamisperiaatteita. Kaavatyön tavoitteena on mahdollistaa liikenteellisesti edullisesti sijoittuvan alueen kehittäminen työpaikkojen sijoittumispaikkana Sipoon yleiskaavan 2025 mukaisesti. Maanomistusolojen takia kaava-alue kaavoitetaan ja toteutetaan tarvittaessa vaiheittain, periaatteella, että kunta kaavoittaa ja toteuttaa infraa pääosin vain omistamilleen maille.

M 3 Massbyn Danielsbackan asemakaava-alueen yhdyskuntatekniikan suunnittelun on tarkoitus jatkua vuonna 2023. Kaava-alueen toteuttaminen ei ole mahdollinen ennen alueelle johtavan tien toteuttamista. Alue on omakoti- ja pientalopainotteinen. M3 Massbyn Danielsbackan suunnittelu jatkuu taloussuunnitelmakaudella. Asemakaava-alueen kaavataloutta pyritään parantaa suunnittelemalla myös M5 Massbyn eteläisen laajennuksen aluetta samana kokonaisuutena.

Taasjärven itäpuoli

Taasjärven itäpuolen kustannusarvioita ja kunnallistekniikan toteutusperusteita täsmennettiin vuonna 2021 alueen uuden viitesuunnitelman mukaiseksi. T6 Taasjärven itäpuolen asemakaavan olisi tarkoitus olla kaavoitusohjelman mukaisesti lainvoimainen vuoden 2022 loppuun mennessä. Vuoden 2022 kesällä asemakaavaehdotus meni uudelleen nähtäville ja mahdollisten lausuntojen ja muistutusten aiheuttamien suunnitelmamuutosten muokkaamisen jälkeen asemakaava etenee katu- ja rakennussuunnitteluun vuonna 2023. Vesihuoltoinfran toteutus alueelle maksaa n. 1 000 000 €.

Toteutus

M 3 Massbyn Danielsbackan asuinalueen yhdyskuntatekniikan toteutus ajoittuu pääosin taloussuunnitelmakauden ulkopuolelle; vuosille 2025 ja 2026.

S 20 Söderkullan kartanon yhdyskuntatekniikan toteutus ajoittuu kaavoituksen ja katu- ja rakennussuunnitelmien valmistumisen jälkeen pääosin vuosille 2024–2025.

Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto

Laajennusinvestoinnit, runkoverkosto	**-2 700**	**-400**	**0**	**0**
Viemärikapasiteetin lisäys Nikkilä - Kerava	-2500	-300		
Viemärikapasiteetin lisäys Box - Mellunmäki	-200	-100		

Viemärikapasiteetin lisäys Nikkilä – Kerava

Siirtoviemärihanke valmistuu pääosin vuoden 2022 aikana. Vuodelle 2023 varataan 300 000 euroa loppupään viimeistelytöiden ja laadunvarmennustöiden osalta.

Viemärikapasiteetin lisäys Massby–Mellunmäki

Vuoden 2020 aikana käynnistettiin yleissuunnittelu koskien viemärikapasiteetin lisäämistä etelä-Sipoon jätevesille. Yleissuunnitelma valmistui vuoden 2021 aikana. Suunnittelua hidastaa Östersundomin alueen kaavoituksen ja tulevaisuuden vesihuoltojärjestelyiden epäselvyys ja aikataulut. Nykyinen runkolinja kulkee pääsääntöisesti Mt 170 myötäisesti Boxista Mellunmäkeen. Taajamien kasvaessa nykyisen siirtoviemärin välityskyky tulee täyteen tulevien vuosien aikana. Suunnitteluun sisältyy noin 15 km linjasuunnittelua sekä useamman suuren pumppaamon suunnittelu. Suunnittelun yksityiskohtiin sekä suunniteltavan alueen laajuuteen vaikuttavat Helsingin seudun ympäristöpalveluiden kanssa tehtävän liiketoimintakaupan yksityiskohdista Östersundomin alueen verkosto-omaisuudesta sekä liiketoiminnasta. Suunnittelulle varataan 100 000 euron määräraha vuodelle 2023.

Peruskorjausinvestoinnit

Peruskorjausinvestoinnit	**-700**	**-700**	**-700**
Peruskorjausinvestoinnit	-700	-700	-700

Vesijohtoverkon sekä jätevesiverkoston ja -pumppaamoiden saneerauksia Sipoon Vesi jatkaa kuntotutkimusten tulosten perusteella. Vesijohtosaneerauksissa keskitytään niihin osuuksiin, joissa on todettu putken kunnosta johtuvia putkirikkoja.

Sipoon Vesi vastaa Viikinmäen jätevedenpuhdistamon laajennusinvestoinneista ja peruskorjausinvestoinneista 1,5 %:n omistusosuutta vastaavalla osuudella. Em. kohteeseen varataan suunnittelukaudella vuosittain 80 000 euroa.

Muut investoinnit

Laajennusinvestoinnit, harvaan asutut alueet	**-500**	**-500**	**-500**
Vesihuollon kehittämissuunnitelman mukaiset alueet ja pienet jakelujohtojen laajennukset	-500	-500	-500

Sipoon Vesi jatkaa harvaan asuttujen alueiden vesihuollon sekä pienten jakelujohtojen laajennusten rakentamista kunnan vesihuollon kehittämissuunnitelman ja johtokunnan erillisten päätösten mukaisesti. Nikkilä–Söderkulla välin kevyenliikenteenväylän hankkeeseen varataan pieni määräraha mahdollisten synergiaetujen hyödyntämiseksi.

RAHOITUSLASKELMAOSA

1 000 €	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TPE 2022	TA 2023	TS 2024	TS 2025
TULORAHOITUS							
Liikeylijäämä	1 459	1 849	1 329	1 498	1 396	1 399	1 449
Poistot ja arvonalentumiset	1 201	1 188	1 150	1 200	1 200	1 200	1 200
Rahoitustuotot ja -kulut	-732	-733	-982	-982	-983	-982	-982
	1 928	**2 304**	**1 497**	**1 716**	**1 613**	**1 617**	**1 667**
INVESTOINNIT							
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-2 304	-2 293	-6 790	-3 000	-3 475	-3 410	-3 375
Rahoitusosuudet investointimenoihin							
Tulorahoitus ja investoinnit, netto	**-375**	**11**	**-5 293**	**-1 284**	**-1 862**	**-1 793**	**-1 708**
RAHOITUSTOIMINTA							
Muut maksuvalmiuden muutokset							
Myyntisaamisten lisäys	286	-429	1 200		1 200	1200	1200
Korottomien velkojen muutos muilta	90	462					
Rahoitustoiminta netto	**375**	**33**	**1 200**	**0**	**1 200**	**1 200**	**1 200**
Kassavirta	**0**	**44**	**-4 093**	**-1 284**	**-662**	**-593**	**-508**